



## **Programmabegroting 2025-2028**

## INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave .....	2
Leeswijzer .....	3
1. Inleiding .....	4
2. Financiën/financiële beschouwingen .....	5
Programma's .....	10
Programma 1 Bestuur, dienstverlening en veiligheid .....	10
Programma 2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit .....	18
Programma 3. Sociaal domein .....	27
Programma 4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie .....	45
Programma 5. Onderwijs en Sport .....	57
Programma 6. Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen .....	66
Programma 7. Algemene inkomsten .....	74
Programma 8. Overhead .....	80
Paragrafen .....	84
Paragraaf 1 Lokale heffingen .....	84
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing .....	94
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen .....	102
Paragraaf 4 Financiering .....	107
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering .....	112
Paragraaf 6 Verbonden partijen .....	119
Paragraaf 7 Grondbeleid .....	149
Paragraaf 8 De inwoner centraal in participatie en dienstverlening .....	157
Financiële begroting .....	160
1 Overzicht van baten en lasten .....	160
2 Incidentele lasten en baten .....	163
3 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves .....	164
4 Ramingsgrondslagen .....	165
5 Geprognosticeerde balans .....	167
6 EMU-saldo .....	169
8 Staat van reserves .....	177
9 Staat van voorzieningen .....	180
10 Kasstroomoverzicht .....	182
11 Afschrijvingstermijnen .....	183
12 Overzicht Bezuinigingen .....	186
13 Overzicht op taakvelden .....	196
Afkortingenlijst .....	200

## LEESWIJZER

De programmabegroting bestaat uit vier delen: algemene en financiële beschouwingen, de programma's, de paragrafen en de financiële begroting.

In het onderdeel algemene en financiële beschouwingen gaan we vooral in op algemene en financiële ontwikkelingen van de gemeente Woerden, in context en perspectief. Hierbij kijken we breder dan alleen de inhoud van deze begroting; ook onderwerpen die een plaats hebben gekregen in het collegewerkprogramma en andere aanvullende maatregelen die het college voorstelt, worden hierbij toegelicht.

In de *programma's* staat centraal wat het bestuur – op hoofdlijnen – wil bereiken (maatschappelijke effecten), hoe dit concreet vorm krijgt (resultaten), wat daarvoor gedaan wordt (inspanningen) en welke middelen hiervoor beschikbaar zijn (lasten en baten). De raad stelt het totale bedrag per programma vast. De raad heeft gekozen voor een indeling in acht programma's.

In de programma's wordt eerst in een korte omschrijving/toelichting per taakveld beschreven waar het programma over gaat. Vervolgens herhalen we de eerder uitgesproken ambities aan het begin van elk programma (in verkorte vorm) en gaan we in op de actuele ontwikkelingen binnen het programma. Daarna worden maatschappelijke effecten weergegeven, uitgewerkt in concrete resultaten en inspanningen. Door de resultaten te boeken, realiseren we de effecten om daarmee de ambities waar te maken. Ook worden de beleidsindicatoren behorende bij het programma benoemd. In sommige gevallen gaan deze indicatoren 'slechts' tot 2022: dit komt doordat het CBS of een andere instanties (nog) geen cijfers over 2023 heeft.

De tekstuele opzet van elk programma is daarmee als volgt:

- Overzicht verantwoordelijke portefeuillehouders;
- Omschrijving / toelichting per taakveld;
- Ambities;
- Actuele ontwikkelingen;
- Maatschappelijke effecten: wat wij willen bereiken;
- Resultaten: met welke concrete resultaten willen we de maatschappelijke effecten bereiken;
- Inspanningen: wat gaan wij in 2025 e.v. doen om de resultaten tot stand te brengen;
- Overzicht baten en lasten per taakveld binnen het programma;
- Analyse van financiële verschillen tussen de begroting 2025 en de (gewijzigde) begroting 2024.

Hiermee ontstaat een compleet maar tegelijk ook een compact beeld over wat binnen het programma wordt opgepakt, wat de prestaties zijn en welke financiële gevolgen dit heeft.

Daarna volgen de *paragrafen*. Deze hebben een programmaoverstijgend karakter en bieden een dwarsdoorsnede op een bepaald thema. De paragrafen bevatten informatie over:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- De inwoner centraal in participatie en dienstverlening

De *financiële begroting* is een financiële samenvatting van de baten en lasten vanuit de programma's. Daarin zijn onder andere overzichten opgenomen van de reserves en voorzieningen en wordt aangegeven welke ramingen ten grondslag liggen aan de begroting 2025. Ook het investeringsplan 2025-2028 is onderdeel van de financiële begroting. Het overzicht van de bezuinigingen is eveneens in de financiële begroting opgenomen.

# ALGEMENE BESCHOUWINGEN EN FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

## 1. INLEIDING

Voor u ligt de conceptprogrammabegroting 2025-2028. Een begroting waarin we een jaar eerder dan verwacht al negatieve effecten van de kortingen van het Rijk moeten opvangen. Het is een begroting die het college met gemengde gevoelens voorlegt ter besluitvorming.

Het college is tevreden dat het is gelukt om voor 2025 een sluitende begroting te presenteren. Dat was geen sinecure omdat, naast de lagere rijksbijdrage, ook de kosten voor de zorg voor kwetsbaren in de samenleving blijven stijgen. Door het schrappen van ongebruikte budgetten en het verminderen van ambities is het gelukt om een begroting te presenteren met lastenverzwaringen die beperkt blijven tot de indexatie. Behalve de noodzakelijke extra investeringen in het riool door klimaatverandering, die worden gedekt via de rioolheffing.

Ook het investeringsvolume is fors geschrapt, in lijn met de besluitvorming hierover bij de Kadernota. Dit maakt de financiële positie van de gemeente Woerden op de lange termijn gezonder. Waar de toekomstige schuldquote enkele jaren geleden nog geprognosticeerd werd op 188% in 2032, loopt die met huidige maatregelen niet verder op dan 132%. Door komende jaren te blijven werken met een investeringsplafond komen we hiermee duurzaam binnen de kaders uit de financiële verordening.

De oplopende kosten voor jeugdzorg en WMO bieden grote zorgen. Het college kiest ervoor om hier met twee forse taakstellingen meer financieel gestuurd te werk te gaan. Hiermee vaart het college scherp aan de wind omdat zogenaamde openeinderegelingen maken dat de gemeente hier geen absolute grip op heeft. De raad wordt separaat geïnformeerd over de door het college verstrekte bestuursopdracht aan de ambtelijke organisatie om deze taakstellingen realiteit te maken.

Dankzij deze scherpe koers op het zogenaamde maatwerk (jeugd en WMO) in het sociaal domein kunnen we veel ambities uit het Bestuursakkoord 2022-2026 en het daaropvolgende College Werk Programma overeind houden. Denk aan het bouwen van nieuwe woningen in Snellerpoort en de kernen, de transformatie van Middelland en het in stand houden van de belangrijkste onderwerpen uit de Maatschappelijke Agenda (MAG) ter ondersteuning van de ambitie om een zorgzame Woerdense samenleving te blijven. In andere woorden: de sociale basis blijft op orde. Ook blijven we inzetten op de energietransitie en het oplossen van verkeersknelpunten.

De maatregelen die nu genomen worden om de begroting 2025 sluitend te maken, werken bijna allen positief door naar de jaren 2026 en verder. Hierdoor worden de tekorten ook in die jaren minder. Toch zullen er komende jaren nog stevige aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Het college zal bij de Kadernota 2026-2029 concrete voorstellen te doen om ook in die jaren een sluitende begroting te kunnen presenteren. Al in dit najaar zullen wij de raad informeren hoe het college dit proces vorm gaat geven.

Het voorgestelde pakket aan maatregelen zal effecten hebben, daarvan zijn we ons bewust. Maar zonder gezonde overheidsfinanciën kunnen we de uitdagingen van onze gemeente niet duurzaam het hoofd bieden. Het college is van mening dat er een begroting voorligt waarin de maatschappelijke en financiële uitdagingen in balans gebracht zijn. Woerden dat zijn wij samen!

## 2. FINANCIËN/FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

In deze begroting 2025-2028 laat het jaar 2025 een sluitend saldo zien. Voor de jaren 2026 en verder is het begrotingssaldo niet sluitend, zoals ook al in de kadernota aangekondigd. Dit is in lijn met het advies van de VNG om de onbalans tussen door het Rijk verstrekte middelen en de gemeentelijke taken duidelijk te laten zien.

### Van Kadernota naar Begroting

Deze begroting is gebaseerd op de Kadernota 2025 die de raad op 11 juli 2024 heeft vastgesteld. De vastgestelde hoofdlijnen van de Kadernota zijn in deze begroting vertaald en nader uitgewerkt. De vastgestelde Kadernota gaf, inclusief een taakstellende bezuiniging van € 3,4 miljoen, voor 2025 een sluitend saldo. De latere jaren waren in de Kadernota nog niet sluitend met saldi tussen de € 3,7 miljoen en € 4,8 miljoen negatief.

Conform de Kadernota zijn dit de belangrijkste onderwerpen die verwerkt zijn in deze begroting:

1. Er is invulling gegeven aan de taakstelling van € 3,4 miljoen die in de Kadernota was opgenomen.
2. De voorgestelde dekkingsbronnen (éénmalig schrappen van de storting van € 2,0 miljoen in de algemene reserve, kostendekkend maken parkeerbelasting en kostendekkend maken omgevingsvergunningen zijn verwerkt.
3. Geen extra OZB-verhoging bovenop indexering. Indexatie is dit jaar 3,5% op basis van de raming van het CPB voor 2025, zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP) (60% loonindex, 20% materiële kosten, 20% investeringen).
4. De investeringsplanning en de bijbehorende kapitaallasten zijn bijgesteld volgens de investeringsplanning in de Kadernota, conform het vastgestelde investeringsplafond.
5. Indexering van de overige lokale heffingen met 3,5%, met zo nodig een aanvullende bijstelling op basis van het uitgangspunt van kostendekkendheid voor rioolheffing en omgevingsvergunningen.
6. Indexering van de loonkosten met 4,4% op basis van de raming van het CPB voor 2025, zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP). Omdat de CAO-stijging nog niet bekend is, is hiervoor een stelpost in programma 7 opgenomen.
7. Indexering overige kosten met 2,2% op basis van de raming van het CPB voor 2025, zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP).
8. Indexering investeringen met 2,0% op basis van de raming van het CPB voor 2025, zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP).
9. Indexering van subsidies met 3,5% op basis van de raming van het CPB voor 2025, zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP) (60% loonindex, 20% materiële kosten, 20% investeringen).
10. Actualisering van kosten voor verbonden partijen op basis van de begrotingen van die verbonden partijen.

Daarnaast zijn de financiële effecten van de rijksbijdragen zoals genoemd in de meicirculaire 2024 verwerkt. In deze meerjarenbegroting zijn tevens enkele ontwikkelingen verwerkt die nog geen onderdeel van de Kadernota uitmaakten. Zo is gebleken dat de kosten in het Sociaal Domein inmiddels flink gestegen zijn en is rekening gehouden met kosten die gemaakt moeten worden voor de omvorming van de regionale inkoop van Jeugdzorg en WMO (IMUW) naar een gemeenschappelijke regeling, een verplichting die voortvloeit uit de Hervormingsagenda Sociaal Domein.

Er zijn ook diverse technische aanpassingen gemaakt, zoals bijvoorbeeld rondom rentelasten, pensioenkosten etc.. De verhoging van de leges burgerzaken die in de Kadernota was opgenomen bleek maar zeer beperkt mogelijk.

Samengevat leidt dit tot het volgende financiële beeld:

Bedragen (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-90</b>	<b>-4.420</b>	<b>-4.185</b>	<b>-5.239</b>
<b>Mutaties reserves</b>	<b>119</b>	<b>-1.837</b>	<b>-1.679</b>	<b>-1.502</b>
<b>Begrotingssaldo (na mutatie reserves)</b>	<b>28 (V)</b>	<b>-6.256 (N)</b>	<b>-5.863 (N)</b>	<b>-6.741 (N)</b>

(+/- is voordeel, -/- is nadeel)

### Invulling bezuinigingstaakstelling

Door het genoemde tekort in het Sociaal Domein van ruim € 3 miljoen en de technische verwerking van de genoemde indexeringen etc. was de taakstelling om dekking te vinden in de begroting gestegen van € 3,4 miljoen naar ruim € 7 miljoen. Met deze opgave zijn het college en de ambtelijke organisatie aan de slag gegaan. Uiteindelijk is circa € 3,0 miljoen gevonden aan 'lucht in de begroting', mede op basis van de analyses van de jaarrekeningresultaten van de afgelopen jaren. Ook de energiekosten maken hier onderdeel van uit (€ 1,0 miljoen), omdat de energieprijzen na een forse stijging in 2022 weer genormaliseerd zijn en in 2025 naar verwachting verder dalen.

Daarnaast is € 5,1 miljoen aan mogelijke beleidsmatige maatregelen gevonden, waarvan € 4,1 miljoen nodig was voor een sluitend saldo. Het college heeft de keuze gemaakt om de sociale basis waar mogelijk te ontzien. De belangrijkste maatregelen (groter dan € 100.000) die voorgesteld worden om wel door te voeren:

- Taakstellende bezuiniging van € 1,2 miljoen op de jeugdzorg in 2025 en € 2,0 miljoen vanaf 2026. Hiervoor heeft het college een bestuursopdracht vastgesteld.
- Taakstellende bezuiniging van € 1,0 miljoen op de WMO. Hiervoor heeft het college een bestuursopdracht vastgesteld.
- Concessie in de markt zetten waardoor uitbesteed werk laadinfrastructuur verlaagd kan worden (€ 100.000).
- Geen nieuwe ontmoetingsplaatsen creëren (€ 100.000) (de twee ontmoetingsplaatsen die in 2024 al voorbereid worden, handhaven we wel).
- Inzetten SPUK Inburgering voor maatschappelijke begeleiding (€ 125.000).
- Soberdere uitvoering Wet Openbare Overheid (€ 124.000).
- DVO-bijdrage Oudewater op basis van het rapport van &vdLaar, vooruitlopend op de definitieve keuzes voor 2026 en verder (€ 250.000).

De belangrijkste maatregelen die het college niet wenselijk heeft geacht en die niet doorgevoerd zijn:

- Diverse bezuinigingen in het sociaal domein, voortkomend uit de Maatschappelijke Agenda, zoals de coördinatiefunctie bibliotheek, onderwijsachterstandenbeleid, basisvaardigheden en mentale weerbaarheid (€ 648.000).
- Kostendekkendheid evenementen verhogen (€ 34.000).
- Kostendekkendheid week- en streekmarkten verhogen (€ 55.000).
- Kostendekkendheid Koeiemart verhogen (€ 150.000).
- Verlagen ambities uit het Integraal Veiligheidsplan (€ 120.000).

Een volledig overzicht van alle wel en niet doorgevoerde bezuinigingsopties is als bijlage bij de begroting bijgevoegd.

### **Structureel begrotingssaldo**

De provincie kijkt als toezichhouder voor de beoordeling van de begroting naar het structurele saldo. Dat is het saldo exclusief incidentele baten en lasten en incidentele reservemutaties (zie Financiële begroting hoofdstuk 3 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves). Daarmee tellen bijvoorbeeld de jaarlijkse stortingen in de algemene reserve ten behoeve van de schuldpositie voor dat saldo niet mee. Het structurele begrotingssaldo van de gemeente Woerden is in 2025 positief (€ 1,2 miljoen). In 2026 (€ 3,7 miljoen negatief), 2027 (€ 3,5 miljoen negatief) en 2028 (€ 4,6 miljoen negatief) is de begroting dus ook volgens de systematiek van de provincie niet sluitend.

### **Algemene uitkering en septembercirculaire**

De ontwikkeling van de algemene uitkering werd altijd voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven. Volgens deze normeringssystematiek hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds en daarmee op de ontwikkeling van de algemene uitkering. Dit stond bekend als de 'trap-op-trap-af-systematiek'. Als het Rijk meer uitgaf, ging ook het gemeentefonds omhoog, maar als de rijksuitgaven daalden, daalde het gemeentefonds mee.

Dit voorjaar is gesproken over een stabiele en beter beheersbare financiering van gemeenten en provincies. In overleg tussen het Rijk en de VNG is besloten om de nieuwe financieringssystematiek vervroegd in te voeren, vanaf 2024. In deze nieuwe systematiek wordt de ontwikkeling van het gemeentefonds gekoppeld aan de ontwikkeling van het BBP (Bruto Binnenlands Product). De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling van het gemeentefonds wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het fonds minder schommelt (volumedeel). De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar, waardoor het gemeentefonds reëel 'op niveau' blijft (prijsdeel).

De zogeheten 'opschalingskorting' in het gemeentefonds stond vanaf 2026 nog wel in de rijksbegroting, maar is nu definitief geschrapt. Dit leidt dus vanaf 2026 tot een voordeel. Hiervoor in de plaats is wel een extra korting in 2025 gekomen van circa € 1,7 miljoen.

Vanaf 2023 is het Gemeentefonds herijkt. De verdeling van het Gemeentefonds over gemeenten wordt bepaald aan de hand van een set aan indicatoren. Door een nieuwe systematiek, die dus vanaf 2023 ingevoerd is, ontstaan voordeel- en nadeelgemeenten. Woerden hoort bij de nadeelgemeenten, wat leidt tot een achteruitgang die oploopt van € 7,50 per inwoner in 2023 (€ 0,4 miljoen) en € 22,50 per inwoner in 2024 (€ 1,2 miljoen) naar € 37,50 per inwoner in 2025 en verder (€ 2,0 miljoen). Het financiële effect van de herijking is gemaximaliseerd op € 37,50 per inwoner; als dit niet was gebeurd, was het nadeel voor Woerden nog veel groter geweest. Het totale effect hiervan op de begroting van Woerden is ongeveer € 2 miljoen nadelig vanaf 2025, ten opzichte van de oude verdeelsystematiek.

Deze begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2024. Op Prinsjesdag is de septembercirculaire 2024 gepubliceerd. Deze is zoals gebruikelijk nog niet in deze begroting verwerkt, maar wordt bij Voorjaarsrapportage 2025 financieel vertaald naar de begroting.

### **Lokale heffingen zijn geïndexeerd met 3,5%, extra verhoging parkeeropbrengsten en rioolheffing.**

De OZB en overige heffingen worden met 3,5% geïndexeerd op basis van de raming van het CPB voor 2025, zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP) (60% loonindex, 20% materiële kosten, 20% investeringen).

De parkeeropbrengsten worden naast de indexatie conform Kadernota verhoogd met € 150.000 in 2025, oplopend naar € 275.000 in 2026 en verder, omdat de tarieven nu niet kostendekkend zijn. De rioolheffing wordt naast de reguliere indexatie nog 3,5% verhoogd, zoals besloten bij het beleidsplan Gemeentelijk Water en Klimaatbestendig. De opbrengsten voor de omgevingsvergunningen zijn met € 250.000 verhoogd, omdat deze momenteel niet kostendekkend zijn.

### **Sociaal Domein: Maatschappelijke Agenda en Hervormingsagenda**

In het sociaal domein blijven wij, net als veel gemeenten in Nederland, kampen met steeds stijgende kosten voor jeugdzorg en WMO. Wij werken hard om deze trend om te buigen om zo tegenvallers te

temperen en hebben daar in het verleden ook al gericht beleid op ingezet. Inmiddels zijn hierover afspraken gemaakt tussen VNG en het Rijk. De taakstellingen vanuit de Hervormingsagenda zijn onderdeel van de Maatschappelijke Agenda (MAG) die in oktober 2023 door de raad is vastgesteld. De kosten en de verwachte besparingen van de Maatschappelijke Agenda zijn ingerekend in deze begroting, waarbij op een aantal onderdelen wel versoberingen nodig zijn om een sluitende begroting te krijgen.

### **Energiekosten**

De energieprijzen zijn zoals bekend afgelopen jaar tot enorme hoogtes gestegen. Uiteraard raakte dit ook ons als gemeente. Inmiddels zijn de energieprijzen weer flink gedaald en is ook de verwachting dat de tarieven in 2025 nog iets verder dalen. In deze begroting zijn de energiekosten gebaseerd op de prijsverwachtingen van onze energie-adviseur.

### **Investeringsplan**

In de afgelopen jaren is in de jaarrekening steeds een veel lager investeringsbedrag gerealiseerd dan begroot was. Dit heeft geleid tot een grote investeringsboegolf. Dit in combinatie met de hoge (begrote) schuldquote heeft ertoe geleid dat in de Kadernota 2024 een investeringsplafond van € 23 miljoen (indicatief) was afgesproken. Dit voorjaar hebben we dit verder uitgewerkt via het traject 'Investeren in Balans'. In de Kadernota 2025 zijn concrete voorstellen gedaan om de investeringen terug te brengen naar het niveau van het investeringsplafond. In deze begroting zijn de investeringen opgenomen conform hetgeen hierover in de Kadernota was opgenomen. We gaan er in de berekening van de benodigde afschrijvings- en rentelasten vanuit dat de werkelijke uitgaven op investeringen voor 50% in het begrotingsjaar plaatsvinden en voor 50% in het volgende jaar. Hiermee denken we realistischer te ramen, waardoor ook de boegolf minder hoog wordt.

### **Rembrandtbrug**

In 2020 heeft de raad het besluit genomen om te investeren in de Rembrandtbrug. In april 2022 is aan de raad gemeld dat de raming voor de Rembrandtbrug uitkomt op circa € 31 miljoen en is het krediet door de raad inmiddels ook verhoogd naar dit bedrag. Belangrijk gegeven is dat het grootste deel van de (financiële) effecten van de investering tot uiting komt in de periode ná 2027. In juni 2024 heeft de Raad besloten om het project Rembrandtbrug stop te zetten. Dit heeft een positief effect op de meerjarenbegroting omdat de kapitaallasten van ruim € 2 miljoen per jaar komen te vervallen (n.b. deze kapitaallasten zouden pas van toepassing zijn na gereedkomen van de brug, dat zat in de periode ná 2028). De eenmalige kosten omdat investeringen die al gedaan zijn afgewaardeerd moeten worden, zullen in de jaarrekening 2024 verantwoord worden.

### **Schuldquote**

De schuldquote is al enige jaren een belangrijk punt van aandacht en dat is niet voor niets: een hoge schuld zorgt ervoor dat het effect van rentefluctuaties op de begroting groot wordt. Doordat de afschrijving en rentelasten (kapitaallasten) hiermee voor een lange tijd vastliggen, beperkt dit de flexibiliteit in de begroting. Zeker in deze huidige tijd, waarin rentes stijgen, is de schuldquote ontwikkeling zeer relevant. Zoals bovenstaand vermeld, werken wij vanaf deze begroting met een investeringsplafond wat moet zorgen dat de schuld en de schuldquote beheersbaar blijven. Doelstelling is om de schuldquote, in lijn met de Financiële Verordening onder de 130% te houden. De schuldquote wordt berekend door de netto schuld te delen door de totale baten.



In de paragraaf Weerstandsvermogen zijn de financiële kengetallen opgenomen. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de schuldquote zichtbaar.

Bedragen (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Schuldquote begroting 2023	161%	165%	181%	181%	
Schuldquote begroting 2024	138%	150%	170%	180%	
Schuldquote begroting 2024, inclusief investeringsplafond	120%	128%	143%	154%	
Schuldquote Kadernota 2025	108%	119%	124%	128%	130%
Schuldquote begroting 2025	103%	116%	129%	132%	132%

Voor 2025 en 2026 is de verwachting dat de schuldquote iets lager uitkomt dan waar we in de Kadernota 2025 vanuit waren gegaan. Voor 2026 en verder komt de schuldquote iets hoger uit. Dit wordt verklaard doordat de totale baten vanaf 2026 dalen ten opzichte van 2025, met name doordat de Algemene Uitkering in 2026 ruim € 6 miljoen daalt ten opzichte van 2025. Door maatregelen die in 2025 verder uitgewerkt zullen worden verwachten wij dat de schuldquote in de begroting 2026 weer iets lager uitkomt.

### Oekraïne crisis / Opvang vluchtelingen

De oorlog in Oekraïne heeft uiteraard ook in Woerden tot een grote stroom vluchtelingen geleid met het bijbehorende huisvestingsvraagstuk. Ook is in 2024 opvang van asielzoekers gestart in onze gemeente. Dit heeft grote impact gehad op de organisatie en dat zal ook in 2025 nog het geval zijn. Vanuit het Rijk ontvangen we hiervoor financiële compensatie, waarvan het beeld tot nu toe is dat deze ruim toereikend is. In deze begroting zijn hiervoor dan ook geen extra kosten opgenomen. Via de voor- en najaarsrapportage blijven wij dit uiteraard volgen.

### Storting in Algemene Reserve in 2025 van € 2 miljoen geschrapt

Zoals in de Kadernota benoemd hebben we ervoor gekozen om de jaarlijkse storting van € 2 miljoen in de Algemene Reserve voor 2025 te schrappen. Gezien de hoge storting in de Algemene Reserve die we bij de jaarrekening 2023 hebben gedaan (€ 5,4 miljoen), vinden wij dit verantwoord. Overschotten zoals die zich bijvoorbeeld bij de jaarrekening 2024 mogelijk voordoen, zullen eveneens in de Algemene Reserve gestort worden.

### Vooruitkijkend

Voor 2026 en verder is het meerjarenperspectief nog niet sluitend. Hier ligt dus nog een grote uitdaging voor onze gemeente. Tegelijkertijd weten we dat er ook nog zaken op ons af komen die mogelijk een kostenverhogend effect hebben, zoals de Herijking van de IBOR-budgetten. Het college informeert de raad voor einde jaar over de aanpak die zij hierbij voor ogen heeft.

### Samenvattend

We zijn erin geslaagd een meerjarenbegroting aan te bieden, met in 2025 een sluitend saldo, maar in meerjarenperspectief nog steeds een fors tekort. Dit is gelukt door enerzijds heel kritisch te kijken naar 'lucht in de begroting', maar ook anderzijds ook verschillende beleidsmatige keuzes te maken. Ook de investeringen zijn teruggebracht naar een realistisch niveau. Dit zijn soms pijnlijke maatregelen die ook effect hebben op de Woerdense samenleving. Toch is het college tevreden dat het gelukt is om voor 2025 de begroting sluitend te krijgen zonder een extra verhoging van de OZB, waarin alle maatschappelijke en financiële uitdagingen in balans gebracht zijn.

# PROGRAMMA 1 BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

Portefeuillehouder	Thema
Victor Molkenboer	Bestuurlijke zaken, Burgerzaken, Juridische zaken, Openbare orde en veiligheid, Handhaving en toezicht, Communicatie, Citymarketing, Iedereen doet mee, Dierenwelzijn.
Mariëtte Pennarts-Pouw	Inwonersparticipatie en gebiedsgericht werken, Bedrijfsvoering (ICT, P&O, Archief), Samenwerking Woerden-Oudewater
Arjan Noorthoek	Vergunningverlening en handhaving
Jelmer Vierstra	Horeca
Roy Luca	Regionale samenwerking

## Omschrijving

Programma 1 omvat twee opgaven uit het bestuursakkoord:

- Vitale wijken, dorpen en het buitengebied
- Fitte gemeentelijke organisatie

Taakvelden binnen programma 1 zijn:

Taakveld	Omschrijving
0.1 Bestuur	Facilitering van de bestuursorganen: - college van burgemeester en wethouders (loonkosten, reis- en verblijfskosten e.d.) - raad en raadscommissies (vergoedingen, excursies e.d.) - de ondersteuning van de raad, griffie - regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking - lokale rekenkamer, lokale ombudsfunctie, accountantscontrole
0.2 Burgerzaken	Producten burgerzaken: - paspoorten en rijbewijzen - bevolkingsregister - straatnaamgeving en kadastrale informatie - burgerschap - verkiezingen, referenda - burgerzaken leges opbrengsten (economische categorie baten: 3.7)
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen
1.2 Openbare orde en veiligheid	Taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid: - toezicht en handhaving openbare orde, BOA's - Wet Bibob en (bestuurlijke) aanpak georganiseerde criminaliteit - bureau Halt - preventie van criminaliteit - opstellen en handhaven APV - leges drank & horeca - wet wapen en munitie (voorheen vuurwapenwet) - beleid, toezicht en ruiming van conventionele explosieven - veilige woon- en leefomgeving - doodsschouw (door de officier van Justitie gelast onderzoek i.v.m. de mogelijk niet-natuurlijke doodsoorzaak) - tegengaan van radicalisering - huiselijk geweld - Persoonsgerichte Aanpak (PGA) - nazorg ex-gedetineerden
5.4 Musea	Activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur: gemeentelijk archief en RHC Rijnstreek en Lopikerwaard

## **Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen**

### **Veiligheid**

In het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 zijn vier lokale prioriteiten voor Woerden opgenomen; 1) Ondernijning, 2) Cybercrime en digitale veiligheid, 3) Zorg en veiligheid en 4) Buurtaanpak Schilderskwartier. De raad krijgt jaarlijks via een raadsinformatiebrief informatie over de voortgang van aanpak van deze speerpunten.

### **Dienstverleningsovereenkomst**

De huidige samenwerking met de gemeente Oudewater is geëvalueerd. Eind 2024/begin 2025 vindt op basis van deze evaluatie de besluitvorming plaats over het mogelijke vervolg van de samenwerking. In 2025 wordt de uitkomst vervolgens nader uitgewerkt.

### **Dienstverlening**

We werken aan de kwaliteit van onze algehele dienstverlening. Daaronder verstaan we de manier waarop we omgaan met iedereen die woont, werkt of verblijft in onze gemeente. Er zijn nu weinig tot geen kaders hiervoor. Daarom worden deze nu ontwikkeld in de aanpak op de dienstverlening als onderdeel van de organisatieontwikkeling. Begin 2025 ligt er een visie op onze dienstverlening met heldere normen, kaders en werkafspraken voor de hele organisatie. Daarin is er ook aandacht voor het evalueren van onze dienstverlening bij onze gebruikers. Zo kunnen we zien waar we nu staan en kunnen we KPI's of indicatoren formuleren om de dienstverlening te verbeteren. Die nemen we mee als input voor de begroting 2026.

### **Participatie**

De raad heeft in september 2023 het participatiekader Woerden vastgesteld. Hierin staan kaders om meningen, standpunten en belangen van inwoners en andere betrokkenen mee te wegen bij het maken en uitvoeren van beleid.

Daarnaast zal op 1 januari 2025 de wet "Versteving participatie op decentraal niveau" in werking treden. Doel van deze wet is de betrokkenheid van burgers stimuleren bij het maken en uitvoeren van beleid op lokaal niveau. De wet omvat ook overheidsparticipatie; de betrokkenheid van de overheid bij initiatieven van burgers en maatschappelijke organisaties. Gemeenten krijgen twee jaar overgangstijd om deze wet in de organisatie te verankeren door middel van een Verordening Participatie en Inspraak. Om de wet te implementeren in de organisatie, moeten ook processen worden aangepast. Daarom zal participatie vanaf begrotingsjaar 2026 een onderdeel van de verantwoording worden in de programma's van de P&C cyclus.

### **Communicatie**

De gemeente zal blijvend inzetten op duidelijke, toegankelijke en inclusieve communicatie, met extra aandacht voor begrijpelijke taal over schuldhulpverlening.

Doel: de interactie met de samenleving te verbeteren en te verstevigen.

### **Gebiedsgericht werken**

De inzet vanuit gebiedsgericht werken gaat onverminderd door, wel zal de interactie met de samenleving in processen (in de organisatie) worden geborgd. Zo wordt de interactie met de samenleving zowel vanuit de wijken en dorpen als vanuit de organisatie breed beïnvloedt. Aan het inrichten van de processen die deze interactie moet bewerkstelligen ligt niet alleen de ontwikkelvisie Gebiedsgericht Werken aan de basis maar ook de aanpak op dienstverlening.

### **Organisatieontwikkeling**

Om de samenleving en bestuur adequaat te ondersteunen, investeren we in de kwaliteit van de organisatie. Hiervoor lopen verschillende projecten:

- Organisatiestructuur en cultuur
- Procesverbetering
- Aanpak dienstverlening

- Sprints (bereikbaarheid)
- Grip op (grote) projecten
- Werklast verminderen

Over de aanpak van deze verschillende projecten wordt de raad via de P&C cyclus geïnformeerd. Meer informatie is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

## **OPGAVE: VITALE WIJKEN, DORPEN EN HET BUITENGEBIED**

### **Maatschappelijk effect**

Er is een heldere en begrijpelijke interactie tussen de samenleving en de gemeente, zowel gepland als ongepland. Men weet wat men van elkaar kan verwachten.

### **Resultaten**

1. Een ontwikkelvisie Gebiedsgericht werken.

In het eerste kwartaal van 2025 is er een ontwikkelvisie Gebiedsgericht Werken, inclusief ideeën over de status en posities van platforms en inwonersinitiatieven.

2. Een uitwerking van de georganiseerde bewonersverbanden.

Er ligt medio 2026 een uitwerking van de georganiseerde bewonersverbanden met daarin de status en positie die de gemeente hen toekent. Dit ter uitvoering van de ontwikkelvisie Gebiedsgericht Werken.

3. Een algemene handreiking voor samenwerkingsafspraken.

Eind 2025 zijn er kaders en een algemene handreiking voor samenwerkingsafspraken tussen gemeenten, inwoners en maatschappelijke organisaties in Woerden.

## **OPGAVE: ORGANISATIE EN DIENSTVERLENING**

### **Maatschappelijk effect**

De gemeente is gericht op haar inwoners en ondernemers en geeft helderheid en antwoord op maatschappelijk initiatief.

### **Resultaten**

1. Visie dienstverlening

Er ligt in 2025 een visie op onze dienstverlening met heldere normen, kaders en werkafspraken voor de gehele organisatie.

2. Evaluatiesystematiek dienstverlening van de organisatie

Er komt een evaluatiesystematiek waarmee we de beleving van onze dienstverlening door onze gebruikers kunnen meten. Deze systematiek is begin 2025 gereed zodat we hiermee kunnen gaan werken.

3. Voorstel indicatoren voor dienstverlening

De uitkomsten van de evaluaties van onze dienstverlening en de visie op de dienstverlening met onze normen en afspraken geven richting aan de manier waarop we dienstverlening kunnen verantwoorden binnen de P&C producten. Eind 2e kwartaal 2025 ligt er een voorstel met op te nemen KPI's/indicatoren voor dienstverlening als input voor de begroting 2026-2029.

4. Opstellen Verordening "Participatie en inspraak" uiterlijk afgerond 2026.

5. Participatie in P&C cyclus

Vanaf 2026 komt in de P&C cyclus in ieder programma een stukje over participatie. Hierin staat hoe we meningen, standpunten en belangen van inwoners en andere betrokkenen meewegen bij het maken en uitvoeren van beleid.

6. Implementatie en participatie in de processen 2026-2027

## Indicatoren

### Demografische druk (% inw. <21 én 65+ t.o.v. aantal inw. 20-64 jr)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2023	76,1%	70,3%
2024	75,8%	70,4%

### Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte (per 1.000 inwoners)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2022	4,2	6,0
2023	3,8	5,8

### Diefstallen uit woning (per 1.000 inwoners)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2022	1,4	1,4
2023	1,2	1,3

### Winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2022	0,9	2,3
2023	1,2	2,5

### Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2022	2,0	4,5
2023	2,7	4,3

### Verwijzingen Halt (per 10.000 inw 12-17jr)

Bron: Bureau Halt

Periode	Woerden	Nederland
2022	70	80
2023	80	90

## Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2022	0,1%	0,3%
2023	0,1%	0,3%

## Jongeren met een delict voor de rechter (% van de jongeren van 12 - 23 jaar)

Bron: Verweij Jonker Instituut

Periode	Woerden	Nederland
2022	1%	1%
2023	1%	1%

## Formatie (Aantal fte per 1.000 inwoners)

Bron: Eigen gegevens

Periode	Woerden
2025 (begroting)	7,8
2024 (begroting)	7,5
2023	7,0

## Bezetting (fte per 1.000 inwoners)

Bron: Eigen gegevens

Periode	Woerden
2025 (begroting)	6,9
2024 (begroting)	6,9
2023	6,5

## Apparaatskosten (€ per inwoner)

Bron: Eigen begroting

Periode	Woerden
2025 (begroting)	843
2024 (begroting)	758
2023	896

## Externe inhuur (% van pers.kosten (incl.inhuur) besteed aan inhuur)

Bron: Eigen begroting

Periode	Woerden
2025 (begroting)	5,3%
2024 (begroting)	4,3%
2023	19,8%

## Overhead (% van totale lasten)

Bron: Eigen begroting

Periode	Woerden
2025 (begroting)	8,8%
2024 (begroting)	8,2%
2023	8,2%

## Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
<b>0.1 Bestuur</b>	17	0	0	0	0	0	0	0
<b>0.2 Burgerzaken</b>	775	905	905	941	36	941	941	741
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	6	6	6	0	6	6	6
1.2 Openbare orde en veiligheid	75	163	53	35	-19	35	35	35
3.4 Economische promotie	76	0	0	0	0	0	0	0
5.4 Musea	35	22	22	22	1	22	24	24
<b>Totaal Baten</b>	<b>978</b>	<b>1.095</b>	<b>986</b>	<b>1.004</b>	<b>18</b>	<b>1.004</b>	<b>1.005</b>	<b>805</b>
Lasten								
<b>0.1 Bestuur</b>	2.555	2.879	2.956	3.216	259	3.262	3.201	3.201
<b>0.2 Burgerzaken</b>	1.506	1.535	1.636	1.352	-284	1.408	1.408	1.308
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.752	3.999	4.041	4.333	292	4.302	4.312	4.317
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.420	1.529	1.547	1.554	7	1.571	1.601	1.568
3.4 Economische promotie	115	100	100	0	-100	0	0	0
5.4 Musea	302	365	365	382	17	400	405	411
<b>Totaal Lasten</b>	<b>9.650</b>	<b>10.406</b>	<b>10.646</b>	<b>10.837</b>	<b>191</b>	<b>10.943</b>	<b>10.926</b>	<b>10.805</b>
Onttrekkingen								
<b>0.10 Mutaties reserves</b>	12	0	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>12</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Storting								
<b>0.10 Mutaties reserves</b>	85	0	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal Storting</b>	<b>85</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>-8.745</b>	<b>-9.311</b>	<b>-9.660</b>	<b>-9.833</b>	<b>-173</b>	<b>-9.940</b>	<b>-9.921</b>	<b>-10.000</b>

## Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
1	Indexatie prijs	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-7	Voordeel
<b>Taakveld</b>	<b>Omschrijving</b>			
0.2	Kadernota	Verhoging leges burgerzaken.	-21	Voordeel
	<b>Bezuinigingstaakstelling structureel</b>			
1.2	Extern personeel	Tegenover deze inkomsten waren ook uitgaven begroot, die aan de lastenzijde als voordeel zijn opgenomen.	20	Nadeel
	Diversen		-10	Voordeel
		<b>Totaal mutaties baten</b>	<b>-18</b>	<b>Voordeel</b>

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
1	Indexatie loonkosten	De stijging in de loonkosten wordt verklaard doordat medewerkers doorgroeien naar een volgende trede in de salarisschaal. Omdat nog niet bekend is hoeveel de CAO-lonen stijgen in 2025 zijn de loonkosten in de programma's nog begroot op het prijspeil 2024. In programma 7 is bedrag gereserveerd voor de CAO-stijging in 2025.	189	Nadeel
1	Indexatie prijzen	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de CPB-verwachting voor 2025.	46	Nadeel
1	Kapitaallasten	De omslagrente in de begroting 2025 is 1,0%. In de begroting 2024 was dit nog 1,5%. De kapitaallasten dalen hierdoor. Dit is alleen een interne doorberekening van het taakveld treasury (programma 7) naar de verschillende programma's. De rente die wij betalen aan de banken wordt begroot op programma 7.	29	Nadeel
1	Kapitaallasten	De afschrijvingen stijgen door nieuwe investeringen in 2024 (het jaar na oplevering van een investering wordt voor de eerste keer afgeschreven).	51	Nadeel
<b>Taakveld</b>	<b>Omschrijving</b>			
	<b>Bezuinigingstaakstelling structureel</b>			
0.1	Diversen	Laten vervallen kosten jumelage en laten vervallen arbeidsongeschiktheidsverzekering wethouders.	-33	Voordeel
0.2	Diversen	Budgetten zijn verlaagd door structurele onderuitputting.	-35	Voordeel
0.2	Verkiezingen	In 2025 voorzien we geen verkiezingen.	-171	Voordeel
1.1	Energie	De begroting voor gas en elektra is aangepast naar reële tarieven. Dit kan leiden tot voor- en nadelen in de verschillende programma's.	-49	Voordeel
1.2	Extern personeel	De inhuurkosten moeten worden opgevangen door eigen personeel.	-51	Voordeel
1.2	Algemeen veiligheidsbeleid	Door het verlagen van ambities die in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 zijn opgenomen kan een kostenreductie van 20K gerealiseerd worden.	-20	Voordeel
	<b>Verbonden partijen</b>			
0.1	VNG	Bijstelling begroting VNG.	69	Nadeel
1.1	VRU	Bijstelling begroting VRU.	200	Nadeel
1.2	GGDrU	Bijstelling begroting GGDrU.	8	Nadeel
	<b>Actualisatie MOP Vastgoed</b>			
1.1	Actualisatie MOP Vastgoed	Het actualiseren van het MOP heeft alleen een financieel effect in het klein onderhoud.	3	Nadeel



	<b>Overige bijstellingen</b>			
3.4	VNG-jaarcongres	Het budget voor het VNG-jaarcongres was een eenmalig budget in 2024	-100	Voordeel
	Diversen		55	Nadeel
		<b>Totaal mutaties lasten</b>	<b>191</b>	<b>Nadeel</b>
		<b>Totaal mutaties lasten en baten</b>	<b>173</b>	<b>Nadeel</b>
<b>Taakveld</b>		<b>Mutatie reserves t.o.v. 2024</b>	<b>Bedrag (x € 1.000)</b>	<b>voordeel (-) nadeel (+)</b>
0.10			0	
		<b>Totaal mutaties reserves</b>	<b>0</b>	

## PROGRAMMA 2. FYSIEK BEHEER OPENBARE RUIMTE EN MOBILITEIT

Portefeuillehouder	Thema
Roy Luca	Openbare ruimte, Natuur, Water en waterketen, Verkeer en mobiliteit, Begraven en begraafplaatsen
Jelmer Vierstra	Circulaire economie en afval

### Omschrijving

Dit programma bevat twee opgaven: Onderhoud van de openbare ruimte en mobiliteit + parkeren

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
0.63 Parkeerbelasting	Parkeerbelasting: - heffing en invordering - opbrengsten parkeerfaciliteiten - opbrengsten boetes
2.1 Verkeer en vervoer	Verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur
2.2 Parkeren	Ontwikkeling en beheer van parkeervoorzieningen en parkeerbeleid: - parkeerzone, ontheffingen en vergunningen - inrichting en onderhoud open en gesloten parkeervoorzieningen - baten en lasten die betrekking hebben op parkeervoorzieningen (excl. opbrengst parkeerbelasting, zie taakveld 0.63) - parkeermeters - fietsenstalling - algemene parkeervoorzieningen die door gehandicapten kunnen worden gebruikt
2.4 Economische havens en waterwegen	(Beroeps)scheepvaart en de bijbehorende infrastructuur
3.4 Economische promotie	Activiteiten gericht op het 'op de kaart zetten' van de gemeente: kermis, evenementen en coördinatie binnenstad
5.6 Media	De zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: mediabeleid
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Openbaar groen, natuur en recreatie
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Algemene voorzieningen gericht op participatie: multifunctionele centra
7.2 Riolering	Afvalwater en waterhuishouding
7.3 Afval	Inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Taken op het terrein van de lijkbezorging

### Ambities

#### Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR)

De openbare ruimte vormt het woon-, werk- en leefklimaat voor onze inwoners en ondernemers en geeft ruimte voor recreatie, toerisme en bedrijvigheid. Het is de onmisbare schakel om de ambities uit andere gemeentelijke programma's te realiseren. In het Bestuursakkoord uit 2022 zijn richtingen gekozen om toe te werken naar een sobere en doelmatige openbare ruimte, die haar functie als verbinder van mensen en verbinder van gemeentelijke ambities kan blijven vervullen. Binnen deze context gaat de gemeente zich vooralsnog richten op een veilige openbare ruimte totdat de herijking openbare ruimte is afgerond en de gewenste ambities in overeenstemming zijn gebracht met het aanwezige areaal en de beschikbare middelen. Daarom zetten we ook in 2025 in op vier thema's (vervolg van traject dat begonnen is eind 2023). Het eerste thema is het veilig en doelmatig beheren van de bestaande openbare ruimte. Het tweede thema is kritisch zijn op hoe toekomstige openbare ruimte ingericht wordt. Als derde: veel aandacht voor vergroening, biodiversiteit en maatregelen om de openbare ruimte klimaatbestendig te maken. Het vierde thema is het ruimte geven aan bewoners en ondernemers om actief bij te dragen aan een betaalbare openbare ruimte.

### **Bodemdaling, klimaatbestendigheid, biodiversiteit**

Bodemdaling is niet alleen een probleem van de gemeente. Een eerlijke verdeling van de kosten tussen samenleving, ontwikkelaars en overheid maakt dit voor iedereen draagbaar. Met onze collega-gemeenten Alphen aan den Rijn, Gouda, het Platform Slappe Bodem en de omliggende provincies en het Rijk werken we samen aan verschillende onderzoeks- en uitvoeringsprojecten.

We werken aan een klimaatbestendig Woerden in 2050. Ons streven is dat de openbare ruimte kan functioneren, ondanks extreme weersomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering. Het voorkomen van hittestress en het aanpassen van het watersysteem passen binnen die ambitie. Woerden heeft diverse groene gebieden in eigendom en beheer. Dat geeft ons de mogelijkheid om actief te werken aan de verbetering van de biodiversiteit en het vergroten van de ecologische waarde. Deze verbetering bereiken we onder andere door gericht beheren en investeren in slimme meekoppelkansen in de openbare ruimte. Met het aantrekken van specialistische kennis op het gebied van ecologie (ecoloog) is een grote slag gemaakt in het werk maken van dit speerpunt. Dit zetten we in 2025 door met praktische maatregelen. We steken de handen uit de mouwen.

### **Naar een circulaire economie**

Het programma circulaire economie reduceert de kosten voor afvalverwerking, door met lokale bedrijven (groen) afval lokaal te verwerken en te gebruiken. In AVU-verband werken wij aan het circulair maken van afvalstromen. Het doel is een volledig circulaire economie in Nederland in 2050.

### **Resultaten boeken op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid**

Om Woerden nu en in de toekomst leefbaar, verkeersveilig en bereikbaar te houden, gaan wij aan de slag met de uitwerking en uitvoering van de Verkeersvisie 2030 en de Strategienota Verkeersvisie 2030. De uitvoeringsagenda hiervan is het Meerjaren-verkeersmaatregelenplan dat elk jaar opnieuw een update krijgt en met de raad wordt gedeeld. Komend jaar gaan we in ieder geval aan de slag met de volgende punten: We werken aan verkeersveiligheid in wijken en nabij scholen. In eerdere jaren is hier al een belangrijke stap in gezet, in 2025 gaan we de genomen maatregelen evalueren en waar gewenst aanscherpen.

Om tot een andere mobiliteit te komen zetten we in op het gebruik van duurzame vormen van mobiliteit, het uitvoeren van maatregelen voor fietsveiligheid en op voorzieningen voor de fiets. We ronden het Doorfietspad tussen het NS Station Woerden en de gemeentegrens met gemeente Utrecht af. Ook starten we met de uitvoerende werkzaamheden voor de Ongelijkvloerse Kruising onder de Steinhagenseweg/Beneluxlaan. En we werken aan duurzaamheid door de vastgestelde Laadvisie verder uit te gaan werken naar een Programmaplan Duurzame Mobiliteit met de daarbij horende uitvoeringsagenda. Hierbij krijgt het stimuleren van onze eigen medewerkers om hieraan gehoor te geven ook prioriteit.

### **Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen**

In opdracht van de gemeenteraad is in de periode 2023-2025 een herijking van het integraal beheer van de openbare ruimte uitgevoerd. Hiermee is in 2023 begonnen in de vorm van een startnotitie om het proces vast te stellen.

Er zijn drie redenen die de aanleiding vormen voor de herijking:

1. **Maatschappelijk:** De belangen en behoeften van de maatschappij om ons heen veranderen. Als organisatie zoeken we hierin dagelijks naar de balans tussen de verschillende behoeften van belanghebbenden en de betaalbaarheid en realiseerbaarheid hiervan. We moeten gezamenlijk bepalen welke waarde wij willen realiseren met de openbare ruimte en hoe we daarin omgaan met bijvoorbeeld klimaat, ecologie en duurzaamheid.
2. **Financieel:** Het recente rekenkameronderzoek geeft aan dat de huidige situatie om verbetering vraagt; het trekt hierbij meerdere conclusies en stelt maatregelen voor. Als reactie op het rekenkameronderzoek heeft de gemeenteraad de urgentie van verandering erkend en aangegeven

het ingeslagen pad richting assetmanagement te willen blijven volgen. Daarnaast is de wens uitgesproken om als raad goed aangesloten te blijven bij het ontwikkeltraject.

3. **Formatie:** Team Realisatie & Beheer heeft van de directie de opdracht gekregen zich verder te professionaliseren op het gebied van assetmanagement. Assetmanagement helpt bij het bepalen en realiseren van de waarden die de openbare ruimte moet leveren. De assetmanagement-methodiek die wij willen volgen is de landelijke standaard van iAMPro. (assetmanagement openbare ruimte). Hierdoor kunnen wij op basis van de te realiseren waarden kiezen voor de juiste maatregelen en helder uitleggen waarom deze keuzes gemaakt worden. Dit moet ons in staat stellen om de beschikbare middelen in te zetten waar ze de meeste waarde opleveren voor de gemeente. Het gaat om de juiste balans tussen kosten, prestaties en risico's. Alleen zo krijgen we GRIP op IBOR.

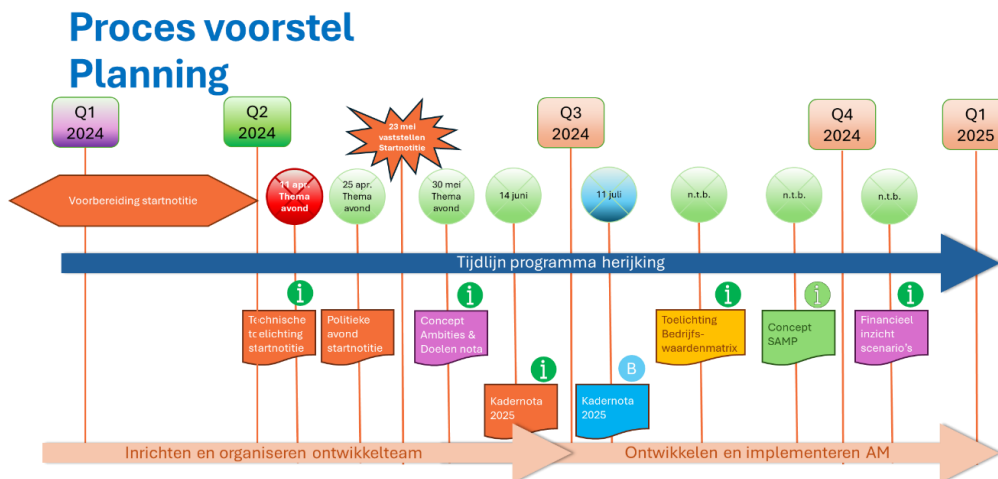
Begin 2022 is er een formatiescan gedaan om een beeld te vormen van de verwachte benodigde formatie voor een efficiënte en effectieve assetmanagementorganisatie. Op basis hiervan is een verzoek gedaan voor het op orde brengen van de formatie en tegelijkertijd zijn verschillende initiatieven en ideeën ontstaan om werkwijzen af te stemmen en integraliteit te verbeteren.

### Opdracht van de gemeenteraad

In de periode eind 2023-begin 2024 is de startnotitie Herijking Openbare Ruimte unaniem door de gemeenteraad vastgesteld. In deze startnotitie is een concrete opsomming van te leveren producten met een tijdpad opgenomen om volgorde alle benodigde stappen te doorlopen. Op te leveren producten:

- Kwaliteitsniveau technisch en kwaliteitsniveau verzorging.
- Rangorde van de areaal elementen.
- Ambities en doelen voor het in stand houden van de openbare ruimte.
- Berekeningswijze/ inhoud van de omvang van de beschikbare middelen exploitatie en investeringen.
- Wijze waarop de bestaande beleidskeuzes, zoals biodiversiteit, blauw/groen worden betrokken bij de voorliggende keuzes.

### Tijdpad



### Overige beleidsvorming

In 2025 worden in ieder geval de volgende beleidsdocumenten naar de gemeenteraad gestuurd ter besluitvorming:

- Beleidsplan Openbare Verlichting.
- AVOI en Handboek Kabels- en Leidingen.
- Beleidskader Installatieverantwoordelijkheid.
- Evaluaties van diverse beleidsdocumenten en instrumenten.

## OPGAVE: ONDERHOUD OPENBARE RUIMTE

### Maatschappelijk effect

- 2.1 Een openbare ruimte die veilig, doelmatig en sober is.
- 2.2 / 3.14 / 4.5 / 5.8 / 6.4 Een groene openbare ruimte met meer biodiversiteit. De (inrichting van de) fysieke woon- en leefomgeving nodigt uit tot sporten, bewegen en ontmoeten.
- 2.3 Woerden gaat efficiënter met grondstoffen om waardoor we minder nieuwe grondstoffen hoeven te winnen en minder afval hoeven te verbranden.
- 2.7 Aula Rijnhof als onderdeel van de begraafplaats van de toekomst.

### Resultaten

- 2.1.1 De kwaliteit van de openbare ruimte voldoet aan het vastgestelde beleid.
- 2.1.3 Ondernemers en bewoners nemen hun medeverantwoordelijkheid bij het onderhoud en beheer van de openbare ruimte.
- 2.1.4 De openbare ruimte kan functioneren, ondanks extreme weersomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering.
- 2.2.1 Flora en fauna hebben meer ruimte
- 2.2.2 / 3.14.1 / 4.5.1 / 5.8.2 / 6.4.1 Openbare ruimte is een gezonde leefomgeving en aantrekkelijker voor cultuur, sport, spel en bewegen, onder meer door vergroenen (monitor sociale kracht: tevredenheid inwoners leefomgeving).
- 2.3.1 Een groter percentage van het afval wordt hergebruikt of gerecyceld.
- 2.7.1 Aula Rijnhof als onderdeel van de begraafplaats van de toekomst.

### Inspanningen

- 2.1.1.3 Het onderhoud openbare ruimte invullen door middel van (nieuwe) contracten.
- 2.1.1.4 De personele bezetting voor IBOR versterken.
- 2.1.3.1 Een beleidsnotitie opstellen over welke gerichte acties de gemeente kan ondernemen. Het eigenaarschap kan diverse vormen krijgen: van bijvoorbeeld zelf onderhouden tot een financiële bijdrage.
- 2.1.3.2 Het Orakelplein opknappen en versterken van ontmoeting in de wijk Molenvliet.
- 2.1.4.1 Het KbOR (programma Klimaatbestendige Openbare Ruimte) wordt uitgevoerd.
- 2.2.1.1 Opstellen en vaststellen van een beleidsplan en een beheerplan. Diversificatie van beheer, maaibeheer en klimaat zijn criteria bij de voorgestelde keuzen.
- 2.2.2.1 / 3.14.1.1 Behoefte per wijk voor een gezondere leefomgeving en vergroening onderzoeken; pilots uitwerken i.s.m. inwoners/bedrijven/maatschappelijk partners (bv. buurttuin).
- 2.2.2.2 / 3.14.1.2 / 4.5.1.1 / 5.8.2.1 / 6.4.1.1 Bij besluiten fysieke leefomgeving (ruimtel. planvorming) inzetten op en aandacht hebben voor gezonde leefomgeving (gezondh.bevordering: groen/bewegen/ontmoeten en -bescherming: geluid- en luchtkwal.)
- 2.3.1.3 Bevorderen van circulariteit door het actief communiceren en promoten van maatregelen uit het afvalbeleidsplan.
- 2.3.1.4 Inzet van het Circulair Ambachtscentrum zodat er meer wordt hergebruikt en spullen niet onnodig worden aangeboden op de milieustraat.
- 2.3.1.5 Bij de milieustraat het afval nog beter scheiden in (evt. nieuw te onderscheiden) fracties van herbruikbaar afval (zoals luiers, opblaasbare producten e.a.).
- 2.7.1.1 Startnotitie voorleggen aan de raad.
- 2.7.1.2 Scenario-onderzoek uitvoeren binnen de kaders van de startnotitie.

## OPGAVE: MOBILITEIT

### Maatschappelijk effect

2.4 Ontwikkeling van veilige en duurzame mobiliteit.

2.5 Duurzame mobiliteit in Woerden vanuit het oogpunt van energie.

### Resultaat

2.4.1 De uitvoering van de verkeersvisie en - strategie krijgt komende jaren verder vorm. Fietsen heeft hierbij een hoge prioriteit.

2.4.3 Voor de missing links in het hoofdwegennet zijn wegen aangelegd of er is planvorming.

2.5.1 Mogelijkheden voor verduurzaming mobiliteit zijn uitgewerkt.

### Inspanningen

2.4.1.4 Verkeersveiligheid rondom scholen. Uitgangspunt is dat iedere school binnen de gemeente een schoolzone heeft/krijgt.

2.4.1.5b Participatietraject parkeren in stationsgebied afronden met als resultaat een richtinggevend document ter besluitvorming.

2.4.1.6 Realiseren project 'Veilig op de fiets' traject Stationsweg-Oostdam

2.4.3.1 Het onderzoek naar en lobby voor de aanleg van de verschillende varianten van een oostelijke randweg voortzetten. Prioriteit bij aansluiting Steinhagenseweg op de randweg bij Harmelen en de hele oostelijke ontsluiting, waaronder de Enschedeweg, te bekijken in de lobby voor de aanleg van een oostelijke randweg. Onderzoeksresultaten voorleggen aan de raad in een voorstel incl. financieringsmogelijkheden.

2.5.1.2 Laadvisie deel 2 opstellen, voor o.a. deelmobiliteit, logistiek en OV.

2.5.1.3 Opstellen van voorwaarden voor en uitwerking van een eigen concessiemodel voor plaatsing van laadpunten.

### Indicatoren

#### Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021	155	164
2022	148	148

## Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Verschil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
<b>0.63 Parkeerbelasting</b>	<b>2.025</b>	<b>2.398</b>	<b>2.123</b>	<b>2.357</b>	<b>234</b>	<b>2.482</b>	<b>2.482</b>	<b>2.482</b>
2.1 Verkeer en vervoer	2.140	48	109	49	-61	49	49	49
2.2 Parkeren	18	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	64	67	67	70	2	70	70	70
3.4 Economische promotie	34	65	30	31	1	31	31	31
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	71	78	78	80	1	80	80	80
7.2 Riolering	6.747	7.504	7.463	8.146	682	8.426	8.746	9.077
7.3 Afval	7.283	7.363	7.310	7.963	653	7.963	7.966	7.966
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	881	812	812	958	146	833	833	833
<b>Totaal Baten</b>	<b>19.262</b>	<b>18.336</b>	<b>17.992</b>	<b>19.652</b>	<b>1.660</b>	<b>19.933</b>	<b>20.256</b>	<b>20.587</b>
Lasten								
2.1 Verkeer en vervoer	14.387	14.155	14.302	12.841	-1.461	13.196	13.549	13.507
2.2 Parkeren	1.936	1.806	1.980	1.934	-45	1.842	1.839	1.839
2.4 Economische havens en waterwegen	1.095	1.516	1.525	1.488	-37	1.704	1.806	1.796
3.4 Economische promotie	177	238	243	142	-101	142	142	142
5.6 Media	85	91	91	94	3	94	94	94
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.490	5.106	5.204	5.394	190	5.379	5.471	5.404
7.2 Riolering	4.965	5.169	5.170	5.705	535	5.927	6.206	6.556
7.3 Afval	5.537	5.595	5.595	5.885	290	5.865	5.858	5.860
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	699	820	840	1.021	181	899	894	878
<b>Totaal Lasten</b>	<b>33.371</b>	<b>34.496</b>	<b>34.950</b>	<b>34.505</b>	<b>-445</b>	<b>35.049</b>	<b>35.860</b>	<b>36.076</b>
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	4.939	738	555	556	0	556	556	556
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>4.939</b>	<b>738</b>	<b>555</b>	<b>556</b>	<b>0</b>	<b>556</b>	<b>556</b>	<b>556</b>
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	3.674	182	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal Stortingen</b>	<b>3.674</b>	<b>182</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>-12.844</b>	<b>-15.605</b>	<b>-16.402</b>	<b>-14.296</b>	<b>2.106</b>	<b>-14.560</b>	<b>-15.048</b>	<b>-14.934</b>

## Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
	<b>Indexatie prijs</b>	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.		
0.63	Parkeerbelasting	Indexering parkeerbaten met 3,5% (zie ook onder kadernota).	-84	voordeel
7.5	Begraafplaatsen	Indexering begraafplaatsrechten met 3,5%.	-21	voordeel
	Overige bijstellingen	Indexeringen diverse andere baten met 3,5%.	-53	voordeel
	<b>Taakveld</b>			
	<b>Omschrijving</b>			
	<b>Voorjaarsrapportage eenmalig</b>			
2.1	Verkeer en vervoer	Straatreiniging - eenmalige extra bijdrage uit het afvalfonds in 2024-zwerfafvalvergoeding.	61	nadeel
	<b>Kadernota 2024</b>			
0.63	Parkeerbelasting	Parkeren meer kostendekkend maken (terugdraaien nadelige bijstelling voorjaarsnota). M.i.v. 2026 € 275k hoger.	-150	voordeel
7.5	Begraafplaatsen	Dekking kosten begraafplaats 't Spijck uit begrafenisrechten (kan zonder verhoging tarieven, werkelijke baten lagen hoger dan begrote baten).	-125	voordeel
	<b>Budgetneutraal</b>			
7.3	Afval	Afvalstoffenheffing - verhoging 3,5% index en effect areaaluitbeiding.	-481	voordeel
7.3	Afval	Opbrengst textiel.	-70	voordeel
7.2	Riolering	Rioolheffing - 3,5% index en 3,5% op grond van het waterbeleidsplan en effect areaaluitbreiding.	-642	voordeel
	<b>Voorzieningen</b>			
7.2	Riolering	Hogere onttrekking aan voorziening riolering (zie ook lastenzijde). Ter dekking CAO verhoging in 2024.	-41	voordeel
7.3	Afvalstoffenheffing	Hogere onttrekking aan voorziening afvalstoffen (zie ook lastenzijde). Ter dekking CAO verhoging in 2024.	-54	voordeel
		<b>Totaal mutaties baten</b>	<b>-1.660</b>	<b>voordeel</b>

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
2	Indexatie loonkosten	De stijging in de loonkosten wordt verklaard doordat medewerkers doorgroeien naar een volgende trede in de salarisschaal. Omdat nog niet bekend is hoeveel de CAO-lonen stijgen in 2025 zijn de loonkosten in de programma's nog begroot op het prijspeil 2024. In programma 7 is bedrag gereserveerd voor de CAO-stijging in 2025.	280	nadeel
2	Indexatie prijzen	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de CPB-verwachting voor 2025.	308	nadeel
2	Kapitaallasten incl budget neutraal	De omslagrente in de begroting 2025 is 1,0%. In de begroting 2024 was dit nog 1,5%. De kapitaallasten dalen hierdoor. Dit is alleen een interne doorberekening van het taakveld treasury (programma 7) naar de verschillende programma's.	-880	voordeel
2	Kapitaallasten incl budget neutraal	De afschrijvingen stijgen door nieuwe investeringen in 2024 (het jaar na oplevering van een investering wordt voor de eerste keer afgeschreven).	409	nadeel
	<b>Taakveld</b>			
	<b>Omschrijving</b>			
	<b>Bezuinigingstaakstelling structureel</b>			
2.1	Verkeer en vervoer	Lagere kosten gladheidsbestrijding -100 k en lagere kosten electra -772 k.	-907	voordeel
2.1	Verkeer en vervoer	Lagere kosten laadinfrastructuur (beleidskeuze temporisering).	-100	voordeel



2.4	Economische havens	Lagere kosten electra.	-1	voordeel
3.4	Economische promotie	Lagere kosten evenementen en coordinatie binnenstad (beleidskeuze).	-53	voordeel
7.5	Begraafplaatsen	Lagere kosten gas en electra.	-55	voordeel
	<b>Voorjaarsrapportage eenmalig</b>			
2.1	Verkeer en vervoer	Gladheidsbestrijding: gezien de zachte winters is er jaarlijks overschot op het budget. Eenmalig afgeraamd in 2024. Zie ook bezuinigingen, is m.i.v. 2025 structureel verwerkt.	100	nadeel
2.1	Verkeer en vervoer	Straatreiniging: in 2024 extra uitgaven inzake zwerfafval - zie batenzijde extra eenmalige vergoeding.	-61	voordeel
2.1	Verkeer en vervoer	Aanleg brug Nieuw-Middelland De Houttuin - voor langzaam verkeer. Dekking uit bestemmingsreserve gebiedsfonds Middelland.	-60	voordeel
2.2	Parkeren	Aanpassen bewegwijzering ivm aanpassing parkeerbeleid in de binnenstad (eenmalig in 2024).	-50	voordeel
2.2	Parkeren	Onderzoekskosten parkeren ivm bouw politiekantoor (eenmalig in 2024).	-50	voordeel
	<b>Kadernota 2023 eenmalig</b>			
2.1	Verkeer en vervoer	Databeheer IBOR - onderhoud beheerssysteem -eenmalig 2024.	-200	voordeel
2.1	Verkeer en vervoer	Onderhoud HIOR - eenmalig 2024.	-100	voordeel
2.1	Verkeer en vervoer	Verkeerszaken - planstudie fietsmaatregelen meerjaren verkeersplan.	-100	voordeel
2.1	Verkeer en vervoer	Oostenlijke randweg - eenmalig 2024.	-50	voordeel
2.1	Verkeer en vervoer	Inrichting centrumring - eenmalig 2024.	-50	voordeel
2.1	Verkeer en vervoer	Laadinfrastructuur - eenmalig verlaging budget 2024.	105	nadeel
2.1	Verkeer en vervoer	Laadinfrastructuur - eenmalig budget 2024 laadpalenvisie.	-176	voordeel
	<b>Kadernota 2024</b>			
2.1	Verkeer en vervoer	Beheersysteem Obsurv in de cloud (eenmalig).	44	nadeel
2.2	Parkeren	Met het raadsbesluit van 15 februari 2024 is gestart met het onderzoek naar en uitwerking van invoering van parkeerregulering ten zuiden van het spoor. In 2025 wordt vervolgens uitvoering gegeven aan de resultaten van dit traject.	90	nadeel
5.7	Speeltoestellen	Veel schoolpleinen worden vergroend, daar worden ook veel speeltoestellen vervangen. De speeltoestellen zijn vaak van hout gemaakt. Hout is kwetsbaarder en vraagt meer onderhoud.	10	nadeel
7.5	Begraafplaatsen	Eenmalige werkzaamheden t Spijck (zie ook de baten).	125	nadeel
	<b>Verbonden partijen</b>			
2.2	Parkeren	Extra eenmalige lasten ivm invoering scanauto - extra kosten parkeerservice. In 2025 worden de lasten gedekt door extra baten.	-65	voordeel
2.2	Parkeren	Bijdrage parkeerservice m.i.v. 2025 ivm invoering scanauto - daartegenover hogere baten naheffingen.	58	nadeel
7.3	Afval	Bijdrage aan de AVU 2025 is verhoogd ivm indexering.	72	nadeel
7.3	Afval	Bijdrage aan de AVU zal naar verwachting vanaf 2025 lager worden ivm lagere verwerkingskosten n.a.v. grondstoffenbeleidsplan.	-230	voordeel
	<b>Voorzieningen</b>			
7.2	Riolering	Hogere storting in de voorziening riolering door de stijging van de rioolheffing. Dit is conform het waterbeleidsplan. (zie ook de baten / onttrekking aan de voorziening)	680	nadeel
7.3	Afvalstoffenheffing	Hogere storting in de voorziening afvalstoffen door de stijging van de afvalstoffenheffing. (zie ook de baten / onttrekking aan de voorziening)	165	nadeel
	<b>Budgetneutraal</b>			
7.3	Afval	Inhuur chauffeurs en beladers -extern personeel. De werkelijke kosten inhuur chauffeurs en beladers vallen al jaren hoger uit dan begroot. Dit is nu	160	nadeel

		bijgesteld.		
7.3	Afval	Verhoging lasten voorlichting en communicatie. (conform het nieuwe grondstoffenbeleidsplan)	26	nadeel
	Diversen		111	nadeel
		<b>Totaal mutaties lasten</b>	<b>-445</b>	<b>voordeel</b>
		<b>Totaal mutaties lasten en baten</b>	<b>-2.105</b>	<b>voordeel</b>
<b>Taakveld</b>		<b>Mutatie reserves t.o.v. 2024</b>	<b>Bedrag (x € 1.000)</b>	<b>voordeel (-) nadeel (+)</b>
0.10				
		<b>Totaal mutaties reserves</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## PROGRAMMA 3. SOCIAAL DOMEIN

Portefuillehouder	Thema
Mariette Pennarts-Pouw	Coördinatie Sociaal Domein, Wmo en Welzijn, Wijkgericht werken, Volksgezondheid.
Jacques Rozendaal	Jeugdhulp en jeugdzorg, Jeugd en jongeren, Economische zaken (arbeidsmarkt), Werk en inkomen, Armoedebeleid en bestaanszekerheid, Opvang en inburgering vluchtelingen en statushouders.

### Omschrijving

Dit programma bevat (onderdelen van) de volgende opgaven:

1. Doorontwikkeling inrichting sociaal domein
2. Kansrijk Woerden
3. Gezond en vitaal Woerden
4. Leefbaar en ondernemend Woerden
5. Regie

Taakvelden binnen programma 3 zijn:

Taakveld	Omschrijving
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Algemene voorzieningen gericht op het bieden van een sociale basis: - ondersteunen van op participatie gerichte burgerinitiatieven, vrijwilligers en mantelzorg - sociaal en cultureel werk, Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), wijkopbouw, jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk, straathoekwerk - preventie (bv. eenzaamheidsbestrijding, preventie op het gebied van GGZ) - buurt- en clubhuizen - collectief aanvullend vervoer - toegankelijkheid voorzieningen (inclusie); noodopvang vluchtelingen - kinderopvang: toezicht op en handhaving van de kwaliteit van kinderopvang en peuteropvang - aanvraag en verstrekking kinderopvangtoeslag Sociaal Medische Indicatie - noodopvang vluchtelingen - vreemdelingenbeleid - LHBTQIA+ beleid
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.3 Inkomensregelingen	Inkomens- en bijstandsvoorzieningen, schuldhulpverlening en gemeentelijk armoedebeleid
6.4 WSW en beschermt werk	Voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstroming naar arbeid
6.5 Arbeidsparticipatie	Alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	Materiële voorzieningen en vervoers- en woondiensten om zelfstandig te kunnen functioneren (Wmo) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo) 6.712 Begeleiding (Wmo) 6.713 Dagbesteding (Wmo) 6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	Dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek, psychisch of psychosociale), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal 6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal 6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin, dus niet bij de aanbieder.
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal 6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal 6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.
6.791 PGB Wmo	Persoonsgebonden budgetten die worden verstrekt op grond van de Wmo 2015. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen.
6.795 PGB Jeugd	Persoonsgebonden budgetten die worden verstrekt op grond van de Jeugdwet. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen.
6.811 Beschermd wonen (Wmo) 6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	Opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven
6.821 Jeugdbescherming 6.822 Jeugdreclassering	Maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerkdienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	Maatwerkvoorzieningen Wmo die niet toe te rekenen zijn aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Wmo (zoals bijvoorbeeld beleidsmedewerker Wmo, contractmanager Wmo, backoffice)
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	Maatwerkvoorzieningen Jeugd die niet toe te rekenen zijn aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Jeugd (zoals bijvoorbeeld beleidsmedewerker Wmo, contractmanager Wmo, backoffice, regionale expertteams, bovenregionale expertisecentra, etc)
7.1 Volksgezondheid	Maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen

## **Ambities**

De komende jaren richten we ons in het sociaal domein o.a. op het versterken en doorontwikkelen van de ondersteuningsstructuur (sociale basis – toegang – maatwerk). Door een samenhangende structuur te realiseren, zorgen we voor een herkenbaar en goed vindbaar aanbod voor welzijn, ondersteuning en advies voor Woerden. In 2026 zal er een lokale ondersteuningsstructuur zijn die gebruikmaakt van bestaande ontmoetingsplaatsen, afgestemd op de behoeften van de wijk of het dorp. Ondersteuning wordt zoveel mogelijk zonder indicatie en groepsgericht aangeboden. We bouwen voort op de stappen die al zijn gezet.

Hoewel Woerden welvarend is, hebben niet alle inwoners gelijke kansen. Factoren zoals opleidingsniveau en migratieachtergrond beïnvloeden dit. We willen dat iedereen in Woerden gelijke kansen heeft om zich te ontwikkelen, gezond te leven, veilig op te groeien en mee te doen.

We willen de gezondheid en de balans tussen draagkracht en draaglast van de inwoners van Woerden bevorderen vanuit de principes van 'positieve gezondheid'. Het gaat hierbij om het vermogen en de veerkracht van mensen om met uitdagingen om te gaan en te participeren. Uitgangspunt is het terugdringen van gezondheidsachterstanden, sociaal-economische gezondheidsverschillen en 'gezond leven makkelijk maken'.

Er is behoefte aan meer woningen en voorzieningen die passen bij verschillende levensfasen. We zorgen dat deze voorzieningen bijdragen aan de leefbaarheid en veiligheid. Woerden is sociaal sterk, met een centrale rol voor vrijwilligers. Zorg en ondersteuning worden op maar georganiseerd, dichtbij huis. Ambtenaren en medewerkers van Woerden Wijzer zijn meer in de wijk aanwezig om inwoners te ondersteunen. Zo houden we Woerden een fijne gemeente om te wonen, leven en werken.

## **Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen**

De beleidskaders vormen de basis van de uitvoeringsagenda, waaraan meetbare resultaten zijn gekoppeld. Deze resultaten worden gemonitord via een kwaliteitsmonitor. De kwaliteitsmonitor is in ontwikkeling. De uitvoeringsagenda is een dynamisch document en wordt gedurende de termijn van de MAG aangepast op basis van landelijke en lokale ontwikkelingen. Door de toenemende kosten in de jeugdzorg en zorg zullen middelen en maatregelen in lijn moeten worden gebracht die passen bij een realistische uitvoeringsagenda. De daaruit voortkomende resultaten en inspanningen worden jaarlijks in de begroting opgenomen.

## **Doorontwikkeling lokaal team**

Het afgelopen jaar is gewerkt aan het ontwikkelen van een visie op het lokale team. Hier zijn partners en inwoners bij betrokken, omdat deze transitie alleen in gezamenlijkheid is te realiseren. Er is onderzoek gedaan naar de huidige manier van werken en de benodigde ontwikkeling die de teams moeten doormaken. De eisen in o.a. de Hervormingsagenda Jeugd zijn hierbij leidend. Daarnaast wordt bekeken welke teamstructuur het beste past bij de te maken ontwikkeling; de mogelijkheid om met partners samen op te trekken wordt expliciet overwogen. Begin 2025 wordt het meest veelbelovende model in de praktijk getoetst, door in een wijk te gaan werken met een lokaal pilotteam.

## **Regionale samenwerking**

Op basis van de Robuustheidsscan, uitgevoerd door het ministerie van VWS, is geconcludeerd dat Utrecht West voorlopig als robuust kan worden beschouwd, mits er een gemeenschappelijke rechtsvorm ontstaat waar Stichtse Vecht deel vanuit maakt. Bovendien is binnen de Hervormingsagenda Jeugd een vereiste dat de schaal van vijf gemeenten een minimale omvang is voor de inkoop Jeugdhulp Utrecht West. In 2023 is de inkoop Jeugdhulp en Wmo 2015 – 2022 intern geëvalueerd. Tevens is een evaluatie georganiseerd met de aanbieders van Jeugdhulp waarin is gesproken over de ontwikkelpunten t.a.v. de huidige inkoop.

Naar aanleiding hiervan is een regionale verkenners aangesteld. Uit de verkenning zijn drie regionale prioriteiten geformuleerd voor de periode 2024 -2026:

1. Samenwerking en professionalisering.
  - a) Het tot stand brengen van een regiovisie samenwerking vijf gemeenten inclusief een regionale visie op de inkoop.
2. Opmaat GR.
  - a) De Hervormingsagenda Jeugd vereist dat de Governance van een Jeugdhulpregio een juridische basis en gewenste omvang heeft, hierover moet nog besluitvorming plaats vinden.
3. Nieuwe inkoop 2027 van vijf gemeenten door Inkoop en Monitoring Utrecht West.
  - a) Bemensing en voorwaarden projectleiding.
  - b) Communicatie ten behoeve van de ontwikkeling en implementatie van de nieuwe inkoop.
  - c) Noodzaak berekening tarieven nieuwe inkoop.

Na het zomerreces van 2024 begint de voorbereiding van de nieuwe inkoop. In 2025 wordt de ambitie verder uitgewerkt om de inkoopafspraken beter af te stemmen op de verschuiving van geïndiceerde begeleiding naar een toegankelijker aanbod en het bieden van basiszorg door het lokale team, als onderdeel van de nieuwe inkoop voor 2027.

### **Regionale inkoop Jeugd/WMO**

De Regio Utrecht West is voornemens de regionale overeenkomsten met WMO- en jeugdzorgaanbieders per 1 januari 2025 met één jaar te verlengen. Dit is noodzakelijk omdat de huidige looptijd van de overeenkomsten verstrijkt. Bij een verlenging van het contract heeft de gemeente heeft de wettelijke taak om reële tarieven te hanteren. Dit gaf aanleiding tot het uitvoeren van een tarievenonderzoek. De adviestarieven worden in september 2024 ter besluitvorming aan de colleges voorgelegd, zodat deze uiterlijk op 1 oktober 2024 gepubliceerd kunnen worden, alvorens ze vanaf 1 januari 2025 van kracht zijn. Na besluitvorming door de colleges zal de raad in oktober 2024 nader worden geïnformeerd.

### **Wmo-maatwerk**

Vanuit Regio Utrecht West loopt een tarievenonderzoek voor huishoudelijke ondersteuning. De resultaten worden in het 4e kwartaal van 2024 verwacht. Voor hulpmiddelen vindt een verkennend onderzoek naar een nieuwe indexeringsmethode plaats.

Eind 2024 start een onderzoek naar een groepsgericht (indicatievrij) aanbod voor langer thuiswonende inwoners. Dit wordt in 2025 voortgezet. Waarschijnlijk wordt per 2026 een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen ingevoerd, in lijn met de plannen van de vorige regering. De interne voorbereidingen hiervoor starten eind 2024. Tot slot staat een actualisatie van de Verordening maatschappelijke ondersteuning op de agenda.

### **Jeugd maatwerk**

De stijging op de jeugdzorgkosten zet zich naar verwachting ook in 2025 door, maar door inzet van alle genomen en te nemen maatregelen zal de kostenstijging in 2025 stabiliseren of afnemen t.o.v. 2023. Over de meerkosten 2023 en de te verwachte kostenstijging in 2024 heeft de Raad een RIB ontvangen. In oktober 2024 is hierover een thema-avond geweest.

### **Gemeentelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)**

De GGD heeft als kerntaak het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Naast de landelijke periodieke onderzoeken, zoals de jeugd- en volwassenenmonitor, ondersteunt de GGD ons met gezondheidsbevordering. Een voorbeeld hiervan is het programma Stevig Ouderschap, dat bijdraagt aan een positieve, gezonde en veilige opvoeding. De GGD ondersteunt ons ook met de realisatie van acties uit het Gezond en Actief Leven Akkoord, met als doel het bevorderen van een gezonde leefstijl en het terugdringen van gezondheidsachterstanden. De komende jaren zullen we de huisvesting van de consultatiebureaus evalueren en waarborgen. Ook de basistaken en het maatwerk van de GGD zullen we altijd blijven aanpassen aan de voortdurend veranderende context van Woerden. Om aan hieraan te kunnen voldoen wordt de aankomende jaren een grotere bijdrage van deelnemende gemeenten verwacht. De kostenverhogingen betreffen de personeelslasten, de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen en Maternale Kinkhoest Vaccinatie (MKV).

### **Opvang Oekraïense ontheemden**

De Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïense ontheemden (RTB) is verlengd tot maart 2026.

De opvang van Oekraïense ontheemden door de gemeente Woerden zal in ieder geval tot die tijd doorgaan. In 2024 komen er wijzigingen in de regelgeving. De gemeente wordt wettelijk verplicht het leefgeld te stoppen van Oekraïense ontheemden met een eigen inkomen. Ook zullen Oekraïense ontheemden met een eigen inkomen in de gemeentelijke opvang een eigen bijdrage gaan betalen voor gas, water en licht. De gemeente is verantwoordelijk voor het innen hiervan. Hoe de kosten van de gemeente voor het innen van de bijdrage worden verrekend, wordt nog bekend gemaakt. Het innen van de eigen bijdrage gaat uiterlijk 1 januari 2025 van start. Begin 2025 worden verder de nieuwe normbedragen bekendgemaakt.

In 2025 zullen de opvanglocaties De Stadspoort en de Bleek hun deuren sluiten. Er wordt gezocht naar een vervangende locatie voor ruim 200 Oekraïense ontheemden. Voor het woonklaar maken van de nieuwe locatie en mogelijk ook de verhuizing kan gebruik worden gemaakt van het transitiebudget van het Rijk. De verhuizing en het sociaal beheer worden bekostigd uit de normbedragen.

### **Noodopvang en AZC**

In augustus 2024 is een noodopvang voor 200 asielzoekers geopend aan de Bleek 1 voor één jaar. In 2025 wordt de locatie verbouwd tot AZC, die in 2027 voor 15 jaar open zal gaan. Het jaar 2025 staat in het teken van leren en experimenteren met “meedoen vanaf dag 1”, een activeringsprogramma voor asielzoekers. Dit activeringsprogramma is budgetneutraal. In 2027 wordt het programma verder uitgerold als het AZC opent. Het programma wordt ontwikkeld met en door betrokken Woerdenaren en is budgetneutraal.

## OPGAVE: DOORONTWIKKELING INRICHTING SOCIAAL DOMEIN

### Maatschappelijk effect

- 3.1 Er is een sterke sociale basis.
- 3.2 / 4.3 Er zijn laagdrempelige en gastvrije ontmoetingsplaatsen.
- 3.3 Doorontwikkeling lokaal team Woerden.
- 3.4 Geïndiceerde zorg en ondersteuning op maat bieden.

### Resultaten

3.1.1 Er is een betere verbinding tussen zorg, ondersteuning, welzijn en wonen (sociale kracht op de indicatoren zelfredzaamheid, participatie, sociale samenhang en sociale cohesie is gestegen (in 2022: 7,8)).

3.1.2 Inwoners helpen elkaar meer en gaan gemakkelijker met elkaar in gesprek over dingen die spelen in hun leven, zoals (mentale) gezondheid, geldzaken, opvoeding, ouder worden, etc. (indicator participatie gestegen).

3.1.3 De sociale basis is bekend en goed bereikbaar voor inwoners (monitor sociale kracht: cijfer 'bekendheid welzijnsvoorzieningen' is gestegen t.o.v. 2022)

3.1.4 Uit storytellingonderzoek sociale basis blijkt dat ketenpartners beter gevonden worden door andere maatschappelijke partners en dat er meer verbinding is tussen sport, cultuur en welzijn.

3.2.1 Betere herkenbaarheid en bekendheid van ontmoetingsplaatsen (monitor sociale kracht: cijfer 'bekendheid welzijnsvoorzieningen' is gestegen).

3.2.2 / 4.3.1 Partners hebben een gezamenlijke visie op samenwerken binnen de lokale ondersteuningsstructuur. Programmering en activiteiten worden voor en door kinderen, jongeren en volwassenen georganiseerd (monitor sociale kracht: cijfer 'tevredenheid voorzieningen' is gestegen).

3.2.3 Iedere wijk beschikt over op fietsafstand bereikbare mogelijkheden waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten.

3.3.1 Vanuit het Sociaal Team en Team Jeugd en Gezin bij Woerden Wijzer wordt kortdurende sociale basiszorg geboden. Wachtlijsten zijn korter, cliënttevredenheid is toegenomen en ervaren kwaliteit dienstverlening is verbeterd.

3.4.1 Inwoners die dat nodig hebben, kunnen na verwijzing gebruikmaken van passende zorg en ondersteuning vanuit de Jeugdwet en de Wmo.

### Inspanningen

3.1.1.1 Visie sociale basis opstellen en in samenwerking met partijen bepalen welke acties nodig zijn om de sociale basis te versterken en integraal onderdeel te laten zijn van de lokale ondersteuningsstructuur.

3.1.1.2 Onderzoek mogelijkheden om welzijn, zorg en ondersteuning fysiek dichterbij elkaar te brengen (onder 1 dak), centrale informatieplekken inrichten, onderzoek digitale beslisboom, trainingen voor vrijwilligers en professionals over de sociale basis.

3.1.2.1 Ervaringsdeskundige inzetten en voorlichting over maatschappelijke ontwikkelingen (bv. schaarste zorg, vergrijzing) organiseren voor inwoners/organisaties.



3.1.4.1 Door inzet van een cultuurmakelaar meer verbinding organiseren tussen het sociaal domein en het culturele veld. Ontmoetingen tussen partners organiseren.

3.2.1.1 Herkenbaarheid/bekendheid van de ontmoetingsplaatsen vergroten door het opzetten van een communicatiestrategie.

3.2.2.2 Meer groepsgericht (indicatievrij) aanbod voor langer thuiswonende inwoners (voor o.a. de doelgroep maatsch. opvang, beschermd wonen en oudere inwoners met geheugenproblematiek), voorliggend aan geïndiceerde dagbesteding.

3.2.2.3 / 4.3.1.2 Project ontmoetingsplaatsen/activiteiten voor kinderen/jongeren/ouders opzetten, aansluitend bij wensen/behoefte (aansluiting cultuur, sport, fysieke leefomgeving, activiteiten door jongerenorganisaties/oudereninitiatieven).  
Project is aanvullend op Cruyff-court/soortgelijke voorziening.

3.2.3.1 Versterken van huidige ontmoetingsplaatsen (focuswijken Molenvliet, Schilderskwartier, Binnenstad, Harmelen). Onderzoeken en versterken van ontmoetingsbehoeften en -plaatsen binnen bestaande mogelijkheden.

3.3.1.1 Lichte begeleiding bieden vanuit het lokaal team. Hiervoor een project opstarten, plan van aanpak en implementatieplan opstellen. Gemeenteraad en participatieraad hierbij betrekken.

3.4.1.1 Doorontwikkeling inkoop en regionale samenwerking (inclusief evaluatie) geïndiceerde zorg, doorvertaling kaders hervormingsagenda Jeugd in lokale, regionale en bovenregionale inkoop.

## **OPGAVE: KANSRIJK WOERDEN**

### **Maatschappelijk effect**

3.5 Armoede verminderen en proberen dit zo veel mogelijk te voorkomen.

3.6 Voor inwoners voor wie betaald werk niet toegankelijk is, is er begeleiding op maat naar een zinvolle daginvulling.

3.7 De basisvaardigheden van inwoners vergroten.

3.8 Nieuwe Woerdenaren krijgen een warm welkom.

3.9 Kinderen en jongeren hebben al voor de geboorte en tijdens het opgroeien meer gelijke kansen.

### **Resultaten**

3.5.1 Inwoners kunnen problemen over financiële zaken kenbaar maken bij en deze worden opgepakt door netwerkpartners.

3.5.2 Inwoners hebben een gezondere leefstijl (stijging indicator gezonde leefstijl GGD-monitor).

3.5.3 Regelingen voor vrijetijdsvoorzieningen en aanbod van hulp bij financiële vragen zijn goed te vinden. Toename van het gebruik van vrijetijdsvoorzieningen (uitbreiding cliëntervaringsonderzoek).

3.6.1 Er is een afname van inwoners met een inkomensvoorziening en een toename van uitstroom van cliënten bij Ferm Werk door het op maat aanbieden van diensten en begeleiding (rapportage Ferm Werk).

3.7.1 De tevredenheid van inwoners over voorzieningen is gestegen en basisvaardigheden zijn vergroot.

3.8.1 Er is een stabiele keten, waarin zwakke schakels en alternatieven daarvoor bekend zijn bij alle betrokken partijen, zodat nieuwkomers zo snel mogelijk goed kunnen meedoen in de samenleving. Zelfregie en zelfredzaamheid worden hierdoor vergroot (monitoring plan inburgering en participatie).

3.9.1 Onderwijsvertragingen door COVID-19 zijn ingelopen (meting via de scholen).

3.9.2 Er is een Kansrijke Start voor kinderen en gezinnen, de zelf- en samenredzaamheid op het gebied van opvoeden en opgroeien is versterkt.

3.9.3 Kinderen en jongeren zijn betrokken bij beleidsvoorbereiding, besluitvorming en uitvoering.

3.9.4 / 4.1.2 / 5.2.4 Kinderen en jongeren ontwikkelen meer hun talent met de inzet van sport, cultuur en techniek.

## **Inspanningen**

3.5.1.2 Uitbreiden cliëntervaringsonderzoek

3.5.2.1 Samen met inwoners, maatschappelijke partners en eerstelijnszorg een integraal plan ontwikkelen gericht op een lokale preventieve infrastructuur ter bevordering van een gezonde leefstijl en het terugdringen van gezondheidsachterstanden, die vaak mede veroorzaakt worden door armoedeproblematiek.

3.6.1.1 Continueren van de samenwerking tussen Ferm Werk en Woerden Wijzer.

3.6.1.2 Ontwikkelen van een standaard zelfredzaamheid die door Ferm Werk en Woerden Wijzer eenduidig wordt gehanteerd.

3.7.1.1 Een half extra fte subsidiëren voor bibliotheek Het Groene Hart, voor het uitvoeren van de coördinatiefunctie basisvaardigheden.

3.7.1.2 Maatwerkpakket Laaggeletterdheid & basisvaardigheden in de scholen blijft geborgd in prestatieafspraken met bibliotheek.

Hiermee worden blijvend extra uren leesconsulent, uitbreiding flexibele schil vakdocenten en extra collecties boeken voor programma's en activiteiten op scholen gewaarborgd.

3.8.1.1 Hulpvragen en beschikbaar aanbod in beeld brengen; website ontwikkelen die als wegwijzer fungeert voor statushouders en ketenpartners.

3.9.1.3 Integrale arrangementen tussen onderwijs en ondersteuning opzetten voor kinderen die meer ondersteuning nodig hebben.

Er zijn vaste casemanagers van Woerden Wijzer op scholen, er is casuïstiekbespreking en we verbreden de toelating tot het regulier onderwijs. Er komt een pilot beschikkingsvrije ondersteuning in het regulier/speciaal onderwijs.

3.9.1.4 Inzet op meer buitenschoolse opvang voor kinderen die extra aandacht, structuur en begeleiding nodig hebben (BSO+).

3.9.2.1 Continueren kansrijke start lokale coalitie door het opstellen van het Actieplan Kansrijke Start 2023-2025.

3.9.3.1 Opzetten jongerenraad om jongerenparticipatie te bevorderen. Jongeren denken mee over fysieke woon- en leefomgeving, voorzieningen en advies- en hulpverlening. De jongerenraad adviseert de gemeente hierover gevraagd en ongevraagd.

3.9.4.1 / 5.2.4.1 Jongeren in staat stellen om zelf activiteiten/evenementen te organiseren. Alleen inzet op Cruyff-court of soortgelijke voorziening.

## **OPGAVE: GEZOND EN VITAAL WOERDEN**

### **Maatschappelijk effect**

- 3.10 Inwoners worden ondersteund om zelfstandig of in een woonvoorziening/ woonvorm te wonen.
- 3.11 / 5.6 Mentale weerbaarheid van jongeren is versterkt.
- 3.12 / 5.7 Meer Woerdenaren hebben een gezonde leefstijl.
- 3.13 Domeinoverstijgende samenwerking is geïntensiveerd.

### **Resultaten**

- 3.10.1 Er zijn meer lokale voorzieningen voor inwoners die beschermd wonen zodat zij zo lokaal en zo thuis mogelijk ondersteund worden (doordecentralisatie Beschermd Wonen).
- 3.10.2 / 6.1.6 Zo veel mogelijk senioren en kwetsbare inwoners wonen in een voor hen passende en geschikte woning waar zo nodig ondersteuning op maat kan worden geboden (toename tevredenheid seniorenonderzoek GGD, afname eenzaamheid en overbelasting mantelzorgers).
- 3.10.3 Ouderen wonen thuis met goede kwaliteit van leven en hebben passende (medische) zorg, ondersteuning en begeleiding (conform kader passende zorg).
- 3.10.4 De inzet van technologische hulpmiddelen en innovatie neemt toe evenals inzet van technologie bij het monitoren.
- 3.10.5 Ouderen die langer thuis wonen ervaren minder eenzaamheid. Mensen kijken naar elkaar om. Ouderen die langer thuis wonen maken gebruik van welzijnsactiviteiten (GGD-monitor).
- 3.10.6 Het sociale netwerk en de positie van mantelzorgers is versterkt en er is meer aandacht voor jonge mantelzorgers. Mantelzorgers ervaren meer steun en minder overbelasting (GGD-monitor).
- 3.10.7 Inwoners met dementie nemen langer deel aan de samenleving en worden daarbij ondersteund.
- 3.10.8 Risico op vallen bij ouderen is verminderd. Signaleerders weten waar zij met hun signaal terecht kunnen. Inwoners bij wie een risico is gesignaleerd worden ondersteund door laagdrempelige toegang tot valpreventief aanbod.
- 3.11.1 Inzet op het vergroten van het sociale netwerk van jeugdigen en jongvolwassenen (afname kinderen psychosociale problemen (2020: 13,1 %) en jongeren psychische klachten (2022: 28%))
- 3.11.2 / 5.6.1 Veerkracht en mentale weerbaarheid van jongeren is vergroot. Kinderen en jongeren ervaren minder prestatiedruk (2021: 52% te hoge prestatiedruk GGD-onderzoek). Ook op gebied van mediawijsheid en gamegedrag. Daarbij is oog voor neurodiversiteit (indicator: Stabiel aantal trajecten individuele ambulante begeleiding, basis-GGZ en specialistische GGZ).
- 3.11.3 Jongeren worden actief begeleid in hun weg naar zelfstandigheid (afname % thuiszitters en % jongeren met geldproblemen).
- 3.12.1 De door inwoners ervaren gezondheid is vergroot en gezondheids-achterstanden zijn verkleind (verbetering cijfers monitor gezonde leefstijl GGD)
- 3.12.2 Het percentage inwoners dat rookt, is gedaald; inzet op een rookvrije generatie (afname % jongeren en volwassenen dat rookt; GGD-monitor).

3.12.3 Percentage jongeren en volwassenen dat (overmatig) alcohol drinkt, is gedaald.

3.12.4 Percentage jongeren en volwassenen dat verslavende middelen gebruikt, is gedaald.

3.12.5 / 5.7.3 Meer kinderen, jongeren en volwassenen bewegen en minder inwoners hebben overgewicht (GGD-monitor).

3.13.1 We dragen bij aan de uitvoering van het integraal zorgakkoord en zetten daarvoor in op minder schotten in wetgeving en financiering van medisch, sociaal en welzijnsdomeinen.

3.13.2 Samenwerking tussen huisartsen, WoerdenWijzer en algemene voorzieningen is verbeterd. Huisartsen zijn beter op de hoogte van voorzieningen (indicatoren: minder directe verwijzingen vanuit de huisartsen naar de S-GGZ of H-GGZ en meer verwijzingen van de huisartsen naar POH-jGGZ, naar Woerdenwijzer en/of naar algemene voorzieningen).

## Inspanningen

3.10.2.2 Minimaal twee geclusterde woonvormen senioren realiseren; faciliteren en informeren makelaars en organisaties over geschikte huisvesting voor senioren; inzet op begeleiding bij verhuiscwensen en plannen; continueren van programma van 'groot naar beter'.

3.10.3.2 Samenwerken met de bestuurders van zorgaanbieders en de woonsector, en afspraken maken over langer thuis wonen: bestuurlijke MAG-tafels.

3.10.3.3 Meewerken aan passende (medische) zorg, deelname project Inzet gespecialiseerde ouderengeneeskunde, MAG-tafel, informeren zorgprofessionals en sociale basis.

3.10.4.1 Mogelijkheden m.b.t. technologische hulpmiddelen en innovatie onderzoeken en bepalen wie wat doet binnen het medisch/sociaal domein (MAG-tafels).

3.10.5 Meer inzet op bestrijding eenzaamheid o.a. door onderzoeken mogelijkheid aanjaagteams/functies in grote wooncomplexen, verruiming aanpak welzijn op recept, opzetten dagbesteding zonder indicatie en borgen kunstmenu Zilver.

3.10.6.1 Mantelzorgwaardering/-activiteiten uitbreiden door o.a: herhalen van de bewustwordingscampagne mantelzorgers, mantelzorgverklaringen t.b.v. mantelzorgwoningen/urgenties/vrijstellingen, herijken samenwerkingsafspraken t.b.v. laagdrempeliger/toegankelijker maken logeershuis.

3.10.7.1 Meer inzet op activiteiten voor inwoners met dementie, onderzoeken hoe meer wijken/dorpen dementievriendelijk kunnen worden (met Harmelen als voorbeeld) en informeren inwoners over ondersteuningsmogelijkheden.

3.10.8.1 Ketenaanpak valpreventie ontwikkelen met zorgverzekeraars en (zorg)professionals; aanbieden beweegactiviteiten voor 65-plussers zonder verhoogd valrisico (bv. bestaande wandelgroepen); projectleider valpreventie aanstellen die de huidige Woerdense aanpak als uitgangspunt heeft, maar ook kijkt naar regionale samenwerking hierin.

3.11.1.1 Uitbreiden projecten gericht op maatjes, informele steunfiguren (coaches) sociale basisvaardigheden en ontmoeting.

3.11.2.1 Lokaal plan maken voor het vergroten van de mentale gezondheid (o.a. continueren maatwerkprogramma KUVVO, groepsgericht aanbod zoals running therapy/grip op je dip/think op school, lesprogramma's sociale basisvaardigheden, laagdrempelige ondersteuning ouders, inzet welzijnscoach voor scholen).

3.11.2.2 / 5.6.1.1 Uitbreiden jongerenwerk en daarbij inzetten op o.a.: talenthouses, coaching, talentontwikkeling, weerbaarheidstraining, ondersteuning jongeren bij opvang wachtlijst/ afschaling Woerden Wijzer, schooljongerenwerk en jongerenwerk groep 7/8 basisscholen.

3.11.3.1 Sluitende aanpak 16-27 opzetten op gebied van wonen, werk, zorg, sociale relaties. O.a project kamers met aandacht continueren/uitbreiden, project Kwikstart, koppeling informele steunfiguren.

3.12.3.1 Inzet op preventie voorlichting over alcoholgebruik op school aan leerlingen/ouders. We zetten in op het normaliseren van een 0.0 lifestyle, Dry January en Ik Pas. Stimulering alcoholvrije ontmoeting.

3.12.4.1 Aanpak ontwikkelen voor vroegsignalering en preventie alcoholproblematiek en middelengebruik.

3.12.5.2 Mogelijkheden voor het aanbieden van GLI (Gezonde leefstijl interventie) onderzoeken; hiermee bevorderen we gezond gedrag (voeding, bewegen en slapen).

3.12.5.3 Mogelijkheden voor het uitvoeren van 'Stapje Fitter' onderzoeken (interventie voor mensen langdurig in bijstand).

3.13.2.1 Intensiveren van samenwerking tussen huisartsen-Woerden Wijzer-gemeente en afspraken maken over verwijzingen en over de bredere inzet van POH'ers.

## **OPGAVE: LEEFBAAR EN ONDERNEMEND WOERDEN**

### **Maatschappelijk effect**

2.2 / 3.14 / 4.5 / 6.4 Een groene openbare ruimte met meer biodiversiteit. De (inrichting van de) fysieke woon- en leefomgeving nodigt uit tot sporten, bewegen en ontmoeten.

3.15 Door een betere aansluiting/verbinding tussen zorg en veiligheid creëren we meer vroegsignalering, preventie en duurzame interventies.

### **Resultaten**

2.2.2 / 3.14.1 / 4.5.1 / 5.8.2 / 6.4.1 Openbare ruimte is een gezonde leefomgeving en aantrekkelijker voor cultuur, sport, spel en bewegen, onder meer door vergroenen (monitor sociale kracht: tevredenheid inwoners leefomgeving).

3.14.2 / 4.10.2 Maatschappelijk ondernemerschap door het lokale bedrijfsleven is versterkt i.s.m. maatschappelijke partners op het gebied van welzijn, zorg, sport en cultuur. Stijging van deelname aan maatwerkactiviteiten en kwalitatief goede matches (monitor Betrokken ondernemers Woerden (nog op te zetten)).

3.14.3 / 4.5.2 / 6.4.2 Er is een strategische visie op de betekenis van de schaa sprong van Woerden voor voorzieningen sport en cultuur, fysiek en programmering.

3.15.1 De Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) is geïmplementeerd.

3.15.2 Inwoners en samenwerkingspartners weten snel en makkelijk WoerdenWijzer te vinden bij huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling (indicator: Toename aantal vragen/meldingen van scholen, huisartsen, politie Woerden Wijzer rondom inwoners/gezinnen met zorgen veiligheid).

3.15.3 Voor gezinnen en inwoners met langdurig en complexe problematiek zijn alle facetten van de hulpvraag in kaart gebracht en is passende hulp snel beschikbaar (indicator: Groter aantal langdurig complexe casussen dat duurzaam wordt afgesloten).

3.15.4 Er wordt passende hulp ingezet waarbij het sociale netwerk, de omgeving en alle professionele partners als team samenwerken (i.p.v. naar elkaar doorverwijzen).

3.15.5 Overlast voortkomend uit casuïstiek met multiproblematiek is verminderd (indicator: aantal meldingen overlast, veiligheidsmonitor).

3.15.6 Er is meer kleinschalige opvang voor kinderen in driemilieuvoorzieningen, gemiddelde groepsmaat in driemilieuvoorzieningen is gedaald van 8,6 naar 5 jeugdigen.

3.15.7 Kinderen groeien 'zo thuis mogelijk' op en maken minder gebruik van hoog specialistische verblijfsvoorzieningen; 20% minder kinderen maakt gebruik van hoog specialistische voorzieningen van YEPH.

## Inspanningen

2.2.2.1 / 3.14.1.1 Behoeft per wijk voor een gezondere leefomgeving en vergroening onderzoeken; pilots uitwerken i.s.m. inwoners/bedrijven/maatschappelijk partners (bv. buurttuin).

2.2.2.2 / 3.14.1.2 / 4.5.1.1 / 5.8.2.1 / 6.4.1.1 Bij besluiten fysieke leefomgeving (ruimtel. planvorming) inzetten op en aandacht hebben voor gezonde leefomgeving (gezondh.bevordering: groen/bewegen/ontmoeten en -bescherming: geluid- en luchtkwal.)

3.14.2.1 / 4.10.2.1 Inzet van betrokken ondernemers Woerden op verbinding met Sociaal Domein. Meer bekendheid en waardering voor betrokken ondernemen door o.a. kennissessies, campagnes, podium betrokken ondernemers, Woerden-werkt-mee-week, NL-doet, dag v/d betrokken ondernemer. Samenwerking Hart voor Woerden/BOW intensiveren.

3.14.3.1 / 4.5.2.1 / 6.4.2.1 Inzet op domeinoverstijgend strategisch overleg over een meerjarenvisie m.b.t. de groei van Woerden (gebiedsontwikkeling) en betekenis voor prognoses m.b.t. onderwijs/ ontmoetingsplaatsen / sport/ cultuur.

3.15.1.1 Voorbereiding op de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein en in gang zetten van daarvoor benodigde acties.

3.15.2.1 Het piket van WoerdenWijzer uitbreiden zodat inwoners met zorgen over veiligheid snel terecht kunnen. Meer bekendheid geven aan meldcode veiligheid via bijeenkomsten/ gesprekstraining voor scholen en het medisch domein.

3.15.3.1 Inzet van bemoeizorg (Eropaf-team) WoerdenWijzer voor ondersteuning complexe problematiek uitbreiden.

3.15.3.2 Maatwerkbudget inzetten voor de financiering van creatieve oplossingen die wets-/kaderoverstijgend zijn om inwoners op maat te helpen.

3.15.3.3 Beleidskader aanpak woonhygiënische problematiek (hoarding/vervuiling) opstellen en inzetten op integrale aanpak tussen sociaal domein en domein veiligheid.

3.15.4.3 Afspraken maken tussen (zorg)partijen en Woerden Wijzer over bewust wel/niet ingrijpen in zorg- en veiligheidssituaties.

3.15.5.1 Versterken van de samenwerking tussen WoerdenWijzer en de Persoonsgerichte Aapak (PGA). De escalatieladder inzetten (wie doet wat en wie heeft doorzettingsmacht bij escalatie). Inzetten op effectieve overlegstructuur en afspraken maken over samenwerking bij casuïstiek met multiproblematiek.

3.15.6.1 SPUK 3-milieuvoorzieningen (middelen vanuit het Rijk voor residentiële instellingen jeugd) uitvoeren in U16-verband.

3.15.7.1 Inzet op kleinschalige en gezinsgerichte opvang en passende, sluitende zorgvormen voor jeugdigen en gezinnen die dit nodig hebben.

## OPGAVE: REGIE

### Maatschappelijk effect

3.16 Regie voeren op het sociaal domein.

### Resultaten

3.16.1 Tweemaal per jaar wordt een kwaliteitsmonitor opgeleverd, gekoppeld aan de resultaten uit de uitvoeringsagenda.

3.16.2 Bij beleidstrajecten of het opzetten van (nieuwe) initiatieven worden de ervaringen van inwoners op wie het beleid of initiatief impact heeft gehoord en benut bij de planvorming.

3.16.3 Op alle beleidsdoelen worden partners gefaciliteerd om in gesprek te blijven met elkaar en met de gemeente.

3.16.4 Er is financiële ruimte voor innovatie en het opzetten van vernieuwende initiatieven die bijdragen aan doelen van de MAG.

### Inspanningen

3.16.1.1 Doorontwikkeling kwaliteitsmonitor t.b.v. het rapporteren over de voortgang en toetsen en maken van beleidskeuzes.

3.16.2.1 Inwoners en ervaringsdeskundigen betrekken bij initiatieven/beleidsontwikkeling via klankbordgroepen en een digitaal initiatievenplatform.

3.16.3.1 Partners doorlopend betrekken bij de uitvoering van ons beleid via MAG-tafels, bijeenkomsten en gesprekken.

### Indicatoren

#### Netto arbeidsparticipatie (% van de beroepsbev (15-75 jr) heeft betaald werk)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2022	76,4%	72,2%
2023	76,9%	73,1%

#### Achterstand onder jeugd: Werkloze jongeren (% 16- t/m 22-jarigen)

Bron: Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel

Periode	Woerden	Nederland
2021	1%	2%
2022	1%	1%

#### Achterstand onder jeugd: Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021	4%	6%
2022	4%	6%

### Personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2022	203,9	366,7
2023	196,9	344,8

### Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners van 15-64 jaar)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2022	158,60	197,70
2023	145,60	191,50

### Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2022	11,9%	13,4%
2023	12,3%	13,5%

### Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2022	1,1%	1,2%
2023	1,1%	1,1%

### Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 10.000 inwoners)

Bron: GMSD

Periode	Woerden	Nederland
2022	570	710
2023	550	700

### Eigen indicatoren

Naast de genoemde (BBV-verplichte) indicatoren wordt nog een aantal zgn. eigen indicatoren gemonitord. Hierop wordt via de kwaliteitsmonitor Sociaal Domein gerapporteerd.



## Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.463	2.011	1.687	1.713	26	1.647	1.647	1.647
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	405	0	20	0	-20	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	15.560	9.332	15.400	11.036	-4.364	11.036	11.036	11.036
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	283	294	294	0	-294	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	0	304	304	778	773	773
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	10	0	0	0	0	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	92	0	0	0	0	0	0	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	2	0	0	0	0	0	0	0
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	22	0	0	0	0	0	0	0
6.81A Beschermd wonen (WMO)	238	0	0	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming	181	0	0	0	0	0	0	0
6.82B Jeugdreclassering	302	0	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	0	0	0	20	20	20	20	20
7.1 Volksgezondheid	54	0	301	252	-50	177	177	177
<b>Totaal Baten</b>	<b>18.610</b>	<b>11.636</b>	<b>17.702</b>	<b>13.325</b>	<b>-4.377</b>	<b>13.658</b>	<b>13.653</b>	<b>13.653</b>
Lasten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.055	9.457	8.211	7.487	-724	7.506	7.502	7.501
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.191	1.974	3.074	0	-3.074	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	0	160	160	160	160	160
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	0	106	106	106	106	106
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	1.652	1.652	1.266	1.170	1.170
6.3 Inkomensregelingen	21.783	18.781	20.589	17.115	-3.474	17.182	17.223	17.270
6.4 WSW en beschut werk	4.515	5.339	5.342	6.762	1.420	6.632	6.582	6.383
6.5 Arbeidsparticipatie	1.683	1.982	1.982	3.530	1.548	3.552	3.572	3.600
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.362	2.365	2.220	0	-2.220	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	0	2.317	2.317	2.317	2.317	2.317
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0	4.231	4.231	4.218	4.213	4.213
6.712 Begeleiding (WMO)	0	0	0	2.228	2.228	2.228	2.228	2.228
6.713 Dagbesteding (WMO)	0	0	0	3.636	3.636	3.636	3.636	3.636
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	4.645	4.790	4.793	0	-4.793	0	0	0
6.71B Begeleiding (WMO)	1.799	2.321	1.970	0	-1.970	0	0	0
6.71C Dagbesteding (WMO)	1.912	3.044	3.124	0	-3.124	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	5.265	5.451	5.482	0	-5.482	0	0	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	1.769	259	1.830	0	-1.830	0	0	0
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	1.221	2.158	1.274	0	-1.274	0	0	0
6.73A Pleegzorg	885	906	938	0	-938	0	0	0
6.73B Gezinsgericht	91	326	-137	0	137	0	0	0
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	1.874	2.049	1.956	0	-1.956	0	0	0

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Verschil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	2.982	2.940	3.147	0	-3.147	0	0	0
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	2.349	815	2.452	0	-2.452	0	0	0
6.74C Gesloten plaatsing	0	1	0	0	0	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulantly regionaal	0	0	0	5.773	5.773	4.265	4.307	4.307
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	9.068	9.068	8.742	8.695	8.695
6.791 PGB WMO	0	0	0	156	156	156	156	156
6.792 PGB Jeugd	0	0	0	397	397	397	397	397
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	159	159	159	159	159
6.81A Beschermd wonen (WMO)	140	33	250	0	-250	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	0	0	0	1.960	1.960	1.960	1.960	1.960
6.82A Jeugdbescherming	2.135	1.673	1.935	0	-1.935	0	0	0
6.82B Jeugdreclassering	302	0	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	0	0	0	729	729	729	729	729
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	2.902	2.902	2.833	2.823	2.823
7.1 Volksgezondheid	2.443	2.577	3.280	3.338	58	3.317	3.321	3.321
<b>Totaal Lasten</b>	<b>70.401</b>	<b>69.241</b>	<b>73.711</b>	<b>73.708</b>	<b>-3</b>	<b>71.363</b>	<b>71.258</b>	<b>71.133</b>
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	813	0	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>813</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Storting								
0.10 Mutaties reserves	706	0	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal Storting</b>	<b>706</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>-51.683</b>	<b>-57.605</b>	<b>-56.009</b>	<b>-60.382</b>	<b>-4.374</b>	<b>-57.705</b>	<b>-57.605</b>	<b>-57.480</b>

## Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
3	Indexatie prijs	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-15	Voordeel
<b>Taakveld</b>	<b>Omschrijving</b>			
	<b>Voorjaarsrapportage eenmalig</b>			
6.3	Oekraïne	Incidentele bijdrage Oekraïne in 2024.	4.364	Nadeel
7.1	BSO+	Budgetneutrale bijdrage voor BSO+ vervalt met als dekking de specifieke uitkering Integraal Zorgakkoord.	50	Nadeel
	Diversen		-22	Voordeel
		<b>Totaal mutaties baten</b>	<b>4.377</b>	<b>Nadeel</b>

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
	<b>Nieuwe taakveldindeling</b>	<b>In 2025 hanteert het Rijk een nieuwe taakveld indeling, daarom is in het overzicht 'Specificatie taakvelden' een budgetneutrale verschuiving zichtbaar. In deze verschillenanalyse is geanalyseerd op basis van de oude taakveld indeling.</b>		
3	Indexatie loonkosten	De stijging in de loonkosten wordt verklaard doordat medewerkers doorgroeien naar een volgende trede in de salarisschaal. Omdat nog niet bekend is hoeveel de CAO-lonen stijgen in 2025 zijn de loonkosten in de programma's nog begroot op het prijspeil 2024. In programma 7 is bedrag gereserveerd voor de CAO-stijging in 2025.	364	Nadeel
3	Indexatie prijzen en subsidies	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de CPB-verwachting voor 2025. De subsidie kosten zijn geïndexeerd met 3,5%.	764	Nadeel
3	Kapitaallasten	De omslagrente in de begroting 2025 is 1,0%. In de begroting 2024 was dit nog 1,5%. De kapitaallasten dalen hierdoor. Dit is alleen een interne doorberekening van het taakveld treasury (programma 7) naar de verschillende programma's. De rente die wij betalen aan de banken wordt begroot op programma 7.	2	Nadeel
<b>Taakveld</b>	<b>Omschrijving</b>			
	<b>Voorjaarsrapportage eenmalig</b>			
6.1	Vluchtelingen/ Statushouders	Incidenteel voordeel budgetoverheveling.	56	Nadeel
6.1	Regionale verkenner	Incidentele inzet voor een regionale verkenner Utrecht West.	-33	Voordeel
6.2	Inhuurbudget	Incidenteel extra inhuur nodig gehad in 2024.	-225	Voordeel
6.3	Technohub	In het CWP is voor een aantal jaren budget opgenomen voor de TechnoHub. De eerste bijdrage vindt plaats in 2024. Er was € 50k overgeheveld voor de TechnoHub naar 2024, maar dat is niet nodig, omdat daar al budget voor is opgenomen.	50	Nadeel
6.1 en 6.3	Oekraïne	Betreft incidentele kosten voor de opvang en bijhorende kosten van de Oekraïense vluchtelingen in Woerden.	-2.000	Voordeel
7.1	GGDrU	Incidentele bijstelling begroting GGDrU.	-137	Voordeel
7.1	BSO+	Budgetneutrale bijdrage voor BSO+ vervalt met als dekking de specifieke uitkering Integraal Zorgakkoord.	-50	Voordeel
	<b>Bezuinigingstaakstelling structureel</b>			
6.6 / 6.71A/B/C/D	Wmo	Het bezuinigen op de totale uitgaven maatwerk Wmo (openeinde-regeling) middels inhoudelijke beheersmaatregelen. Op de maatregelen wordt via een bestuursopdracht gestuurd.	-1.000	Voordeel

6.72A t/m 6.82A	Jeugdzorg	Het bezuinigen op de totale uitgaven maatwerk jeugd (openeinde-regeling) middels inhoudelijke beheersmaatregelen. Op deze maatregelen wordt via een bestuursopdracht gestuurd.	-1.200	Voordeel
6.71A en 6.71B	Wmo PGB's	Overschot inleveren op de posten: HH natura immaterieel, PGB's HH en PGB's begeleiding.	-165	Voordeel
6.72A	Jeugd PGB's	Overschot inleveren op de post: jeugd PGB's.	-220	Voordeel
6.1	Adviesraden	Overschot inleveren op budget: inclusie.	-26	Voordeel
6.1	Inburgering	Inzetten SPUK Inburgering voor maatschappelijke begeleiding.	-125	Voordeel
6.2	Onderzoek en Monitoring	Overschot inleveren op budget: Uitbesteed werk.	-31	Voordeel
6.2	Jeugd bovenregionaal	Dubbel opgenomen in begroting.	-174	Voordeel
6.2	Wmo	Clïëntvervingsonderzoek. Overschot op de begroting.	-10	Voordeel
6.3	Minima- en armoedebeleid	Structurele ruimte in begroting.	-15	Voordeel
6.81A	MOBW	Betreft een overschot op regionale middelen.	-45	Voordeel
6.1, 6.2, 6.3, 6.5 en 7.1	MAG	Bijstelling budgetten maatschappelijke agenda.	-637	Voordeel
	<b>Overige bijstellingen</b>			
6.2	Inkoop Monitoring Utrecht West	Extra opgenomen kosten voor Inkoop Monitoring Utrecht West blijken niet nodig.	328	Nadeel
6.6 / 6.71A/B/C/D	Wmo	Recent is een tarievenonderzoek uitgevoerd voor de WMO. Dit leidt er toe dat de tarieven voor WMO in 2025 zullen stijgen.	875	Nadeel
6.81A	Beschermd Wonen	De opgenomen kosten voor Beschermd Wonen blijken niet nodig.	-61	Voordeel
6.72A t/m 6.82A	Jeugdzorg	Recent is een tarievenonderzoek uitgevoerd voor de jeugdzorg. Dit leidt er toe dat de tarieven voor jeugdzorg in 2025 zullen stijgen.	3.115	Nadeel
	<b>Verbonden partijen</b>			
6.3, 6.4 en 6.5	Ferm Werk	De begroting 2025 van Ferm Werk is geactualiseerd n.a.v. de resultaten uit de jaarrekening en andere trendmatige ontwikkelingen. De verhoging van de gemeentelijke bijdrage wordt voornamelijk veroorzaakt door de toename van het aantal uitkeringen en de stijging van de uitkeringsprijs door de stijging van het minimumloon.	776	Nadeel
7.1	GGDrU	Bijstelling begroting GGDrU. Conform (ontwerp)Begroting 2025 komen de totale loon- en prijsindexering hoger uit dan aangegeven in de kaderbrief van GGDrU. Daarnaast zijn er drie kostenverhogingen aangegeven. Deze kostenverhogingen betreffen de personeelslasten, de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen en Maternale Kinkhoest Vaccinatie (MKV)	310	Nadeel
	Diversen		-489	Voordeel
		<b>Totaal mutaties lasten</b>	<b>-3</b>	<b>Voordeel</b>

		<b>Totaal mutaties lasten en baten</b>	<b>4.374</b>	<b>Nadeel</b>
--	--	--	--------------	---------------

Taakveld	Mutatie reserves t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.10		0	
	<b>Totaal mutaties reserves</b>	<b>0</b>	

## PROGRAMMA 4. CULTUUR, ECONOMIE, RECREATIE & TOERISME, ENERGIETRANSITIE

Portefeuillehouder	Thema
Jelmer Vierstra	Cultuur, Binnenstad, Energietransitie en gaswinning, Duurzaamheid, Economische zaken (detailhandel, binnenstad)
Arjan Noorthoek	Economische zaken (schuifruimte/herstructurering bedrijventerreinen)
Jacques Rozendaal	Coördinerend wethouder Economische zaken
Roy Luca	Milieu, Bodem, Natuur- en milieueducatie, Monumenten en archeologie
Mariëtte Pennarts-Pouw	Toerisme en recreatie
Victor Molkenboer	Citymarketing en evenementen

### Omschrijving

Programma 4 omvat drie opgaven uit het bestuursakkoord:

- Kunst en cultuur, Recreatie en toerisme
- Sterke Economie
- Een duurzame toekomst (Energietransitie).

Taakvelden binnen het programma zijn:

Taakveld	Omschrijving
2.1 Verkeer en vervoer	Advies en instemmingsbesluit kabel- en leidingenbeheer
3.1 Economische ontwikkeling	Algemeen beleid ter versterking van ondernemersklimaat en arbeidsmarkt, en uitvoering van het Economisch Actieplan
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (Dienstverlening ondernemers)	Op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening: <ul style="list-style-type: none"> <li>- accountmanagement;</li> <li>- financiële steunregelingen voor bedrijven in samenwerking Ferm Werk;</li> <li>- regelen straathandel, markten incl. Koeiemart;</li> <li>- uitvoering BIZ-en (via baten categorie 2.2.1);</li> <li>- marktgelden en staanplaatsgelden markt (via baten categorie 3.7);</li> <li>- kosten en overige opbrengsten van nutsbedrijven.</li> </ul>
3.4 Economische promotie	Koeiemart
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lokaal onderwijsbeleid: peuteropvang en peuterspeelzalen
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	Bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel
5.4 Musea	Materieel en immaterieel erfgoed onderzoeken, verzamelen, conserveren en tentoonstellen. Musea staan open voor publiek (toegankelijk en inclusief) participeren, delen kennis, educatie: Stadsmuseum Woerden
5.6 Media	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: bibliotheek en artotheek</li> <li>- Professionalisering en versterking lokale journalistiek: RPL</li> </ul>
5.7 Openbaar groen en (openlucht-) recreatie	Openbaar groen, natuur en recreatie
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Algemene voorzieningen gericht op participatie</li> <li>- Kinderopvang: toezicht op en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelzalen</li> </ul>
7.4 Milieubeheer, energietransitie	<ul style="list-style-type: none"> <li>Taken ter bescherming van het milieu, kwaliteit leefomgeving:</li> <li>- voorbereidingen voor grootschalige vormen van duurzame elektriciteit</li> <li>- faciliteren van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties t.b.v. beperking van energiegebruik in de gebouwde omgeving en de overgang naar duurzaam verwarmen</li> </ul>

## **Ambities**

### **Culturele en recreatieve voorzieningen**

Voor vitale dorpen en wijken willen we dat onze sociale, culturele, fysieke en groenblauwe voorzieningen meegroeien met de toename van inwoners. Naast het hebben van deze voorzieningen is belangrijk dat hierover wordt gecommuniceerd. Samen met onze partners zorgen we dat onze inwoners en bezoekers aantrekkelijke vrijetijdsvoorzieningen hebben.

### **Economische en brede welvaartsontwikkeling**

Voor een sterke, vitale economie werken we samen met partners aan brede welvaartsontwikkeling. We zetten in op kwalitatief goede en toekomstbestendige vitale werklocaties. Dit betekent zowel het vitaliseren van bestaande werklocaties als zorgen voor benodigde schuifruimte en nieuwe werklocaties. De ruimtebehoefte aan werklocaties voor de periode tot 2040 brengen we in beeld met daarbij de impact van brede welvaartsambities: zorgvuldig ruimtegebruik, duurzaamheid, 'juiste bedrijf op de juiste plek', om voldoende goed functionerende en aantrekkelijke werklocaties te realiseren. Voor de (regionale) opgave werklocaties, regionale bedrijventerreinen werken we samen met de Utrecht-West gemeenten, U10 en de provincie. Iedereen dient toegang te hebben tot passend werk en het arbeidsproces.

We zetten in op de balans wonen-werken: evenredige groei van werkgelegenheid bij toename van het aantal inwoners door woningbouw.

We zetten in op een vitale binnenstad waar werken, wonen, bezoeken en jezelf ontwikkelen centraal staan. We werken aan een gebiedsprogramma binnenstad en het opzetten van een centrummanagementorganisatie samen met de binnenstad- en vastgoedondernemers. Daarnaast zien we toe op vitale dorps- en wijkcentra.

Onze dienstverlening richten we zo in dat flexibel kan worden ingespeeld op economische vraagstukken, veranderingen en doen wat nodig is voor de brede welvaartsontwikkeling.

### **Samen werken aan de energietransitie**

Stap voor stap werken we aan de overgang naar duurzame energie. We werken aan energie besparen en duurzaam verwarmen van de gebouwen. De energie die we nog gebruiken, wekken we duurzaam op met windenergie en zonnepanelen. De energietransitie raakt iedereen. Het is een gezamenlijke opgave; we werken daarom samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. We betrekken bewoners bij de plannen voor windenergie in de Reijercop en bij de aanleg van zonnevelden. Daarbij zorgen we dat de Woerdense samenleving meeprofiteert van de opbrengst. Met het isoleren en duurzaam verwarmen van woningen helpen we het klimaat, en helpen we bewoners – met name de groepen met lage inkomens – om hun energierekening te verlagen. We ondersteunen hen daarbij met subsidies en advies.

We streven ernaar gaswinning onder Woerden te voorkomen.

### **Milieu zorgt voor een gezonde leefomgeving**

Voor vitale dorpen en wijken willen we dat onze sociale, culturele, fysieke en groenblauwe voorzieningen meegroeien met de toename van inwoners. Naast het hebben van deze voorzieningen is belangrijk dat hierover wordt gecommuniceerd. Samen met onze partners zorgen we dat onze inwoners en bezoekers aantrekkelijke vrijetijdsvoorzieningen hebben.

### **Erfgoed**

Om strategische ruimtelijke keuzes te maken is het van belang de identiteit en cultuurhistorische waarden te kennen van zowel de kernen als het landschap. We maken gebruik van de identiteit, verhalen en tradities van plekken bij ruimtelijke ontwikkelingen en recreatie & toerisme. Cultuurhistorisch, landschappelijk en/of archeologisch onderzoek is noodzakelijk bij omgevingsplannen en bij keuzes als energietransitie.

## **Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen**

### **Cultuur**

Cultuuraanbod in Woerden draagt bij aan de doelstellingen van de Maatschappelijke agenda in de stad en in de wijken en de kleine kernen. Een levendig cultureel verenigingsleven versterkt sociale netwerken, biedt ruimte voor zelfontplooiing en zingeving door vrijwilligerswerk en houdt mensen actief en betrokken op oudere leeftijd. Culturele evenementen dragen bij aan een vitale binnenstad. Als ketenpartners dragen culturele instellingen als Bibliotheek, Het Klooster, KUVO, Stadsmuseum en Cultuurplatform Woerden bij aan cultuurbeoefening in de breedste zin van het woord gericht op de gemeentelijke doelstellingen zoals participatie, vitaliteit, positieve (mentale) gezondheid en een kansrijke ontwikkeling voor jeugdigen. Samen vormen zij de basisinfrastructuur en werken zij als vliegwiel voor een divers en inclusief cultureel aanbod.

Breedtecultuur voor alle inwoners, bezoekers en nieuwkomers. Voor een veerkrachtige samenleving, omwille van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor toekomstige inwoners en bedrijven en tot slot om nieuwkomers te verwelkomen en thuis te laten komen met ondersteuning van het taalhuis als onderdeel van de bibliotheek. De Bibliotheek draagt in algemene zin bij aan de versterking van de sociale basis als ontmoetingsplaats en met een belangrijke ondersteunende taak op het gebied van basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden), als Informatiepunt Digitale Overheid en als wegwijzer naar voorliggende voorzieningen, in samenwerking met partners sociaal Domein en Onderwijs. Tot slot zal ter voorbereiding op de nieuwe mediawet de lokale omroep zich omvormen tot een regionale omroep en zich voorbereiden op een nieuw financieringsstelsel vanaf 2027.

Het rijk heeft extra bekostiging van bibliotheken aangekondigd vanaf 2025. Gelabeld budget dat nodig is om bibliotheken te versterken, voorbereidend op de verbreding van taken die vanaf 2027 in een nieuwe bibliotheekwet verankerd zal zijn, met een daaraan gekoppelde zorgplicht voor gemeenten, met normering voor openingstijden en beschikbaarheid van professionele medewerkers.

Het maatschappelijk vastgoed is ondersteunend aan de inhoudelijke doelstellingen. We werken aan een passende inrichting van de bibliotheek om flexibel en multifunctioneel gebruik mogelijk te maken. Het Stadsmuseum heeft behoefte aan een passender onderkomen voor het depot om hun beheertaak beter uit te kunnen voeren. Om stijgende vaste lasten het hoofd te kunnen bieden zoeken we naar mogelijkheden om met name de monumentale panden te verduurzamen.

### **Recreatie & Toerisme**

In december 2023 is de Agenda Toerisme en Recreatie vastgesteld. In de agenda zijn de ambitie en de meervoudige doelstelling weergegeven. Tegelijkertijd is aangegeven dat de meeropbrengsten uit de (verhoging) toeristenbelasting per 1 januari 2025 worden ingezet voor uitvoering van deze agenda. Prioriteit is gegeven aan de thema's: 'Recreatie voor iedereen', 'Beleefbaar erfgoed' en 'Variatie in verblijfsconcepten'.

### **Erfgoed**

In januari 2024 is de Agenda Erfgoed 2024 – 2030 vastgesteld. Gekozen is voor een beperkte ambitie. Een structurele verhoging van het budget is niet doorgevoerd. Publieksbereik erfgoed kan niet zonder lokale erfgoed partners. Er is een goed netwerk opgebouwd.

### **Maatschappelijk effect**

4.1 Onze sociale, culturele, fysieke en groenblauwe voorzieningen dragen bij aan de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners.

3.1 / 4.2 Er is een sterke sociale basis.

3.2 / 4.3 Er zijn laagdrempelige en gastvrije ontmoetingsplaatsen

4.4 Toeristisch-recreatief aantrekkelijke gemeente.

2.2 / 3.14 / 4.5 / 5.8 / 6.4 De (inrichting van de) fysieke woon- en leefomgeving nodigt uit tot sporten, bewegen en ontmoeten.

### **Resultaten**

4.1.1 Deelname aan cultuur, sport/bewegen en recreatie is toegenomen en toegankelijk voor iedereen.

4.1.2 Kinderen en jongeren ontwikkelen meer hun talent met de inzet van sport, cultuur en techniek en ouderen voelen zich minder eenzaam.

4.1.3 De veerkracht en mentale weerbaarheid van jongeren is vergroot.

4.1.4 De tevredenheid van inwoners over voorzieningen is gestegen en basisvaardigheden zijn vergroot.

4.1.5 De gesubsidieerde culturele instellingen fungeren als vliegwiel en werkplaats voor samenwerking met allerlei initiatiefnemers.

4.1.6 Groenblauwe recreatieve voorzieningen o.a. speelplekken, recreatieve infrastructuur, zwembad, groene uitloopgebieden, die kwantitatief en kwalitatief zijn meegegroeid met de toename van het aantal inwoners.

4.1.7 Kwaliteitsverbetering Camping Batenstein.

4.2.1 / 3.1.4 Uit storytellingonderzoek sociale basis blijkt dat ketenpartners beter gevonden kunnen worden door andere maatschappelijke partners en dat er meer verbinding is tussen sport, cultuur en welzijn.

3.2.2 / 4.3.1 Partners hebben een gezamenlijke visie op samenwerken binnen de lokale ondersteuningsstructuur. Programmering en activiteiten worden voor en door kinderen, jongeren en volwassenen georganiseerd.

4.3.2 / 3.2.3 Iedere wijk beschikt over op fietsafstand bereikbare mogelijkheden waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten.

4.4.2 Citymarketing op basis van het toeristisch-recreatieve beleid samen met onze marketingpartners (lokaal en regionaal).

2.2.2 / 3.14.1 / 4.5.1 / 6.4.1 Openbare ruimte is een gezonde leefomgeving en aantrekkelijker voor cultuur, sport, spel en bewegen, onder meer door vergroenen (monitor sociale kracht: tevredenheid inwoners leefomgeving).

3.14.3 / 4.5.2 / 6.4.2 Er is een strategische visie op de betekenis van de schaa sprong van Woerden voor voorzieningen sport en cultuur, fysiek en programmering.



## Inspanningen

4.1.1.1 Uitvoeringsagenda Cultuur opstellen en bestuurlijk vaststellen als integraal uitgewerkt onderdeel van de Maatschappelijke agenda, mede in verbinding met agenda's erfgoed, vitale binnenstad, recreatie & toerisme.

4.1.1.2 Uitvoeringsagenda cultuur verbindt met wijken en dorpen.

4.1.1.3 Uitvoeringsagenda Cultuur draagt bij aan inclusie en participatie.

4.1.1.4 Uitvoeringsagenda Cultuur draagt bij aan versterking van de sociale basis, positieve (mentale) gezondheid, kansrijke start voor jeugd en vitale binnenstad met een regiofunctie.

4.1.1.5 Uitvoeringsagenda geeft rekenschap van de code Fair Pay voor de basisinfrastructuur Cultuur.

4.1.2.1 Bibliotheek Het Groene Hart is kernpartner in de versterking van de sociale basis, als ontmoetingsplaats en wegwijzer naar voorliggende voorzieningen. Te beginnen met de herinrichting van de locatie Meulmansweg als start van een grotere beweging voor ontmoetingsplaatsen zoals beschreven in de Maatschappelijke agenda. Daarnaast zetten we met behulp van de SPUK Herstel Bibliotheekstelsel (te besteden voor 2026) in op versterking van de sociale basis in de kleine kernen.

4.1.3.1 We verkennen de mogelijkheden om met het Klooster preventief te werken aan positieve gezondheid jongeren in samenwerking met het netwerk van partners jeugdondersteuning.

4.1.4.1 We verkennen de mogelijkheden om met culturele instellingen ondersteunende activiteiten te ontplooiën voor en met nieuwkomers.

4.1.5.1 De lokale omroep bereidt zich voor op de nieuwe mediawet 2027, waarvan de omvorming naar een streekomroep en een stelselwijziging in de bekostiging een onderdeel zijn (vanaf 2027 via Rijk i.p.v. gemeenten).

4.1.6.1 Actualisatie fiets- en wandelknooppunten netwerk.

4.1.6.2 Recreatie-eiland Cattenbroekerplas wordt ontwikkeld en gerealiseerd.

4.1.7.1 Bedrijfsplan Camping Batenstein toetsen aan gemeentelijke regelgeving en visie.

4.1.7.2 Zodra bedrijfsplan van Camping Batenstein akkoord is, de erfpachtovereenkomst aanpassen.

3.2.2.3 / 4.3.1.2 Project ontmoetingsplaatsen/activiteiten voor kinderen/jongeren/ouders opzetten, aansluitend bij wensen/behoefte (aansluiting cultuur, sport, fysieke leefomgeving, activiteiten door jongerenorganisaties/ouderinitiatieven). Project is aanvullend op Cruyff-court/soortgelijke voorziening.

4.4.2.1 Focus aanbrengen in regio marketingactiviteiten.

4.4.2.2 In samenspraak met werkgroep Romeinen in Woerden een aanvullend product ontwikkelen.

2.2.2.2 / 3.14.1.2 / 6.4.1.1 Bij besluiten fysieke leefomgeving (ruimtelijke planvorming) inzetten op en aandacht hebben voor gezonde leefomgeving (gezondheidsbevordering: groen/bewegen/ontmoeten en gezondheidsbescherming: geluid- en luchtkwal.)

3.14.3.1 / 4.5.1.1 / 6.4.2.1 Inzet op domeinoverstijgend strategisch overleg over een meerjarenvisie m.b.t. de groei van Woerden (gebiedsontwikkeling) en betekenis voor prognoses m.b.t. onderwijs/ ontmoetingsplaatsen/ sport/cultuur.

### **Maatschappelijk effect**

- 4.6 Kwalitatief goede en toekomstige vestigingslocaties voor Woerdense bedrijven.
- 4.7 Alle inwoners hebben toegang tot passend werk of maatschappelijke activiteiten (programma 3 in de lead).
- 4.8 Vitale en toekomstbestendige binnenstad.  
(4.9 was Transitie Landelijk gebied, dit is verplaatst naar programma 6.)
- 4.10 Vitale, leefbare en veilige wijken en dorpen waarin inwoners in elke levensfase prettig kunnen wonen en leven (programma 1 in de lead).

### **Resultaten**

- 4.6.1 Met de ondernemers opgestelde criteria voor een duurzame inrichting en toewijzing ruimte voor bedrijven.
- 4.6.3 Vastgestelde herstructureringsplannen voor de bestaande bedrijventerreinen Woerden/Barwoutswaarder.
- 4.6.4 Behoefteteonderzoek naar bedrijven voor de periode tot 2040 en keuze voor bedrijven locatie.
- 4.7.2 Vitale arbeidsmarkt en verbeterde aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.
- 4.7.3 Voldoende technisch geschoold personeel, waarbij ook aandacht is voor de groep inwoners voor wie betaald werk niet vanzelfsprekend is.
- 4.8.1 Gezamenlijke aanpak Vitale binnenstad met inwoners, wijkplatform, ondernemers en initiatiefnemers.
- 4.8.2 Er is een gebiedsgerichte aanpak Omgevingsvisie voor detailhandel en horeca uitgewerkt.
- 3.14.2 / 4.10.2 Maatschappelijk ondernemerschap door lokaal bedrijfsleven is versterkt i.s.m. maatschappelijke partners welzijn, zorg, sport en cultuur. Meer deelname aan maatwerkactiviteiten en kwalitatief goede matches (monitor Betrokken ondernemers Woerden (nog op te zetten)).

### **Inspanningen**

- 4.6.1.1 Vaart maken met de realisatie van nieuwe bedrijfsruimte bij de Putkop en de Van Zwietenweg (zie ook 6.2.4). We zetten bij de inrichting van deze terreinen in op circulair. Bij toewijzing van bedrijfsruimte aan lokale ondernemers gebruiken we maatschappelijke toegevoegde waarde en werkgelegenheid in relatie tot werkgelegenheid en verkeersdruk als criteria.
- 4.6.3.1 Opstellen herstructureringsplannen gericht op verbetering van de bedrijventerreinen op het vlak van zorgvuldig ruimtegebruik, functionaliteit, aantrekkelijkheid en duurzaamheid.
- 4.6.4.1 Locatie onderzoek en - keuze voorleggen aan de raad. Hierin worden de provinciale en U10-regionale opgaven en planning werklocaties meegenomen. Er vindt bestuurlijke afstemming plaats met Utrecht-West gemeenten inzake behoefte, profiel en (zoeklocaties, afwegingskader) regionaal bedrijventerrein in Utrecht-West. Streven naar besluitvorming raad in 2024 t.b.v. aansluiting op besluitvormingstraject Utrecht-West, U10 en provincie.
- 4.7.2.1 Via doelgerichte projecten inzetten op een vitale arbeidsmarkt en betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, o.a. CIV Smart Technology, CIV Zorg en welzijn, VMBO on stage.

4.8.1.1 Actieplan Gebiedsprogramma Vitale Binnenstad opstellen i.s.m. inwoners, ondernemers e initiatiefnemers met Uitvoeringsagenda programma tot 2050.

4.8.1.2 Uitvoering van de Uitvoeringsagenda behorend bij het gebiedsprogramma Vitale Binnenstad.

4.8.1.3 Samen met ondernemers onderzoek uitvoeren naar de haalbaarheid en mogelijkheid om een lokaal pakketsysteem in te richten.

4.8.2.1 Uitwerken van het gebiedsgericht werken via de as wijkambtenaar, accountmanagement EZ en beleid. Detailhandelsstructuurvisie en horecabeleidskader gebiedsgericht uitwerken. Bevoegdheid besluitvorming van nieuwe initiatieven waarin het beleid nog niet voorziet (zoals wenselijke locatie en logistiek van bezorgdiensten in de binnenstad) ligt bij het college.

3.14.2.1 / 4.10.2.1 Inzet van betrokken ondernemers Woerden op verbinding met Sociaal Domein. Meer bekendheid en waardering voor betrokken ondernemen door o.a. kennissessies, campagnes, podium betrokken ondernemers, Woerden-werkt-mee-week, NL-doet, dag v/d betrokken ondernemer. Samenwerking Hart voor Woerden/BOW intensiveren.

## **OPGAVE: EEN DUURZAME TOEKOMST (ENERGIETRANSITIE)**

### **Maatschappelijk effect**

4.11 Inwoners en ondernemers staan in hun kracht en leveren een bijdrage aan de verduurzaming van woningen en gebouwen. We doen dit samen en iedereen kan meedoen. Als gemeente focussen we op het helpen van inwoners met een kleine beurs en slecht geïsoleerde huizen. De landelijke ambitie om te streven naar 50% minder CO<sub>2</sub>-uitstoot in 2030 t.o.v. 1990 is daarbij uitgangspunt. De gemeente wil een voorbeeldfunctie vervullen en streeft naar minder CO<sub>2</sub>-uitstoot voor het eigen vastgoed.

4.12 In Woerden wekken we in 2030 118-138 GWh duurzame energie op. Grootschalig wordt 50% opgewekt met zonne-energie en 50% met windenergie (totaal 76-88 GWh). Van deze energie die opgewekt wordt, is 50% lokaal eigendom. Middelgroot (grote daken en kleine windmolens) leveren in 2030 42-50 GWh.

4.13 Er worden geen olie- en gasboringen uitgevoerd onder Molenvliet. Hiermee wordt de veiligheid van de Woerdense woningen gegarandeerd.

4.14 Schonere lucht door minder uitstoot van verontreinigende stoffen.

### **Resultaten**

4.11.1 Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn geïnformeerd over energie besparen en subsidies.

4.11.2 Programma voor uitvoering warmtetransitie met focus op inwoners met kleine portemonnee en slecht geïsoleerde huizen. Tevens is verkend wat de mogelijkheden zijn voor een warmtenet in Molenvliet en Snel & Polanen.

4.11.3 Met lokale initiatieven en energiecoöperaties zijn afspraken gemaakt over de samenwerking.

4.11.4 Eigen organisatie CO<sub>2</sub>-neutraal in 2030 OF op koers om in 2030 CO<sub>2</sub>-neutraal te zijn.

4.12.1 Vergunningen zijn verleend aan geselecteerde initiatieven voor grootschalige zonnenvelden (>1 hectare) en voor windturbines, op basis van de uitkomsten van gebiedsprocessen en de gebiedsvergelijking.

4.12.2 Voor het zonneline A12 is i.s.m. gemeenten Utrecht en Montfoort, de provincie en RWS een uitvoeringsplan opgesteld.

4.12.3 Er is onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor grootschalig zon en wind in zoekgebieden voor na 2030.

4.12.4 Innovatieve vormen van netgebruik en opslag, om de gevolgen van netcongestie zo veel mogelijk te beperken, zijn in samenwerking met Stedin en RES U16 onderzocht.

4.12.5 De mogelijkheden voor middelgrote opwek zijn verder uitgewerkt en worden actief onder de aandacht gebracht bij ondernemers en andere stakeholders.

4.12.6 Binnen RES U16: herijken RES 2.0 en ontwikkelen RES 3.0.

4.13.1 Bezwaar, inspraak en beroep tegen gaswinning door Vermilion.

4.14.2 Uitvoering voorstel om luchtverontreiniging te verminderen.

## **Inspanningen**

4.11.1.1 Vernieuwen van de gemeentelijke website en website Energieloket.

4.11.1.3 De doelgroepen actief benaderen m.b.t. besparen.

4.11.2.3 Isolatieprogramma (eigen woningen) uitvoeren

4.11.2.5 Verkenning met betrokkenen over een mogelijk warmtenet Molenvliet en Snel & Polanen.

4.11.2.6 Met een communicatiecampagne alle inwoners van Woerden, per buurt of dorp, duidelijk maken wat er in hun woning moet gebeuren voor de toekomstige warmtevoorziening.

4.11.2.7 Inwoners activeren tot samenwerken aan duurzaam verwarmen met installaties voor een groep huizen.

4.11.3.1 Afspraken maken met initiatiefnemers over hoe we samenwerken.

4.11.3.2 (Nieuwe) initiatieven faciliteren.

4.11.4.1 Het programma CO2-neutraal met de CO2-prestatieladder uitvoeren.

4.12.1.3 De gebiedsprocessen voor 'grootschalige zon en wind te realiseren tot 2030' uitvoeren in de aangewezen gebieden.

4.12.1.4 Inwoners en lokale burgerinitiatieven gedurende het hele proces informeren over de te nemen stappen en zo nodig ondersteunen bij de mogelijkheden tot lokaal eigendom.

4.12.2.1 Afstemming met omliggende gemeenten, de provincie en RWS.

4.12.2.2 Inwoners informeren.

4.12.3.1 In het project Veenboeren in Beweging onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor zonnevelden in veenweidegebied.

4.12.3.2 Onderzoek naar grootschalig zon in combinatie met andere opgaven in deze gebieden zoals recreatie en bodemdaling.

4.12.4.2 Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties informeren over consequenties en mogelijkheden van netgebruik.

4.12.5.1 Beleid voor middelgrote opwek evenals kleine windmolens bestemmingswijziging (hoogte) opnemen in omgevingsplan. Hierbij gebruikmaken van de uitkomsten van het ontwerp onderzoek Landschappen van Verlangen en van het onderzoek Veenboeren in Beweging.

4.12.5.2 Beeldkwaliteitsplan voor middelgrote zonnevelden opstellen.

4.12.6.1 Bijdrage leveren aan de herijking van RES-doelstellingen.

4.12.2.1 Criterium uitstoot naar de lucht opnemen in inkoopbeleid.

4.12.2.2 Locatiekeuze evenementen i.v.m. uitstoot.

4.12.2.3 Uitvoeren communicatiecampagne houtstook in vervolg op resultaten campagne in 2024.

## Indicatoren

### Banen (per 1.000 inwoners 15-64 jr)

Bron: CBS / LISA

Periode	Woerden	Nederland
2021	889,3	805,5
2022	896,1	824,7

### Funciemenging (verhouding banen : woningen)

Bron: Stichting LISA

Periode	Woerden	Nederland
2021	57,0	53,3
2022	57,1	53,8

### Vestigingen (van bedrijven) (per 1.000 inwoners 15-64 jr)

Bron: LISA

Periode	Woerden	Nederland
2022	199,0	173,3
2023	206,2	181,8

### Hernieuwbare elektriciteit (% van totale elektriciteit)

Bron: RWS

Periode	Woerden	Nederland
2021	14,5%	33,3%
2022	20,3%	41,3%

## Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
2.1 Verkeer en vervoer	148	102	157	252	95	252	252	252
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	273	341	341	308	-33	308	308	308
3.4 Economische promotie	24	36	36	31	-5	31	31	31
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	230	47	222	230	8	230	230	230
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	235	221	221	229	8	229	229	229
5.6 Media	290	309	309	318	9	318	318	318
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	9	0	0	0	0	0	0	0
7.4 Milieubeheer	1.452	1.314	1.319	905	-414	889	889	889
<b>Totaal Baten</b>	<b>2.662</b>	<b>2.370</b>	<b>2.605</b>	<b>2.273</b>	<b>-332</b>	<b>2.257</b>	<b>2.257</b>	<b>2.257</b>
Lasten								
2.1 Verkeer en vervoer	351	483	565	546	-19	546	546	546
3.1 Economische ontwikkeling	476	537	552	533	-19	533	532	532
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	425	571	575	540	-35	540	562	562
3.4 Economische promotie	180	169	172	164	-9	164	164	164
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	247	576	943	740	-204	740	741	741
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.678	1.498	1.665	1.646	-19	1.653	1.604	1.604
5.4 Musea	259	275	275	284	9	284	284	284
5.5 Cultureel erfgoed	29	0	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	1.303	1.345	1.410	1.411	1	1.333	1.332	1.331
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	849	763	773	823	50	833	791	799
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	113	0	0	0	0	0	0	0
7.4 Milieubeheer	3.688	3.935	4.119	3.649	-470	3.601	3.586	3.586
<b>Totaal Lasten</b>	<b>9.598</b>	<b>10.152</b>	<b>11.049</b>	<b>10.335</b>	<b>-714</b>	<b>10.227</b>	<b>10.141</b>	<b>10.149</b>
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	539	0	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>539</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	1.003	0	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal Stortingen</b>	<b>1.003</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>-7.400</b>	<b>-7.782</b>	<b>-8.444</b>	<b>-8.062</b>	<b>382</b>	<b>-7.970</b>	<b>-7.884</b>	<b>-7.892</b>

## Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
4	Indexatie prijs	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-31	Voordeel
<b>Taakveld Omschrijving</b>				
<b>Voorjaarsrapportage eenmalig</b>				
2.1	Specialist	In 2024 eenmalig hogere opbrengsten opgenomen voor leges uitrol glasvezel / degeneratievergoeding. Hiervoor is ook een specialist ondergrondse infrastructuur kabels en leidingen aangesteld (budgetneutraal, zie ook lasten).	55	Nadeel
7.4	Energietransitie	De kosten voor energietransitie worden gedekt uit een specifieke uitkering en zijn in de voorjaarsrapportage bijgesteld. Dit was daarmee nog niet structureel in de begroting opgenomen. (Budgetneutraal, zie ook lasten)	229	Nadeel
<b>Kadernota 2025</b>				
2.1	Specialist kabels en leidingen	Hogere opbrengst vanuit vergoedingen voor aanleg van kabels en leidingen. Dit wordt gebruikt ter dekking van de inzet van een specialist Kabels en Leidingen (budgetneutraal, zie ook lasten)	-150	Voordeel
<b>Overige bijstellingen</b>				
3.3	BIZ Bijdrage	BIZ bijdrage budgetneutrale wijziging.	38	Nadeel
7.4	Energietransitie	De kosten voor energietransitie worden gedekt uit een specifieke uitkering en zijn in de kadernota structureel in de begroting opgenomen. (Budgetneutraal, zie ook lasten)	185	Nadeel
	Diversen		6	Nadeel
<b>Totaal mutaties baten</b>			<b>332</b>	<b>Nadeel</b>

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
4	Indexatie loonkosten	De stijging in de loonkosten wordt verklaard doordat medewerkers doorgroeien naar een volgende trede in de salarisschaal. Omdat nog niet bekend is hoeveel de CAO-lonen stijgen in 2025 zijn de loonkosten in de programma's nog begroot op het prijspeil 2024. In programma 7 is bedrag gereserveerd voor de CAO-stijging in 2025.	-11	Voordeel
4	Indexatie prijzen en subsidies	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de CPB-verwachting voor 2025. De subsidie kosten zijn geïndexeerd met 3,5%.	145	Nadeel
4	Kapitaallasten	De omslagrente in de begroting 2025 is 1,0%. In de begroting 2024 was dit nog 1,5%. De kapitaallasten dalen hierdoor. Dit is alleen een interne doorberekening van het taakveld treasury (programma 7) naar de verschillende programma's. De rente die wij betalen aan de banken wordt begroot op programma 7.	-58	Voordeel
4	Kapitaallasten	De afschrijvingen stijgen door nieuwe investeringen in 2024 (het jaar na oplevering van een investering wordt voor de eerste keer afgeschreven).	12	Nadeel
<b>Taakveld Omschrijving</b>				
<b>Voorjaarsrapportage eenmalig</b>				
2.1	Verkeer en vervoer	Eenmalig budget specialist kabels en leidingen energietransitie	-55	Voordeel
4.3	Regenboog/Kallameer	Het college heeft op 14 december 2021 besloten om de Stichting Gebouwen Beheer Woerden op te heffen. In 2023 zijn de Vereniging van Eigenaren Kindcentrum Kallameer en de Vereniging van Eigenaren Brede School Schilderskwartier opgericht. De beide VvE's hebben een VVE beheerder aangetrokken en het technische beheer is financieel onder gebracht bij de gemeente. In 2024 eenmalig hoge onderhoudskosten.	-158	Voordeel
5.3	Het Klooster	Het is onvermijdelijk de subsidie voor het Klooster structureel te verhogen. Vanaf 2025 kan dit gedekt worden uit de Brede SPUK.	-64	Voordeel
5.7	Scouting	Incidenteel vervangen van de asbesthoudende dakplaten van de botenloods	-30	Voordeel

		behorende bij de boerderij aan de Kromwijkdijk 116 te Woerden en het laten opstellen van een meerjarenonderhoudsplanning.		
7.4	ODRU	Het Algemeen Bestuur heeft in december 2023 de verhoging van het uurtarief van de ODRU voor 2024 vastgesteld met € 5,50 naar € 116,- /uur inclusief eenmalige bijdrage voor het weerstandsvermogen.	-124	Voordeel
7.4	Onderzoek schone lucht	Budgetoverheveling in Najaarsrapportage 2023 alsnog deels uitgegeven in 2023.	23	Nadeel
7.4	SPUK Energietransitie	Specifieke uitkeringen energietransitie budgetneutraal.	-229	Voordeel
	<b>Kadernota 2025</b>			
2.1	Verkeer en vervoer	Specialist kabels en leidingen tbv energietransitie (stelpost loonkosten).	150	nadeel
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	Ambities vanuit nieuw beleid Agenda Recreatie en Toerisme 2023-2028.	82	nadeel
	<b>Bezuinigingstaakstelling structureel</b>			
3.1	Deelname EBU	Het vierjarig contract met EBU is afgelopen en wordt niet verlengd. Het stimuleren van de economie zal hierdoor afnemen met weinig effect voor gemeente Woerden.	-60	Voordeel
3.3, 4.3 en 5.6	Energie	De begroting voor gas en elektra is aangepast naar reële tarieven. Dit kan leiden tot voor- en nadelen in de verschillende programma's.	27	Nadeel
3.3	Exploitatie Elektrakasten	Afgelopen jaren zijn (op 1 na) alle de elektrakasten/marktkasten vervangen voor een duurzaam en hufferproof model. Hierdoor zijn er minder schadegevallen & storingen aan de kasten, waardoor we deze post naar beneden kunnen bijstellen.	-5	Voordeel
5.3	Cultuur	Betreft budget dat wordt ingezet bij tegenvallers. Risico: mogelijk is de begroting in 2025 al niet toereikend vanwege nieuwe (landelijke) richtlijnen. Indien dit zich voordoet zal financiering elders geregeld moeten worden.	-15	Voordeel
5.7	Recreatie en toerisme	Voor Recreatie en toerisme is in de Kadernota extra budget aangevraagd (en meegenomen) om uitvoering te geven aan de Agenda Recreatie en Toerisme. Er is besloten aan een aantal projecten geen uitvoering te geven.	-40	Voordeel
7.4	Energietransitie	Schrappen van doelstelling 4.11.4: "Eigen organisatie CO2-neutraal in 2030 " Toelichting: Waar de impacts zitten is bekend. Monitoring op de voortgang biedt volgens het college weinig toegevoegde waarde. We beëindigen de inzet op 4.12.5: "De mogelijkheden voor middelgrote opwek zijn verder uitgewerkt en worden actief onder de aandacht gebracht bij ondernemers en andere stakeholders." We stoppen met de stimulering van zon op grote daken. De ervaring leert dat hier weinig resultaat per uur ambtelijke capaciteit geboekt wordt. Daken waarop nu nog geen panelen liggen heeft de gemeente weinig invloed op.	-50	Voordeel
7.4	Gebiedsgericht grondwaterbeheer Woerden	Resterend budget van € 20k kan ingeleverd worden met als risico dat dit incidenteel opgenomen (dit kan regelmatig voorkomen) moet worden in de VJR/NJR. We gaan sturen op werkelijke kosten.	-20	Voordeel
7.4	Coördinatie milieu	Inleveren van werkbudget.	-17	Voordeel
	<b>Overige bijstellingen</b>			
3.1	Vitale binnenstad	Actieplan vitale binnenstad. In het bestuursakkoord is een besluit genomen op een oplopend budget; in 2024 was dit € 75k en wordt in 2025 € 100k.	25	Nadeel
7.4	Energietransitie	De kosten voor energietransitie worden gedekt uit een specifieke uitkering en zijn in de kadernota structureel in de begroting opgenomen. (Budgetneutraal, zie ook lasten)	-185	Voordeel
	Diversen		-57	Voordeel
		<b>Totaal mutaties lasten</b>	<b>-714</b>	<b>Voordeel</b>
		<b>Totaal mutaties lasten en baten</b>	<b>-382</b>	<b>Voordeel</b>
<b>Taakveld</b>		<b>Mutatie reserves t.o.v. 2024</b>	<b>Bedrag (x € 1.000)</b>	<b>voordeel (-) nadeel (+)</b>
0.10			0	
		<b>Totaal mutaties reserves</b>	<b>0</b>	



## PROGRAMMA 5. ONDERWIJS EN SPORT

Portefeuillehouder	Thema
Jacques Rozendaal	Onderwijs en onderwijshuisvesting
Arjan Noorthoek	Sport

### Omschrijving

Dit programma bevat (onderdelen van) de opgaven:

1. Doorontwikkeling inrichting sociaal
2. Kansrijk Woerden
3. Gezond en vitaal Woerden
4. Leefbaar en ondernemend Woerden
5. Regie

Taakvelden binnen programma 5 zijn:

Taakveld	Omschrijving
4.1 Openbaar basisonderwijs	Taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs: <ul style="list-style-type: none"><li>- bestuurskosten voor gemeenten die zelf bestuur zijn</li><li>- primair openbaar basisonderwijs, bewegingsonderwijs (inclusief schoolzwemmen)</li><li>- de huur van bv. een gymnastieklokaal</li><li>- passend onderwijs</li></ul>
4.2 Onderwijshuisvesting	Taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs: <ul style="list-style-type: none"><li>- nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding van bestaande schoolgebouwen</li><li>- verhuur</li><li>- opstellen programma onderwijshuisvesting</li><li>- vandalismebestrijding</li></ul>
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lokaal onderwijsbeleid, leerlingenvoorzieningen en onderwijsondersteuning: <ul style="list-style-type: none"><li>- ondersteuning leerkrachten en directie</li><li>- uitgaven bijzonder onderwijs (incl. bewegingsonderwijs en schoolzwemmen voor leerlingen bijzonder onderwijs, maar excl. huisvesting)</li><li>- achterstandenbeleid</li><li>- coördinatie samen naar school, passend onderwijs</li><li>- volwasseneneducatie</li><li>- leerlingzorg en leerlingbegeleiding</li><li>- leerlingenvervoer (incl. voor leerlingen openbaar onderwijs)</li><li>- stimuleren schooldeelname: leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten</li></ul>
5.1 Sportbeleid en activering	Niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport zoals: stimuleren van topsport, ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening, ondersteunen van organisaties die zich bezig houden met sport, sport in buurt- en combinatiefuncties.
5.2 Sportaccommodaties	Alle accommodaties voor sportbeoefening

### Ambities

Door samen met onze partners te werken aan deze opgaven zorgen wij voor elkaar én zorgen wij met elkaar dat onze inwoners naar vermogen kunnen meedoen in een gezonde samenleving. Onze inwoners kunnen werken, leren, sporten en ontspannen in hun eigen wijk of dorp. Daar waar zij hier (tijdelijk) niet toe in staat zijn, krijgen zij een steuntje in de rug.

### Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Onze gemeente heeft een toegankelijk aanbod aan activiteiten en voorzieningen op het gebied van onderwijs en sport. Zo hebben onze inwoners voldoende mogelijkheden voor ontwikkeling, ontspanning en plezier en moeten zij, ongeacht hun achtergrond, de kans krijgen om via onderwijs en sport het beste uit zichzelf te halen. De gemeente stimuleert, faciliteert en verbindt partijen zodat er een samenhangend en sluitend stelsel van voorzieningen aanwezig is.

## Onderwijs

Goed onderwijs is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Elke leerling heeft talenten en verdient onderwijs dat stimuleert om deze talenten maximaal te ontwikkelen en te benutten. Samen met onze partners vanuit het onderwijs, de kinderopvang en andere maatschappelijke partijen is in 2024 een notitie 'Onderwijskansen' opgesteld en is een aantal speerpunten bepaald voor de komende jaren. Ook mogelijkheden die het onderwijs en de gemeente krijgen vanuit de Gelijke Kansen Alliantie worden optimaal ingezet om de gelijke kansen van kinderen en jongeren verder te verbeteren.

Peuteropvang helpt bij een goede voorbereiding op de basisschool. Als ouders hiervoor geen kinderopvangtoeslag vanuit het Rijk krijgen, krijgen zij via de gemeente een vergoeding voor 10 uur per week peuteropvang.

Jaarlijks vindt een dialoog plaats tussen basisscholen, aanbieders van voorschoolse educatie en de gemeente. Deze dialoog is gericht op versterking van de kwaliteit van taalondersteuning voor kinderen van 2,5 tot 6 jaar die de Nederlandse taal thuis niet of te weinig spreken en horen. Kinderen krijgen hiervoor een indicatie die door het consultatiebureau afgegeven wordt. Dit gebeurt op basis van criteria die door de gemeente bepaald zijn. Waar nodig maken we gezamenlijk afspraken die de kwaliteit verbeteren.

Met de beschikbare NPO-middelen blijven we scholen tot en met juli 2025 ondersteunen bij hun inzet op het inhalen van leervertragingen als gevolg van COVID-19 en de versterking van de mentale weerbaarheid van hun leerlingen. Na juli 2025 stopt de regeling en zijn de NPO-middelen die we van het Rijk gekregen hebben volledig benut. Een aantal activiteiten die succesvol hebben bijgedragen aan de ontwikkeling, weerbaarheid en groei van kinderen en jongeren worden waar mogelijk voortgezet.

## Leerlingenvervoer

De 22 Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht hebben het doelgroepenvervoer 'Regiotaxi Utrecht 2024 – 2028' samen Europees aanbesteed. Naast de aanbesteding van het Wmo-vervoer en het ov-vangnetvervoer hebben een aantal regio's, waaronder Utrecht West, ervoor gekozen ook het leerlingen- en jeugdwetvervoer tegelijk aan te besteden. De aanbesteding is vertraagd als gevolg van een vormfout tijdens de beoordeling en bezwaren die zijn ingediend door inschrijvende partijen. Na een positieve uitspraak van de rechter heeft een herbeoordeling plaatsgevonden. Het vervoer voor de regio Utrecht west is definitief gegund aan Willemsen de Koning, maar als gevolg van de vertraging is de ingangsdatum van het contract 1 januari 2025.

## Onderwijshuisvesting

Het vastgestelde integraal huisvestingsplan onderwijshuisvesting (IHP) wordt periodiek geactualiseerd. Nieuwe ontwikkelingen die tussentijds voor 2026 van invloed zijn op de dynamiek van ruimtevrage en -aanbod worden tijdens de actualisatie verwerkt en voorgelegd aan het college en de raad. In het IHP is de planontwikkeling met ca. 3.650 woningen in de Poort van Woerden reeds verwerkt. Conform het IHP zal in 2025 de Sint Bavoschool gerenoveerd worden. Dat betekent dat de school tijdelijk sluit en er ca. een jaar lang gebruik gemaakt gaat worden van tijdelijke huisvesting. Hiervoor is een bedrag van 500K in de Kadernota voorzien. Omstandigheden kunnen ervoor zorgen dat aanvullend budget nodig is. Naarmate de voorbereidingen concreter worden, ontstaat er meer duidelijkheid over het uiteindelijk benodigde budget. Voor de renovatie van het hoofdgebouw is als gevolg van het IHP een bedrag in de meerjarenbegroting verwerkt.

Voor de komende jaren is rekening te houden met nieuwe ontwikkelingen die in het huidige IHP niet zijn voorzien. Zo gaat met ingang van het schooljaar 2025-2026 de islamitische basisschool Sirat in Woerden van start. Het ministerie heeft hiertoe op de aanvraag van het schoolbestuur in juni 2024 de beschikking afgegeven. In de Kadernota is hiervoor een bedrag voorzien. In goed overleg met de schoolbesturen hebben we toekomstige scenario's voor het gebruik van de schoolgebouwen ontwikkeld. De aanleiding hiervoor zijn de conclusie en het advies in het IHP; de gemeente Woerden telt relatief veel kleine scholen, waardoor het onderzoeken van clustering van scholen in minder gebouwen voor de hand ligt. Als de raad met de voorstellen voor clustering instemt, kan het zijn dat 'de kosten voor de baat uitgaan'; m.a.w.

investeren om op termijn terug te verdienen. Onder voorbehoud van nog te maken keuzes en besluiten, kan het effect van minder schoollocaties zijn, dat hierdoor nieuwe locaties ontstaan voor in potentie substantiële aantallen woningen. Eén en ander wordt in het vierde kwartaal van 2024 (doorlopend in het eerste kwartaal 2025) verkennend uitgewerkt in termen van woonprogramma en kosten en baten.

Door de feitelijke clustering van scholen in minder schoolgebouwen zal – mits de raad hiertoe besluit – de planning van de investeringen in de meerjarenbegroting (conform IHP) veranderen. Nadat de schoolbesturen hebben ingestemd met de voorstellen voor clustering (te verwachten in het vierde kwartaal van 2024), informeren wij de raad hierover. Wettelijk gezien zijn de schoolbesturen als juridische eigenaren eerst aan zet (consensus).

### **Sport**

Bewegen en sporten draagt bij aan fitte en gezonde inwoners en brengt mensen dichterbij elkaar. Daarom vinden we het belangrijk dat alle inwoners kunnen spelen, sporten en bewegen. Wij blijven de sportverenigingen ondersteunen en bewaken dat onze sportverenigingen levendig en betaalbaar blijven. Met sportaanbieders komen we periodiek samen om kennis uit te wisselen en om elkaar op te zoeken om activiteiten te ontwikkelen en te versterken. Aan de hand van deze input zal verder invulling gegeven worden aan de ambitie om in nauw contact te zijn met de sportaanbieders.

Daarnaast gaan we verder met de uitvoering van de projecten uit het Sportakkoord 2.0 Woerden 2023–2026 en blijven we samen met onze lokale partners extra inzetten op een gezond Woerden.

Bovendien zijn we in Woerden een ‘doortrapgemeente’ geworden. Dit betekent dat we ons de komende tijd gaan inzetten op fietsveiligheid en fietsvalpreventie. Zo houden we onze oudere inwoners op de been en kunnen zij veilig en zelfverzekerd de fiets op.

### **Zwembaden**

Het college heeft op 24 juni 2024 besloten om de aandelen in de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid WoerdenSport Zwembaden B.V. over te nemen van Stichting WoerdenSport. Na dit definitieve besluit tot overname van de aandelen in WoerdenSport Zwembaden B.V. is gestart met de voorbereiding van de overname van de aandelen en het opstellen van de exploitatie- en huurovereenkomst. Het streven is dat de B.V. zo mogelijk vanaf 1 januari 2025 haar werkzaamheden en de exploitatie en het beheer van het Batensteinbad en Recreatiecentrum H2O als gemeentelijke B.V. voortzet. De huidige overeenkomst met WoerdenSport Zwembaden B.V. loopt tot 1 juli 2025, maar overname van de aandelen per 1 januari 2025 (aan het begin van een nieuw kalenderjaar) heeft de voorkeur zowel van WoerdenSport Zwembaden B.V. als van de gemeente.

Op 9 juli 2024 is de raad door middel van een raadsinformatiebrief (D/24/148918) geïnformeerd over de prioritering van grote ruimtelijke initiatieven. De kernboodschap is de nieuwe prioriteringslijst van initiatieven die klaar staan om opgepakt te worden als project. Echter op basis van de uitgangspunten van portfoliomanagement is gebleken dat er ook veel initiatieven van de oorspronkelijke lijst onvoldoende uitgewerkt zijn om als project opgepakt te worden, in de lijnorganisatie verder gaan of komen te vervallen.

Voor de toekomst van de zwembaden geldt dat dit is opgenomen in bijlage 2 van de raadsinformatiebrief (D/24/148918). Dat betekent dat het een initiatief is in de pré fase met prioriteit per 1 januari 2025.

### **Buitensport**

Afgelopen zomer heeft er groot onderhoud aan het hoofdveld van voetbalvereniging VEP plaatsgevonden. De grasmat is vernieuwd. Ook de entourage is opgeknapt. Rond het hoofdveld zijn de drainage, de afrastering en de ballenvangers van het hoofdveld en veld 4 vernieuwd. In het hoofdveld en veld 5 is automatische beregening aangebracht. De pomp van de beregening is verplaatst zodat we voortaan schoner water hebben om te beregenen.

De toplagen van de kunstgrasvoetbalvelden worden jaarlijks gekeurd om naast de levensduurverwachting ook onderhoudsmaatregelen aan te passen of te verrichten (b.v. losse naden vastzetten of het vervangen van een penaltystip). Dit gebeurt vanaf het eerste jaar. Er is een tweejaarlijkse verplichte keuring vanuit de

KNVB voor de velden vanaf 8 jaar. Als de velden goedgekeurd worden, dan wordt de vervanging van de toplaag van de kunstgrasvelden weer met één jaar uitgesteld. Als de vervanging daadwerkelijk aan de orde is, zal er ook een keuze gemaakt moeten voor het type infill-materiaal afhankelijk van de wettelijke ontwikkelingen, de ontwikkelingen in de markt en de prijs.

## **OPGAVE: DOORONTWIKKELING INRICHTING SOCIAAL DOMEIN**

### **Maatschappelijk effect**

3.2 / 4.3 / 5.1 Er zijn laagdrempelige en gastvrije ontmoetingsplaatsen.

De resultaten en inspanningen die gekoppeld zijn aan dit maatschappelijke effect zijn in programma 3 en 4 opgenomen en verantwoord.

## **OPGAVE: KANSRIJK WOERDEN**

### **Maatschappelijk effect**

3.9 / 5.2 Onze sociale, culturele, fysieke en groenblauwe voorzieningen dragen bij aan de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners.

5.3 Alle kinderen uit Woerden hebben toegang tot onderwijs in daartoe geschikte en bereikbare gebouwen.

3.9 / 5.4 Kinderen en jongeren hebben al voor de geboorte en tijdens het opgroeien meer gelijke kansen.

### **Resultaten**

3.9.4 / 5.2.4 Kinderen en jongeren ontwikkelen meer hun talent met de inzet van sport, cultuur en techniek en ouderen voelen zich minder eenzaam.

5.3.1 Het herijkte integraal huisvestingsplan (IHP) van 2022 wordt uitgevoerd in samenspraak met de schoolbesturen.

3.9.1 / 5.4.1 Onderwijsvertragingen door COVID-19 zijn ingelopen (meting via de scholen).

5.4.2 Meer kinderen/jongeren die gebruikmaken van jeugd- en/of leerlingenvervoer reizen zelfstandig.

5.4.3 Onderwijsachterstanden voor kinderen (met een risico hierop) zijn verkleind.

5.4.4 In de samenwerkingsagenda Passend onderwijs is beschreven hoe inclusief onderwijs wordt vormgegeven.

### **Inspanningen**

3.9.4.1 / 5.2.4.1 Jongeren in staat stellen om zelf activiteiten/evenementen te organiseren. Alleen inzet op Cruyff-court of soortgelijke voorziening.

5.3.1.5 Met de VO-besturen in gesprek gaan over een gemeenschappelijke visie op het onderwijsaanbod en over evt. consequenties voor onderwijsprestatie en huisvesting van de twee grote VO-scholen (de zgn. opgave VO).

5.3.1.6 Met de VO-besturen in gesprek gaan over beschikbaarheid, gebruik en huurprijs van de aanwezige sportvoorzieningen (de zgn. opgave VO).

5.3.1.7 Eenduidig beleid vaststellen over de positie die de gemeente wil innemen bij investeringen in integrale kindcentra (IKC's) en het afsprakenkader met partijen in het veld dat daarbij passend is.

5.3.1.2 Het herijkte IHP van 2022 uitvoeren in samenspraak met de schoolbesturen, met als belangrijkste aandachtspunten de inspanningen die genoemd worden onder 5.3.1.3 t/m 5.3.1.7.

5.3.1.3 Aan de raad kaders ter vaststelling voorleggen waarbinnen het college kan besluiten over toekenning van budgetten voor het zgn. Plusscenario duurzaamheid en 'In Woerden doet iedereen mee' (inclusie).

5.3.1.4 In overleg met besturen basisonderwijs nadenken over een evenwichtig aanbod van openbaar en bijzonder onderwijs in een passend aantal (grotere) schoolgebouwen (de zgn. opgave PO).

5.4.1 De overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs verkleinen, o.a. door inzet jongerenwerk in groep 7/8 basisschool.

5.4.2.1 Herijken van de verordening leerlingenvervoer en Beleidsregels vergoeding kosten schoolbezoek. Nadruk op zelfstandig leren reizen en de voordelen daarvan voor leerlingen.

## **OPGAVE GEZOND EN VITAAL WOERDEN**

### **Maatschappelijk effect**

3.11 / 5.6 Mentale weerbaarheid van jongeren is versterkt.

3.12 / 5.7 Meer Woerdenaren hebben een gezonde leefstijl.

### **Resultaten**

5.6.1 / 3.11.2 De veerkracht en mentale weerbaarheid van jongeren is vergroot.

3.12.5 / 5.7.3 Meer kinderen, jongeren en volwassenen bewegen en minder inwoners hebben overgewicht (GGD-monitor).

### **Inspanningen**

3.11.2.2 / 5.6.1.1 Uitbreiden jongerenwerk en daarbij inzetten op o.a.: talenthouses, coaching, talentontwikkeling, weerbaarheidstraining, ondersteuning jongeren bij opvang wachtlijst/ afschaling Woerden Wijzer, schooljongerenwerk en jongerenwerk groep 7/8 basisscholen.

5.7.3.1 Inzet op meer bewegen en minder overgewicht door bekender maken van beweegrichtingen, inwoners inspireren om meer te bewegen en zorgen voor passend beweegaanbod voor 55-plussers.

## **OPGAVE LEEFBAAR EN ONDERNEMEND WOERDEN**

### **Maatschappelijk effect**

2.2 / 3.14 / 4.5 / 5.8 / 6.4 De (inrichting van de) fysieke woon- en leefomgeving nodigt uit tot sporten, bewegen en ontmoeten.

### **Resultaten**

5.8.1 Deelname aan cultuur, sport/bewegen en recreatie is toegenomen en toegankelijk voor iedereen.

2.2.2 / 3.14.1 / 4.5.1 / 5.8.2 / 6.4.1 Openbare ruimte is een gezonde leefomgeving en aantrekkelijker voor cultuur, sport, spel en bewegen, onder meer door vergroenen (monitor sociale kracht: tevredenheid inwoners leefomgeving).

5.8.4 Er is door de gemeenteraad een besluit genomen over de toekomst van de zwembaden.

## Inspanningen

5.8.1.1 Digitale kaart ontwikkelen met daarop accommodaties/evenemententerreinen/sport/recreatieroutes en in beeld brengen wat er is. QR-codes met beweegtips in de openbare ruimte aanbieden en een publiciteitscampagne opzetten.

2.2.2.2 / 3.14.1.2 / 4.5.1.1 / 5.8.2.1 / 6.4.1.1 Bij besluiten fysieke leefomgeving (ruimtel. planvorming) inzetten op en aandacht hebben voor gezonde leefomgeving (gezondh.bevordering: groen/bewegen/ontmoeten en -bescherming: geluid- en luchtkwal.)

5.8.4.1 Onderzoek doen naar een exploitatiemodel, waarin de optie sportbedrijf ook meegenomen wordt.

5.8.4.2 Definitief besluit toekomst zwembaden voorbereiden. Uitgangspunten o.a. bereikbaarheid voor onze inwoners, voldoende aanbod zwemlessen, voldoende ruimte voor verenigingsleven dat a.h. zwembad verbonden is, betaalbaarheid voor alle inwoners. Het financiële uitgangspunt is de bestaande exploitatie.

## Indicatoren

### % Niet-sporters (% van bevolking > 18jr sport niet wekelijks)

Bron: Div.

Periode	Woerden	Nederland
2020	43,3%	49,2%
2022	40,4%	46,4%

### Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% leerlingen vo en mbo)

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Woerden	Nederland
2022	1,8%	2,4%
2023	1,4%	2,4%

### Absoluut verzuim (leerplicht /1.000 niet bij een school ingeschreven)

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Woerden	Nederland
2022		4,2
2023	3,0	6,3

### Relatief verzuim (per 1000 leerlingen verzuimen veelvuldig)

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Woerden	Nederland
2022	12	24
2023	20	27

## Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
4.1 Openbaar basisonderwijs	21	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	54	36	36	37	1	37	37	37
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.467	856	1.242	811	-430	716	716	716
5.1 Sportbeleid en activering	349	262	262	262	0	247	247	247
5.2 Sportaccommodaties	3.308	2.098	2.034	2.429	395	2.087	2.087	2.087
<b>Totaal Baten</b>	<b>5.198</b>	<b>3.252</b>	<b>3.574</b>	<b>3.539</b>	<b>-34</b>	<b>3.087</b>	<b>3.087</b>	<b>3.087</b>
Lasten								
4.1 Openbaar basisonderwijs	435	405	467	430	-37	430	430	430
4.2 Onderwijshuisvesting	4.725	4.644	4.429	4.340	-89	3.811	3.900	3.896
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.739	2.715	3.426	3.004	-421	2.965	2.974	2.965
5.1 Sportbeleid en activering	833	728	731	746	16	739	739	739
5.2 Sportaccommodaties	5.698	5.003	5.349	5.599	250	5.256	5.180	5.117
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	141	141	156	15	156	156	156
<b>Totaal Lasten</b>	<b>15.431</b>	<b>13.636</b>	<b>14.542</b>	<b>14.276</b>	<b>-266</b>	<b>13.357</b>	<b>13.379</b>	<b>13.303</b>
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	400	29	29	29	0	149	306	482
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>400</b>	<b>29</b>	<b>29</b>	<b>29</b>	<b>0</b>	<b>149</b>	<b>306</b>	<b>482</b>
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	1.145	670	670	670	0	670	670	670
<b>Totaal Stortingen</b>	<b>1.145</b>	<b>670</b>	<b>670</b>	<b>670</b>	<b>0</b>	<b>670</b>	<b>670</b>	<b>670</b>
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>-10.977</b>	<b>-11.025</b>	<b>-11.610</b>	<b>-11.378</b>	<b>232</b>	<b>-10.790</b>	<b>-10.655</b>	<b>-10.404</b>

## Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
5	Indexatie prijs	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-84	Voordeel
<b>Taakveld</b>	<b>Omschrijving</b>			
	<b>Voorjaarsrapportage eenmalig</b>			
4.3	Onderwijsachterstandenbeleid	Het budget voor onderwijsachterstandenbeleid is incidenteel voor 2024 budgetneutraal opgenomen in de voorjaarsrapportage. Hiervoor wordt ook een rijksbijdrage ontvangen (zie ook lasten).	348	Nadeel
4.3	Nationaal Programma Onderwijs	Het budget voor het Nationaal Programma Onderwijs is incidenteel voor 2024 budgetneutraal opgenomen in de voorjaarsrapportage. Hiervoor wordt ook een rijksbijdrage ontvangen (zie ook lasten).	37	Nadeel
	<b>Overige bijstellingen</b>			
4.3	Onderwijsachterstandenbeleid	De hogere inkomsten uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid is budgetneutraal in de begroting opgenomen (161K). Daarnaast is een correctie gedaan om het budget daadwerkelijk budgetneutraal in de begroting te krijgen (36K).	-196	Voordeel
4.3	Nationaal Programma Onderwijs	Aflopend inkomstenbudget zoals opgenomen in de voorjaarsrapportage 2023.	241	Nadeel
5.2	Gymzaal Oudeland	Het afstoten van gymzaal Oudeland staat gepland in 2025, dit komt nog voort uit de Strategische Heroriëntatie. Hiervoor worden eenmalige frictiekosten gemaakt die gedekt worden uit een voorziening (budgetneutraal).	-329	Voordeel
	Diversen		17	Nadeel
		<b>Totaal mutaties baten</b>	<b>34</b>	<b>Nadeel</b>

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
5	Indexatie loonkosten	De stijging in de loonkosten wordt verklaard doordat medewerkers doorgroeien naar een volgende trede in de salarisschaal. Omdat nog niet bekend is hoeveel de CAO-lonen stijgen in 2025 zijn de loonkosten in de programma's nog begroot op het prijspeil 2024. In programma 7 is bedrag gereserveerd voor de CAO-stijging in 2025.	-35	Voordeel
5	Indexatie prijzen en subsidies	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de CPB-verwachting voor 2025. De subsidie kosten zijn geïndexeerd met 3,5%.	170	Nadeel
5	Kapitaallasten	De omslagrente in de begroting 2025 is 1,0%. In de begroting 2024 was dit nog 1,5%. De kapitaallasten dalen hierdoor. Dit is alleen een interne doorberekening van het taakveld treasury (programma 7) naar de verschillende programma's. De rente die wij betalen aan de banken wordt begroot op programma 7.	-417	Voordeel
4	Kapitaallasten	De afschrijvingen stijgen door nieuwe investeringen in 2024 (het jaar na oplevering van een investering wordt voor de eerste keer afgeschreven).	182	Nadeel
<b>Taakveld</b>	<b>Omschrijving</b>			
	<b>Voorjaarsrapportage eenmalig</b>			
4.1	Andersenschool	De openbare Andersenschool groeit harder dan geprognostiseerd. Voor de toename van het aantal leerlingen is extra meubilair en zijn extra onderwijsleerpakketten benodigd. Dit is een wettelijke plicht.	-60	Voordeel
4.3	Onderwijsachterstandenbeleid	Het budget voor onderwijsachterstandenbeleid is incidenteel voor 2024 budgetneutraal opgenomen in de voorjaarsrapportage. Hiervoor wordt ook een rijksbijdrage ontvangen (zie ook baten).	-348	Voordeel
4.3	Nationaal Programma	Het budget voor het Nationaal Programma Onderwijs is incidenteel	-37	Voordeel



	Onderwijs	voor 2024 budgetneutraal opgenomen in de voorjaarsrapportage. Hiervoor wordt ook een rijksbijdrage ontvangen (zie ook baten).		
5.2	Woerden Sport	WoerdenSport heeft bij de gemeente aangegeven dat de krapte op de arbeidsmarkt en de negatieve gevolgen daarvan op de omzet, de hoge energieprijzen, de economische ontwikkelingen (incl. de gevolgen van inflatie en de aantasting van de koopkracht) en de sterk gestegen inkoopkosten direct invloed hebben op de financiële resultaten voor 2024 en dat WoerdenSport deze niet binnen de bestaande exploitatie voor 2024 kan opvangen.	-290	Voordeel
	<b>Kadernota 2025</b>			
5.2	Woerden Sport	Woerden Sport: Structurele aanvullende exploitatiebijdrage. De ontwikkeling van de exploitatie in de afgelopen jaren en de verwachtingen voor 2024 zijn door WoerdenSport doorvertaald naar de begroting 2025. Voor huurdersonderhoud is in 2015 een bedrag van ca. € 230k vastgesteld, afgesproken is om dit bedrag gedurende de looptijd van de overeenkomst tot 1 juli 2025 niet te indexeren. Op basis van het vigerende gemeentelijke Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) komen de kosten voor het jaarlijks huurdersonderhoud dat WoerdenSport Zwembaden B.V. uit moet voeren uit op ca. € 350k (prijspeil 2024). Dit bedrag is in de basisbegroting 2025 van WoerdenSport 2.0 opgenomen. De kostenstijging van het huurdersonderhoud is dus € 120k. Saldering met de voorjaarsrapportage (voordeel € 290k).	410	Nadeel
	<b>Bezuinigingstaakstelling structureel</b>			
4.2 en 5.2	Energie	De begroting voor gas en elektra is aangepast naar reële tarieven. Dit kan leiden tot voor- en nadelen in de verschillende programma's.	-9	Voordeel
4.3	Onderwijshuisvesting	Overschot op budgetten Vandalisme en Graffitibestrijding inleveren.	-25	Voordeel
4.3	Onderwijsachterstandenbeleid	MAG: Geen extra inzet meer van pedagogisch medewerkers op peutergroepen waar meer dan 50% van de peuters een indicatie voor Voorschoolse Educatie (VE) heeft (met consequenties, zoals minder aandacht en rust, voor alle kinderen op de VE-peutergroepen). Herijking van de verordening leerlingenvervoer kan vanuit eigen capaciteit.	-95	Voordeel
5.1	Bevorderen gezonde leefstijl	MAG: aanpak overgewicht/uitvoering sportakkoord. Zit gedeeltelijk bij het beweegteam.	-6	Voordeel
5.2	Groene buitensportaccommodaties sportbesluit	Inleveren van werkbudget.	-50	Voordeel
	<b>Overige bijstellingen</b>			
4.3	Leerlingenvervoer	Aflopend budget voor leerlingenvervoer in de meerjarenbegroting.	-34	Voordeel
4.3	Onderwijsachterstandenbeleid	De hogere lasten met als dekking uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid is budgetneutraal in de begroting opgenomen (€ 161k).	161	Nadeel
5.2	Gymzaal Oudeland	Het afstoten van gymzaal Oudeland staat gepland in 2025, hiervoor worden eenmalige frictiekosten gemaakt.	329	Nadeel
5.2	Schulenburg	De renovatie Schulenburg zoals vastgesteld in de voorjaarsrapportage 2023, is beschikbaar gesteld voor 2023 en 2024. Dit zorgt in de begroting 2025 voor een voordeel.	-84	Voordeel
	Diversen		-29	Voordeel
		<b>Totaal mutaties lasten</b>	<b>-267</b>	<b>Voordeel</b>
		<b>Totaal mutaties lasten en baten</b>	<b>-233</b>	<b>Voordeel</b>
<b>Taakveld</b>		<b>Mutatie reserves t.o.v. 2024</b>	<b>Bedrag (x € 1.000)</b>	<b>voordeel (-) nadeel (+)</b>
0.10			0	
		<b>Totaal mutaties reserves</b>	<b>0</b>	

## PROGRAMMA 6. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN

Portefeuillehouder	Thema
Arjan Noorthoek	Ruimtelijke ordening, Bouwen en wonen, Stationsgebied (bouwen en wonen)
Roy Luca	Grondbeleid en grondbedrijf, Vastgoed (exclusief sportaccommodaties), Water en waterketen, Bodem, Landelijk Gebied/Plattelandsagenda (Praktijk)
Mariëtte Pennarts-Pouw	Landelijk Gebied/Plattelandsagenda (Provinciale/regionale bijeenkomsten)

### Omschrijving

Dit programma omvat de opgave Bouwen en wonen, en bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
8.1 Ruimtelijke ordening	Taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening: <ul style="list-style-type: none"><li>- voorbereiden van vaststellen structuurplannen en - visies</li><li>- BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie)</li><li>- voorbereiden en vaststellen bestemmingsplannen-</li><li>- CAI-, breedband- en glasvezelaanleg</li><li>- faciliterend grondbeleid (passief grondbeleid)</li></ul>
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitatie: <ul style="list-style-type: none"><li>- grondverwerving, bouw- en woonrijp maken</li><li>- bovenwijkse voorzieningen ten behoeve van de bouwgrondcomplexen</li><li>- verkoop van bouwrijpe gronden</li><li>- in het voorkomende geval onschadelijk maken en verwijderen van explosieven</li></ul>
8.3 Wonen en bouwen	Gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening: <ul style="list-style-type: none"><li>- (leges) omgevingsvergunning</li><li>- bouwtoezicht</li><li>- basisregistratie adressen en gebouwen (BAG)</li><li>- woningbouw en woningverbetering, renovatie</li><li>- woonruimteverdeling, woningsplitsingsvergunning, woonvergunning</li><li>- stedelijke vernieuwing: gebiedsgerichte aanpak woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen</li><li>- uitkoopregeling hoogspanningsverbindingen</li></ul>

### Ambities

#### Woningbouw

De woningmarkt in Woerden blijft onder druk staan. De prijs van een koopwoning is naar ongekende hoogte gestegen en het aantal reacties op een beschikbare sociale huurwoning is meer dan ooit. De landelijk wet 'Versterking regie op de volkshuisvesting' wordt in het najaar besproken in de tweede kamer. Deze wet draagt bij aan het vergroten van de betaalbaarheid van woningen en geeft meer instrumenten om bij te sturen bij woningbouwprojecten. In deze wet wordt de betaalbaarheid verhoogd naar 67%, waarvan minimaal 30% sociale huurwoningen betreft.

In het nog vast te stellen Woonprogramma 2025–2029 is het uitgangspunt dat de sociale huurwoningen worden ondergebracht bij een toegelaten woningcorporatie. Dit heeft als voordeel dat de gemeente meer regie kan voeren op deze woningen, omdat er prestatieafspraken worden gemaakt met een woningcorporatie over onderwerpen zoals: type woningen, leefbaarheid, duurzaamheid, etc.

#### Poort van Woerden

In de Poort van Woerden, bestaande uit de deelgebieden Snellerpoort, Nieuw-Middelland en het Stationsgebied, kunnen 3.500 tot 5.000 woningen worden gerealiseerd. Een substantieel deel van onze woningbouwopgave tot aan 20240. Om de woningbouw in het gebied te versnellen, hebben we € 7,1 miljoen ontvangen uit de Woningbouwimpuls van het Rijk. We blijven in gesprek over extra bijdragen. Hierbij richten wij ons in eerste instantie op het formaliseren van de toegezegde € 10 miljoen uit de Versnellingsafspraken.

Inhoudelijk werken we aan een integraal programma gericht op de brede gebiedsontwikkeling in de Poort van Woerden. In het programma is onder andere aandacht voor leefbaarheid, mobiliteit en duurzaamheid.

Wij ontwikkelen het gebied met de zeven kernwaarden uit de Woerdense omgevingsvisie in ons achterhoofd. Het deelgebied Snellerpoort kent onherroepelijke bestemmingsplannen en de bouwvelden worden gefaseerd uitgegeven en ontwikkeld. Bij de transformatie van Nieuw-Middelland ondersteunen en stimuleren wij de markt. De ontwikkeling van het stedenbouwkundig plan voor het Stationsgebied kent nauwe samenhang met het integraal programma en zijn in tempo van elkaar afhankelijk.

## **Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen**

### **Wonen**

Eind 2024 wordt het nieuwe Woonprogramma 'Woerden woont goed', 2025 -2029 en de bijbehorende uitvoeringsagenda vastgesteld. Vanaf 2025 worden de acties uit de uitvoeringsagenda opgepakt. Daarnaast zal het nieuwe Woonprogramma en de afspraken die daarin gemaakt worden over o.a. betaalbaarheid en te realiseren woningen uitgangspunt worden bij de advisering van ruimtelijke plannen.

### **Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging**

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden. De Omgevingswet vereist een nieuwe manier van werken, waarbij participatie centraal staat en een digitaal systeem alles rondom vergunningverlening, toezicht en handhaving inzichtelijk maakt. De Wkb heeft als gevolg dat het toetsen van bouwplannen en het toezicht tijdens bouwprojecten in veel gevallen door een marktpartij wordt uitgevoerd. Dit heeft tot gevolg dat er taken voor de gemeente wegvallen, maar ook nieuwe taken bijkomen.

Vanaf 1 januari 2024 werken we met de nieuwe Omgevingswet. De Omgevingswet dient volledig ingevoerd te zijn op 1 januari 2032. In deze transitieperiode van 2024 tot 2032 moeten bestemmingsplannen, verordeningen en zogenaamde bruidsschatregels omgezet worden naar één gebiedsdekkend Omgevingsplan. We zullen veel instrumenten en werkprocessen van de wet ook beter moeten leren kennen. Dit geldt voor het Omgevingsplan, participatie, maar ook voor het instrument Omgevingsvisie en Omgevingsprogramma. Wat omvat het Omgevingsprogramma en wanneer heeft het instrument meerwaarde ten opzichte van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan om onze doelen te realiseren? Daarnaast moet een proces voor grote en kleine herzieningen van de Omgevingsvisie ingericht worden. Dit zijn vragen waar we de komende jaren, in de nieuwe praktijk, concretere antwoorden op gaan vinden. De gemeenteraad wordt hierin meegenomen/over geïnformeerd.

### **Verduurzamen gemeentelijk vastgoed**

Er vindt een belangrijke transitie plaats waarbij de gasinstallaties van het gemeentelijke vastgoed omgebouwd worden naar all-electric installaties. Voor het goed laten functioneren van all-electric installaties is het noodzakelijk dat de gebouwen optimaal zijn geïsoleerd. De transitie gaat dus samen met het integraal verduurzamen van de panden. Het doel, dat vastgelegd is door de gemeenteraad, is om in het jaar 2030 de gemeentelijke vastgoedportefeuille CO<sub>2</sub>-neutraal te hebben gemaakt. Dit transitieproces wordt vormgegeven door het volgen van de "Routekaart CO<sub>2</sub>-neutraal vastgoed 2030". Het verduurzamen wordt jaarlijks in tranches uitgevoerd. In 2024 worden tranche 3, 4 en 5 voorbereid en uitgevoerd. (Zie RIB D/24/142264). In de Programmabegroting is voor 2025 een investeringskrediet opgenomen van € 1.130.000 voor de uitvoering van tranche 6. Via deze tranche zullen de Brediussschuur en de Thijs van de Polshal CO<sub>2</sub>-neutraal gemaakt worden.

## **OPGAVE: BOUWEN EN WONEN**

### **Maatschappelijk effect**

- 6.1 De gemeente Woerden biedt voldoende passende woningen voor haar inwoners.
- 6.2 Er komt een uitbreiding van woongebieden voor inwoners en werkgebieden voor ondernemers.
- 6.3 Er komt meer ruimte voor maatschappelijk initiatief. Burgers en ondernemers kunnen straks meedenken en meebeslissen over de inrichting van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet maakt de vergunningverlening voor de initiatiefnemer ook eenvoudiger, overzichtelijker en sneller.

2.2 / 3.14 / 4.5 / 5.8 / 6.4 De (inrichting van de) fysieke woon- en leefomgeving nodigt uit tot sporten, bewegen en ontmoeten.

## **Resultaten**

6.1.1 Er worden in de gemeente Woerden 300-400 woningen per jaar opgeleverd. Dit wordt gerapporteerd in de woningbouwplanning.

6.1.2 In 2026 is in de woningbouwplanning het aandeel huur en betaalbare koop gestegen van 50% naar maximaal 60%.

6.1.3 Een kader voor goede huisvesting en maatschappelijke ondersteuning voor arbeidsmigranten.

6.1.4 We vergroten de kansen voor starters en middeninkomens om in Woerden zelf een woning te kopen.

6.1.5 We voldoen aan de taakstelling voor de huisvesting van statushouders conform de opdracht van het Rijk.

6.1.6 Zo veel mogelijk senioren en kwetsbare inwoners wonen in een voor hen passende en geschikte woning waar zo nodig ondersteuning op maat kan worden geboden.

6.2.1 Voor Kamerik, Harmelen en Zegveld zijn afspraken gemaakt over nieuwe woningbouwlocaties in buitenstedelijk gebied.

6.2.2 Gebiedsgerichte, programmatische aanpak voor de binnenstedelijke gebiedsontwikkeling Poort van Woerden, die de deelgebieden Snellerpoort, Nieuw-Middelland en Stationsgebied omvat.

6.2.4 De bestemmingsplannen Putkop en de Burgemeester van Zwietenweg zijn onherroepelijk.

6.2.6 Het winkelcentrum in Tournoyveld vernieuwen

6.3.1 Een gebiedsdekkend omgevingsplan nieuwe stijl.

6.3.2 Raamverordening fysieke leefomgeving vastgesteld.

6.3.3 In deze collegeperiode ontstaat meer ruimte voor maatschappelijk initiatief, zowel binnenstedelijk als in het buitengebied.

6.3.4 Geluidswal langs de A12 bij woonwijken Harmelen en Woerden.

2.2.2 / 3.14.1 / 4.5.1 / 5.8.2 / 6.4.1 Openbare ruimte is een gezonde leefomgeving en aantrekkelijker voor cultuur, sport, spel en bewegen, onder meer door vergroenen (monitor sociale kracht: tevredenheid inwoners leefomgeving).

3.14.3 / 4.5.2 / 5.8.3 / 6.4.2 Er is een strategische visie op de betekenis van de schaa sprong van Woerden voor voorzieningen sport en cultuur, fysiek en programmering.

## **Inspanningen**

6.1.2.1 Bij tenders wordt het woonprogramma meegegeven als uitgangspunt, zodat de juiste woningen voor de juiste doelgroepen worden gebouwd.

6.1.2.2 Het woonprogramma geldt als uitgangspunt bij woningbouwprojecten, heldere sturing, etc.

6.1.3.1 Het vraagstuk arbeidsmigranten projectmatig oppakken. Hiervoor wordt een raadsvoorstel opgesteld, waarin de aanpak en de benodigde middelen worden beschreven en na goedkeuring worden uitgevoerd.

6.1.3.2 Op basis van de resultaten van het plan van aanpak een kader stellen voor goede huisvesting en maatschappelijke ondersteuning voor arbeidsmigranten.

6.1.4.1 In 2025-2026 stellen we maatregelen op die de betaalbaarheid van koopwoningen waarborgen.

6.1.5.1 Verschillende mogelijkheden onderzoeken voor huisvesting van statushouders binnen de gemeente Woerden.

6.1.6.1 Starten functie regisseur wonen en zorg, die uitvoering geeft aan het intern en extern verbinden van wonen en zorg, en ondersteunt bij woon-zorg initiatieven.

6.1.6.2 Starten van de ontwikkeling van minimaal twee geclusterde woonvormen en/of zorggeschikte woonvormen.

6.2.1.1 De mogelijkheid onderzoeken voor nieuwe woninglocaties, mede op basis van de omgevingsvisie en waar de ontwikkelingen op o.a. stikstof nadrukkelijk bij betrokken worden.

6.2.1.2 Voor de kern Zegveld zijn in 2024 potentiële woningbouwlocaties opgehaald samen met de inwoners. Dit wordt in 2025 verder uitgewerkt, zodat er een verzoek ingediend kan worden als ontwikkellocatie voor de kern Zegveld.

6.2.2.1 Een integraal programmaplan, inclusief doelen, indicatoren en (benodigde) financiering, gericht op brede gebiedsontwikkeling Poort van Woerden, voorleggen aan de gemeenteraad.

6.2.2.6 In samenhang, zowel inhoudelijk als in volgorde, met het programmaplan voor de Poort van Woerden toewerken naar een stedenbouwkundig plan voor het stationsgebied.

6.2.2.8 Snellerpoort: Bouwveld B1 wordt opgeleverd.

6.2.2.9 Snellerpoort: Bouwveld B2 is in 2024 een koop/realisatie overeenkomst gesloten en start in 2025 met de bouw.

6.2.2.10 Snellerpoort: Voor bouwveld B3 is in 2024 een ontwikkelovereenkomst gesloten en sluiten we in 2025 een koop/realisatie overeenkomst.

6.2.2.11 Snellerpoort: Voor bouwveld B4 starten we in 2024 een selectie (als de verkoop van B2 voorspoedig verloopt) en sluiten we in 2025 een ontwikkelovereenkomst.

6.2.2.12 Snellerpoort: Voor bouwveld B5/B6 is in 2024 een ontwikkelovereenkomst gesloten en sluiten we in 2025 een koop/realisatieovereenkomst.

6.2.4.1 De gronden verwerven bij de Putkop en bij de Burgemeester van Zwietenweg.

6.2.6.1 Vastgesteld stedenbouwkundigkader

6.2.6.2 Anterieure overeenkomst sluiten ten behoeve van de vernieuwing van het winkelcentrum en woningbouwontwikkeling.

6.3.1.1 Het omgevingsplan opbouwen, na inwerkingtreding van de omgevingswet per 1 januari 2024.

6.3.2.1 Voorbereidingen voor de verordening fysieke leefomgeving treffen.

6.3.2.2 Verordening fysieke leefomgeving voorleggen aan de gemeenteraad.

6.3.3.1 Onderzoeken of de regels en eisen aan een vergunningsaanvraag kunnen worden vereenvoudigd. Hierover een voorstel voorleggen aan de raad.

6.3.3.4 De benodigde aanpassingen in de regelgeving, op basis van de analyse 2024 en 2025, meenemen in het gebiedsdekkend omgevingsplan en voorleggen aan de gemeenteraad.

6.3.4.1 Het college gaat met Rijkswaterstaat en de provincie in gesprek of zij de mogelijkheden voor een geluidswal bij de woonwijken van Harmelen en Woerden willen onderzoeken.

6.3.4.2 Onderzoeken of dit gecombineerd kan worden met het onderzoek naar de mogelijkheden voor het zonneline A12 (4.12.2).

2.2.2.2 / 3.14.1.2 / 4.5.1.1 / 5.8.2.1 / 6.4.1.1 Bij besluiten fysieke leefomgeving (ruimtel. planvorming) inzetten op en aandacht hebben voor gezonde leefomgeving (gezondh.bevordering: groen/bewegen/ontmoeten en -bescherming: geluid- en luchtkwal.)

3.14.3.1 / 4.5.1.1 / 6.4.2.1 Inzet op domeinoverstijgend strategisch overleg over een meerjareavisie m.b.t. de groei van Woerden (gebiedsontwikkeling) en betekenis voor prognoses m.b.t. onderwijs/ ontmoetingsplaatsen/ sport/cultuur.

## **OPGAVE: STERKE ECONOMIE**

### **Maatschappelijk effect**

6.5 Transitie landelijk gebied

(Overige onderdelen Economie in programma 4.)

### **Resultaten**

6.5.1 Uitgangspunten notitie landelijk gebied wordt opgeleverd

### **Inspanningen**

6.5.1.1 Onderzoeken of de opgaves voor het landelijk gebied kunnen worden uitgewerkt in een programma Landelijk gebied.

### **Indicatoren**

#### **Nieuw gebouwd woningen (nieuwgebouwde woningen per 1.000 woningen)**

Bron: BAG

Periode	Woerden	Nederland
2021	4,3	8,9
2022	8,7	9,3

## Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
<b>3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur</b>	<b>335</b>	<b>4.787</b>	<b>4.787</b>	<b>5.511</b>	<b>725</b>	<b>3.625</b>	<b>1.304</b>	<b>1.211</b>
<b>5.5 Cultureel erfgoed</b>	<b>20</b>	<b>18</b>	<b>18</b>	<b>19</b>	<b>1</b>	<b>19</b>	<b>19</b>	<b>19</b>
<b>8.1 Ruimte en leefomgeving</b>	<b>2.560</b>	<b>966</b>	<b>999</b>	<b>1.067</b>	<b>68</b>	<b>983</b>	<b>983</b>	<b>983</b>
<b>8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)</b>	<b>5.973</b>	<b>7.449</b>	<b>7.449</b>	<b>7.142</b>	<b>-307</b>	<b>7.792</b>	<b>5.910</b>	<b>4.682</b>
<b>8.3 Wonen en bouwen</b>	<b>2.310</b>	<b>1.534</b>	<b>1.620</b>	<b>1.925</b>	<b>305</b>	<b>1.912</b>	<b>1.912</b>	<b>1.912</b>
<b>Totaal Baten</b>	<b>11.197</b>	<b>14.754</b>	<b>14.872</b>	<b>15.663</b>	<b>790</b>	<b>14.332</b>	<b>10.128</b>	<b>8.807</b>
Lasten								
<b>3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur</b>	<b>377</b>	<b>4.787</b>	<b>4.787</b>	<b>5.511</b>	<b>725</b>	<b>3.625</b>	<b>1.304</b>	<b>1.211</b>
<b>5.5 Cultureel erfgoed</b>	<b>424</b>	<b>399</b>	<b>410</b>	<b>406</b>	<b>-4</b>	<b>405</b>	<b>405</b>	<b>405</b>
<b>8.1 Ruimte en leefomgeving</b>	<b>3.068</b>	<b>2.170</b>	<b>2.437</b>	<b>2.388</b>	<b>-49</b>	<b>2.407</b>	<b>2.305</b>	<b>2.305</b>
<b>8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)</b>	<b>4.199</b>	<b>7.449</b>	<b>7.449</b>	<b>7.142</b>	<b>-308</b>	<b>7.792</b>	<b>5.910</b>	<b>4.682</b>
<b>8.3 Wonen en bouwen</b>	<b>7.664</b>	<b>3.668</b>	<b>4.314</b>	<b>4.345</b>	<b>31</b>	<b>4.326</b>	<b>4.382</b>	<b>4.375</b>
<b>Totaal Lasten</b>	<b>15.732</b>	<b>18.473</b>	<b>19.397</b>	<b>19.792</b>	<b>395</b>	<b>18.556</b>	<b>14.306</b>	<b>12.977</b>
Onttrekkingen								
<b>0.10 Mutaties reserves</b>	<b>3.213</b>	<b>0</b>	<b>60</b>	<b>0</b>	<b>-60</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>3.213</b>	<b>0</b>	<b>60</b>	<b>0</b>	<b>-60</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Storting								
<b>0.10 Mutaties reserves</b>	<b>2.617</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Totaal Storting</b>	<b>2.617</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>-3.939</b>	<b>-3.719</b>	<b>-4.464</b>	<b>-4.129</b>	<b>336</b>	<b>-4.224</b>	<b>-4.178</b>	<b>-4.170</b>

## Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
6	Indexatie prijs	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-40	Voordeel
<b>Taakveld</b>	<b>Omschrijving</b>			
	<b>Kadernota 2025</b>			
8.1	Kadernota	Landelijk gebied. Inkomsten Provincie zijn gelijk aan uitgaven.	-83	Voordeel
	<b>Bezuinigingstaakstelling structureel</b>			
8.3	Leges omgevingsvergunningen	Omgevingsvergunningen verhogen naar kostendekkend niveau.	-250	Voordeel
	<b>Actualisatie MPG</b>			
3.2	Actualisatie MPG	Betreft Putkop en Burgemeester van Zwietenweg (budgetneutraal).	-725	Voordeel
8.2	Actualisatie MPG	Betreft Brediuspark, Schoollocaties Kamerik, Snel en Polanen en Diverse locaties Harmelen (Budgetneutraal).	307	Nadeel
	Diversen		1	Nadeel
		<b>Totaal mutaties baten</b>	<b>-790</b>	

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
6	Indexatie loonkosten	De stijging in de loonkosten wordt verklaard doordat medewerkers doorgroeien naar een volgende trede in de salarisschaal. Omdat nog niet bekend is hoeveel de CAO-lonen stijgen in 2025 zijn de loonkosten in de programma's nog begroot op het prijspeil 2024. In programma 7 is bedrag gereserveerd voor de CAO-stijging in 2025.	335	Nadeel
6	Indexatie prijzen en subsidies	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de CPB-verwachting voor 2025. De subsidie kosten zijn geïndexeerd met 3,5%.	29	Nadeel
6	Kapitaallasten	De kapitaallasten stijgen door nieuwe investeringen.	30	Nadeel
<b>Taakveld</b>	<b>Omschrijving</b>			
	<b>Voorjaarsrapportage eenmalig</b>			
8.3	Omgevingswet	Diverse functies voor de omgevingswet zijn gedurende 2024 toegevoegd aan de formatie. Voor 2024 werden de kosten dus nog maar voor een deel van het jaar gemaakt, vanaf 2025 voor het hele jaar.	178	Nadeel
8.3	Verkenningstudie glastuinbouwgebied Harmelerwaard	In 2024 zijn eenmalig hogere kosten gemaakt voor de verkenningstudie Harmelerwaard. Voor 2024 was budget nodig voor advies, onderzoek, marketing en communicatie en capaciteitsinzet. Voor 2025 e.v. is alleen budget nodig voor capaciteitsinzet.	-50	Voordeel
	<b>Kadernota 2025</b>			
8.1	Landelijk Gebied	Landelijk gebied. Inkomsten Provincie zijn gelijk aan uitgaven, echter is in 2024 € 100k beschikbaar gesteld door de raad waardoor het aan de lastenzijde een positief effect laat zien. In 2025 is een budget van € 83k begroot.	-17	Voordeel
	<b>Bezuinigingstaakstelling structureel</b>			
5.5 en 8.3	Energie	De begroting voor gas en elektra is aangepast naar reële tarieven. Dit kan leiden tot voor- en nadelen in de verschillende programma's.	-55	Voordeel
5.5	Erfgoed	Inleveren van werkbudget.	-8	Voordeel



8.3	Omgevingsvergunning	Op basis van een analyse op historische uitgaven blijkt een structurele onderuitputting van dit budget.	-35	Voordeel
	<b>Actualisatie MPG</b>			
3.2	Actualisatie MPG	Betreft Putkop en Burgemeester van Zwietenweg (budgetneutraal).	725	Nadeel
8.2	Actualisatie MPG	Betreft Brediuspark, Schoollocaties Kamerik, Snel en Polanen en Diverse locaties Harmelen (Budgetneutraal).	-307	Voordeel
	<b>Overige bijstellingen</b>			
8.1	Woonvisie en Portfoliomanagement	In 2024 waren incidentele budgetten beschikbaar voor het opstellen van de woonvisie en voor portfoliomanagement.	-87	Voordeel
8.3	Extern personeel	In de kadernota 2024 is incidenteel extra inhuur budget opgenomen voor 2024.	-160	Voordeel
	Diversen		-183	Voordeel
		<b>Totaal mutaties lasten</b>	<b>395</b>	
		<b>Totaal mutaties lasten en baten</b>	<b>-395</b>	
<b>Taakveld</b>		<b>Mutatie reserves t.o.v. 2024</b>	<b>Bedrag (x € 1.000)</b>	<b>voordeel (-) nadeel (+)</b>
0.10		Onttrekking aan gebiedsfonds nieuw Middelland voor brug de Houttuin.	-60	Voordeel
		<b>Totaal mutaties reserves</b>	<b>-60</b>	<b>Voordeel</b>

## PROGRAMMA 7. ALGEMENE INKOMSTEN

Taakveld	Omschrijving
0.5 Treasury	Rente en dividenden
0.61/0.62 OZB	OZB woningen en niet-woningen
0.64 Belasting overige	Overige belastingen
0.7 Algemene Uitkering	Algemene uitkeringen Gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten	Reserveringen / algemene stelposten

### Omschrijving

De opgave binnen programma 7 is: Gezonde financiën.

De taakvelden zijn:

Taakveld	Omschrijving
0.5 Treasury	Rente en dividenden
0.61/0.62 OZB	OZB woningen en niet-woningen
0.64 Belasting overige	Overige belastingen
0.7 Algemene Uitkering	Algemene uitkeringen Gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten	Reserveringen / algemene stelposten

### Ambities

Belangrijkste ambitie is om Woerden financieel gezond te krijgen en te houden. Hiervoor zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. Ondanks de lastige financiële omstandigheden blijft het uitgangspunt om een structureel sluitende begroting te presenteren.

### Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

#### Algemene uitkering / gemeentefonds

Vanaf 2023 is het gemeentefonds herijkt. De verdeling van de totale uitkering aan alle gemeenten vindt sinds 2023 plaats op basis van een andere verdeelsleutel. In een aantal stapjes loopt het negatieve effect hiervan voor Woerden op tot ongeveer € 2,0 miljoen vanaf 2025 en verder. Daarnaast is de algemene uitkering in 2025 verlaagd met door afspraken tussen VNG en het Rijk. Vanaf 2026 wordt de Algemene Uitkering nog verder verlaagd, het bekende 'ravijnjaar'. De algemene uitkering is erg gevoelig voor externe ontwikkelingen en kan dus ook fors afwijken van de huidige ramingen.

#### Financiële verordening

Per 1 januari 2023 is de nieuwe Financiële Verordening in werking getreden. De implementatie hiervan heeft op diverse aspecten grote gevolgen. Grotendeels zijn de nodige aanpassingen in beleid en rapportages verwerkt. Voor een aantal onderwerpen moeten nog verdere acties uitgevoerd worden in 2025, zoals op het gebied van risicomanagement.

#### Rechtmatigheidsverantwoording

In de jaarrekening 2023 heeft het college voor het eerst verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid. Voorheen gaf de accountant hierover een oordeel, maar deze verantwoordelijkheid is verschoven naar het college. De regelgeving hierover is nog steeds aan het veranderen, bijvoorbeeld over de vraag of bij overschrijdingen van lasten met het brutobedrag of het nettobedrag (rekening houdend met gerelateerde baten) gerekend moet worden.

## OPGAVE: GEZONDE FINANCIËN

### Maatschappelijk effect

- 7.1 We hebben oog voor kostenstijgingen waar inwoners mee te maken hebben.
- 7.2 Stabiele en gezonde gemeentefinanciën en beheersing hiervan.

### Resultaten

- 7.1.1 Woonlastenstijging beperken tot kostenstijging en inflatie, niet voor nieuwe ambities.
- 7.2.1 Baten en lasten zijn reëel en structureel in evenwicht.
- 7.2.2 Onze financiële ratio's voldoen aan de minimale eisen uit de financiële verordening.
- 7.2.3 Financiële verordening geïmplementeerd.

### Inspanningen

- 7.1.1.1 Het begrotingsproces zo inrichten dat dit uitgangspunt leidend is.
- 7.2.1.1 Begroot en realiseer een structureel saldo van baten en lasten rond de nullijn.
- 7.2.1.2 Nieuwe voorstellen worden alleen naar de raad gestuurd als er dekking is voor de eventuele extra lasten. Als er geen dekkingsbron is, wordt expliciet aangegeven dat de kosten t.l.v. het begrotingssaldo komen.
- 7.2.2.1 Bij de begroting en jaarrekening de financiële ratio's berekenen. Indien nodig maatregelen nemen om de ratio's op het gewenste niveau te krijgen.
- 7.2.3.1 Opstellen en implementeren Nota Risicobeleid conform Financiële Verordening.
- 7.2.3.2 Opstellen en implementeren inkoopbeleid inclusief toetsing conform Financiële Verordening.
- 7.2.3.3 Opstellen Meerjarenonderhoudsprogramma per categorie kapitaalgoederen.
- 7.2.3.7 Opstellen en implementeren nota Verbonden Partijen inclusief toetsing conform Financiële Verordening.

## Indicatoren

### Gemiddelde WOZ-waarde (duizend euro)

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2022	355	317
2023	405	368
2024	412	379

### Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in euro's)

Bron: COELO

Periode	Woerden	Nederland
2022	929	823
2023	1.012	860
2024	1.120	

### Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's)

Bron: COELO

Periode	Woerden	Nederland
2022	970	905
2023	1.068	942
2024	1.178	

## Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
<b>0.5 Treasury</b>	<b>1.180</b>	<b>774</b>	<b>774</b>	<b>399</b>	<b>-375</b>	<b>274</b>	<b>274</b>	<b>274</b>
<b>0.61 OZB woningen</b>	<b>10.035</b>	<b>10.875</b>	<b>11.057</b>	<b>11.444</b>	<b>387</b>	<b>11.444</b>	<b>11.444</b>	<b>11.444</b>
<b>0.62 OZB niet-woningen</b>	<b>6.014</b>	<b>6.568</b>	<b>6.568</b>	<b>6.798</b>	<b>230</b>	<b>6.798</b>	<b>6.798</b>	<b>6.798</b>
<b>0.64 Belastingen overig</b>	<b>313</b>	<b>204</b>	<b>204</b>	<b>241</b>	<b>37</b>	<b>241</b>	<b>241</b>	<b>241</b>
<b>0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds</b>	<b>100.239</b>	<b>103.953</b>	<b>104.825</b>	<b>108.785</b>	<b>3.960</b>	<b>102.653</b>	<b>104.043</b>	<b>104.501</b>
<b>0.8 Overige baten en lasten</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>3.4 Economische promotie</b>	<b>149</b>	<b>117</b>	<b>117</b>	<b>221</b>	<b>104</b>	<b>221</b>	<b>221</b>	<b>221</b>
<b>Totaal Baten</b>	<b>117.931</b>	<b>122.491</b>	<b>123.545</b>	<b>127.888</b>	<b>4.343</b>	<b>121.631</b>	<b>123.021</b>	<b>123.479</b>
Lasten								
<b>0.5 Treasury</b>	<b>-1.077</b>	<b>-1.716</b>	<b>-1.716</b>	<b>272</b>	<b>1.988</b>	<b>1.547</b>	<b>2.608</b>	<b>3.291</b>
<b>0.61 OZB woningen</b>	<b>506</b>	<b>354</b>	<b>490</b>	<b>432</b>	<b>-58</b>	<b>432</b>	<b>432</b>	<b>432</b>
<b>0.62 OZB niet-woningen</b>	<b>100</b>	<b>122</b>	<b>108</b>	<b>109</b>	<b>1</b>	<b>109</b>	<b>109</b>	<b>109</b>
<b>0.64 Belastingen overig</b>	<b>101</b>	<b>82</b>	<b>86</b>	<b>89</b>	<b>3</b>	<b>89</b>	<b>89</b>	<b>89</b>
<b>0.8 Overige baten en lasten</b>	<b>-338</b>	<b>3.346</b>	<b>260</b>	<b>2.219</b>	<b>1.960</b>	<b>2.195</b>	<b>2.285</b>	<b>3.457</b>
<b>0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)</b>	<b>13</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Totaal Lasten</b>	<b>-695</b>	<b>2.187</b>	<b>-773</b>	<b>3.121</b>	<b>3.894</b>	<b>4.372</b>	<b>5.523</b>	<b>7.378</b>
Onttrekkingen								
<b>0.10 Mutaties reserves</b>	<b>2.959</b>	<b>740</b>	<b>677</b>	<b>204</b>	<b>-473</b>	<b>128</b>	<b>129</b>	<b>130</b>
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>2.959</b>	<b>740</b>	<b>677</b>	<b>204</b>	<b>-473</b>	<b>128</b>	<b>129</b>	<b>130</b>
Storringen								
<b>0.10 Mutaties reserves</b>	<b>4.760</b>	<b>1.162</b>	<b>1.547</b>	<b>0</b>	<b>-1.547</b>	<b>2.000</b>	<b>2.000</b>	<b>2.000</b>
<b>Totaal Storringen</b>	<b>4.760</b>	<b>1.162</b>	<b>1.547</b>	<b>0</b>	<b>-1.547</b>	<b>2.000</b>	<b>2.000</b>	<b>2.000</b>
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>116.826</b>	<b>119.881</b>	<b>123.448</b>	<b>124.972</b>	<b>1.523</b>	<b>115.388</b>	<b>115.627</b>	<b>114.232</b>

## Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
7	Indexatie prijs	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-628	Voordeel
<b>Taakveld Omschrijving</b>				
<b>Voorjaarsrapportage eenmalig</b>				
0.7	Algemene uitkering	Bijstelling begroting aan de hand van september- en decembercirculaire 2023 resulteerde in een hogere algemene uitkering. Verschillen zijn berekend op basis van algemene uitkering + stelpost onderuitputting rijksbesteding.	626	Nadeel
0.7	Taakmutatie	Extra budget in 2024 naar aanleiding van de septembercirculaire m.b.t. uitvoering bijzondere bijstand en vroegsignalering.	84	Nadeel
<b>Kadernota 2025</b>				
3.4	Recreatie en toerisme	Dekking vanuit meeropbrengst toeristenbelasting per 2025 (meer overnachtingen, digitalisering inning, hogere tarieven toeristenbelasting).	-100	Voordeel
<b>Bezuinigingstaakstelling structureel</b>				
0.64	Precariobelasting	De opbrengst van precario is al jaren hoger dan begroot door groei van de horeca. Dit betreft een correctie van de begrote inkomsten, geen tariefstijging voor ondernemers.	-30	Voordeel
0.5	Renteresultaat	In 2025 zal naar verwachting een aantal maanden sprake zijn van een ruime liquiditeitspositie. Op de liquiditeitspositie krijgt gemeente Woerden een creditrentevergoeding en die leidt tot een positief renteresultaat. De creditrentevergoeding is een inschatting die gebaseerd is op het geschatte creditrentepercentage en de liquiditeitspositie gedurende het jaar. Uitgangspunt is een gemiddeld saldo van € 5 mln. x 2,5% rente.	-125	Voordeel
<b>Overige bijstellingen</b>				
0.5	Renteresultaat	IN de begroting 2024 was rekening gehouden met een hoog saldo aan liquide middelen. Doordat in 2024 geen nieuwe leningen aangetrokken zijn is het banksaldo afgenomen en dus ook lagere renteopbrengsten. Hiertegenover staan ook lagere rentelasten op de aangetrokken leningen (zie lasten)	500	Nadeel
0.7	Algemene uitkering	In de begroting 2024 was een stelpost verwachting septembercirculaire opgenomen. In 2025 is dit niet opgenomen omdat de toezichthouder dit niet meer toestaat.	1.000	Nadeel
0.7	Algemene uitkering	De Algemene Uitkering is aangepast op basis van de meicirculaire. Hierin zit met name ook de indexatie van de Algemene Uitkering verwerkt.	-5.406	Voordeel
0.7	Integratie uitkering	Bijstelling integratie uitkering sociaal domein op basis van de meicirculaire.	-142	Voordeel
	Diversen		-122	Voordeel
<b>Totaal mutaties baten</b>			<b>-4.343</b>	<b>Voordeel</b>

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
7	Indexatie loonkosten	De stijging in de loonkosten wordt verklaard doordat medewerkers doorgroeien naar een volgende trede in de salarisschaal. Omdat nog niet bekend is hoeveel de CAO-lonen stijgen in 2025 zijn de loonkosten in de programma's nog begroot op het prijspeil 2024. In programma 7 is bedrag gereserveerd voor de CAO-stijging in 2025.	20	Nadeel
7	Indexatie prijzen	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de CPB-verwachting voor 2025.	6	Nadeel
<b>Taakveld Omschrijving</b>				
<b>Voorjaarsrapportage</b>				

	<b>eenmalig</b>			
0.61	WOZ bezwaarschriften	Incidenteel zijn in 2024 extra bezwaarschriften ingediend tegen de WOZ-waarde (700), dit is hoger dan normaal (400 stuks). Dit speelt niet alleen in Woerden, maar landelijk. Ook neemt het percentage 'no cure no pay' nog steeds toe. De bezwaarschriften moeten elk jaar afgehandeld zijn om te zorgen dat de belastingoplegging (en dus de inkomsten) gerealiseerd wordt. Ook het aantal beroepszaken is hoger dan normaal.	-40	Voordeel
0.61	Advies- en onderzoekskosten Onroerend goed	Vanwege meer bezwaarzaken nemen de advies en onderzoekskosten incidenteel toe in 2024.	-22	Voordeel
	<b>Bezuinigingstaakstelling structureel</b>			
0.8	Afschaffen structureel bedrag per inwoner	Dit betreft een structureel budget dat onvoorziene kosten kan dekken en is gebaseerd op ca. € 0,50 per inwoner. Dit budget is hierdoor te kwalificeren als 'lucht', er is alleen een onzekere relatie tot eventuele kosten.	-27	Voordeel
0.8	Opheffen stelpost robuuste rechtsbeschermingssysteem	Het ontbreken van een directe relatie met kosten waarvoor deze reservering is getroffen maakt dat dit budget kan vervallen.	-65	Voordeel
0.8	Opheffen stelpost systeemleren	Het ontbreken van een directe relatie met kosten waarvoor deze reservering is getroffen maakt dat dit budget kan vervallen.	-29	Voordeel
0.8	Verminderen stelpost Raadsinitiatieven 2023-2026	De raad heeft een stelpost van € 150k voor raadsinitiatieven. Dit budget is in 2023 en (vooralsnog) 2024 niet of slechts voor een klein deel aangesproken en door het ontbreken van duidelijke uitgaven is er feitelijk sprake van structurele ruimte in de begroting.	-150	Voordeel
	<b>Overige bijstellingen</b>			
0.5	Omslagrente	Door een verlaging van de omslagrente van 1,5% naar 1,0% is de doorberekende rente aan de taakvelden en het grondbedrijf lager dan in 2024. Dit is alleen een interne doorberekening van het taakveld treasury (programma 7) naar de verschillende programma's. Dit leidt dus tot een nadeel op programma 7, maar geeft in de voordeel in de andere programma's.	1.562	Nadeel
0.5	Geldleningen	Voor nieuwe geldleningen wordt gerekend met een rentepercentage van 3,5%. Voorheen was dit gelijk aan de omslagrente (1,5%) maar dit is niet meer toegestaan. Ook stijgt de omvang van de langlopende leningen i.v.m. financiering van nieuwe investeringen.	427	Nadeel
0.8	Loonkostenstijging	Stelpost loonkostenstijging opgenomen voor CAO-stijging 2025	2.000	Nadeel
0.8	Kapitaallasten	Negatieve stelpost kapitaallasten is vervallen.	100	Nadeel
0.8	Taakmutaties	Stelpost Aanpak armoede en schulden opgenomen o.b.v. extra geld wat wij ontvangen van het Rijk via de Algemene Uitkering (taakmutatie).	68	Nadeel
0.8	Taakmutaties	Stelpost Werkdrukverlaging jeugdbescherming opgenomen o.b.v. extra geld wat wij ontvangen van het Rijk via de Algemene Uitkering (taakmutatie).	63	Nadeel
0.8	Taakmutaties	Stelpost Compensatieregeling voogdij 18+ opgenomen o.b.v. extra geld wat wij ontvangen van het Rijk via de Algemene Uitkering (taakmutatie).	66	Nadeel
	Diversen		-85	Voordeel
		<b>Totaal mutaties lasten</b>	<b>3.894</b>	<b>Nadeel</b>
		<b>Totaal mutaties lasten en baten</b>	<b>-449</b>	<b>Voordeel</b>
<b>Taakveld</b>		<b>Mutatie reserves t.o.v. 2024</b>	<b>Bedrag (x € 1.000)</b>	<b>voordeel (-) nadeel (+)</b>
0.10		In de begroting 2024 is een storting opgenomen in de algemene reserve voor € 1,1 miljoen. In 2025 is de oorspronkelijk storting van 2 miljoen in de Algemene Reserve geschrapt en vindt dus geen storting in de Algemene Reserve plaats.	-1.100	Voordeel
		<b>Totaal mutaties reserves</b>	<b>-1.100</b>	<b>Voordeel</b>

## PROGRAMMA 8. OVERHEAD

Portefeuillehouder	Thema
Mariëtte Pennarts-Pouw	Bedrijfsvoering (ICT, P&O, Archief)
Jelmer Vierstra	Financiën

### Omschrijving

Dit programma biedt inzicht in de overheadkosten van de gemeente Woerden. Volgens de BBV-regelgeving worden deze lasten (en baten) apart inzichtelijk gemaakt. Het betreft een meer financieel-technisch programma waaraan geen specifieke programmadoelen zijn gekoppeld.

Taakveld	Omschrijving
0.4 Overhead	Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, d.w.z. alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces: <ul style="list-style-type: none"><li>- leidinggeven primair proces (hiërarchisch)</li><li>- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie, waaronder planning &amp; control, verantwoording en auditing</li><li>- personeel en organisatie (P&amp;O / HRM) en organisatie- en formatieadvies</li><li>- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement)</li><li>- juridische zaken</li><li>- bestuurszaken</li><li>- informatievoorziening en automatisering</li><li>- facilitaire zaken en huisvesting</li><li>- documentaire informatievoorziening (DIV)</li><li>- managementondersteuning en secretariaten primair proces</li></ul>

### Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

In december 2023 is een nieuwe Notitie Overhead uitgebracht door de commissie BBV. Deze vervangt de vorige Notitie Overhead uit 2016 en is van toepassing vanaf de begroting 2025.

Het belangrijkste element in deze nieuwe notitie is dat de methodiek voor het toerekenen van overhead, zoals opgenomen in het overzicht overhead, aan lokale heffingen en rechten mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead aan overige taakvelden van de begroting. Voorheen werden hier verschillende methodieken voor gehanteerd. Op basis van een afweging tussen een zo zuiver mogelijke toerekening en praktische uitvoerbaarheid hebben wij ervoor gekozen om de overheadkosten te verdelen op basis van de loonkosten (exclusief inhuur) van de niet-overhead posten. Dit resulteert in een opslagpercentage op de loonkosten van 60% voor overhead.



## Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Verschil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
<b>0.4 Overhead</b>	<b>7.746</b>	<b>7.753</b>	<b>7.776</b>	<b>8.291</b>	<b>515</b>	<b>8.005</b>	<b>7.972</b>	<b>7.972</b>
<b>Totaal Baten</b>	<b>7.746</b>	<b>7.753</b>	<b>7.776</b>	<b>8.291</b>	<b>515</b>	<b>8.005</b>	<b>7.972</b>	<b>7.972</b>
Lasten								
<b>0.4 Overhead</b>	<b>22.264</b>	<b>22.581</b>	<b>24.291</b>	<b>25.153</b>	<b>862</b>	<b>24.460</b>	<b>24.177</b>	<b>24.065</b>
<b>Totaal Lasten</b>	<b>22.264</b>	<b>22.581</b>	<b>24.291</b>	<b>25.153</b>	<b>862</b>	<b>24.460</b>	<b>24.177</b>	<b>24.065</b>
Onttrekkingen								
<b>0.10 Mutaties reserves</b>	<b>1.294</b>	<b>42</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>1.294</b>	<b>42</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Stortingen								
<b>0.10 Mutaties reserves</b>	<b>594</b>	<b>47</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Totaal Stortingen</b>	<b>594</b>	<b>47</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>-13.819</b>	<b>-14.833</b>	<b>-16.515</b>	<b>-16.862</b>	<b>-347</b>	<b>-16.455</b>	<b>-16.205</b>	<b>-16.093</b>

## Verschillenanalyse 2024 – 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
8	<b>Indexatie prijs</b>	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-31	voordeel
<b>Taakveld</b>				
0.4	<b>Kadernota 2025</b>	Bijdrage gemeente Oudewater voor Network and Informatie Security (NIS2).	-87	voordeel
<b>Bezuinigingstaakstelling</b>				
0.4	Bijdrage Oudewater	In overleg met de gemeente Oudewater wordt de DVO-bijdrage voor 2025 verhoogd, vooruitlopend op het afsluiten van een nieuwe DVO vanaf 2026.	-250	voordeel
0.4	Bijdrage Ferm Werk	Eind 2023 is een nieuwe DVO met Fermwerk afgesproken. Naast dat dit meerkosten oplevert voor Woerden, wordt ook de bijdrage van Fermwerk naar Woerden verhoogd. Aangezien Woerden en Fermwerk een nieuw werkplekconcept gaan ontwikkelen die grote consequenties heeft voor de bijdrage, wordt deze meevaller uitsluitend ingeboekt in 2025 en 2026.	-33	voordeel
0.4	<b>Budgetneutraal</b>	Bijdrage gemeente Oudewater Wet Open Overheid (zie lasten).	-36	voordeel
<b>Overige bijstellingen</b>				
0.4	DVO gemeente Oudewater	Indexering/ aanpassing DVO gemeente Oudewater.	-95	voordeel
0.4	Diversen		17	nadeel
<b>Totaal mutaties baten</b>			<b>-515</b>	<b>voordeel</b>

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
8	<b>Indexatie loonkosten</b>	De stijging in de loonkosten wordt verklaard doordat medewerkers doorgroeien naar een volgende trede in de salarisschaal. Omdat nog niet bekend is hoeveel de CAO-lonen stijgen in 2025 zijn de loonkosten in de programma's nog begroot op het prijspeil 2024. In programma 7 is bedrag gereserveerd voor de CAO-stijging in 2025.	617	nadeel
8	<b>Indexatie prijzen</b>	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de CPB-verwachting voor 2025.	126	nadeel
8	<b>Kapitaallasten</b>	De omslagrente in de begroting 2025 is 1,0%. In de begroting 2024 was dit nog 1,5%. De kapitaallasten dalen hierdoor. Dit is alleen een interne doorberekening van het taakveld treasury (programma 7) naar de verschillende programma's. De rente die wij betalen aan de banken wordt begroot op programma 7.	-130	voordeel
<b>Taakveld</b>				
0.4	<b>Kadernota 2025</b>	Kosten Network and Informatie Security (NIS2) € 521k en opslag overhead (€ 40k).	561	nadeel
<b>Bezuinigingstaakstelling</b>				
0.4	Kosten WOO	Verlaging van de uitvoeringskosten Wet Open Overheid, inzet sober scenario.	-124	voordeel
0.4	Extern personeel	Door het op orde brengen van het team P&O kan het inhuur budget worden afgeraamd.	-42	voordeel
0.4	Integriteitsbeleid	Vermindering van activiteiten rondom integriteit.	-3	voordeel
0.4	Generatiepact	Vermindering vrije ruimte generatiepact, deel van de bekostiging van trainees uit formatieruimte.	-75	voordeel
0.4	Inhuur fotograaf	Minder vaak inzet van externe fotograaf.	-4	voordeel

0.4	Informatiepagina	Om de week pagina met gemeentenuws in Woerdense Courant.	-14	voordeel
0.4	Kosten ICT	Besparing op ICT vanwege gecontracteerde broker.	-74	voordeel
0.4	Portokosten	Verlaging van de portokosten op basis van analyse.	-48	voordeel
0.4	Kosten kopien	Verlaging van de portokosten op basis van analyse.	-3	voordeel
0.4	Druk- en bindwerk	Schrappen van de kosten druk- en bindwerk bij het team SFC vanwege gering gebruik.	-6	voordeel
0.4	Elektra	Verlaging energiekosten gemeentehuis door aanpassing energiecontracten.	-73	voordeel
0.4	<b>Budgetneutraal</b>	Betreft Wet Open Overheid € 178k lasten van programma 7 en € 36k zie baten.	214	nadeel
	<b>Overige bijstellingen</b>			
0.4	Inhuur extern personeel	Van inhuur naar vast personeel.	-49	voordeel
0.4	Doorbelasting overhead	Doordat minder uren worden toegerekend aan projecten en investeringen wordt de doorbelasting van de overheadkosten ook minder, daarnaast is het opslagpercentage voor overhead bijgesteld van 40% naar 37,5%.	143	nadeel
0.4	Generatiepact	Vooralsnog wordt er in 2025 minder gebruik gemaakt van het generatiepact dan in 2024.	-172	voordeel
0.4	Diversen		18	nadeel
		<b>Totaal mutaties lasten</b>	<b>862</b>	
		<b>Totaal mutaties lasten en baten</b>	<b>347</b>	
<b>Taakveld</b>		<b>Mutatie reserves t.o.v. 2024</b>	<b>Bedrag (x € 1.000)</b>	<b>voordeel (-) nadeel (+)</b>
0.10				
		<b>Totaal mutaties reserves</b>	<b>0</b>	

# PARAGRAFEN

## PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN

### 1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Het totale pakket van gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een tiental verschillende belastingen, heffingen en rechten die worden gelegitimeerd door een belastingverordening die door de gemeenteraad is vastgesteld.

Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van deze heffingen die bij de diverse programma's in de programmabegroting zijn geraamd. In het kort geven we aan welk beleid we in het begrotingsjaar gaan voeren ten aanzien van de lokale heffingen. Het lokale beleid is vastgesteld in de belastingverordeningen. Verder is een overzicht opgenomen van de geraamde opbrengsten, wordt aandacht besteed aan de lokale belastingdruk en aan het kwijtscheldingsbeleid.

### 2. Wettelijk kader en gemeentelijk kader

Ten aanzien van de heffingen onderscheidt de wet drie soorten:

- Belastingen: gedwongen betalingen aan de overheid waar geen rechtstreekse contraprestatie van de overheid tegenover staat. Ze kunnen aan een brede of specifieke doelgroep in rekening worden gebracht.
- Bestemmingsheffingen: deze dienen ter bestrijding van specifieke kosten. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen niet meer dan kostendekkend zijn.
- Rechten: een betaling waar een direct aanwijsbare contraprestatie van de overheid tegenover staat. Deze contraprestatie kan bestaan uit een product of dienst. Onderscheid kan worden gemaakt in onder meer gebruiksrechten (bijvoorbeeld haven- of marktgelden) en genotsrechten (waaronder leges). De hoogten van sommige rechten zijn landelijk bepaald. Verder geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.

Naast het landelijk beleid is het volgende gemeentelijk beleid geformuleerd:

- De bestemmingsheffingen en rechten zijn in principe 100% kostendekkend. Dat is niet altijd het geval omdat er bijvoorbeeld wettelijke voorschriften zijn (wettelijke tarieven).
- De opbrengsten/heffingen worden in 2025 ten opzichte van 2024 verhoogd met 3,5% (indexering). Uitgezonderd hierop zijn:
  - rioolrechten: verhoging met 7% (3,5% waterbeleidsplan en 3,5% index);
  - parkeren: verhoging met 3,5% index plus een nog te bepalen percentage zodat de opbrengsten (naast de indexatie) met € 150.000 stijgen;
  - omgevingsvergunningen: verhoging met 3,5% plus een nog te bepalen percentage zodat de opbrengsten (naast de indexatie) met € 250.000 stijgen.
- Kwijtscheldingsbeleid. Voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing kan kwijtschelding worden verleend aan personen (niet aan bedrijven). De gemeente Woerden hanteert voor kwijtschelding de norm die door het Rijk gegeven wordt aan de gemeenten: 100% van de norm voor de bijstand. Bij een norm onder de 100% is er sprake van strenger beleid. Vrijwel alle inwoners die een aanslag gemeentelijke belastingen ontvangen en moeten rondkomen van een bijstandsuitkering of alleen een AOW-uitkering en geen vermogen hebben, komen op basis van deze norm voor kwijtschelding in aanmerking. De regelgeving voor de kwijtschelding is neergelegd in de Leidraad Invorderingswet 1990.

Kruissubsidiëring houdt in dat de legestarieven voor sommige diensten hoger worden gesteld ten einde de legestarieven voor andere diensten lager te kunnen houden. Omdat er geen heffingen zijn waarbij de

opbrengsten hoger liggen dan de kosten is er geen sprake van kruissubsidiëring tussen verschillende soorten heffingen.

In december 2023 is een nieuwe Notitie Overhead uitgebracht door de commissie BBV. Deze vervangt de vorige Notitie Overhead uit 2016 en is van toepassing vanaf de begroting 2025. Het belangrijkste element in deze nieuwe notitie is dat de methodiek voor het toerekenen van overhead aan lokale heffingen en rechten mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead aan overige taakvelden van de begroting. Voorheen werden hier verschillende methodieken voor gehanteerd. Op basis van een afweging tussen een zo zuiver mogelijke toerekening en praktische uitvoerbaarheid hebben wij ervoor gekozen om de overheadkosten te verdelen op basis van de loonkosten (exclusief inhuur) van de niet-overhead posten. Dit resulteert in een opslagpercentage op de loonkosten van 60% voor overhead. Voor een aantal belastingen leidt dit dus tot een verhoging of verlaging van de toegerekende overheadkosten voor de berekening van de kostendekkendheid.

## Geraamde opbrengsten

Belastingen en heffingen (Bedragen x € 1.000)	Baten	Baten	Baten
	begroting 2025	begroting 2024	rekening 2023
<i>A. Belastingen</i>			
1 Eigenaren woningen	11.444	11.055	10.035
Eigenaren niet-woningen	4.137	4.052	3.662
Gebruikers niet-woningen	2.661	2.606	2.352
2 Parkeerbelasting	2.357	2.398	2.025
3 Hondenbelasting	0	0	76
4 Precariobelasting	146	112	145
5 Toeristenbelasting	221	117	149
<i>Subtotaal A Belastingen</i>	<b>20.966</b>	<b>20.340</b>	<b>18.444</b>
<i>B. Bestemmingsheffingen</i>			
1 Afvalstoffenheffing	7.036	6.730	6.200
2 Rioolheffing	8.114	7.472	6.717
<i>Subtotaal B Bestemmingsheffingen</i>	<b>15.150</b>	<b>14.202</b>	<b>12.917</b>
<i>C. Rechten</i>			
1 Leges burgerzaken	936	901	762
2 Begrafenisrechten	958	812	879
3 Marktgelden	154	190	131
4 Havengelden	70	67	64
5 Omgevingsvergunningen	1.746	1.413	1.603
<i>Subtotaal C Rechten</i>	<b>3.864</b>	<b>3.383</b>	<b>3.439</b>
<b>Totaal</b>	<b>€ 39.980</b>	<b>€ 37.925</b>	<b>€ 34.800</b>

## Lokale lastendruk

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente betaalt en hoe deze tarieven zich het afgelopen jaar hebben ontwikkeld. De bedragen zijn gebaseerd op een fictief huishouden in een woning met een waarde voor het belastingjaar 2024 van €412.000 en voor 2025 van €432.000 (5% waardeverhoging). Dit is exclusief de teruggave afvalstoffenheffing en gerekend met de indexeringspercentages.

	2025	2025	2024	2024
	1-persoons	meerpersoons	1-persoons	meerpersoons
1 OZB	503	503	484	484
2 Rioolheffing	315	315	294	294
3 Afvalstoffenheffing	279	348	270	336
<b>Totaal</b>	<b>€ 1.097</b>	<b>€ 1.166</b>	<b>€ 1.048</b>	<b>€ 1.114</b>

## A. Belastingen

### Ad 1 OZB

In onderstaande tabel zijn de OZB-tarieven 2024 en 2025 opgenomen. De tarieven 2025 worden geheven als percentage van de ingeschatte woningwaarde per 1 januari 2024. De prognoses per 1 september 2024 duiden op een gemiddelde stijging voor woningen met 5% en niet-woningen met 1%. De tarieven worden hiermee gecorrigeerd. De werkelijke OZB-opbrengst kan uiteindelijk afwijken van de begrote opbrengst door:

- Waardeontwikkeling van de onroerende zaken.
- Te verwachten minder- en meeropbrengsten van respectievelijk sloop en nieuwbouw.
- Waardevermindering als gevolg van bezwaar- en beroepsprocedures.
- Toename van het aantal 'No Cure No Pay'- bezwaren en de kostenvergoeding hiervan.
- Leegstand van bedrijven.

In december worden de OZB-tarieven definitief vastgesteld door de raad, deze kunnen daarom afwijken van de tarieven zoals hieronder opgenomen.

Tarief OZB	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
<i>1 Woningen</i>			
a Eigenaren	0,1165%	0,1176%	0,1085%
<i>2 Niet-woningen</i>			
a Eigenaren	0,3842%	0,3693%	0,3339%
b Gebruikers	0,2800%	0,2691%	0,2433%

### Opbrengst OZB:

De opbrengsten voor de OZB worden in 2025 met 3,5% index verhoogd.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
0.61	Eigenaren woningen	11.444	11.055	10.035
0.62	Eigenaren niet-woningen	4.137	4.052	3.662
0.62	Gebruikers niet-woningen	2.661	2.606	2.352
<b>Totaal</b>		<b>€ 18.242</b>	<b>€ 17.713</b>	<b>€ 16.049</b>

### Ad 2 Parkeerbelasting

Volgend jaar verhogen we de parkeertarieven. Dit is nodig vanwege de gestegen kosten en ter compensatie van de uitbreiding van het aantal uren dat het kortparkeren in onze parkeergarages dit jaar gratis is geworden. In de voorjaarsrapportage 2024 waren de parkeeropbrengsten naar beneden bijgesteld, omdat de werkelijke opbrengsten lager blijken te zijn dan begroot. In de Kadernota 2025 is afgesproken om de parkeeropbrengsten te verhogen, zodat dit tekort vanaf 2025 weer gecompenseerd wordt (€ 150.000 in 2025, oplopend naar € 275.000 in 2026 en verder).

De nieuwe tarieven voor het kortparkeren gelden per 2 januari 2025.

De nieuwe tarieven voor parkeervergunningen en parkeerabonnementen gelden per 2 april 2025 omdat het vergunningen- en abonnementen jaar niet gelijk lopen met het kalenderjaar.

Alle gewijzigde parkeertarieven worden opgenomen in de tarieventabel behorende bij de verordening parkeerbelasting 2025.

### Straatparkeren

De tarieven voor het parkeren op straat worden volgend jaar met 3,5% geïndexeerd. Daarmee gelden er de volgende afgeronde tarieven voor het kortparkeren: voor de zones 4400, 4401 en 4404 een tarief van € 3,00 per uur. Voor de zone 4403 een tarief van € 5,90 per uur met een maximum van € 23,60 per dag. Voor bezoekers van bewoners en bedrijven wordt het tarief € 0,30 per uur. Per zone verschilt de maximale parkeerduur en kunnen er overige beperkingen van toepassing zijn. Dit wordt aangegeven op de website van ParkeerService, in de parkeerautomaat en in de apps voor belparkeren. Een naheffingsaanslag kost volgend jaar € 61,44 plus de kosten voor 1 uur parkeren in de desbetreffende parkeerzone. Dit bedrag is aanzienlijk lager dan het maximale bedrag van € 78,80 dat het Rijk voor 2025 heeft vastgesteld. Dit is het gevolg van de efficiëntere wijze van handhaven met de scanauto in relatie tot de verwachte stijging van het aantal opgelegde naheffingsaanslagen. Deze berekening wordt vastgelegd in een kostenbesluit, dat als bijlage aan de parkeerbelastingverordening 2025 wordt toegevoegd.

### Garageparkeren

Ook de tarieven voor het parkeren in de openbare parkeergarages Castellum en Defensie-Eiland worden volgend jaar verhoogd. Er gelden de volgende afgeronde tarieven voor het kortparkeren: het reguliere uurtarief stijgt met 20 cent per uur naar € 2,40 per uur. Het voordeliger uurtarief stijgt met 10 cent per uur naar € 1,20 per uur. Alle uurtarieven worden afgerekend per minuut. Dit was per 6 minuten. In de parkeergarages geldt van maandag tot en met zaterdag tussen 8:00 en 18:30 uur het reguliere uurtarief. Van maandag tot en met donderdag geldt tussen 22:00 en 00:00 uur het voordeliger uurtarief. Buiten deze uren is het parkeren in onze parkeergarages gratis. De tarieven voor het kortparkeren in de parkeergarages blijven ruimschoots lager dan op straat. Ook mogen parkeerders er langer staan. Hiermee moedigen we het parkeren in de parkeergarages aan.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
2.2	Parkeren	1.933	1.807	1.918
0.4	Overhead	89	77	71
	<u>Extracomptabel:</u>			
	Onderhoud parkeerplaatsen op straat	44	44	44
	Kapitaallasten vervroegd afgeschreven deel Castellum	318	318	318
	<b>Totale lasten</b>	<b>2.384</b>	<b>2.246</b>	<b>2.351</b>
0.63	<b>Baten</b>	<b>2.357</b>	<b>2.398</b>	<b>2.025</b>
	<b>Saldo</b>	<b>-€ 27</b>	<b>€ 152</b>	<b>-€ 326</b>
	<b>Kostendekkendheidsgraad</b>	<b>99%</b>	<b>107%</b>	<b>86%</b>

### Kanttekeningen:

1. De investeringen in de schilwijken zitten niet in bovenstaande cijfers.
2. De praktijk laat zien dat de werkelijke baten fors achterblijven bij de raming. In de voorjaarsrapportage 2024 zijn de opbrengsten daarom naar beneden bijgesteld. Om weer op kostendekkende tarieven uit te komen worden de opbrengsten naast de reguliere indexering van 3,5% in 2025 met € 150k verhoogd en in 2026 en verder met € 275k.

### Ad 3 Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond. Ook terrassen vallen hieronder.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting	Begroting	Rekening
		2025	2024	2023
0.64	Baten	€ 146	€ 112	€ 145

### Ad 4 Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook, door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente zijn ingeschreven in de basisregistratie personen.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting	Begroting	Rekening
		2025	2024	2023
3.4	Baten	€ 221	€ 117	€ 145

De tarieven voor 2025 zijn al bepaald conform de vastgestelde agenda Recreatie en Toerisme 2023-2028, dit leidt tot een forse stijging van de opbrengsten.

## B. Bestemmingsheffingen

### Ad 1 Afvalstoffenheffing

Voor de bestrijding van de kosten die samenhangen met het inzamelen en verwerken van afval is de gemeente bevoegd om de gemaakte kosten te verhalen. Voor het huishoudelijk afval (afval dat ontstaat vanuit particuliere huishoudens) wordt afvalstoffenheffing geheven.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van baten en lasten afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. Het uitgangspunt bij het vaststellen van de tarieven is dat het tarief voor eenpersoonshuishoudens circa 80% bedraagt van het tarief voor meerpersoonshuishoudens. Dit percentage kan enigszins afwijken. De reinigingsrechten zijn van toepassing op bedrijven die in de binnenstad zijn gevestigd en hun afval aanbieden aan de gemeente via vuilcontainers. Deze tarieven zijn exclusief btw.

Wanneer de baten hoger zijn dan de lasten, wordt het meerdere gestort in de Voorziening afvalstoffenheffing.



Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
<b>Lasten</b>				
7.3	Afval	5.570	5.367	5.446
2.1	Verkeer en vervoer	292	255	204
0.4	Overhead	643	518	446
	Kwijtscheldingen	214	200	214
	btw-lasten te verhalen op btw-comp.fonds expl.+invest.	928	970	883
	Storting +/-Onttrekking - in voorziening afvalstoffenheffing	315	228	91
	<b>Totale lasten</b>	<b>7.962</b>	<b>7.538</b>	<b>7.284</b>
7.3	Afvalstoffenheffing inclusief teruggave	7.036	6.730	6.200
7.3	Overige baten	834	808	1.084
	<b>Baten</b>	<b>7.870</b>	<b>7.538</b>	<b>7.284</b>
	<b>Saldo</b>	<b>-€ 92</b>	<b>€ 0</b>	<b>€ 0</b>
	<b>Kostendekkendheidsgraad</b>	<b>99%</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>

Dit resulteert in de volgende mutaties van de voorziening Afvalstoffenheffing:  
(stand per 1-1-2024 € 515k)

Jaar	Storting / Onttrekking	Bedrag (x € 1.000)
2024	Storting	€ 228
2025	Storting	€ 315
2026	Storting	€ 347
2027	Storting	€ 336

Dit zijn indicatieve bedragen omdat de hoogte van diverse lasten en baten nog niet exact bekend zijn, zoals de teruggave afvalstoffenheffing (n.a.v. het aantal keren dat huisvuil is aangeboden) en de bijdrage uit het Afvalfonds. Op deze wijze wordt een redelijke voorziening opgebouwd. Deze voorziening zal gemaximeerd worden.

De hoogte van de lasten en baten is tot stand gekomen met de inzichten van medio 2023. We volgen de werkelijkheid nauwlettend en sturen bij waar nodig. Er is veel onzekerheid in de markt wat betreft de lastenkant (brandstof/energie/inhuurlasten en de tarieven van afvalverwerkers).

De batenkant neemt toe door de groei van het aantal huishoudens en de stijging van het tarief. De baten stijgen conform de index van 3,5%.

Een positief saldo van baten en lasten blijft behouden voor het product Afval en Reiniging, door dit te storten in de voorziening. De voorziening wordt ingezet om tegenvallers op te vangen en om de tarieven de komende jaren te stabiliseren.

### Teruggaaf van de afvalstoffenheffing

Indien de belastingplichtige de mini-container voor restafval minder dan 14 keer aan de inzameldienst heeft aangeboden of de verzamelcontainer minder dan 66 keer heeft geopend, bestaat aanspraak op gedeeltelijke teruggaaf van de afvalstoffenheffing. De bedragen met betrekking tot de teruggaaf afvalstoffenheffing staan vermeld in de Verordening Afvalstoffenheffing.

### *Ad 2: Rioolheffing*

Uit de rioolheffing bekostigt de gemeente de uitvoering van de drie gemeentelijke watertaken. Dit zijn het inzamelen en transporteren van afvalwater, het bergen en afvoeren van hemelwater en het zorgdragen voor het grondwater. Onderdeel van hemelwater en grondwater zijn ook maatregelen voor de uitvoering van de klimaatadaptiethema's wateroverlast en droogte. Meer informatie is te vinden in het beleidsplan Gemeentelijk Water & Klimaatbestendig (GWK - 2023-2027).

De rioolheffing stijgt in 2025 met 7% inclusief inflatiecorrectie. (3,5% index en 3,5% conform het Waterbeleidsplan)

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de kosten en baten van de rioolbegroting.

Taakveld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
<b>Lasten</b>				
7.2	Riolering	5.193	5.347	5.145
2.1	Verkeer en vervoer	292	255	204
2.4	Economische havens en waterwegen	647	633	340
0.4	Overhead	434	373	318
	Kwijtscheldingen	200	174	202
	btw-lasten te verhalen op btw-compensatiefonds	999	980	884
	Storting+/Onttrekking - in voorziening rioolheffing	381	-258	-345
	<b>Totale lasten</b>	<b>8.146</b>	<b>7.504</b>	<b>6.748</b>
7.2	Doorberekende kosten huisaansluitingen	32	32	31
7.2	Rioolretributies	8.114	7.472	6.717
7.2	<b>Baten</b>	<b>8.146</b>	<b>7.504</b>	<b>6.748</b>
<b>Kostendekkendheidsgraad</b>		<b>100%</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>

De lasten nemen toe door de hogere extracomptabele doorbelastingen conform de BBV en de financiële verordening. Dit betreft met name de hogere doorbelasting van de btw op baggeren en de kwijtscheldingen. De baten daarentegen stijgen conform het in 2025 vastgestelde GWK met 3,5% naast de index van 3,5%.

Dit resulteert in de volgende mutaties van de Voorziening riolering:  
(stand per 1-1-2024 € 2.181.492)

Jaar	Storting / Onttrekking	Bedrag (x € 1.000)
2024	Onttrekking	€ 258
2025	Storting	€ 380
2026	Storting	€ 251

2027 Storting

€ 117

## C. Rechten

In de onderstaande tabellen is voor de verschillende rechten opgenomen wat de begrote baten en lasten zijn en wat de kostendekkendheid is. Nagestreefd wordt een kostendekkendheidsgraad van 100%. Zichtbaar is dat dit voor een aantal tarieven nog niet is gerealiseerd.

### Ad 1 Leges burgerzaken

Onder de naam 'leges' wordt een aantal verschillende rechten geheven 'ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten'. Sommige leges zijn niet voor 100% kostendekkend omdat er voorgeschreven wettelijke tarieven zijn (voorbeelden: uittreksels burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen).

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
	<b>Lasten</b>			
0.2	Burgerzaken	1.346	1.415	1.157
0.4	Overhead	423	298	148
	<b>Totale lasten</b>	<b>1.769</b>	<b>1.713</b>	<b>1.305</b>
0.2	<b>Baten</b>	<b>936</b>	<b>901</b>	<b>762</b>
	<b>Saldo</b>	<b>-€ 833</b>	<b>-€ 812</b>	<b>-€ 543</b>
	<b>Kostendekkendheidsgraad</b>	<b>53%</b>	<b>53%</b>	<b>58%</b>

De baten op de leges nemen af door de wijziging van de Paspoortwet. Doordat onder andere identiteitskaarten tien jaar geldig zijn in plaats van vijf jaar, nemen de leges af vanaf 2020.

### Ad 2 Begrafenisrechten

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
	<b>Lasten</b>			
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1.022	850	697
0.4	Overhead	258	162	154
	<b>Totale lasten</b>	<b>1.280</b>	<b>1.012</b>	<b>851</b>
7.5	<b>Baten</b>	<b>958</b>	<b>812</b>	<b>879</b>
	<b>Saldo</b>	<b>-€ 322</b>	<b>-€ 200</b>	<b>€ 28</b>
	<b>Kostendekkendheidsgraad</b>	<b>75%</b>	<b>80%</b>	<b>103%</b>

In 2025 worden hogere baten verwacht als gevolg van de indexering en een bijstelling omdat de werkelijke baten de afgelopen jaren hoger lagen dan de begroting.

### Ad 3 Marktgelden

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats (warenmarkt, streekmarkt en Koeiemarkt).

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
	<b>Lasten</b>			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	158	152	132
3.4	Economische promotie	201	205	202
0.4	Overhead	62	59	58
	<b>Totale lasten</b>	<b>421</b>	<b>416</b>	<b>392</b>
	<b>Baten</b>			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	92	89	73
3.4	Economische promotie	62	101	58
	<b>Totale baten</b>	<b>154</b>	<b>190</b>	<b>131</b>
	<b>Saldo</b>	<b>-€ 267</b>	<b>-€ 226</b>	<b>-€ 261</b>
	<b>Kostendekkendheidsgraad</b>	<b>37%</b>	<b>46%</b>	<b>33%</b>

### Ad 4 Havengelden

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het innemen van een ligplaats met een vaartuig in (een deel van) het openbaar vaarwater van de gemeente Woerden.

Door de renovatie van de oevers in de Singel en het plaatsen van clusters waar vaartuigen met een vergunning kunnen aanmeren, is de exploitatie aanzienlijk verbeterd. Met name door het clusteren van ligplaatsen hebben meer bootbezitters een vergunning gekregen. Inmiddels is de bezettingsgraad 100% en is er een wachtlijst voor het krijgen van een ligplaats.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
	<b>Lasten</b>			
2.4	Economische havens en waterwegen	39	37	44
0.4	Overhead	14	12	12
	<b>Totale lasten</b>	<b>53</b>	<b>49</b>	<b>56</b>
2.4	<b>Baten</b>	<b>70</b>	<b>67</b>	<b>64</b>
	<b>Saldo</b>	<b>€ 17</b>	<b>€ 18</b>	<b>€ 8</b>
	<b>Kostendekkendheidsgraad</b>	<b>132%</b>	<b>137%</b>	<b>114%</b>

De kostendekkendheid lijkt > 100%. Dat wordt veroorzaakt doordat een deel van de lasten van de haven op andere exploitatieposten wordt geboekt en hierdoor niet zichtbaar zijn in dit overzicht (zoals kosten BOA's, kosten onderhoud beschoeiingen en baggeren). Ook zijn de investeringen in de haven in het verleden in één keer betaald en wordt er niet op afgeschreven. Daarnaast fluctueren de onderhoudslasten per jaar.

De hogere baten houden verband met de harmonisering van de tarieven en verbetering bedrijfsvoering (o.a. door moderniseren door plaatsing elektrische zuiltjes).

### Ad 5 Omgevingsvergunningen

Met een omgevingsvergunning kan de overheid toestemming verlenen om één of meer activiteiten in de fysieke leefomgeving uit te voeren.

Taakveld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
<b>Lasten</b>				
1.2	Openbare orde en veiligheid	7	19	19
8.3	Wonen en bouwen (loonkosten)	1.697	1.387	1.203
8.3	Wonen en bouwen (overige kosten)	374	335	690
0.4	Overhead	1.018		
	<b>Totale lasten</b>	<b>3.096</b>	<b>1.741</b>	<b>1.912</b>
<b>Baten</b>				
1.2	Openbare orde en veiligheid	34	-	8
8.3	Wonen en bouwen	1.712	1.413	1.603
	<b>Totale baten</b>	<b>1.746</b>	<b>1.413</b>	<b>1.611</b>
	<b>Saldo</b>	<b>€ -1.350</b>	<b>-€ 328</b>	<b>-€ 301</b>
	<b>Kostendekkendheidsgraad</b>	<b>56%</b>	<b>81%</b>	<b>84%</b>

### D. Vergelijking met andere gemeenten

Belastingsoort 2024	Woerden	Oudewater	Bodegraven- Reeuwijk	Montfoort	De Ronde Venen
OZB woningen	0,1176%	0,1195%	0,1280%	0,1120%	0,0622%
OZB niet-woningen	0,6384%	0,5890%	0,6711%	0,7160%	0,4622%
Afstoffenheffing					
Eenpersoonshuish.	€ 270	€ 287	€ 290	€ 244	€ 278
Meerpersoonshuish.	€ 336	€ 336	€ 406	€ 398	€ 378
Rioolheffing	€ 294	€ 382	€ 402	€ 309	€ 235

## PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

### 1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financiële positie van een gemeente bestaat uit de exploitatie en het eigen vermogen. Het niet geormeerde vermogen (= de beschikbare weerstandscapaciteit) is van belang om te bepalen of de gemeente financieel gezond is, wat mede afhankelijk is van het risicoprofiel.

Voor het beoordelen van de financiële positie is daarom inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het vermogen van de gemeente Woerden om niet-gedekte risico's op te vangen.

### 2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

#### *Wettelijk kader*

De gemeente heeft voor wat betreft het weerstandsvermogen en risicobeheersing met een aantal wetten en toezichthoudende partijen te maken: Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), Rijk, provincie Utrecht en accountant. De informatie die in deze paragraaf is opgenomen, is vooral gebaseerd op het BBV. Hierin staat dat in deze paragraaf een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's moet worden opgenomen.

#### *Gemeentelijk beleid*

Hoe we omgaan met risico's en de bepaling en aanwending van het weerstandsvermogen hebben we vastgelegd in de Financiële Verordening. De recentste versie van dit document is door de raad vastgesteld in december 2021 en is ingegaan per 1 januari 2023. Ons beleid is erop gericht om goed zicht te hebben op de risico's die het behalen van onze doelstellingen in de weg kunnen staan. De risico's die we onderkennen worden geanalyseerd en afhankelijk van het type risico worden beheersmaatregelen opgesteld en uitgevoerd. Dit proces is cyclisch opgebouwd en maakt onderdeel uit van ons planning- en control-instrumentarium.

### Beschikbare weerstandscapaciteit

Zoals er sprake is van incidentele en structurele risico's, zo is ook sprake van incidentele en structurele weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel is opgenomen welke onderdelen kunnen worden onderscheiden binnen onze gemeente en in hoeverre deze structureel of incidenteel zijn.

Conclusie op basis van dit overzicht is dat er aanmerkelijk meer incidentele dan structurele dekking is. Dit is geen probleem. Bij de kwantificering van de risico's wordt hiermee rekening gehouden door structurele risico's dubbel te laten meetellen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat een structureel risico binnen een tijdsbestek van 3 tot 4 jaar kan worden opgevangen, waarbij in het eerste jaar de impact 100% bedraagt, in het tweede jaar 75%, in het derde jaar 25% en in het vierde jaar 0%.

Bedragen x € 1.000		Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Algemene reserve	incidenteel	37.394	32.204	42.833	44.833	46.833	48.833
Beklemmingen Alg. reserve	incidenteel	0	-195	0	0	0	0
Algemene reserve grondbedrijf	incidenteel	8.589	6.901	8.589	8.589	8.589	8.589
Niet bestemd deel van bestemmingsreserves	incidenteel	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Stille reserves	incidenteel	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	structureel	27	27	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	structureel	1.925	1.925	659	659	659	659
<b>Totaal (excl. onbenutte belastingcapaciteit)</b>		<b>€ 46.010</b>	<b>€ 38.937</b>	<b>€ 51.422</b>	<b>€ 53.422</b>	<b>€ 55.422</b>	<b>€ 57.422</b>
<b>Totaal (incl. onbenutte belastingcapaciteit)</b>		<b>€ 47.935</b>	<b>€ 40.862</b>	<b>€ 52.081</b>	<b>€ 54.081</b>	<b>€ 56.081</b>	<b>€ 58.081</b>

Op de tabel is de volgende toelichting te geven:

- Algemene reserve: De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente Woerden wordt hoofdzakelijk gevormd door de algemene reserve. Andere reserves worden niet meegerekend, omdat hiervoor een bestemming in de begroting is opgenomen.
- Beklemmingen Algemene Reserve: Binnen de Algemene Reserve waren er twee 'gelabelde' bedragen: het investeringsfonds Sociaal Domein en de Volkshuisvestingsreserve. Omdat deze beklemmingen hiermee het karakter hebben van een bestemmingsreserve, wordt dit niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Per ultimo 2023 zijn deze beklemmingen vervallen (raadsbesluit 21-12-2023 herijking bestemmingsreserves).
- Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG): In het overzicht met risico's worden ook de risico's ten aanzien van grondexploitaties meegenomen. Daarom wordt ook de ARG meegenomen in de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit.
- Niet bestemd deel van de bestemmingsreserves: Indien er aan bestemmingsreserves geen volledig bestedingsdoel is gekoppeld, kan (een deel van) een bestemmingsreserve meegenomen worden in de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit.
- Stille reserves: De stille reserves van de gemeente Woerden worden vanwege hun speculatieve karakter op 0 gewaardeerd.
- Post onvoorzien: Ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven in de loop van het jaar werd in de begroting een budget onvoorzien opgenomen. Vanaf begroting 2025 is geen afzonderlijk bedrag opgenomen, omdat dit budget vaak onbenut bleef.
- Onbenutte belastingcapaciteit: Deze indicator geeft aan in welke mate wij risico's kunnen opvangen door belastingen te verhogen en zo de inkomsten te verhogen. Daarbij maken wij gebruik van de zogenoemde artikel 12-norm. Dit is de norm waarmee het Rijk aangeeft tot welk bedrag de OZB kan worden verhoogd op het moment dat een gemeente in financiële problemen komt. De berekening ziet er als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)	Baten begroting 2025	Tarief OZB	Totale WOZ-waarde
Eigenaren woningen	11.444	0,1165%	9.823.176
Eigenaren niet-woningen	4.137	0,3842%	1.076.783
Gebruikers niet-woningen	2.661	0,2800%	950.357
<b>Totale baten</b>	<b>18.242</b>		<b>11.850.316</b>
Art.12-norm	0,1595%		
<b>Maximale baten (0,1595% x totale WOZ-waarde)</b>	<b>18.901</b>		
Onderdekking rioolheffing	-		
Onderdekking afvalstoffenheffing	-		
<b>Onbenutte ruimte (maximale totale baten)</b>	<b>€ 659</b>		

## Risico's

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de risico's die na toepassing van de beheersmaatregelen een financieel (rest)risico van € 100.000 of meer laten zien en waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen. Het overzicht toont 19 van de in totaal 29 geïntariseerde risico's. Deze risico's vertegenwoordigen in euro's uitgedrukt zo'n 95% van het totaal aan risico's. Wij presenteren, conform de nota Financiële Sturing, alleen de risico's van € 100.000 of meer, om focus te houden op de risico's die substantieel van aard zijn. De risico's kleiner dan € 100.000 zijn als totaalregel onderaan de tabel opgenomen.

Programma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maatregel uitgevoerd	Impact (Bedrag x € 1.000)	Kans	I/S *	Kans x omvang (Bedrag x € 1.000)
6	Grondexploitaties	Binnen de grondexploitaties bestaan risico's op o.a. kostenstijgingen, lagere opbrengsten en langere exploitatieperiodes. In het MPG (Meerjarenperspectief Grondbedrijf) zijn deze risico's via een Monte Carlo simulatie berekend.	Projectbeheersing van de grondexploitaties, sturing op de (financiële) uitkomst.	Ja				6.900
3	Maatwerk jeugd	Toenemende kosten jeugdzorg Doordat jeugdzorgtaken 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen voor ondersteuning. Een specifieke oorzaak voor dit risico is dat andere organisaties dan de gemeenten (mn SAVE en de huisartsen) jeugdigen kunnen indiceren voor hulpverlening. Ook speelt hier de beperkte beschikbaarheid van aanbieders een rol, wat een opwaarts effect kan hebben op de tarieven.	Invoering van casemanagement en zorg op maat tegen zakelijke insteek.	Ja	1.750	50%	S	1.750
3	WMO	Toenemende kosten door vergrijzing Prognose van de VNG is stijging van 7% per jaar. Dit wordt veroorzaakt door vergrijzing, maar ook de aanzuigende werking door het abonnementstarief.	Mogelijke maatregel in het volume van de verstrekking, aantal uur per week dat Huishoudelijke hulp verstrekt wordt. Onderzoeken welke ruimte de wet biedt. Andere maatregelen onderzoeken met sociaal team.	Nee	1.750	50%	S	1.750
2	IBOR - Riolering	De prijsstijging in de sector Grond-, Weg- en Waterbouw is al jaren hoger dan de indexatie die op de gemeentebegroting wordt toegepast. Tevens zijn budgetten IBOR bij de Strategische Heroriëntatie verlaagd. Hierdoor kunnen minder activiteiten worden uitgevoerd. Hiermee komen (wettelijke) taken van R&B onder druk te staan. Gevolgen van imago schade tot juridische aansprakelijkheid. Overschrijding voor producten waar lopende contracten met landelijke indexen zijn voorgeschreven of waar wettelijke zorgplicht dwingt tot ingrijpen ook als het budget niet toereikend is.	In de voorjaarsrapportage het verschil tussen de gemeenteindex en landelijke index corrigeren.	Ja	1.000	75%	S	1.500
2	IBOR - Meldingen Openbare Ruimte	De toename in meldingen hebben een negatief effect op de effectieve inzet van middelen en personeel. Inzet van geld en capaciteit voor meldingen heeft een negatief effect op de beschikbare middelen voor regulier onderhoud.	1. Maatregelen voor het inlopen van achterstanden in onderhoud per beheerdiscipline. 2. Communicatie over vertragingen en capaciteitsproblemen, om dubbele meldingen te voorkomen.	Nee	400	75%	S	600
3	Werk en inkomen	Doordat de door de gemeente uitgevoerde taken op het gebied van werk & inkomen 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen om voor een uitkering in aanmerking te komen. Daarnaast wordt begroot op basis van een BUIG-budget dat wij van het rijk ontvangen in april	* Adequaat begroten door zowel Ferm Werk als gemeente * juiste ervaringscijfers genereren * prognoses opstellen * juiste informatie verwerven over arbeidsmarktontwikkelingen en instroom statushouders * actuele budgetoverzichten bijhouden * krachtige inzet op	Ja	600	50%	S	600



		van het voorgaande jaar. Dit wordt nadien nog 3x bijgesteld tot het definitieve bedrag. Dit kan zowel positief als negatief uitvallen.	uitstroombeleid via prestatieafspraken en de opgaven werk & inkomen en integratie statushouders * scherpe analyse van de kwartaalrapportages van FermWerk						
1	Personeel en Organisatie	Kwalitatieve en/of kwantitatieve mismatch tussen gevraagde omvang en competenties van de formatie ten opzichte van de aanwezige omvang en competenties. Ook ziekteverzuim leidt tot hogere uitval van medewerkers. Dit kan ook leiden tot hoge kosten voor inhuur.	Constante aandacht van het management voor omvang en de kwaliteit van de formatie en sturing op inhuur. Opleidingsmogelijkheden bieden, zoals via de Groene Hart academie.	Ja	400	50%	S		400
7	Rente	Bij crisis/ inflatie is er kans op een rentestijging hetgeen gevolgen heeft voor de begroting	Temporiseren of verminderen van investeringen en/of uitgaven.	Nee	400	50%	S		400
1	Continuïteit ICT voorzieningen	Externe aanvallen (Hacking / DDOS-aanvallen), stroomstoringen. ICT architectuur is kwetsbaar met als gevolg een instabiele of niet werkende netwerkgeving. Continuïteit van dienstverlening en werkprocessen komt hiermee in gevaar.	1. Aandacht voor gevaren van bijv. phishingmails in de organisatie. 2. Uitwijkmogelijkheden inrichten 3. Analyse van ICT-architectuur 4. Meer samenwerken in plaats van zelf ontwikkelen. 5. Crisisplan schrijven en oefenen crisis. 6. Aanpakken kwetsbaarheden.	Ja	800	50%	I		400
4	Onderwijshuisvesting	De gemeente heeft een wettelijke financiële taak ten aanzien van het herstel van constructiefouten in schoolgebouwen. Als bij de bouw van nieuwe schoolgebouwen sprake is van constructiefouten; dit kan (financiële) consequenties voor de gemeente hebben.	Indien een aanvraag wordt ingediend om de vergoeding van de herstelkosten van de constructiefouten: onderzoek naar de vraag of er inderdaad sprake is van constructiefouten. Daarnaast onderzoek naar de verhaalbaarheid van de kosten op aannemer, architect en/of eventuele rechtsopvolgers. Ook onderzoek naar de rol en de verantwoordelijkheid van de school als bouwheer en van de rol van de gemeente.	Nee	1.000	25%	I		250
7	Gemeentefonds	De Algemene Uitkering kan hoger of lager uitvallen. In de praktijk blijkt de Algemene Uitkering aan grote schommelingen onderhevig is. Doordat de Algemene Uitkering vanaf 2026 al flink verlaagd is, is de kans op een nóg verdere verlaging zeer klein.	Geen beheersmaatregel, wel periodieke monitoring bij verschijnen nieuwe circulaires.	Nee	2.000	5%	S		200
6	Claims ivm ruimtelijke ontwikkelingen	Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen leiden tot claims bij de gemeente, die niet altijd verlegd kunnen worden naar ontwikkelende partijen.	Geen	Nee	400	50%	I		200
5	Tijdelijke huisvesting schoollocaties	In het nieuwe IHP is de fasering voor nieuwbouw van scholen zo opgesteld dat alleen voor de St. Bavoschool in 2024 tijdelijke huisvesting benodigd is. Indien de uitvoering qua planning toch anders verloopt bestaat het risico dat er toch voor een aantal scholen tijdelijke huisvesting benodigd is.	Monitoring	Ja	400	25%	S		200
2	Rembrandtbrug	De reeds gemaakte plankosten worden afgeboekt bij de jaarrekening 2024. Er resteert nog een risico op nakomende kosten.		Nee	400	25%	I		100
7	Leningen / Garantstellingen	De gemeente staat garant voor leningen aan instellingen met een	Geen	Nee	2.000	5%	I		100

		maatschappelijk belang. Uitstaande leningen worden mogelijk niet terugbetaald of uitstaande garanties worden aangesproken doordat de betreffende partij in financiële problemen komt. Een groot deel van de garantiestellingen heeft betrekking op leningen aan woningcorporaties die via het WSW worden geborgd. Als gemeente hebben wij hierbij een achtervangpositie.							
2	IBOR - Openbare verlichting	Het verlichtingsareaal is sterk verouderd en de constructieve veiligheid is niet inzichtelijk.	Lichtmasten ouder dan 40 jaar worden op sterkte gemeten obv een z.g.n. rotatie-meting. Op basis van inspectie wordt een vervangingsprogramma voor geheel OVL-areaal opgesteld en daarna uitvoeren.	Nee	400	25%	I		100
Overhead	Juridische zaken	Juridische kwaliteit van het handelen van de gemeente voldoet niet; kwaliteitsnormen worden niet altijd gehaald en regelgeving is niet (volledig) actueel, de gemeente voldoet niet aan alle wet- en regelgeving door achterstand implementatie wet- en regelgeving. Geen/minimale inzet op juridische kwaliteitszorg	Geen	Nee	400	25%	I		100
6	Legesopbrengsten	Teruglopende bouwactiviteiten of uitstel van projecten kunnen leiden tot lagere opbrengsten van bouwleges.	Geen	Nee	400	25%	I		100
2	IBOR - Elektrische installaties	De elektrische installaties van de gemeente (ook buiten IBOR) zijn niet aantoonbaar elektrisch veilig. Veilig werken cf. de regelgeving is niet mogelijk doordat geen Installatieverantwoordelijke binnen de gemeente is aangewezen en er geen handboek voor aanwezig is.	Geen	Nee	1.000	5%	S		100
Subtotaal risico's groter dan of gelijk aan € 100.000									15.750
Subtotaal risico's kleiner dan € 100.000									500
<b>Totaal risico's</b>									<b>16.250</b>

## Fraude- en continuïteitsrisico's

Net als elke organisatie loopt ook de gemeente Woerden een risico op fraude. Hiervoor is een frauderisicoanalyse uitgevoerd en wordt in de organisatie aandacht besteed aan het onderwerp integriteit.

Gezien het positieve structurele saldo van de begroting is het continuïteitsrisico beperkt. Daarnaast is er het 'vangnet' van een artikel-12 status, hierdoor is het niet mogelijk voor een gemeente om failliet te gaan. De ontwikkeling van de schuldquote blijft in dit kader wel een punt van aandacht.

## Niet kwantificeerbare risico's

Niet alle risico's zijn in een geldswaarde uit te drukken. Dat wil niet zeggen dat dergelijke niet kwantificeerbare risico's geen schade aan de gemeente kunnen berokkenen. Hier moet met name gedacht worden aan gebeurtenissen die imagoschade tot gevolg hebben. Het spreekt voor zich dat dergelijke risico's om beheersmaatregelen vragen en een plek in deze paragraaf verdienen, wanneer de impact ervan groot kan zijn. Dit betreft bijvoorbeeld:

- Juridische risico's / aansprakelijkheidsstelling
- Gewenste maatschappelijke effecten van het beleid worden niet bereikt
- Frauderisico's en integriteitsrisico's

## Weerstandsvermogen

Het is van belang te weten of sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Aangezien het risicoprofiel bekend is, kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De verhouding tussen beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit wordt ook wel het weerstandsvermogen genoemd. Deze wordt als volgt berekend:

Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit.

Het totaalbedrag aan kwantificeerbare risico's bedraagt € 16,25 miljoen. Het is te verwachten dat het jaarlijkse totaal berekende bedrag aan risico's fluctueert. Ten opzichte van de vorige risico-inventarisatie hebben wij een aantal risico's naar beneden bijgesteld, waardoor het risicobedrag lager uitkomt. De belangrijkste daarvan is het risico op kostenoverschrijdingen voor de Rembrandtbrug, omdat dit project stopgezet wordt. In de Financiële Verordening is afgesproken dat de omvang van de bekleemde algemene reserve minimaal de omvang van factor 1,4 maal het netto cumulatieve incidentele risico (niet gedekt door bestemmingsreserve) gedurende de meerjarenbegroting + een factor 1,4 van het jaarbedrag van de structurele risico's dat voorzien wordt in de komende jaren bedraagt.

Wij streven naar een weerstandsvermogen van 1,4 ten opzichte van de geïdentificeerde netto risico's die niet worden gedekt door bestemmingsreserves of voorzieningen.

De verhouding tussen de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Beschikbare weerstandscapaciteit (excl. onbenutte belastingcapaciteit)	46.010	38.937	51.422	53.422	55.422	57.422
Beschikbare weerstandscapaciteit (incl. onbenutte belastingcapaciteit)	47.935	40.862	52.081	54.081	56.081	58.081
Totaal Risico's	23.750	25.850	16.250	16.250	16.250	16.250
Benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,4%)	33.250	36.190	22.750	22.750	22.750	22.750
<b>Weerstandsvermogen (excl. onbenutte belastingcapaciteit)</b>	<b>1,9</b>	<b>1,5</b>	<b>3,2</b>	<b>3,3</b>	<b>3,4</b>	<b>3,5</b>
<b>Weerstandsvermogen (incl. onbenutte belastingcapaciteit)</b>	<b>2,0</b>	<b>1,6</b>	<b>3,2</b>	<b>3,3</b>	<b>3,5</b>	<b>3,6</b>

Uit de tabel blijkt dat er ook bij het opstellen van de begroting voor de risico's voldoende dekking is vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen bedraagt 3,2. Dit is boven de minimaal gewenste 1,4. Doordat het eigen vermogen de komende jaren wordt versterkt, via de jaarlijkse toevoeging aan de Algemene Reserve van € 2 miljoen, ontwikkelt de weerstandsratio zich de komende jaren in gunstige zin.

## Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Zij kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Daarom schrijft het Besluit begroting en verantwoording (BBV) voor dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat:

- 1) netto schuldquote en 2) netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- b. solvabiliteitsratio
- c. grondexploitatie
- d. structurele exploitatieruimte
- e. belastingcapaciteit

In onderstaande tabel geven we de kengetallen en hun verloop weer.

Kengetal	Rekening 2023	Begroting 2024	Actueel Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
a1. netto schuldquote	103%	138%	103%	116%	129%	132%	132%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	102%	138%	103%	116%	129%	132%	132%
b. solvabiliteitsratio	26%	19%	26%	23%	23%	23%	23%
c. grondexploitatie	3%	1%	0%	2%	4%	0%	-2%
d. structurele exploitatieruimte	4,0%	1,4%	1,5%	0,6%	-2,0%	-1,9%	-2,5%
e. belastingcapaciteit	107%	118%	118%	116%	116%	116%	116%

Aan de kengetallen zijn door de toezichthouder geen normen verbonden, maar ze hebben wel een signaleringswaarde. Deze signaleringswaarden zijn als volgt:

Signaleringswaarden	Minste risico	Neutraal	Meeste risico
a1. netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
b. solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
c. grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
d. structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
e. belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

De kengetallen geven inzicht in de (ontwikkeling van de) financiële positie van de gemeente. Ze maken onder meer inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Daarnaast geven ze inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente. Hieronder wordt per kengetal uitgelegd welke verhouding wordt uitgedrukt en hoe het desbetreffende kengetal zich ontwikkelt.

#### a. netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de financiële positie drukken. De signaalwaarde voor de netto schuldquote bedraagt 130%. Wanneer de netto schuld groter is dan 130% van de inkomsten, is sprake van een erg hoge schuld.

#### b. solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% (signaalwaarde) heeft een gemeente haar bezit zwaar belast met een schuld.

#### c. grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de in exploitatie genomen bouwgronden) is ten opzichte van de totale jaarlijkse baten. Het geeft aan of een gemeente veel geld heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit geld moet namelijk nog worden terugverdiend vanuit grondverkoop. Een grondexploitatie van 20% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

#### d. structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan in welke mate de structurele lasten van de gemeente worden gedekt door structurele baten. Een kengetal van 0% of hoger geeft aan dat er sprake is van een structureel sluitende begroting. Wanneer dit kengetal negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten in de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

### **e. belastingcapaciteit**

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag is, betekent het dat de gemeente in principe nog meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een politieke beleidskeuze. Een kengetal boven de 100% kan een indicatie geven van de mate waarin de gemeente voor het structureel kunnen dekken van de begroting afhankelijk is van de eigen belastingbaten. Dit is echter niet alleen bepalend. Met name de eventueel nog beschikbare ruimte in de onbenutte OZB-belastingcapaciteit geeft aan of er nog ruimte is voor verhoging van de OZB-baten.

### **Analyse ontwikkelingen kengetallen**

De schuldquote blijft zoals bekend een punt van aandacht. In 2024 zijn maatregelen genomen om het investeringsniveau terug te brengen tot maximaal € 23 miljoen per jaar. Dit met als doel om de schuldquote op de lange termijn onder de 130% te houden. Deze keuzes zorgen ervoor dat de schuldquote zich gunstiger ontwikkelt dan in de Begroting 2024 opgenomen. Door de lagere Algemene Uitkering dalen de totale baten (de 'noemer' in de bepaling van de schuldquote). Hierdoor komt de schuldquote in 2027 en 2028 net iets boven deze streefwaarde uit. Naar verwachting zal dit beeld volgend jaar weer iets positiever uitkomen.

De solvabiliteit zit binnen de bandbreedte van een 'neutraal risico', maar zit wel aan de onderkant van deze bandbreedte. Dit maakt dat we weinig buffers hebben om grote tegenvallers op te vangen. Omdat de omvang van de schulden jaarlijks iets toeneemt is het ook wel van belang dat ook het Eigen Vermogen toeneemt. Door de storting van de resultaten bij de jaarrekening in de algemene reserve en de begrote jaarlijkse storting van € 2 miljoen verwachten wij dat ook de solvabiliteit de komende jaren op voldoende niveau blijft, maar dit blijft net als de schuldquote zeker een punt van aandacht.

De omvang van de ratio grondexploitatie is afhankelijk van de boekwaarde van de grondexploitaties. De totale omvang is hiervan beperkt, waardoor het risicoprofiel ook laag is. Door opbrengsten en kosten van grondexploitaties qua timing met elkaar in evenwicht te houden blijft ook deze ratio in de toekomst naar verwachting op een gezond niveau.

De structurele exploitatieruimte is in het meerjarenperspectief op dit moment nog negatief. Dit komt voornamelijk doordat de Algemene Uitkering vanaf 2026 flink lager wordt (het bekende 'ravijnjaar'). Omdat er richting de Kadernota 2026 maatregelen voorgesteld zullen worden om uiteindelijk op een sluitend meerjarenperspectief te komen, zal ook deze ratio vanaf volgend jaar waarschijnlijk weer op een gezond niveau komen.

Het kengetal belastingcapaciteit bevindt zich op een relatief hoog niveau. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de gemiddelde tarieven voor Nederland voor 2025 nog niet bekend zijn. De tarieven van 2025 worden dus vergeleken met de tarieven van 2024 van Nederland. Dit geeft een vertekend beeld. Bij de jaarrekening wordt wel de vergelijking gemaakt met de landelijke tarieven over hetzelfde jaar.

## PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

### 1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De gemeente heeft de openbare ruimte in beheer. In die ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor die activiteiten bestaat de openbare ruimte uit een aantal kapitaalgoederen op gebied van infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continu budgettaire middelen vergt. Doel van deze paragraaf is om daar inzicht in te geven en het kader te schetsen voor zes hoofdonderwerpen: integraal beleid openbare ruimte (o.a. wegen, groen, kunstwerken en meubilair), riolering, baggeren, sportvelden, begraafplaatsen en gebouwen.

### 2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

#### Integraal beheer openbare ruimte

Het model Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) vormde de basis van het integrale gemeentelijk beleid voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Het model gaat in de basis uit van het bekende onderstaande model waarbij aan drie verschillende knoppen wordt gedraaid. Alle drie houden direct verband met elkaar, dus draai je aan een ervan dan bewegen de andere twee mee.



Om de knop *Kwaliteit* te definiëren wordt gebruikgemaakt van de landelijke richtlijnen van het CROW. De Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van het CROW beschrijft, met zogenoemde Beeldmeetlatten, verschillende onderhoudsniveaus voor objecten in de openbare ruimte. Om de beeldkwaliteit helder te beschrijven, is gekozen voor vijf onderhoudsniveaus. De vijf niveaus variëren van zeer hoog (A+) tot zeer laag (D). Deze beeldmeetlatten zijn onder te verdelen in de thema's:

- Schoon: het gaat er hierbij om of de openbare ruimte schoon en netjes is.
- Heel en veilig: het gaat er hierbij om of er schades in de openbare ruimte aanwezig zijn. Deze schades kunnen invloed hebben op de uitstraling (heel) en/of de bruikbaarheid (veilig) van de openbare ruimte.

Na de Strategische Heroriëntatie uit 2020 is het IBOR-beleid niet meer van toepassing en is teruggevallen op de wettelijke zorgplicht. Hiermee is het enige kader voor het beheer en onderhoud dat de veiligheid voor gebruikers van de openbare ruimte niet onnodig in het geding komt. Het IBOR-model, met de CROW-beeldmeetlatten, wordt nog wel ingezet voor de structurele metingen van de kwaliteit van de openbare ruimte.

### 3. Beleid en belangrijkste projecten per hoofdonderwerp

In 2024 wordt gewerkt met de volgende beleidsplannen:

- Beleidsplan Gemeentelijk Water en Klimaatbestendig (GWK)
- Groenblauw Omgevingsplan Woerden
- AVOI en Handboek Kabels & Leidingen

- Handboek Inrichting Openbare Ruimte Woerden (HIOR)
- Baggerplan 2022
- Meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen (MOP)
- Beleidsplan Sport, spelen en bewegen
- Bomenverordening
- Ecologisch Actieplan

### Startnotitie Herijking Openbare Ruimte

In 2023 is het programma *Herijking Openbare Ruimte* aangekondigd en gestart. Het programma heeft als doel om te komen tot een visie op de openbare ruimte. Na de startnotitie is een begin gemaakt met het evalueren van het beleid om te komen tot een Keuzeknoppendocument. Het eindresultaat moet zichtbaar worden middels een Strategisch Assetmanagementplan en Instandhoudingsplannen. In 2025 wordt dit programma voortgezet.

### 4. Kwaliteitsniveaus vertaald naar de begroting

De kwaliteitsniveaus (geldend na de Strategische Heroriëntatie, d.w.z. niveau 'wettelijke zorgplicht') zijn in financiële zin vertaald in de begroting (zie ook programma 2). De hierna volgende tabel geeft weer wat de budgetten zijn voor onderhoud (interne uren en derden), overig (kapitaallasten, belastingen etc.) en voor vervanging en reconstructie. De vervangings- en reconstructiemaatregelen worden daarbij gedeeltelijk via investeringen gefinancierd. Daarnaast zijn investeringen opgenomen die worden afgeschreven. In de tweede kolom staan de investeringen 2025.

BEGROTING 2025 (Bedragen x € 1.000)		Onderhoud 2025	Kapitaallasten 2025	Totaal exploitatie 2025	Vervanging/ reconstructie
A) IBOR	1-Verhardingen	1.593	3.470	5.064	5.810
	1-Straatreiniging	679	3	682	0
	1-Gladheidbestrijding	286	72	358	0
	2-Groenvoorziening	3.069	289	3.359	1.049
	2-Onkruidbestrijding	695	0	695	0
	2-Speelvoorzieningen	341	224	565	363
	3-Straatmeubilair	310	0	310	0
	3-Verlichting	1.814	380	2.193	1.006
	4-Beschoeiingen	64	653	717	2.350
	5-Civiele kunstwerken	1.087	646	1.733	453
<b>Subtotaal</b>		<b>€ 9.939</b>	<b>5.737</b>	<b>15.676</b>	<b>11.031</b>
B)	Riolering	3.132	1.966	5.098	6.537
C)	Baggeren	633	0	633	0
D)	Sportvelden	367	671	1.038	110
	Begraafplaatsen	206	124	330	40
<b>Totaal</b>		<b>€ 14.277</b>	<b>8.498</b>	<b>22.775</b>	<b>17.718</b>

### 5. Overzicht hoeveelheden

In totaal beheert gemeente Woerden een areaal met een vervangingswaarde van meer dan 500 miljoen euro. Vervangingswaarde is, net als bij een auto, de actuele waarde van het object als dit nieuw aangeschaft zou moeten worden. In de onderstaande tabellen zijn de totale hoeveelheden van het areaal gegeven. Hierbij wordt per onderdeel de vervangingswaarde getoond. Aantallen en waarde bepaald d.d. april 2024.

## Wegen

Onderdeel	Hoeveelheid eenheid	Vervangingswaarde
Asfaltverharding	1140000 m2	€ 155 mln
Elementenverharding	1620000 m2	€ 160 mln
<b>Totale vervangingswaarde</b>		<b>€ 315 mln</b>

## Groen

Onderdeel	Hoeveelheid eenheid	Vervangingswaarde
Bomen	32000 stuks	€ 21 mln
Beplanting	600000 m2	€ 10 mln
Gras	2870000 m2	€ 4 mln
<b>Totale vervangingswaarde</b>		<b>€ 35 mln</b>

## Civiele kunstwerken

Onderdeel	Hoeveelheid eenheid	Vervangingswaarde
Fiets- voetgangersbruggen	173 stuks	€ 15 mln
Vaste verkeersbruggen (alle verkeer)	100 stuks	€ 23 mln
Beweegbare bruggen (alle verkeer)	5 stuks	€ 17 mln
Damwandconstructies hout	17.000 m	€ 10 mln
Damwandconstructies kunststof	14.000 m	€ 11 mln
Damwandconstructies beton en staal	7.000 m	€ 15 mln
Kademuren	2.500 m	€ 7 mln
Onderdoorgangen (alle verkeer)	5 stuks	onbekend
Fietstunnels	3 stuks	€ 4 mln
Steigers	92 stuks	€ 1 mln
Afmeervoorzieningen	ca. 750 stuks	€ 0,5 mln
Pontje	1 stuks	€ 0,5 mln
Geluidsschermen	600 m	€ 0,5 mln
Wegfundering De Kanis	1 stuks	€ 10 mln
<b>Totale vervangingswaarde</b>		<b>€ 114,5 mln</b>

## Diverse meubilair

Onderdeel	Hoeveelheid Eenheid	Vervangingswaarde
Verkeerspalen	5.800 stuks	€ 0,5 mln
Verkeersborden	6800 stuks	€ 0,5 mln
Hekwerken	19000 stuks	€ 1 mln
NBd-borden	145 stuks	€ 0,3 mln
Dynamische zakpalen	3 stuks	€ 0,1 mln
Evenementeninstallaties	20 stuks	€ 0,6 mln
Overig	13.817 stuks	€ 3,5 mln
Speelplekken	224 stuks	€ 4,5 mln
Verkeersregelinstallaties	5 stuks	onbekend
<b>Totale vervangingswaarde</b>		<b>€ 11 mln</b>

## Water

Onderdeel	Hoeveelheid eenheid	Vervangingswaarde
Waterloop	1.980.000 m2	geen
Beschoeiingen	100000 m2	€ 21 mln
<b>Totale vervangingswaarde</b>		<b>€ 21 mln</b>



## Openbare verlichting

Onderdeel	Hoeveelheid eenheid	Vervangingswaarde
Armaturen	12000 stuks	€ 6,5 mln
Lichtmasten	11000 stuks	€ 12 mln
Kasten ('eigen net')	40 stuks	€ 2,5 mln
<b>Totale vervangingswaarde</b>		<b>€ 21 mln</b>

## 6. Belangrijkste aandachtspunten

### ad A - IBOR

#### 1. Verharding (wegen), straatreiniging (inspectie om het jaar)

Voor het wegenonderhoud wordt op basis van de meeste actuele resultaten uit de weginspectie (d.d. zomer 2024) het benodigde onderhoud bepaald. De resultaten van de Herijking Openbare Ruimte worden verwerkt in het onderhoudsprogramma. Het wegenonderhoud wordt zo goed mogelijk afgestemd op het onderhoud van de rest van de openbare ruimte (groen, civiele kunstwerken, beschoeiingen en riolering).

#### 2. Groen en speelvoorzieningen (jaarlijkse inspectie)

Ook voor het onderhoud van het groen en de speelvoorzieningen gelden de kaders vanuit de Herijking Openbare Ruimte.

Groen: Daarnaast zijn het Groenblauwe Omgevingsplan en de periodieke inspecties de basis waarop het onderhoud wordt uitgevoerd. Het onderhoudsniveau wordt afgestemd op de omgeving en er wordt proactief ingezet op het voorkomen van achterstallig onderhoud in de toekomst.

Onkruidbestrijding op verharding: Binnen de gemeente Woerden is gekozen voor het borstelen en af en toe branden van de verharding.

Speelplaatsen: Het regulier onderhoud van de speelplaatsen vindt plaats conform de kaders vanuit de Herijking Openbare Ruimte en op basis van het Uitvoeringsplan spelen 2017-2029. In 2025 wordt wederom extra aandacht gegeven aan het faciliteren van sporten/bewegen in de openbare ruimte.

#### 3. Overig meubilair (vijfjaarlijks)

Het overige meubilair wordt onderhouden conform de kaders vanuit de Herijking Openbare Ruimte en geldende wettelijke richtlijnen. Bij vervanging wordt wanneer mogelijk gekozen voor een circulaire invulling.

#### 4. Beschoeiingen (vijfjaarlijks)

Onderhoud en vervanging worden ingepland op basis van inspectie en de wettelijke zorgplicht.

#### 5. Civiele kunstwerken (vijfjaarlijks)

Civiele kunstwerken (bruggen, tunnels, steigers e.d.) worden beheerd conform de wettelijke zorgplicht. De kwaliteit wordt gebaseerd op basis van inspecties.

### ad B - Riolering

Eind 2022 is het eerste Gemeentelijk WaterbeleidsPlan 2018-2022 (GWP) vervangen door het Beleidsplan Gemeentelijk Water en Klimaatbestendig 2023-2027 (GWK). Dit is een strategisch beleidsplan waarin de invulling van het gemeentelijk waterbeheer en klimaatbestendige maatregelen staan beschreven. Het belangrijkste en kostbaarste middel voor het gemeentelijk waterbeheer zijn de riolering en bijbehorende voorzieningen. In het GWK zijn de aanwezige

voorzieningen, beheer, onderhoud en vervanging van de voorzieningen, de verbetermaatregelen en een overzicht van de financiële gevolgen opgenomen.

Op basis van het GWK en in afstemming met het wegenonderhoud wordt de riolering onderhouden, hersteld en waar nodig vervangen. Dit in het kader van het werk-met-werkprincipe.

#### **ad C - Baggeren**

Het baggeronderhoud vindt in 2025 plaats op basis van het Baggerplan en de afspraken met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

#### **ad D - Sportvelden/sporten in de openbare ruimte**

Het onderhoud van de sportvelden wordt uitgevoerd conform het Sport- en speelbeleid uit 2015 en de keuzes uit de taskforce.

#### **ad E - Begraafplaatsen**

De gemeentelijke begraafplaatsen worden op kwaliteitsniveau B/C onderhouden. Entrees of andere gezichtsbepalende plekken op een begraafplaats worden voor het onderdeel 'schoon' onderhouden op kwaliteitsniveau B. De basis voor het beheer en onderhoud is het Beleidsplan gemeentelijke begraafplaatsen Woerden 2020-2030. Op basis hiervan zijn de geldende verordeningen aangepast en wordt ingezet op een kostendekkende exploitatie van begraven. In het beleidsplan is tevens een aanpak beschreven hoe de gemeente in de toekomst wil omgaan met veranderende behoeften omtrent afscheid, herdenken en lijkbezorging.

## **7. Vastgoed**

### **Gemeentelijk vastgoed**

Uitgangspunt voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed is het meerjarenonderhoudsplan, gebaseerd op de NEN 2767. Het MJOP is in 2023 voor de periode 2023-2030 vastgesteld en wordt eenmaal per vier jaar herijkt. Het beleidsniveau voor de uitvoering van onderhoud is conditiescore 3 (wat overeenkomt met cijfer van ongeveer 6,5 op een schaal van 10). De actuele gemiddelde jaarlijks benodigde middelen voor uitvoering van het onderhoud bedragen plusminus € 1,7 mln. De jaarlijkse begrotingslast voor het uitvoeren van onderhoud bedraagt in 2025 plusminus 1 miljoen euro.

Steeds wordt geprobeerd het meerjarenonderhoudsplan goedkoper uit te voeren door het voeren van scherpe onderhandelingen met aannemers. Het ligt echter in de lijn der verwachting dat onderhoudskosten zullen stijgen als gevolg van inflatie en conjuncturele invloeden. Daarnaast zijn of worden sommige gebouwen in de praktijk slechts in geringe mate onderhouden, omdat als gevolg van besluitvorming de verwachting bestaat dat deze gesloopt, gerenoveerd of verkocht worden.

## PARAGRAAF 4 FINANCIERING

### 1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financieringsparagraaf heeft als doel de raad te informeren over het beleid op het vlak van financiering/treasury en de daarmee samenhangende risico's.

### 2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

In 2001 is de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) in werking getreden. Decentrale overheden zijn verplicht een treasurystatuut op te stellen. De meest recente versie van ons treasurystatuut is vastgesteld op 4 januari 2024. Treasury wordt gedefinieerd als: het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het treasurystatuut heeft als doel om sturing te geven aan de treasuryfunctie en om binnen de wettelijke kaders de financiële risico's te beperken.

In de Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) is opgenomen dat het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de begrotingseisen te respecteren. De gelijkwaardige inspanning wordt uitgedrukt in een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk.

Gemeenten, provincies, waterschappen en openbare lichamen ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn verplicht tot deelname aan schatkistbankieren, wat inhoudt dat zij hun liquide middelen moeten aanhouden bij de schatkist van het Rijk. Verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden is ingesteld om de overheidsschuld terug te dringen. Het rekening-courantsaldo bij de Bank Nederlandse Gemeenten wordt afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van het Rijk.

Het beleid is erop gericht de rentelasten zo veel als mogelijk te beperken door op het juiste moment leningen aan te trekken of gelden uit te zetten op basis van de treasuryprognose en de actuele renteontwikkeling.

### 3. Ontwikkelingen

#### *Financieringspositie*

Het geïnvesteerd vermogen, dat zijn de boekwaarden van alle geactiveerde investeringen (inclusief voorraden), bedraagt per 1 januari 2024 € 367 miljoen. Het schuldrestant van de aantrokken langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2024 € 194 miljoen en de stand van de eigen reserves en voorzieningen € 89 miljoen, exclusief verliesvoorziening.

#### *Risicobeheer*

Onder risico's wordt begrepen: rente-, krediet-, liquiditeits- en valutarisico's. Deze spelen in Woerden als volgt een rol:

- De te beheersen renterisico's op grond van de Wet Fido uiten zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan de korte en lange schuld. Deze worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.
- Valutarisico's spelen geen rol. Transacties in vreemde valuta doen zich niet voor en de gemeente neemt alleen deel in het aandelenvermogen van twee (semi-)overheidsgerichte instellingen, namelijk Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens. Dit aandelenbezit is echter niet gebaseerd op winst oogmerk c.q. speculatieve doeleinden. Het risico van deze aandelen vinden wij verwaarloosbaar. De aandelen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs.
- De kredietrisico's zijn zeer gering. De risico's die voortvloeien uit een mogelijke waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het (niet) tijdig kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij (kredietrisico) worden in het Treasurystatuut geregeld conform de eisen die de Wet Fido stelt.

#### 4. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende middelen mogen worden aangetrokken op de geldmarkt. Dit maximum bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal (lasten) met een minimum van € 300.000. De kasgeldlimiet wordt voor 2024 geraamd op € 16,2 miljoen.

In onderstaande tabel is informatie opgenomen over de verwachte kasgeldlimiet. Bij het structureel overschrijden van de kasgeldlimiet dienen maatregelen genomen te worden zoals het aantrekken van langlopende geldleningen en/of het beperken van het aangaan van de korte schuld.

Grondslag (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Begrotingsomvang (totale lasten excl. mutaties reserves)	191.726	188.327	185.570	185.886
Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
- in bedrag	16.297	16.008	15.773	15.800

#### 5. Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld is de mate waarin het saldo van de rentelasten verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van een jaar of langer. Om dit risico te beperken, schrijft de wet voor dat herfinanciering jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen. Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één jaar te voorkomen. Indien wordt afgeweken van de renterisiconorm kan ontheffing worden verleend. Als bij afwijkingen de toezichthouder wordt geïnformeerd en ontheffing wordt verkregen, handelt de gemeente rechtmatig. Afwijking van de renterisiconorm is niet aan de orde voor de gemeente Woerden.

Grondslag (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<b>Begrotingsomvang (excl. mutaties reserves)</b>	<b>191.726</b>	188.327	185.570	185.886
<b>Toegestane renterisiconorm</b>				
- In procenten	20%	20%	20%	20%
- In bedrag, maximum	38.345	37.665	37.114	37.177
- In bedrag, minimum (wettelijk bepaald)	2.500	2.500	2.500	2.500
<b>Renterisico</b>				
- Renteherziening	0	0	0	0
- Aflossing	10.562	9.446	8.266	7.905
<b>Renterisiconorm</b>				
Toets renterisiconorm				
- Toegestane renterisiconorm	38.345	37.665	37.114	37.177
- Begroot renterisico	10.562	9.446	8.266	7.905
<b>Onderschrijding renterisiconorm</b>	<b>€ 27.783</b>	<b>€ 28.219</b>	<b>€ 28.848</b>	<b>€ 29.272</b>
<b>Overschrijding renterisiconorm</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## 6. Renteresultaat op treasury

Het BBV geeft als aanbeveling om in de financieringsparagraaf het renteresultaat op treasury op te nemen. Met onderstaand overzicht wordt gehoor gegeven aan deze aanbeveling.

	Begroting 2025	Werkelijk 2023	Begroting 2024
a1. externe rentelasten lange financiering	3.268	3.006	2.841
a2. externe rentelasten korte financiering	0	-865	0
a3. rente spaargelden	30	27	30
b. rentebaten	-129	-4	-2
<b>totaal a+b</b>	<b>3.169</b>	<b>2.165</b>	<b>2.869</b>
c1. rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-93	0	-188
c2. rente projectfinanciering door te berekenen taakvelden	0	0	0
<b>totaal c</b>	<b>-93</b>	<b>0</b>	<b>-188</b>
<b>Saldo door te berekenen externe rente (a+b+c)</b>	<b>3.076</b>	<b>2.165</b>	<b>2.681</b>
d1. rente over reserves	0	0	1.060
d2. rente over voorzieningen	0	0	164
<b>totaal d</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.224</b>
<b>e. aan taakvelden door te berekenen externe rente (a+b+c+d)</b>	<b>3.076</b>	<b>2.165</b>	<b>3.905</b>
<b>f. werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)</b>	<b>2.957</b>	<b>4.425</b>	<b>4.425</b>
<b>Renteresultaat op treasury (e-f)</b>	<b>119</b>	<b>-2.259</b>	<b>-520</b>
<b>Renteomslagpercentage</b>	<b>1,00%</b>	<b>1,50%</b>	<b>1,50%</b>

## 7. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

Voor de bepaling van de financieringspositie zijn de financieringsbehoefte (geïnvesteed vermogen in de huidige en nieuwe vaste activa) en de financieringsmiddelen (opgenomen langlopende leningen, reserves en voorzieningen) van belang. Het verloop van de financieringspositie over de jaren 2024 tot en met 2028 is opgenomen in onderstaande tabel.

Financieringspositie per 31-12 (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2023	Prognose 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<b>Financieringsbehoefte</b>						
Investerings	279.291	286.513	308.867	322.754	334.189	339.058
Financiële vaste activa	1.050	992	992	992	992	992
Grondexploitaties	5.064	-832	4.667	7.927	-63	-3.692
<b>Totaal financieringsbehoefte (1)</b>	<b>285.405</b>	<b>286.673</b>	<b>314.526</b>	<b>331.673</b>	<b>335.118</b>	<b>336.358</b>
<b>Financieringsmiddelen</b>						
Reserves	84.463	79.705	<b>79.587</b>	81.423	83.102	84.604
Voorzieningen	12.223	11.941	<b>12.677</b>	13.424	14.789	14.047
Opgenomen langlopende leningen	193.840	180.561	207.782	222.339	222.734	223.214
<b>Totaal financieringsmiddelen (2)</b>	<b>290.526</b>	<b>272.207</b>	<b>300.046</b>	<b>317.186</b>	<b>320.625</b>	<b>321.865</b>
<b>Financieringssaldo (2-1)</b>	<b>5.121</b>	<b>-14.466</b>	<b>-14.480</b>	<b>-14.487</b>	<b>-14.493</b>	<b>-14.493</b>

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose. Op basis van de verwachte baten en lasten (kasstromen) wordt een schatting gemaakt van het verwachte liquiditeitsverloop. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen. In onderstaande tabel is de verwachte ontwikkeling van de portefeuille aan langlopende leningen weergegeven.

Overzicht langlopende leningen (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2023	Prognose 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<b>Beginstand per 1 januari</b>	208.020	193.840	180.561	207.782	222.339	222.734
Nieuwe geldleningen	-	-	37.782	24.003	8.661	8.384
Aflossingen	14.180	13.279	10.561	9.446	8.266	7.904
<b>Eindstand per 31 december</b>	<b>193.840</b>	<b>180.561</b>	<b>207.782</b>	<b>222.339</b>	<b>222.734</b>	<b>223.214</b>

Het verloop van het saldo van de langlopende geldleningen van de laatste 10 jaar en de hieraan gekoppelde gemiddelde rentepercentages zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Datum	saldo langlopende leningen (x € 1.000)	gemiddelde rente	omslagperc.
1-1-2015	97.159	3,16%	3,75%
1-1-2016	88.418	3,52%	3,75%
1-1-2017	89.656	3,51%	3,75%
1-1-2018	94.872	3,22%	3,22%
1-1-2019	142.832	2,17%	2,20%
1-1-2020	146.826	2,04%	2,00%
1-1-2021	162.653	1,78%	2,00%
1-1-2022	166.594	1,44%	1,50%
1-1-2023	173.020	1,31%	1,50%
1-1-2024	193.840	1,47%	1,50%
1-1-2025	180.561	1,42%	1,00%

De afgesloten leningen van de laatste tien jaar zijn in onderstaande tabel opgenomen:

jaar	bedrag (x € 1.000)	rente
2014	10.000	2,06%
2014	10.000	1,61%
2016	10.000	0,75%
2017	15.000	1,47%
2018	10.000	-0,33%
2018	15.000	1,31%
2018	2.119	0%
2018	30.000	1,41%
2019	25.000	0,69%
2020	30.000	0,72%
2021	17.000	0,45%
2022	28.000	1,03%
2022	35.000	2,50%
2023	-	-
2024	-	-

## **8. Uitgangspunten**

In de meerjarenbegroting 2025-2028 is rekening gehouden met de volgende rentepercentages:

- Renteomslagpercentage 1,00 %
- Rente nieuwe investeringen 3,50 %
- Rente grondbedrijf 1,00 %

De netto-rentelasten die de gemeente verschuldigd is voor de aangetrokken geldleningen worden via het renteomslagpercentage verdeeld over de programma's. De toerekening vindt plaats op basis van de boekwaarde van de Materiële Vaste Activa. De rente wordt berekend vanaf 1 januari van het boekjaar volgend op de betreffende investering.

## **9. Verwachting**

Prognoses over de rente hebben doorgaans een min of meer "glazenbol" niveau. Dit gegeven wordt nog versterkt door de vele onzekerheden in de geopolitiek. De rente op de geld- en kapitaalmarkt is het afgelopen twee jaar gestegen, na een relatief lange periode van historisch lage rente. De komende jaren verwachten wij dat de rente stabiel blijft op het huidige niveau. Voor nieuwe geldleningen gaan we in de begroting uit van 3,5% rente, gebaseerd op de gemiddelde rentepercentages bij verschillende looptijden gedurende 2022 en 2023.

## PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING

### Wat is het doel van deze paragraaf?

Bedrijfsvoering draait om de vraag: hoe sturen en beheersen we de organisatie om de geplande resultaten effectief en efficiënt te realiseren? Ook voor de ambities in deze begroting is een goede bedrijfsvoering onontbeerlijk. Deze paragraaf geeft daarom inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen, te behalen resultaten en activiteiten voor de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Hieronder volgt eerst een stuk over de organisatieontwikkeling. Vervolgens komen de ontwikkelingen rondom informatiebeleid, juridische zaken en rechtmatigheid aan bod, evenals de laatste stand van zaken rondom DVO/UVO en personeel en overheid.

### Organisatieontwikkeling en bestuursopdracht

#### Inleiding

In maart 2024 is het programma 'organisatieontwikkeling' gestart. Dit programma geeft door middel van projecten invulling aan de organisatievisie en strategische doelen die in maart 2024 aan de raad gepresenteerd zijn.

In dit stuk beschrijven we eerst de verschillende begrippen die van belang zijn voor de organisatieontwikkeling. Dit zijn respectievelijk de organisatievisie, de strategie, de bijbehorende projecten, de kernwaarden en tot slot het organisatieprogramma. Vervolgens stippen we kort uit wat er in 2025 te gebeuren staat.

#### Visie, strategie, projecten, kernwaarden en programma

De visie van de organisatie luidt: *“Met passie en plezier werken we voor onze inwoners en ondernemers. Wij zijn wendbaar, verbinden ‘binnen’ aan ‘buiten’ en maken duidelijke keuzes. Wij werken vanuit ons ambacht en benutten dit ten volle door samen te werken. En we doen dit in cadans, zodat wij een betrouwbare partner kunnen zijn.” De verbondenheid met de lokale samenleving, met het (groene) hart, is nadrukkelijk in de slogan opgenomen: “Verbonden met het hart”.*

Deze organisatievisie is een ideaalbeeld. De in maart aan de raad gepresenteerde strategie, met daarin de doelen voor de komende vier jaar, brengt de organisatie vervolgens in staat om zich naar dit beeld te organiseren.

In het tweede kwartaal zijn directie en management zes projecten gestart die op hun beurt bijdragen aan de gewenste veranderingen. Deze projecten zijn:

- Organisatiestructuur & cultuur
- Aanpak Dienstverlening
- Procesverbetering
- Sprints (sprint 1: Telefonische bereikbaarheid verbeteren)
- Grip op projecten (incl. portfoliomanagement)
- Verminderen werklast

Daarnaast werken we aan onze maatschappelijke doelen vanuit vier kernwaarden. Deze kernwaarden moeten betekenis krijgen voor de medewerkers en hiervoor zijn in september '24 visietours gestart. Iedere werknemer kon participeren in deze visietours en zodoende helpen (Woerdense of eigen) betekenis te geven aan de kernwaarden. De vier kernwaarden van de organisatie zijn:

- Eigenaarschap
- Vertrouwen
- Samenspel
- Voortdurend leren & verbeteren

Het programma organisatieontwikkeling faciliteert de projecten bijvoorbeeld door middel van ontwikkeldagen waarin directie, teammanagers en projectleiders samenkomen, door spiegelmomenten op de inhoud te verzorgen en de voortgang en samenhang met andere projecten en de organisatievisie te



bewaken. Het programma kan een project ook in budgettair opzicht faciliteren en bijvoorbeeld (noodzakelijke) externe expertise inhuren. Strategische communicatie, met name gericht op medewerkers, is nauw verbonden aan het programma en de projecten. Doel: onze medewerkers niet alleen meenemen in de veranderingen, maar hen ook te laten participeren.

#### Wat gaan we in 2025 doen?

In 2025 gaan we verder op de ingezette koers. De gestarte projecten zullen verder uitgewerkt worden en uitvoering krijgen. Medewerkers gaan veranderingen merken, zoals vastgestelde normen van onze dienstverlening, wijzigingen in de organisatiestructuur, leiderschapsontwikkeling en -communicatie en aandacht voor vastleggen en actueel houden van processen. Na succesvolle implementatie en uitvoering in de organisatie kan een project afgerond worden binnen het programma.

In 2025 zal ook het project 'Kompas van Woerden' starten. Met dit belangrijke project werken we toe naar een inhoudelijke visie (kompas) die duidelijke richting geeft aan visie- en beleidsdocumenten. Het kompas kan zodoende keuzes faciliteren door deze langs de lijn van het kompas te toetsen. Het kompas maken we in samenwerking met inwoners, raad, college en organisatie.

#### **Informatiebeleid**

Het informatiebeleid valt uiteen in ICT (het gebruik van systemen, digitale communicatie en computers) en informatiebeveiliging. Hieronder stukken over beide onderwerpen, met onder beveiliging speciale aandacht voor NIS2, ENSIA en privacy.

#### ICT

ICT blijft belangrijk voor onze taken en het functioneren van de gemeente. Onze organisatie en de maatschappij worden steeds meer afhankelijk van ICT. Bedrijfsprocessen moeten goed werken met IT, waarbij we een balans zoeken tussen gebruiksvriendelijkheid en informatiebeveiliging.

De ontwikkeling naar een informatiesamenleving biedt kansen en uitdagingen. We kunnen onze dienstverlening verbeteren, transparantie en vertrouwen vergroten en maatschappelijke uitdagingen aanpakken. Inwoners en ondernemers vragen om goede randvoorwaarden voor de omgang met data en digitale voorzieningen. Samen werken we aan efficiënte en effectieve digitale oplossingen, met aandacht voor veiligheid, toegankelijkheid, privacy en gelijke behandeling.

Intern blijft de wens om digitaal samen te werken. Het is belangrijk dat medewerkers plaats- en tijdonafhankelijk kunnen werken, zowel onderling als met inwoners en partners. Het juiste gebruik van bestaande en nieuwe applicaties kan hierbij helpen. ICT en DIV werken samen om een goede informatievoorziening te bieden en een stabiel en veilig digitaal netwerk te onderhouden. Een belangrijke opgave hierin is opgave om pro-actief informatie te openbaar maken (conform de Wet Open Overheid).

Gegevensbeheer blijft datagericht werken ondersteunen. Data geeft inzicht en kan maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken ondersteunen. We bieden dit inzicht al voor het sociaal domein en nu ook steeds meer voor bedrijfsvoering. De komende periode vertalen we KPI's van organisatieontwikkeling steeds meer naar dashboards.

Technische ontwikkelingen helpen ons om collega's en inwoners beter te ondersteunen. Denk aan 3D en Digital Twin, waarbij een virtuele representatie van de gemeente wordt gemaakt. Ook Datawarehousing, waarbij data uit verschillende systemen in één database wordt opgeslagen, helpt ons snel en efficiënt te reageren op vraagstukken. We werken ook aan de presentatie van data, bijvoorbeeld in een dashboard, rapport of geografische kaart.

## Informatiebeveiliging

### *NIS2*

De maatschappelijke impact van verstoringen neemt steeds verder toe doordat ICT steeds meer is verweven met bedrijfsprocessen, en doordat organisaties onderling steeds meer met elkaar verweven raken in ketenprocessen. Dit is aanleiding geweest om vanuit Europa te komen tot een nieuwe richtlijn: de Network and Information System (NIS2)-richtlijn. In Nederland wordt deze richtlijn momenteel omgezet in de cyberbeveiligingswet.

Het is duidelijk dat deze wet voor gemeenten flinke gevolgen zal gaan krijgen. De richtlijn stelt namelijk strengere normen aan onze beveiliging. De impact is onder andere:

- Beveiliging van technische automatisering (zoals verkeersregelininstallaties, camera's, brugbediening) moet passende aandacht gaan krijgen. Dit is tot nu toe een onderbelicht domein geweest.
- Ministeries hebben taken gedelegeerd aan gemeenten. De ministers zullen zich ook over deze gedelegeerde taken moeten verantwoorden. De verwachting is dat hiervoor verantwoordingskaders zullen worden opgelegd waaraan de gemeente moet voldoen. Mogelijk heeft de gemeente dit weer bij andere partijen ondergebracht (bijvoorbeeld GGD voor volksgezondheid) waardoor hier veel interactie met derde partijen nodig kan zijn.
- Er zal veel meer aandacht gegeven moeten worden aan beveiliging waar de gemeente taken niet zelf uitvoert (uitbesteed aan leveranciers, verbonden partijen, werk in ketens). Hiervoor zijn nog geen normen gesteld, maar de gemeente moet straks wel aan deze normen voldoen. Hier kan veel interactie met derde partijen nodig zijn.
- De BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) wordt een wettelijke verplichting. Het volwassenheidsniveau waarna we toe moeten werken zal waarschijnlijk niveau 3 zijn. Dit is momenteel nog niet in de gehele organisatie het geval.
- Er komt een voorgeschreven wijze om informatiebeveiliging in onze organisatie toe te passen. Op deze wijze wordt de organisatie, en in het bijzonder de bestuurder, in staat om de juiste afwegingen te maken.

### *ENSIA*

Het Gemeentelijk InformatieBeveiligingsBeleid toont de kaders en verantwoordelijkheden waarbinnen de gemeente de informatiebeveiliging inricht en onderhoudt. Daarbij geldt de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) als leidend normenkader. Hier zijn vervolgens de '10 bestuurlijke principes voor informatiebeveiliging' aan toegevoegd. De informatiebeveiliging draagt actief bij aan de vereisten voor een veilige verwerking van persoonsgegevens (waaronder AVG en Wpg) waarbij security by design wordt toegepast. Verantwoording over de stand van de informatiebeveiliging wordt jaarlijks afgelegd middels ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).

### *Privacy*

Privacy gaat over het beschermen van persoonsgegevens. Sinds mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. De AVG regelt de rechtmatige en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens binnen de EU. Daarnaast is sinds 2019 de aangepaste Wet politiegegevens (Wpg) van toepassing op gegevensverwerkingen door boa's in de uitvoering van hun opsporingstaak. Hiermee heeft de bescherming van persoonsgegevens en politiegegevens een nog grotere rol gekregen binnen de organisatie. Het komende jaar blijft privacy door maatschappelijke vraagstukken en de steeds verder gaande digitalisering een belangrijk onderwerp, en dit vraagt van de organisatie ook steeds meer expertise.

Een belangrijk speerpunt is het werken vanuit Privacy by Design: aan de voorkant meedenken over het zo privacy vriendelijk mogelijk inrichten van applicaties. We stellen aan leveranciers eisen op het gebied van gegevensverwerking en sluiten verwerkersovereenkomsten.

Voor processen/gegevensverwerkingen met een hoog privacyrisico zitten we dicht op het proces om zo samen met de verantwoordelijken de risico's voldoende te beperken. Immers persoonsgegevens veilig houden kunnen we niet alleen. Daarvoor hebben we de hele organisatie nodig. Om die reden brengen we, ook in 2025, het onderwerp privacy onder de aandacht van alle medewerkers. Dit doen we door (soms ludieke) communicatieacties en campagnes. Zo blijven we samen scherp op het onderwerp privacy en wat dit betekent voor alle verschillende functies binnen onze organisatie.

### De Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) heeft de Wet van openbaarheid (Wob) van bestuur vervangen per 1 mei 2022. De nieuwe wet verplicht overheidsinstellingen (in stappen) meer informatie actief openbaar te maken en de informatiehuishouding op orde te krijgen. Om een transparante overheid en een goede informatiehuishouding tot stand te brengen heeft het Rijk een tijdsbestek van 5 tot 8 jaar voorgeschreven. Verplichtingen uit de Woo zullen aldus gefaseerd in werking treden op een nader te bepalen tijdstip. De achterliggende gedachte van de Wet open overheid (Woo) is dat iedereen recht heeft op informatie van de overheid.

Tot nu toe zijn de volgende acties verricht t.b.v. implementatie van de Woo:

- Impactanalyse
- Themasesie directie Woerden
- Themasesie college Woerden
- Het Woo -ambitieniveau is door de directie vastgesteld (op Medium)
- Reactieve openbaarheid geregeld

In 2025 zullen we ons verder focussen om de actieve openbaarmaking verder mogelijk te maken, waaronder o.a. keuze voor een publicatieplatform en (hulpsoftware)systemen, en aansluiting op een Woo-index. Ook zullen we in 2025 de Woo-contactpersoon binnen de organisatie structureel gaan borgen. De Woo-contactpersoon is mede aan zet om de actieve openbaarmaking verder vorm te geven.

### **Juridische zaken**

Een van de taken in het domein Bedrijfsvoering is het bevorderen en bewaken van de juridische kwaliteit van onze dienstverlening. We willen een betrouwbare overheid zijn voor onze inwoners, bedrijven en organisatie door als gemeente rechtmatig, rechtvaardig en behoorlijk te handelen.

Hoofdtaken binnen het juridisch werkveld zijn:

- Juridische advisering aan college, bestuur en de ambtelijke organisatie
- Waarborgen van de juridische kwaliteit en risicomangement
- Behartigen van de juridische belangen van de gemeente, met oog voor inwoners, organisaties en ondernemers
- Beperken of voorkomen van schade maar procederen waar nodig
- Tijdige, rechtmatige en procedureel rechtvaardige afhandeling van bezwaarschriften
- Het (adviseren bij) voeren van procedures in (hoger) beroep
- Tijdige bekendmaking van wet- en regelgeving
- Kwaliteitscontrole van het bestuurlijk besluitvormingsproces
- Coördinatie en advisering bij klachten

### Ontwikkelingen:

- Lean maken van het bezwaarproces ten behoeve van een efficiënt proces en tijdige afhandeling van bezwaren.
- Inzetten van alternatieve wijzen van geschilbeslechting: (pre-)mediation en/of informele gesprekken om bezwaren en klachten te verminderen.
- Juridische kwaliteitszorg. Door gebrek aan capaciteit is er achterstand op het gebied van juridische kwaliteitszorg. Dit betreft actualisering van, anticipatie op en implementatie van regelgeving. Kwaliteitsnormen worden niet altijd gehaald. Via prioritering en gefaseerde aanpak wordt getracht deze achterstand in te lopen. We gaan ons inspannen om de juridische kwaliteitszorg te borgen in de algehele kwaliteitszorg van (werk)processen en in de voorbereiding en uitvoering van besluiten te borgen. Dit doen we onder andere door het aanbieden (via de Groene Hart Academie) van kennissessies ter verbetering van het bestuurlijke besluitvormingsproces en ter verhoging van de juridische kwaliteit (binnen het sociaal domein).

### **Rechtmatigheid**

De verbijzonderde interne controle (hierna VIC) voert de controlewerkzaamheden uit voor de rechtmatigheidsverantwoording en stelt de rechtmatigheidsverantwoording op. Dit is een continu jaarlijks proces. Zowel qua inhoud als jaarplanning wordt afstemming gezocht met de controlewerkzaamheden van de controlerend accountant.

Het primaire doel van VIC is om inzicht te krijgen in de kwaliteit van de bedrijfsvoering binnen de ambtelijke organisatie en als nodig de kwaliteit van de bedrijfsvoering (continu) te kunnen verhogen. Op basis van bevindingen vanuit de VIC-controles ontstaan aanbevelingen welke opgevolgd moeten worden om het proces te optimaliseren. Het opvolgen van aanbevelingen m.b.t. interne beheersmaatregelen mitigeert onder andere de kans op fouten en fraude binnen een proces. Met de VIC-controles wordt inzichtelijk of de interne beheersing binnen processen effectief werkend is.

Om de werkzaamheden grondig uit te kunnen voeren is het plan om het VIC-team op kort termijn te versterken.

### **DVO en UVO met gemeente Oudewater**

De gemeente Woerden voert ook taken uit voor de gemeente Oudewater. Deze dienstverlening is beschreven in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). De DVO is op 16 juli 2020 door de gemeenteraden van zowel Oudewater als Woerden weer voor vijf jaar vastgesteld en loopt op 1-1-2026 af. Aanvullend worden er jaarlijks afspraken gemaakt voor aanvullende dienstverlening door de gemeente Woerden in een zogeheten Uitvoeringsovereenkomst (UVO).

In juni 2024 is het evaluatierapport met de gemeenteraad gedeeld. De conclusie van het evaluatierapport is dat de samenwerking in zijn huidige vorm en inrichting niet duurzaam is. Het advies van het onderzoeksbureau luidt: verken de conditie van het eerste scenario (voortzetten en verzakelijken) en beschouw scenario 2 (bestuurlijke fusie) en scenario 3 (beëindigen samenwerking) als realistisch alternatief.

De gemeentebesturen streven ernaar om eind 2024 een beslissing te nemen over het al dan niet verlengen van de samenwerking en het gezamenlijke toekomstperspectief. In 2025 zal het gekozen scenario verder uitgewerkt en geïmplementeerd moeten worden. Tevens zal de organisatie uitvoering geven aan de geadviseerde verzakelijking van de huidige samenwerking.

In onderstaande tabel staan de bedragen die in 2025 gemoeid zijn met de dienstverlening aan gemeente Oudewater.

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)
<b>Te ontvangen van de gemeente Oudewater:</b>	
Bijdrage op basis van de DVO	6.447
Constructeur	18
Horecacoördinatie	25
BOA	68
Klimaatakkoord	105
Vergunningsverlener VTH	80
Verhoging DVO-bijdrage 2025	250
Kosten Wet Open Overheid	36
Kosten Network en Information Security	87
<b>Totaal te ontvangen van de gemeente Oudewater (excl. BTW)</b>	<b>7.115</b>

Omschrijving	Bedrag
<b>Te betalen aan de gemeente Oudewater:</b>	
Bijdrage team Oudewater	120
Bijdrage in griffiekosten Oudewater	18
<b>Totaal te betalen aan de gemeente Oudewater</b>	<b>138</b>

## Personeel en overhead

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. Dit wordt voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het gaat hier deels om indicatoren afkomstig uit <http://waarstaatjegemeente.nl> (-> product -> BBV). De overige indicatoren dienen uit eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen te worden omdat er geen landelijke bron voor beschikbaar is. Deze indicatoren worden dus niet ontsloten via [waarstaatjegemeente.nl](http://waarstaatjegemeente.nl).

De indicatoren zijn in de programmaverantwoording vermeld onder programma 1. Het betreft:

- Formatie
- Bezetting
- Apparaatskosten
- Externe inhuur
- Overheadkosten

### *Formatie/bezetting*

De formatie van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar betreft het aantal fte's op peildatum dat is ingevuld met een vaste of tijdelijke aanstelling plus de nog in te vullen vacatures. Eén fte is het equivalent van een 36-urige werkweek. Het aantal fte's in het overzicht is exclusief de formatie van het college, de griffie, de raad, het RHC (Regionaal Historisch Centrum), het RBL (Regionaal Bureau Leerplicht) en Inkoop & Monitoriting Utrecht West (IMUW).

### *Externe inhuur*

Uitgangspunt is dat er beperkt kosten voor inhuur externen worden begroot. Externe inhuur is begroot op plekken waar het werkaanbod kan fluctueren, zoals in het sociaal domein (aanvragen) of burgerzaken (balie). Verreweg de meeste kosten voor externe inhuur worden uitgegeven in de projectenorganisatie. De projecten (ruimtelijke ontwikkeling en openbare ruimte) worden deels door eigen mensen uitgevoerd en deels door externe inhuur. In de begroting van de projecten worden de uren voor eigen mensen en externe inhuur meegenomen in de VAT-kosten. Overige externe inhuur wordt betaald uit de reguliere loonsom, bijvoorbeeld bij vacatures die op korte termijn ingevuld moeten worden met een externe.

Daarnaast maken we, waar mogelijk, gebruik van externe financieringsbronnen, zoals bijdragen van andere overheden of subsidieregelingen.

We kijken kritisch naar de inzet van externe inhuur. Er wordt onderzocht waar het mogelijk is om van inhuur naar vast overgegaan kan worden, indien sprake is van langdurige formatie behoefte. In dit kader is in september 2024 het project 'Grip op Inhuur' van start gegaan, gericht op het behalen van het gewenste normpercentage voor inhuur. Er wordt een plan opgesteld om het gewenste normpercentage te realiseren. In lijn met de motie van Inwonersbelangen zullen hiervoor twee raadsvoorstellen worden ingediend: één in het voorjaar van 2025 en één tegen het einde van 2025.

#### *Toerekening personeelskosten aan beleidsprogramma's*

Per medewerker wordt op begrotingsbasis bepaald voor welke taakvelden hij/zij werkzaam is. Ook wordt in deze verdeling rekening gehouden met uren die toegerekend kunnen worden aan bijvoorbeeld kostenverhaal, grondexploitaties of investeringsprojecten. De werkelijke salariskosten per team worden op basis van deze verdeling toegerekend aan de verschillende beleidsprogramma's / taakvelden.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Fte's (peildatum 1 januari)	447	477	496	496	496	496
Ziekteverzuim (v.a. 2024 streefwaarde)	6,5%	5,8%	5,8%	5,8%	5,8%	5,8%
Personeelslasten (x € 1.000)	40.538	40.824	44.996	44.996	44.996	44.996
Lasten inhuur (x € 1.000)	10.005	1.822	2.511	2.222	2.222	2.222
Aantal inwoners Woerden (peildatum 1 januari) *)	53.244	53.730	53.730	53.730	53.730	53.730
Aantal inwoners Oudewater (peildatum 1 januari) *)	10.232	10.220	10.220	10.220	10.220	10.220
Totaal aantal inwoners	63.476	63.950	63.950	63.950	63.950	63.950
Aantal fte's per 1000 inwoners	7,0	7,5	7,8	7,8	7,8	7,8

\*) Het CBS levert de cijfers aangaande de ontwikkeling van inwonersaantallen voor gemeenten. Er zijn geen meerjarige prognoses beschikbaar.

## Communicatie

Communicatie door de gemeente moet helpen om maatschappelijke opgaven te realiseren. Wij brengen inwoners, ondernemers, organisaties en de gemeente met elkaar in verbinding. Zodat de Woerdenaren gehoord en gezien worden, weten wat er in de gemeente speelt en waar zij met hun vragen of ideeën terecht kunnen. Dat doen we onder andere door het communicatief vermogen van de organisatie te versterken. Maar ook door via verschillende communicatiekanalen contact te houden met de samenleving en actief te volgen wat er in de omgeving speelt.

In 2025 starten we met werken volgens de methodiek 'Communiceren met focus'. Hierin staan de maatschappelijke opgave, de behoeften vanuit de samenleving en de impact die communicatie al dan niet kan maken centraal bij het bepalen van de communicatieve prioriteiten. Dit vraagt om een vernieuwde werkwijze. Zowel in team communicatie als in de organisatie.

Daarnaast blijven we ons inzetten voor duidelijke communicatie. Dat doen we onder andere door veel verstuurd brieven te herschrijven en collega's te helpen om zelf duidelijk te communiceren. Ook ontwikkelen we de manier waarop we signalen uit de samenleving ophalen en die delen met de organisatie steeds verder door. Zodat we nog beter kunnen inspelen op wat inwoners belangrijk vinden. Tot slot leveren we met interne communicatie een bijdrage aan de organisatieontwikkeling.

## PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN

### **Wat is het doel van deze paragraaf?**

Een gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of de uitvoering te regelen (via een gemeenschappelijke regeling) met een aantal regiogemeenten gezamenlijk. Kernvragen blijven steeds of de doelstellingen van het uitvoerende orgaan corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente gerealiseerd worden.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan rechtspersonen waarmee de gemeente een band heeft. Deze paragraaf geeft dan ook per verbonden partij informatie over die partij en over de doelstelling van het gemeentebestuur die via de verbonden partij wordt gerealiseerd.

### **Wettelijk kader en gemeentelijk beleid**

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie van een verbonden partij: "Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft".

Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij op basis van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een verbonden partij als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – wanneer de gemeente een bestuurder of commissaris in de organisatie mag benoemen of voordragen – is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van een dergelijk recht gebruik om ervoor te zorgen dat er goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen. Ook een stichting waarin bijvoorbeeld de wethouder cultuur op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt – en dus niet de gemeente vertegenwoordigt – is volgens deze definitie geen verbonden partij.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, of een bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Dit betekent dat wanneer een verbonden partij failliet gaat, de deelnemers in deze verbonden partij, dus ook de gemeente Woerden, voor extra kosten komen te staan. Uit bovenstaande blijkt dus ook dat bij leningen en garantstellingen geen sprake is van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiës).

Met deze paragraaf voldoen wij aan onze wettelijke plicht (BBV) om per verbonden partij inzicht te geven in de volgende onderwerpen:

- De beleidsvoornemens van de verbonden partij.
- De beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten.
- Onze visie op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de doelstellingen in onze programmabegroting.
- Naam en vestigingsplaats, het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd, veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar, het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan begin en einde van het begrotingsjaar, het financiële resultaat van de verbonden partij.

Aanvullend hierop, op grond van de Financiële verordening Woerden, staat in deze paragraaf informatie over beëindigde, nieuwe, en gewijzigde bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij verbonden partijen.

De kaders voor de verbonden partijen zijn vastgesteld in de nota Verbonden partijen. De verbonden partijen waarin de gemeente Woerden bestuurlijke en financiële belangen heeft, worden hierna een voor een volgens hetzelfde stramien toegelicht.

## Gemeenschappelijke regelingen

### Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingplaats	Utrecht
Doel	Doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crises in de Utrechtse gemeenten, waaronder het (verplicht) organiseren van brandweezorg op regionaal niveau. De gemeentelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een aantal crisisbeheersingsprocessen zoals: crisiscommunicatie, publieke zorg en nazorg. Geen enkele gemeentelijke organisatie is in staat om deze taken geheel op eigen kracht te vervullen. Regionale samenwerking en bundeling van ambtelijke capaciteit is absoluut noodzakelijk.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: GR Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: bestuurskracht (beleidsrijke regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer Plv. lid : wethouder A. Noorthoek
Bestuurlijk belang	Veiligheid houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Bestuurlijke afspraken over prioriteiten en inzet worden op regionaal niveau gemaakt via de Veiligheidsregio Utrecht of het Regionaal Veiligheidscollege.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer Eenduidige aanpak van rampen en crises Eenduidige aanpak brandweezorg
Financiële bijdrage	Begroting 2024: € 3.556.000 Begroting 2025: € 3.732.000 De bijdrage aan de VRU staat voor 90% geraamd bij taakveld 1.1 crisisbeheersing en voor 10% bij taakveld 8.3 wonen en bouwen.



- De VRU heeft de risico's in de regio in beeld en vastgelegd in het risicoprofiel. De informatie wordt met in- en externe partners gedeeld via:
  - regionaal risicoprofiel;
  - provinciale risicokaart;
  - brandrisicoprofiel;
  - (Gemeentelijke) Integrale Veiligheidsplannen.
- De VRU adviseert het bevoegd gezag om onveilige situaties te voorkomen en/of te beperken, met betrekking tot:
  - ruimtelijke ordening & externe veiligheid (incl. overstromingsrisico's);
  - bouwen;
  - brandveilig gebruik van gebouwen en bouwwerken;
  - milieu;
  - evenementen.
- De VRU houdt risicogericht toezicht op (brand)veiligheid in bestaande bouw en bij evenementen en adviseert het bevoegd gezag over te nemen maatregelen.
- De VRU wil met stimulerende preventie de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven vergroten.
- De VRU zorgt voor goed voorbereide en opgeleide brandweermensen die de beschikking hebben over voldoende materieel en materiaal voor de uitvoering van hun taak.
- De VRU onderhoudt een aantal specialismen waaronder waterongevallen, rietkapbrandbestrijding, natuurbrandbestrijding en technische hulpverlening.
- Op het gebied van Bevolkingszorg beheert de VRU de regionale piketten.
- De VRU zorgt er voor dat piketfunctionarissen uitgebreid opgeleid, geoefend en getraind worden.
- De VRU adviseert de gemeenten over de optimale inrichting van hun crisisorganisatie.
- De VRU volgt met het veiligheidsinformatiecentrum (VIC) de ontwikkelingen van risico's in onze regio, die mogelijk kunnen uitgroeien tot een ramp of crisis.
- De VRU coördineert en organiseert geneeskundige hulp aan slachtoffers bij een ramp of crisis. In de voorbereidende fase valt hieronder ook het op geneeskundig vlak adviseren bij evenementen.
- De VRU adviseert het openbaar bestuur en organisaties die een rol hebben in geneeskundige hulpverlening over te nemen maatregelen.
- De VRU organiseert crisisoefeningen met zorgverleners, brandweer, gemeenten en politie zodat de hulpverlening goed op elkaar aansluit.
- De VRU stelt de wettelijke verplichte incidentbestrijdingsplannen op of actualiseert deze.
- De VRU evalueert GRIP-incidenten conform het evaluatiebeleid van de VRU.
- De VRU beschikt over actuele aanvals- en/of bereikbaarheidskaarten voor risicovolle en kwetsbare objecten.
- De VRU draagt zorg voor de continuïteit van de meldkamerfunctie in aanloop naar de samenvoeging, onder meer door harmonisatie van de meldkamerprocessen.
- De VRU voert een aantal taken op het gebied van onderhoud en exploitatie van de brandweerkazernes uit. De pakketten operationeel onderhoud, schoonmaak en ARBO & veiligheid neemt de gemeente af bij de VRU.

Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2025	<p>Het jaar 2023 sluit met een positief resultaat voor bestemming van € 4,5 miljoen (circa 4% van de begroting). Dit resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de vergoedingen die de VRU heeft ontvangen voor de crisishulpopvang in 2022 en 2023. In 2023 is door de VRU geïnvesteerd op de thema's toekomstbestendige brandweezorg, veilige en gezonde leefomgeving en versterking crisisbeheersing.</p> <p>2024 is het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode van de VRU. De VRU focust zich de komende jaren o.a. op de toekomstbestendigheid van de brandweezorg, de veiligheid van de leefomgeving en het versterken van crisisbeheersing. De eerste begroting binnen de nieuwe beleidsperiode is beleidsarm.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begin boekjaar: € 23.252.000 Einde boekjaar: € 28.319.000</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begin boekjaar: € 62.533.000 Einde boekjaar: € 65.218.000</p>
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	<p>Saldo van baten en lasten: € 5.066.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 4.510.000</p>
Risico's	<p>Het grootste risico betreft het zich voordoen van grote rampen en calamiteiten in een regiogemeente, waardoor er een financieel risico ontstaat voor het bekostigen van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VRU.</p>

### Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	<p>Uitvoering Archiefwetgeving en het beheer van historische archieven en collecties en beschikbaarstelling ervan aan burgers en organisatie.</p> <p>Op grond van de Archiefwet-1995 moeten besturen van overheden ervoor zorgdragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren. Verder is het RHC belast met het wettelijk toezicht op het gemeentelijk beheer van nog niet overgebrachte archieven.</p>
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden en IJsselstein, en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.
Rechtsvorm en type regeling	<p>Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling</p> <p>Type regeling: Collegeregeling</p> <p>Vooraf gericht op: Uitvoering (beleidsarme regeling)</p>

Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer Plv. lid : wethouder M. Pennarts-Pouw
Bestuurlijk belang	De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de overgebrachte archieven ligt sinds 2006 bij het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling RHC .
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Bovengenoemde taken (zie achter Doel) vloeien voort uit de Archiefwet. Deze wet verplicht overheidsinstellingen om de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren. Daarnaast verplicht de Archiefwet overheidsinstellingen om archieven die ouder zijn dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor het publiek. Hierbij verandert de status van deze archieven in principe naar openbaar en zijn ze voor iedereen kosteloos te raadplegen.
Financiële bijdrage	<p>Begroting 2024 : € 310.000 Begroting 2025 : € 325.000</p> <p>De kosten salarissen en kantoorbenodigdheden 2025: 53.700 (inwoners) x 5,0319 (bijdrage per inwoner) = € 270.000.</p> <p>De kosten voor het archiefdepot 2025: 1.607 meter x 34,17 (meterprijs) = 55.000 .</p> <p>De compensatieregeling 2018-2027 die destijds bij het akkoord over de renovatie/uitbreiding van het RHC (Stadhuis Woerden) voor tien jaar voor drie gemeenten met een eigen archiefbewaarplaats gold, is in 2023 voor het resterende deel verrekend. Per 2024 is deze dus komen te vervallen.</p> <p>Door het RHC wordt btw in rekening gebracht. Deze kan via het BTW compensatiefonds worden terruggevorderd.</p>
Belang van Woerden	Doel van het RHC is in het samenwerkingsgebied: uitvoering geven aan de Archiefwet en het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2025	<p>De begroting voor 2025 ligt in lijn met de meerjarenraming en kent in die zin geen verrassingen. Gemiddeld stijgt de bijdrage van de deelnemers met 5,89% (1,2% meer dan was voorzien). Genoemde stijging is een gemiddelde. Kleine afwijkingen hierop – naar boven en naar beneden - zijn te verklaren door onderlinge verschillen tussen de deelnemers in stijging van inwonertal en aanwas van overgebracht archief.</p> <p>Aan de uitgavenkant valt met name de stijging van de salariskosten op, veruit de belangrijkste post op de begroting. Die is vrijwel geheel toe te schrijven aan de loonafspraken uit de cao gemeenten voor 2024/25, die in de begroting moesten worden verwerkt. Aan de andere kant worden de uitbreidingen van het e-depot getemporeerd: voor 2025 gaan we uit van alleen de realisatie van een extra toepassing om de overbrenging van videotulen mogelijk te maken, en is de toepassing voor een technische applicatie (CAD/GIS) naar 2026 doorgeschoven. Samen met de vergoeding die Ferm Werk betaalt voor geleverde diensten, een nieuwe inkomstenbron,</p>

	<p>drukt dat voor nu de hoogte van de bijdragen.</p> <p>Voor de lopende contracten, waaronder de DVO met de Gemeente Woerden voor huisvesting en andere diensten, is de consumentenprijsindex over 2024 van belang. In de desbetreffende begrotingsposten is uitgegaan van een indexatie van 3,8%. De DVO Woerden rekent die contractueel gedempt door. Overige kostenposten blijven gelijk of zijn met maximaal 2% verhoogd.</p> <p>Een nieuwe ontwikkeling is dat gemeenten gebruik maken van de mogelijkheid om digitale informatie uit te plaatsen, als voorstadium van de uiteindelijke overbrenging naar het e-depot. Dit kan met korting en dus relatief goedkoop, door het contract dat het RHC heeft met de leverancier van het e-depot. Kosten van uitplaatsing in het predepot drukken niet op de begroting van het RHC, immers in dat geval beheert de archiefvormer nog zelf de informatie.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	Nihil (RHC werkt alleen met een kostprijs en verdeelt dit onder de deelnemers. Het RHC werkt niet met reserveringen)
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	N.v.t. (RHC werkt niet met reserveringen)
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	Het batig saldo over 2023 van € 3.000 wordt op de eerste termijnbetaling in mindering gebracht.
Risico's	De taken worden uitgevoerd op basis van een sobere dienstverlening: alleen de wettelijke taken.

### Afvalverwerking Utrecht (AVU)

Vestigingsplaats	Soest
Doel	De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteeranlyses van het restafval per gemeente uitvoeren.
Programma	Fysiek beheer openbare ruimte en mobiliteit
Deelnemende partijen	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, de Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede,

	IJsselstein en Zeist.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling Type regeling: Collegeregeling Vooral gericht op: Uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder J. Vierstra Plv. lid : wethouder R.E. Luca
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval.
Financiële bijdrage	Begroting 2024: €1.646.000 Begroting 2025: €1.717.000
Belang van Woerden	De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door inzameling en verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden, worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2025	Volgens de ontwerp-begroting 2025 bedraagt de deelnemersbijdrage voor onze gemeente €1.717.000. Dit is een stijging ten opzichte van de AVU-begroting van 2024 van €72.000. Toen bedroeg de deelnemersbijdrage €1.645.000.  Deze verhoging is voornamelijk het gevolg van de, door indexatie, gestegen verwerkingstarieven voor restafval. Voor deze afvalstroom zijn de verwerkingskosten, bij gelijkblijvende hoeveelheden, daardoor ongeveer €74.000 hoger dan vorig jaar. De lagere opbrengsten voor oud papier zijn een andere belangrijke factor. Hierdoor vallen de opbrengsten ongeveer €14.000 lager uit.  Er wordt in de begroting wel rekening gehouden met een stijging van de hoeveelheid glas dat wordt ingezameld. Dit heeft een positief effect van ongeveer €13.000. Samen met een aantal andere kleinere verschillen betekent dit een stijging van €72.000 ten opzichte van de begroting van 2024.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begroot eigen vermogen Begin boekjaar: €100.000 Einde boekjaar: €100.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begroot vreemd vermogen Begin boekjaar: €14.000.000 Einde boekjaar: €14.000.000

Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten voor belasting en onttrekking: € 225.000 Gerealiseerd resultaat: € 0
Risico's	In principe kent de AVU geen risico's. Alleen wanneer een grote contractpartner haar verplichtingen niet kan nakomen zou een nieuwe overeenkomst meerkosten met zich mee kunnen brengen. Deze meerkosten worden dan wel weer doorberekend aan de deelnemende gemeenten.

### Recreatieschap Stichtse Groenlanden (RSG)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	<p>Recreatieschap Stichtse Groenlanden is een van twee schappen in de provincie Utrecht. Via het Recreatieschap is de gemeente Woerden ook (financieel) verbonden met Routebureau Utrecht.</p> <p>De regeling is getroffen ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de gemeente op het terrein van recreatie, natuur en landschap. Hieronder wordt begrepen de instandhouding en verbetering van voorzieningen en voor het hele grondgebied van de deelnemende gemeente een samenhangend beleid op het gebied van de openluchtrecreatie alsmede de natuur- en landschapsbescherming te ontwikkelen.</p>
Programma	Programma 4 Cultuur, Economie, Recreatie & Toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	De gemeenten: Woerden, Utrecht, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Houten, IJsselstein, Lopik, De Bilt, De Ronde Venen en de provincie Utrecht.
Rechtsvorm en type regeling	<p>Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling</p> <p>Type regeling: Gemengde regeling</p> <p>Combinatie van bestuurskracht (beleidsrijke regeling) en uitvoering (beleidsarme regeling)</p>
Bestuurders vanuit onze gemeente	<p>Leden: wethouder M. Pennarts-Pouw (DB en AB)</p> <p>Piv. lid: burgemeester V. Molkenboer (AB)</p> <p>De gemeente Woerden neemt deel in DB en AB.</p>
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Het belang is voor alle gemeenten en provincie gelijk, namelijk goede recreatievoorzieningen voor de inwoners binnen handbereik. Gebruik van recreatievoorzieningen door inwoners zijn regelmatig niet gebonden aan de gemeente waar je woont. De ene gemeente heeft door de ligging (bijvoorbeeld langs de rivier Lek) en/of het grotere, groene buitengebied meer ruimte voor opvang van recreanten dan een meer stedelijke gemeente. Daarnaast zijn routestructuren bij uitstek gemeentegrens overschrijdend.
Financiële bijdrage	De bijdragen van de Gemeente Utrecht en de Provincie Utrecht (gezamenlijk 65,1%) worden berekend over de totale deelnemersbijdrage. De overige

	<p>deelnemers betalen naar rato van het aantal inwoners gezamenlijk de andere 34,9%) . De deelnemersbijdragen worden geïndexeerd conform de uitgangspunten voor de begroting 2025.</p> <p>Begroting 2024 : € 233.000</p> <p>Begroting 2025 : € 243.000</p>
Belang van Woerden	<p>Voor onze inwoners is het van belang dat er voldoende recreatiemogelijkheden in Woerden en de regio zijn. Het ontwikkelen en beheren van recreatievoorzieningen draagt bij aan de leefbaarheid van de gemeente Woerden en de regio.</p>
Financiële ontwikkelingen 2025	<p>2025 is het eerste jaar na de overgangsfase van 2 jaar die is afgesproken met Staatsbosbeheer waarin de taken worden uitgevoerd binnen het daarvoor beschikbare taakstellende budget.</p> <p>Ook de ontwerpbegroting 2025 is beleidsarm opgesteld. De in 2025 op te leveren toekomstvisie en 4-jarig uitvoeringsplan worden samen met de afspraken over de inzet over het afnemen van producten en diensten in het kader van de Producten- en Dienstencatalogus verwerkt in de programmabegroting 2026.</p> <p>De ontwerpbegroting 2025 is meerjarig sluitend gemaakt. Door in aanvulling op de opgestelde kadernota cq uitgangspunten op de begroting ingezet wordt op indexatie van de overige baten als huren, pachten, vergunningen en entreegelden.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2025	<p>In 2025 wordt de toekomstvisie over de ontwikkeling van de recreatieve voorzieningen van het recreatieschap opgeleverd. Deze toekomstvisie geeft richting aan de doorontwikkeling van de terreinen van het schap en aanpalende terreinen van Staatsbosbeheer zelf.</p> <p>Ontwikkelingen gemeente Woerden:</p> <p>De realisatie van het Oortjespad Plusplan heeft vertraging opgelopen in verband met de effecten van de coronacrisis. In najaar 2024 wordt het Blotevoetenpad opgeleverd naar verwachting. In 2025 staat de realisatie van het pannenkoekenhuis op de planning.</p> <p>De bijdragen aan het Routebureau Utrecht voor 2025, de beheerder van onze routenetwerken voor wandelen, fietsen en varen, lopen voor de schapdeelnemers via het recreatieschap.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begin boekjaar: 3.876.000</p> <p>Einde boekjaar: 3.912.000</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begin boekjaar: 8.205.000</p> <p>Einde boekjaar: 7.118.000</p>

Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: Gerealiseerd resultaat (na mutaties reserves):
Risico's	<p><i>Ontwerpbegroting 2025 is beleidsarm en meerjarig sluitend opgesteld, echter een aantal ontwikkelingen vragen wel om strakke sturing.</i></p> <p>De ontwerpbegroting voor 2025 is op dit moment sluitend met indexatie van de post "overig baten". Daarnaast zullen in de loop van 2025 de resultaten van de volgende producten: Toekomstvisie, de invoering van het Terrein Beheer Model (TBM) en het Meerjaren Onderhoudsprogramma (MJOP) in de meerjarige programmabegroting worden verwerkt. Hierbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de (beperkte) financiële armslag van de deelnemers. Verder is uitgegaan van een (beperkte) indexatie van 4,18% van de kosten ten opzichte van 2024. Om binnen de financiële kaders van de begroting te blijven is een strakke sturing nodig. Belangrijk zijn hierbij de tijdige tussentijdse rapportages om dit ook te kunnen doen</p>

## Ferm Werk

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	<p>Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk &amp; Inkomen. De vier deelnemende gemeenten hebben alle taken van hun sociale diensten, inclusief het daarmee verbonden operationele beleid, ondergebracht bij Ferm Werk.</p> <p>De dienstverlening die Ferm Werk verzorgt, betreft het uitvoeren van taken in het kader van de Participatiewet, waarin de volgende voormalige wetten zijn opgenomen: Wet Werk en Bijstand, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Daarnaast geeft Ferm Werk uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening, het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen en de nieuwe Wet inburgering.</p> <p>Tot de taken van Ferm Werk behoort het op basis van genoemde regelgeving verstrekken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning en het uitvoeren van in de regelgeving aangegeven activiteiten ter bevordering van participatie en re-integratie in het arbeidsproces.</p>
Programma	3. Sociaal domein
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Woerden, Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk. De deelnemende gemeenten hebben in het bestuur stemrecht naar rato van het aantal inwoners. Dit komt erop neer dat de gemeente Woerden 60% van de stemmen in het Algemeen Bestuur heeft. Besluiten worden genomen met 2/3 meerderheid van stemmen. Zowel in het regionaal ambtelijk overleg als in het bestuur van Ferm Werk vindt afstemming tussen de vier deelnemende gemeenten plaats.



Rechtsvorm en type regeling	<p>Rechtsvorm: Gemeenschappelijke Regeling.</p> <p>Type regeling: gemengde regeling.</p> <p>Vooraf gericht op: zowel bestuurskracht (beleidsrijke regeling) als uitvoering (beleidsarme regeling).</p>
Bestuurders vanuit onze gemeente	<p>Leden: wethouder J. Rozendaal (AB &amp; DB) en raadslid W. den Boer (AB)</p> <p>Plv. leden: wethouder M. Pennarts-Pouw (AB) en raadslid L. Noorthoek (AB)</p>
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage	<p>Gemeentelijke bijdrage 2024: € 25.092.000</p> <p>Gemeentelijke bijdrage 2025: € 26.521.000</p>
Belang van Woerden	<p>We streven ernaar dat zo veel mogelijk inwoners mee kunnen doen in de Woerdense samenleving. We streven naar een integrale werkwijze waarbij inwoners zo goed mogelijk worden ondersteund zonder last te hebben van verschillen tussen wettelijke regimes.</p>
Financiële ontwikkelingen 2025	<p>De ontwerpbegroting 2025-2028 is het vervolg op de Kaderbrief 2025 en heeft in hoofdlijnen dezelfde inhoud en indeling als de voorgaande begrotingen. Wel zijn de nieuwe verdeelsleutels (conform de GR aanpassing) voor de kostenverdeling van de kosten over de programma's en gemeenten in deze begroting aangepast. De nieuwe verdeelsleutels zijn in samenwerking met de gemeenten opgesteld.</p> <p>In de kaderbrief 2025 is de ingeslagen koers gecontinueerd. Daarom zijn in de begroting 2025-2028 geen beleidsaanpassingen opgenomen. Wel is de verhoogde taakstelling die het ministerie heeft opgelegd aan gemeenten ten aanzien van de statushouders opgenomen en zijn de bedragen geïndexeerd. Desondanks is sprake van een sterke kostenstijging. Deze kostenstijging kent een aantal oorzaken die allemaal technisch van aard zijn. Zo zijn de uitvoeringskosten geïndexeerd in verband met de CAO-stijgingen. Ook de kosten van de bijstandsuitkeringen zijn sterk gestegen, deels door een volumeontwikkeling gebaseerd op de CBP-raming en deels op basis van prijsontwikkeling.</p> <p>Een ander voorbeeld voor de kostenstijgingen betreft het budget voor trajectkosten. Dit budget stijgt van €60.000 naar €145.000. Deze verhoging komt met name door de hoge reiskosten die statushouders maken naar het regionaal ingekochte taalonderwijs. Deze kosten zijn onvermijdelijk en drukken zwaar op het beschikbare budget. In overleg met de gemeente is in de begroting van 2025 uitgegaan van een realistische inschatting van te maken kosten voor de totale doelgroep van Ferm Werk. Deze inschatting kent als vertrekpunt de realisatie van 2023.</p>

<p>Inhoudelijke ontwikkelingen 2025</p>	<p>Ferm Werk staat voor een zeer uitdagende opdracht, zowel inhoudelijk als financieel. De arbeidsmarkt is krappere dan ooit en zal dit waarschijnlijk nog jaren blijven. Het mee laten doen van alle inwoners naar vermogen vergt van Ferm Werk meer dan in het verleden. Ferm Werk heeft dus een duidelijke visie, missie, strategie en doelstellingen nodig. In 2023 is Ferm Werk gestart met een groot verbeterprogramma (Visie, Verbinden, en Vasthouden), gebaseerd op een intern onderzoek naar de stand in de organisatie. Inmiddels hebben we een nieuwe visie en missie geformuleerd. Het implementeren van de visie en missie is in volle gang en we zijn tevens gestart met het formuleren van onze strategie en daarbij behorende meerjarige doelstellingen. Deze strategische koers zal worden opgenomen. Daarmee is het versterken van de organisatie in volle gang.</p>
<p>Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023</p>	<p>Begin boekjaar € 75.000 Einde boekjaar € 75.000</p>
<p>Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023</p>	<p>Begin boekjaar € 5.730.000 Einde boekjaar € 7.469.000</p>
<p>Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)</p>	<p>€ 0</p>
<p>Risico's</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigde</li> <li>- Externe factoren en economische ontwikkelingen</li> <li>- Financiële onrechtmatigheid</li> <li>- Personeel</li> <li>- Vergrijzing</li> <li>- Wetswijzigingen</li> <li>- Overige risico's</li> </ul> <p>Bovenstaande risico's staan in de begroting 2025-2028 van Ferm Werk opgenomen onder de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'. In deze paragraaf zijn de genoemde risico's van een toelichting voorzien.</p>

## Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het in stand houden van een dienst van gemeenten ter uitvoering van de taken bij of krachtens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.
Programma	3. Sociaal domein
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de provincie Utrecht houden de gemeenschappelijke regeling in stand.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder M. Pennarts-Pouw Plv. lid : wethouder J. Rozendaal
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: GR Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: bestuurskracht (beleidsrijke regeling)
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. Infectieziektenbestrijding is een belangrijk onderdeel van het werk; dat belang is door de corona-uitbraak nog duidelijker geworden.  De JGZ heeft een belangrijke signalerende functie als het gaat om de ontwikkeling van onze jeugd. Een andere belangrijke taak van de GGDrU is het verzamelen van epidemiologische gegevens waarmee de gemeenten hun beleid kunnen richten.
Financiële bijdrage	Begroting 2025: €2.982.000 (2024: € 2.657.000) De inwonerbijdrage voor de Algemene Publieke Gezondheidstaken bedraagt in 2025 per inwoner € 8,079 (2024: € 7,230). De kindbijdrage voor de uitvoering van de JGZ bedraagt in 2025 per kind € 166,093 (2024: € 151,041)
Belang van Woerden	Onderdeel uitmaken van de verbonden partij GGDrU levert Woerden voordelen op het gebied van (financiële) risicospreiding, bestuurlijke kracht en effectiviteit, kennis en expertise en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én GGDrU zelf.
Financiële ontwikkelingen 2025	Door diverse ontwikkelingen, landelijk en regionaal, zijn in de begroting structureel extra middelen opgenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Deze begroting ziet niet op nieuw beleid. Vanuit de verantwoordelijkheid voor de continuïteit en kwaliteit van de bestaande wettelijk verplichte inzet van GGDrU is het noodzakelijk extra middelen te begroten. Alleen zo blijft voldaan worden aan de wettelijke taken en verantwoordelijkheden waarvoor

GGDrU en in het verlengde daarvan de gemeente aan de lat staan. Hiermee is dit geenszins een vooruitstrevende of ambitieuze begroting. Nog steeds is het een begroting die past bij een GGD die zich reeds in lengte van jaren heeft bekwaamd in een zo doelmatig mogelijk inzetten van middelen ten behoeve van de publieke gezondheid.

Echte gezondheidswinst is alleen te behalen wanneer partijen uit het sociaal domein, de fysieke omgeving en het (publieke) zorgdomein regionaal samenwerken. Door een brede gezamenlijke en structurele aanpak van preventie wordt een beweging in gang gezet die leidt tot gezondere mensen in een gezondere maatschappij. Daarmee draagt GGDrU met een collectieve aanpak bij aan individuele gezondheid.

#### **Verschuiving van zorg naar gezonde leefstijl**

De zorg in Nederland staat onder druk, doordat in alle zorgsectoren de vraag naar zorg harder stijgt dan het aanbod. We worden steeds ouder en het aandeel ouderen in onze samenleving neemt toe. Om te zorgen dat alle Nederlanders die dit nodig hebben goede zorg kunnen blijven ontvangen, zijn in het Integraal Zorg Akkoord (IZA) afspraken gemaakt onder andere over samenwerking, preventie en het versterken van de eerstelijnszorg. Meer inzetten op preventieve interventies die gezond leven stimuleren en bijdragen aan een gezonde en sociale samenleving is in dit akkoord een belangrijk speerpunt ('de beweging naar de voorkant').

Het doorontwikkelen van de advies- en kennisfunctie van GGDrU is essentieel om aan te kunnen sluiten bij de ontwikkelingen van IZA en GALA en gemeenten en ketenpartners te ondersteunen bij de transformatie die deze beweging vraagt en het netwerk tussen zorgorganisaties en sociaal domein te verstevigen. Een grote uitdaging voor GGDrU alsook gemeenten is om expertise en kennis goed vast te houden. Veel expertise en kennis is op basis van projectmatige financiering, waardoor het stevig neerzetten en het borgen van een preventie infrastructuur om de gewenste beweging te kunnen maken kwetsbaar is.

De GGDrU focust zich vanuit regionale samenwerking op drie inhoudelijke pijlers:

- **Een gezonde en veilige leefomgeving:** GGDrU staat voor inwoners die wonen, leven, naar school gaan en werken in een gezonde en veilige omgeving waar aandacht is voor gezondheid en elkaar. Waar bedreigingen van de publieke gezondheid worden gesignaleerd en bestreden. Waar maatschappelijke onrust en schade tijdens incidenten worden voorkomen en beperkt. Daar werken wij elke dag aan.

- **Kansrijk opgroeien:** Als GGDrU zijn wij er voor elk kind in regio Utrecht. Met Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en team Gezondheidsbevordering creëren we een stevig fundament bij het gezond en veilig opgroeien. Dat begint al voor de aanstaande moeder zwanger is en gaat door tot het kind 18 jaar is. Naast dit gezondheidswinstpunt voor alle kinderen, willen we vooral effect bereiken in gezinnen en wijken waar het minder goed gaat. We zetten ons in voor het voorkomen en aanpakken van maatschappelijke vraagstukken die een bedreiging voor kinderen zijn, zoals kindermishandeling, schoolverzuim, armoede en jeugdcriminaliteit. Dat levert gezondheidswinst op, ook voor toekomstige generaties.

- **Langer gezond zelfstandig:** GGDrU maakt deel uit van het brede systeem van preventie en zorg. We willen samen met gemeenten, inwoners en

	<p>partners ervoor zorgen dat we beter voorbereid zijn op de toekomst zodat inwoners langer gezond zelfstandig kunnen blijven. Hiervoor is een nieuwe kijk op positief gezond oud worden in de regio Utrecht nodig, waarbij veerkracht, mentaal welbevinden en een sterk sociaal netwerk belangrijke elementen zijn. Omdat de kans om gezond oud te worden voor iedereen niet gelijk is, doen we extra moeite voor mensen voor wie het moeilijker is om zonder hulp gezonde keuzes te maken. Kennis vanuit onderzoek zetten we hiervoor in, in combinatie met praktijkkennis en ervaringskennis. Daarmee sluit de bestuursagenda goed aan op de doelstellingen die zijn benoemd in het IZA en het GALA. Naast de inhoudelijke pijlers, is nog een pijler opgenomen gericht op een gezonde en toekomstbestendige bedrijfsvoering:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Een wendbare en vitale organisatie:</b> GGDrU wil een organisatie zijn die meegaat in zijn tijd en klaar staat in het volgende decennium. Een GGD die midden in de samenleving staat en op een manier werkt waarbij inwoners zich prettig voelen. Die altijd de verbinding zoekt. Een stabiele en veerkrachtige organisatie die kan meebewegen met veranderingen in de samenleving. Een organisatie waar mensen graag willen werken.</li> </ul>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 4.330.577 Einde boekjaar: € 4.618.536
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 29.287.735 Einde boekjaar: € 32.285.913
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 1.608.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 1.341.000
Risico's	<p>Hieronder zijn deze mogelijke risico's en bijbehorende beheersmaatregelen kort toegelicht:</p> <p><b>A. Interne bedrijfsvoering:</b></p> <p>Categorie: Europees aanbesteden  Risico: Er wordt niet voldaan aan de aanbestedingsregels.  Beheersmaatregel: Continue optimalisering van het gecentraliseerd digitaal ingericht contactbeheer zodat de juiste informatie op het juiste tijdstip e op j de juiste plaats beschikbaar is.</p> <p>Categorie: ICT omgeving (telefooncentrale)  Risico: Mogelijke problemen met de telefooncentrale wegens gebrek aan onderdelen en support.  Beheersmaatregel: de vervanging van bestaande telefooncentrale door de leverancier die de opdracht gegund kreeg op basis van de oorspronkelijke VNG-aanbesteding is niet gerealiseerd en heft geleid tot een juridisch traject dat eind 2022 (met positief gevolg) is afgerond. GGDrU is aangehaakt aan op de nieuwe GT-Connect aanbesteding via de VNG die inmiddels is afgerond.</p> <p>Categorie: ICT omgeving (complexiteit)  Risico: Onvoldoende adequaat systeembeheer leidt tot risico's op het gebied van veiligheid en toepassing in de praktijk.</p>

Beheersmaatregel: het ontwikkelen van een visie met als doel een structurele veilig en goed beheerste ICT omgeving te waarborgen.

Categorie: Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Risico: Niet voldoen aan wet- en regelgeving inzake de omvang met persoonsgegevens.

Beheersmaatregel: Cyclische benadering beleid, processen, en projectuitvoering.

Categorie: Fluctuatie inwoner- en kind aantallen

Risico: Structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten

Beheersmaatregel: deels op te vangen door natuurlijk verloop van medewerkers. Eventueel methodiek financiering evalueren.

Categorie: Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)

Risico: Structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten

Beheersmaatregel: Op te vangen door tijdelijke krachten.

Categorie: Tekort gekwalificeerd (medisch) personeel

Risico: Onvoldoende capaciteit en kennis voor werk. Druk op bestaand personeel neemt toe met verhoogd risico op ziekteverzuim.

Beheersmaatregel: Door de krapte op de arbeidsmarkt zet GGDrU zich in toenemende mate in om gekwalificeerd personeel aan te trekken en te behouden.

Categorie: Fiscaliteit

Risico: Niet voldoen aan de fiscale regelgeving (leidend tot mogelijke boetes)

Beheersmaatregel: Inzet op een zorgvuldig werkproces bij loonbelastingopgaves, Btw aangiften, opgaves aan het Btw-compensatiefonds en de WKR.

Categorie: transitie coronabedrijf

Risico: we behouden niet de juiste gekwalificeerde medewerkers uit het coronabedrijf waardoor uitvoering in de knel komt.

Beheersmaatregel: De corona-opdracht voor 2024 die VWS aan GGD-en heeft gegeven is dermate bepekt van omvang dat de impact van dit risico nagenoeg nul is.

## **B. Samenwerking in de GR:**

Categorie: Ombuigingen

Risico: Ombuigingen worden niet uitgevoerd conform plan

Beheersmaatregel: In december 2022 is het ombuigingsplan 2023-2026 geactualiseerd en vastgesteld door het AB. GGDrU monitort de voortgang.

Categorie: Maatwerk

Risico: Structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten

Beheersmaatregel: GGDrU blijft in gesprek met gemeenten over de regionale samenwerking op gezondheidsvlak.

Categorie: Forensische Geneeskunde; samenwerking op MIN-niveau en MAZ-aanbesteding

Risico: Aanbesteding wordt niet gegund leidend tot een binder breed FG-takenpakket wat het binden van nieuwe medewerkers moeilijker maakt in een toch al vergrijzend vakgebied.

Beheersmaatregel: GGDrU heeft externe ondersteuning georganiseerd bij de MAZ-aanbesteding om het aanbestedingsproces gedegen door te lopen.

## **C. Externe ontwikkelingen:**

Categorie: Risico Inventarisatie & Evaluatie

Risico: Door het ontbreken van adequate maatregelen ontstaan

	<p>gezondheidsklachten en ongevallen.          Beheersmaatregel: Uitvoeren en vervolg geven aan RI&amp;E. Dit is een meerjarig plan van aanpak met als doel minder ziekteverzuim, het bevorderen van werkplezier en productiviteit.</p> <p>Categorie: Nieuwe pandemie / disruptieve gebeurtenissen          Risico: Capaciteitsproblemen om de crisis adequaat kunnen bestrijden.          Beheersmaatregel: GGDrU neemt de geleerde lessen uit de coronapandemie mee. En spant zich in voor goede structurele maatregelen en bijbehorende middelen om in de toekomst pandemisch paraat te zijn en te blijven.</p> <p>Categorie: Stoppen subsidie seksuele gezondheid          Risico: Structurele personele lasten bij fluctuatie in opbrengsten.          Beheersmaatregel: VWS heeft extern onderzoeksbureau AEF gevraagd een evaluatie uit te voeren van de huidige ASG-regeling. Uit de Kamerbrief van 11 december 2023 blijkt dat AEF adviseert om PreP onder te brengen in de ASG-regeling, om landelijke ASG- budget te verhogen en om de ASG-verdeelsleutel te herijken. GGDrU zal de ontwikkelingen op dit dossier blijven volgen.</p> <p>Op basis van de risico-inventarisatie bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 1.537.750. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 2.409.460. Daarmee is de verhouding (beschikbaar/nodig) 1,567. Hiermee zijn de genoemde risico's financieel afdoende afgedekt.</p>
--	---

### Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)

Vestigingsplaats	Provinciehuis Utrecht
Doel	<p>De Omgevingsdienst Regio Utrecht ondersteunt en adviseert de gemeente Woerden bij het uitvoeren van milieutaken en het ontwikkelen van beleid voor milieu en duurzaamheid.</p> <p>De ODRU levert een bijdrage aan het realiseren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en het versterken van de bestaande milieukwaliteit door inwoners, bedrijven en overheden te stimuleren tot milieuvriendelijk handelen en gedrag.</p> <p>Voor de uitvoering van de milieutaken is de programmabegroting van de gemeente leidend. Binnen dit financiële kader wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma (UVP) opgesteld. Dit zijn de kaders waarbinnen de Omgevingsdienst haar taken uitvoert.</p>
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.

Rechtsvorm en type regeling	<p>Rechtsvorm: GR</p> <p>Type regeling: collegeregeling</p> <p>Vooraf gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)</p>
Bestuurders vanuit onze gemeente	<p>Lid: wethouder R.E. Luca</p> <p>Plv. lid: wethouder J. Vierstra</p>
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu).
Financiële bijdrage	<p>Conform de gemeenschappelijke regeling dragen de 15 deelnemende gemeenten gezamenlijk het risico voor de Omgevingsdienst.</p> <p>Begroting 2024 : € 1.852.000</p> <p>Jaarrekening 2023: € 1.681.000</p> <p>Begroting 2025 : € 1.924.000</p>
Financiële ontwikkelingen 2025	In het Algemeen Bestuur van december 2023 is het uurtarief voor 2025 vastgesteld op € 123,-. In het najaar 2024 vindt nog een heroverweging plaats of dit uurtarief voor 2025 aangepast moet worden. Op basis van het vastgestelde uurtarief van € 123,- komen de kosten voor de ODRU in 2025 op € 1.924.000
Inhoudelijke ontwikkelingen 2025	<p>Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet inwerking getreden. 2024 is vooral ook een leerjaar om de uitvoering goed te organiseren. Vanaf 2024 gaat de ODRU monitoren welke inspanning van de ODRU nodig is om de werkzaamheden onder de Omgevingswet uit te voeren en welke kosten dit met zich meebrengen.</p> <p>In 2024 is het fusietraject gestart voor het samengaan van de twee omgevingsdiensten in de provincie Utrecht in één robuuste omgevingsdienst. In het najaar 2024 wordt een besluit genomen door de gezamenlijke algemeen besturen van de RUD en ODRU over deze voorgenomen fusie. Belangrijk aandachtspunt daarbij zal zijn of de benodigde kosten voor het fusietraject gedekt zijn. Hiervoor ligt er een aanvraag bij het rijk om bij te dragen in de fusiekosten. Bij positief besluit zal de nieuwe Gemeenschappelijke regeling en bijbehorende stukken, zoals rudimentaire begroting en uitgangspunten nieuwe omgevingsdienst, voor zienswijze worden voorgelegd aan de raad. De planning is dat de nieuwe omgevingsdienst per 1 januari 2026 van start gaat.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begin boekjaar: € 1.152.000</p> <p>Einde boekjaar: € 475.000</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begin boekjaar: € 4.314.000</p> <p>Einde boekjaar: € 5.889.000</p>



	Solvabiliteitsratio: 7,46 % (hoe hoger, hoe groter de weerbaarheid)
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten € -/- 675.000 Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € -/- 644.000
Risico's	Op een deel van het eigen vermogen van de ODRU rusten diverse bestemmingen zodat het weerstandsvermogen van de ODRU zich beperkt tot de algemene of egalisatiereserve. In het Algemeen Bestuur van de ODRU van 19 december 2019 is besloten uit te gaan van waarderingcijfer C wat uitgaat van een voldoende weerstandsvermogen met een bandbreedte van 1,0 tot 1,4.  Als de Algemene Reserve boven deze bandbreedte uitkomt, wordt het meerdere teruggegeven aan de eigenaar-gemeenten. Het niveau van het benodigde weerstandsvermogen wordt ieder jaar vastgesteld in de notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

## Vennootschappen en coöperaties

### Coöperatie Parkeerservice U.A. Amersfoort

Vestigingsplaats	Amersfoort
Doel	Woerden heeft in zijn binnenstad gereguleerd parkeren ingevoerd en exploiteert twee parkeergarages. Het uitvoeren van het parkeerbeleid en het beheren van de parkeergarages is ondergebracht bij de Coöperatie Parkeerservice (CPS). De coöperatie is een samenwerkingsverband van gemeenten die samenwerken in parkeren met als doel zo laag mogelijke uitvoeringskosten tegen een zo hoog mogelijke kwaliteit. Vestigingsplaats is Amersfoort. CPS is in 2010 opgericht en is de rechtsopvolger van Parkeerservice Amersfoort (het verzelfstandige parkeerbedrijf van de gemeente Amersfoort).
Programma	2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit
Deelnemende partijen	Huidige 13 leden: De gemeenten Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Barneveld, Bergen, Gouda, Hilversum, Hoogeveen, Lelystad, Nieuwegein, Nijkerk, Woerden, Zandvoort en Zeist.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: Coöperatie Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid: wethouder R. Luca Plv. lid: n.n.b.

Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	<p>De gemeente is lid van de Coöperatie Parkeerservice U.A. Als lid van CPS is de gemeente als mede-eigenaar automatisch ook lid van de algemene ledenvergadering (ALV), het hoogste orgaan van de coöperatie. In deze vergadering worden besluiten genomen die invloed hebben op de koers, de bedrijfsvoering en het resultaat van CPS.</p> <p>Als mede-eigenaar van de coöperatie dragen we hiervoor een medeverantwoordelijkheid. In de ALV hebben alle gemeentelijke leden een gelijke stem. De wethouder Verkeer vertegenwoordigt Woerden in de ALV.</p>
Financiële bijdrage	<p>Begroting 2023 € 640.000</p> <p>Jaarrekening 2023 € 569.000</p> <p>Begroting 2024 € 687.000</p> <p>Begroting 2025 € 746.000</p>
Belang van Woerden	<p>CPS is een niet-winstbeogende organisatie die tegen marktconforme prijzen voor haar leden kwalitatief hoogwaardige parkeerdiensten verricht. CPS werkt daarvoor in coöperatief verband samen met de aangesloten leden en biedt een kwalitatief hoogwaardig, technologisch vooruitstrevend en volledig integraal parkeerdienstenpakket aan tegen zo laag mogelijke kosten, met zo min mogelijk risico en met een sterke focus op zowel het maatschappelijke als financiële rendement voor haar leden.</p>
Financiële ontwikkelingen 2025	<p>Aanpassingen vanuit de evaluatie van het parkeerbeleid hebben in voorjaar 2024 plaatsgevonden, de effecten hiervan zijn in de begroting 2025 verwerkt.</p> <p>In Q4 van 2024 wordt een testfase doorlopen voor handhaving met een scanauto. In 2025 zal deze worden ingevoerd. Afhankelijke van de testfase en de mogelijke uitbreiding van het gereguleerde gebied wordt de invoering van de scanauto budgetneutraal uitgevoerd.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2025	<p>De ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit en parkeren verkeren in een stroomversnelling. Belangrijk is om hier sterk op te sturen en de stem van Woerden goed te vertegenwoordigen tijdens de ALV.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begin boekjaar: € 2.025.000</p> <p>Einde boekjaar: € 2.147.000</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begin boekjaar: € 5.505.000</p> <p>Einde boekjaar: € 6.088.000</p>
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	<p>+ € 121.000</p>
Risico's	<p>Eind 2024 wordt een besluit genomen over de uitbreiding van gereguleerd parkeren ten zuiden van de spoorlijn. De omvang van dit gebied en het besluit heeft directe gevolgen voor de exploitatie.</p>

## Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek-private samenwerking.
Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie, mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Programma	7. Algemene inkomsten
Deelnemende partijen	De gemeente Woerden heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: naamloze structuurvennootschap Vooraf gericht op: uitvoering
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangst dividend)	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Woerden bezit 123.201 aandelen (= 0,225% van het totaal aantal aandelen). Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend naar rato van het aantal aandelen. Begroting 2024 : € 270.000

	Begroting 2025 : € 270.000
Belang van Woerden	Eventuele kortlopende en langlopende leningen aangaan en deposito's uitzetten. Daarnaast heeft de gemeente aandelen van de bank in haar bezit. Op deze aandelen wordt jaarlijks dividend ontvangen.
Financiële ontwikkelingen 2025	De positieve ontwikkeling van de leverage ratio is aanleiding voor de BNG bank om de pay-out ratio te verhogen van 37,5% naar 50%. Dit is in lijn met het staande beleid van BNG Bank.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2025	BNG Bank wil de positie van expert in financiering van publieke voorzieningen in de komende jaren verder versterken. De strategie is gericht op het inspelen op de (veranderende) behoeften van de klant door het volgen van het overheidsbeleid en het bieden van maatwerk-oplossingen voor de financiering van duurzame investeringen.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 4,61 miljard Einde boekjaar: € 4,72 miljard
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 107,46 miljard Einde boekjaar: € 110,82 miljard
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	Nettowinst na belastingen van € 254 miljoen (2023: € 300 miljoen).
Risico's	BNG Bank is een sterk gekapitaliseerde bank. De Common Equity Tier 1-ratio en Tier 1-ratio bedragen per einde 2022 35% respectievelijk 37%. Ratingbureaus Fitch, Moody's en S&P waarderen BNG Bank opnieuw op het hoogste ratingniveau.

## Vitens

Vestigingsplaats	Utrecht
Openbaar belang	<p>De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven.</p> <p>Vitens is een publiek bedrijf. De aandeelhouders van Vitens – gemeenten en provincies – ondersteunen de maatschappelijke doelstellingen van Vitens, met (mede)verantwoordelijkheid voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.</p> <p>Voor de aandeelhouders wil Vitens een financieel krachtig bedrijf zijn en een marktconform dividend uitkeren bij een gezonde solvabiliteit.</p>
Doel	<p>Vitens NV is een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.</p>
Programma	4. Cultuur, economie en milieu (nutsbedrijven )
Deelnemende partijen	<p>De gemeente Woerden is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht. De gemeente heeft 45.284 aandelen (0,9% van het totaal aantal aandelen) in haar bezit.</p> <p>Betrokken zijn diverse gemeenten en provincies.</p>
Rechtsvorm en type regeling	<p>Rechtsvorm: NV</p> <p>Type regeling: collegeregeling</p> <p>Vooraf gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)</p>
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.

<p>Financiële bijdrage (ontvangst dividend)</p>	<p><u>Baten (dividenduitkering):</u> Aantal aandelen gemeente Woerden: 45.042</p> <p>Randvoorwaardelijk bij de uitkering van dividend is de continuïteitsdoelstelling van Vitens. Voor meer informatie zie Jaarverslag Vitens.</p> <p>Begroting 2024 : €0</p> <p>Begroting 2025 : €0</p> <p>Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt minimaal 40% en maximaal 75% van het nettoresultaat. Relevant hierbij is de benodigde toevoeging aan de reserves om de continuïteit van de onderneming te waarborgen (t.b.v. investeringen in vaste activa of het versterken van de solvabiliteit).</p>
<p>Belang van Woerden</p>	<p>Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Woerden. Daarnaast het belang als aandeelhouder.</p> <p>Vitens streeft naar zo laag mogelijke drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (EBIT) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentage (Weighted Average Cost of Capital) minus de bepaalde afslag, die varieert tussen de 0-0,5%.</p>
<p>Financiële ontwikkelingen 2025</p>	<p>De solvabiliteit is ultimo 2022 uitgekomen op 31,0% (2021: 30,2%) en dit kan betekenen dat Vitens weer dividend aan gemeenten zal uitkeren. Bij een solvabiliteit &lt;30% wordt in beginsel geen dividend uitgekeerd. Op basis van het meerjarenplan 2023-2027 heeft Vitens haar verbruiks- en vastrechtstarieven 2023 voor de consument verhoogd. Hierbij is uitgegaan van de maximale WACC van 2,95% voor 2023.</p>
<p>Inhoudelijke ontwikkelingen 2025</p>	<p>Men heeft een steeds grotere uitdaging bij de leveringszekerheid van drinkwater op piekmomenten. Tijdens een hete zomer is het bijvoorbeeld lastig om altijd aan de vraag te voldoen. Daarom gaat men de komende jaren investeren in (nieuwe) productielocaties en de vervanging en aanleg van (nieuwe) leidingen, extra reservoirs om de vraag op piekdagen in een gebied op te vangen en zetten zij ook in op het beperken van de drinkwatervraag door campagnes en advisering aan consumenten en zakelijke klanten.</p>
<p>Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023</p>	<p>Begin boekjaar: € 649,5 miljoen</p> <p>Einde boekjaar: € 677,7 miljoen</p>
<p>Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023</p>	<p>Begin boekjaar: € 1.447 miljoen</p> <p>Einde boekjaar: € 1.560 miljoen</p>

Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	Bedrijfsresultaat (Ebit): € 61,0 miljoen (2022: € 33,9 miljoen)
Risico's	Een uitdaging voor Vitens is de uitvoerbaarheid van hun investeringsprogramma. Onder meer conflicterende wetgeving en krapte in de aannemerij zorgen voor beperkingen. De regelgeving rondom stikstof zorgt niet langer voor obstakels omdat – vanwege het vitale belang – een uitzondering is gemaakt voor de drinkwaterinfrastructuur.

## Stichtingen en verenigingen

### Stichting Urgentieverlening West Utrecht

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Het verlenen van urgentieverklaringen voor een sociale huurwoning aan woningzoekenden uit de regio West Utrecht. De verklaringen worden afgegeven door de stichting op basis van de Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019, gemeente Woerden. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad. Er is geen eigen visie van de stichting voor de realisatie van de doelstellingen uit de programma's van de begroting. De stichting en de urgentiecommissie van de stichting voeren de huisvestingsverordening uit bij mandaatbesluit van de deelnemende gemeenten.
Programma	6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De gemeenten De Ronde Venen, Lopik, Montfoort, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: stichting Type regeling: collegeregeling
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid: wethouder A. Noorthoek Plv. lid: -
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage	Begroting 2023: € 15.000 Jaarrekening 2023: € 15.000

	<p>Begroting 2024 : € 9.000</p> <p>NB: Op het moment van het opstellen van dit document was de begroting 2025 van de SUWU niet bekend, er was ook geen conceptbegroting beschikbaar. Naar verwachting stelt het bestuur van de SUWU begin november 2024 de begroting vast. De gegevens uit die begroting worden opgenomen in de jaarrekening 2024. Er zijn geen bijzonderheden te verwachten. Het financiële risico voor de gemeente is bovendien nihil.</p>
Belang van Woerden	<p>Het behandelen van urgentieaanvragen (met voorrang in aanmerking komen voor een schaarse sociale huurwoning) in subregionaal verband heeft als voordeel dat aanvragen objectiever worden beoordeeld omdat er meerdere beoordelaars zijn die de aanvragen gezamenlijk beoordelen. De beoordelaars hebben bovendien kennis en ervaring en kunnen aanvragen in heden en verleden met elkaar vergelijken (voorkomen van rechtsongelijkheid). Het zelf in stand houden van een organisatie voor het aanvragen, het administreren, het vormen van dossiers, het nemen van besluiten, het maken van beschikkingen, het voorbereiden van collegevoorstellen en het voeren van verweer in bezwaarprocedures voor urgenties, vergen kennis en is kostbaar maar ook kwetsbaar als dit proces door één persoon moet worden uitgevoerd.</p>
Financiële ontwikkelingen 2025	<p>Voor 2017 werd de bijdrage van de deelnemende gemeenten aan de SUWU bepaald door de begrote uitgaven te delen door het aantal inwoners. Vanaf 2018 is dat nog maar voor de helft. De andere helft wordt bepaald door het aantal aanvragen uit de gemeente. Tussen 2019 en 2023 bleef het aantal aanvragen voor Woerden constant (18,6 per jaar). Volgens de eigen financiële regels van de stichting moet het eigen vermogen rond de € 15.000 liggen. Het eigen vermogen wordt verlaagd door de bijdragen van de gemeenten aan de stichting te verlagen in het nieuwe jaar.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2025	<p>Vanuit de betrokken gemeenten is er een urgentiecommissie die urgentieaanvragen behandelt. Het Vierde Huis (extern) bereidt de besluiten van de Stichting Urgentieverlening West Utrecht voor. De aanvrager betaalt € 150 leges aan de stichting. Voor het maken van verweerschriften voor de commissie bezwaarschriften en extra medisch advies, worden extra bedragen in rekening gebracht. De druk op de woningmarkt en de schaarste aan sociale huurwoningen blijft groot. De urgentiecommissie van de SUWU blijft zich met maatwerk inzetten voor inwoners van Woerden die zich zonder urgentie onmogelijk kunnen redden. Dat laat onverlet dat de commissie steeds blijft meewegen in hoeverre aan aanvrager verwijtbaar is dat hij of zij in de benarde situatie is beland en naar de eigen inzet die men pleegde om het probleem te voorkomen of op te lossen. Het blijft gaan om noodsituaties die, zeker als er minderjarige kinderen in het geding zijn, binnen zes maanden moeten worden opgelost door het bieden van een 'dak-boven-het-hoofd'.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begin boekjaar: € 12.000 Einde boekjaar: € 29.000</p>
Vreemd vermogen begin	n.v.t.



en einde boekjaar 2023	
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	€ 15.000
Risico	Bij een grote toename van urgentieaanvragen zal het budget niet kostendekkend zijn. Gezien de inrichting van het voortraject waarbij een intake plaatsvindt, en het stabiele aantal aanvragen, is dit risico beperkt.

## Overige verbonden partijen

### U10

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Doel van de samenwerking is om te komen tot een regionale aanpak van de regionale uitdagingen op het gebied van woningbouw, mobiliteit, economie, energietransitie, groen en landschap en gezond leven, waarbij de lijn van het verdicht verstedelijken rondom knooppunten is vastgelegd in de Ruimtelijk Economische Koers die door de gemeenteraden van de U10 is vastgesteld. In de stedelijke regio rond Utrecht speelt zich het merendeel van het economisch, maatschappelijk en fysieke verkeer af. De samenwerking richt zich niet alleen op overheden, maar wil deze ook verbinden met het bedrijfsleven en kennisinstellingen ('triple helix'). Hiermee wil de samenwerking bereiken dat de regio Utrecht in de toekomst een aantrekkelijke vestigingsplaats voor inwoners en bedrijven blijft en er gezond kan worden geleefd in een stedelijke regio.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Zeist, Montfoort, De Ronde Venen en Oudewater zijn lid van de U10. Het betreft een flexibele netwerksamenwerking waarbij de gemeenten niet allemaal even intensief deelnemen op alle thema's.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: netwerksamenwerking op grond van een bestuursconvenant Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	De U10 kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een 'lichte' samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuurstafels. In 2023 was de bestuurlijke deelname als volgt:

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Wethouder Noorthoek: bestuurstafel 'Gezonde woon- en leefomgeving'</li> <li>• Wethouder De Regt: bestuurstafels 'Groen en Landschap' en 'Duurzame bereikbaarheid'</li> <li>• Wethouder Rozendaal: bestuurstafel 'Economische positionering'</li> <li>• Wethouder Vierstra: voorzitter bestuurstafel 'Klimaatneutrale regio'; deelnemer voorzittersoverleg</li> <li>• Burgemeester Molkenboer: burgemeestersoverleg</li> <li>• Gemeentesecretaris Brander: netwerkdirectie</li> </ul>
<p>Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd</p>	<p>De U10 is een netwerksamenwerking in ontwikkeling. Dit geldt zowel voor de manier van samenwerken (flexibel, doelverkenkend, samen met andere partners) als voor de inhoud. In de bestuurstafels worden steeds nieuwe actuele thema's geagendeerd. Iedere keer wordt daarin gekeken met wie het wordt opgepakt en op welke manier.</p> <p>De U10 ontwikkelt zich naar een samenwerking die op basis van een breed gedragen perspectief en programma (Ruimtelijk Economisch Programma en Perspectief (REP)) gemeenschappelijk de verstedelijkingsvraagstukken van de regio Utrecht aanpakt. De strategie van de U10 is hierbij om van de regio Utrecht een ontmoetingsplaats te maken voor gezond leven in een stedelijke regio.</p>
<p>Financiële bijdrage</p>	<p>Begroting 2024 : € 128.000 Begroting 2024 : € 131.000</p> <p>De financiële jaarlijkse bijdrage is een vaste deelnemersbijdrage per inwoner voor het samenwerkingsconvenant en een bedrag per inwoner voor het mobiliteitsconvenant. Dit wordt besteed aan een klein procesteam (6 fte) en een werkbudget voor bijeenkomsten, communicatie etc. Deze bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van een mixpercentage van 70% loonindex en 30% prijsindex. In 2024 is de indexatie 7,4%. De financiële bijdrage is structureel verhoogd met € 40.900 via de kadernota, waarin besloten is om de realisatie van het gezamenlijke perspectief (IRP - integraal ruimtelijk perspectief) vanuit Woerden te ondersteunen.</p>
<p>Belang van Woerden</p>	<p>Woerden is onlosmakelijk onderdeel van de regio Utrecht, als het gaat om wonen, verplaatsen, werken en leven. Daarom is het in het belang van Woerden om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk U10:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Gezonde woon- en leefomgeving</li> <li>• Economische positionering</li> <li>• Klimaatneutrale regio</li> <li>• Duurzame bereikbaarheid</li> <li>• Groen en Landschap</li> </ul> <p>Daarnaast wordt samengewerkt in het opgaveteam Ruimtelijk-Economisch Perspectief en Programma (REP) en is de U10 betrokken bij het opstellen van</p>

	de Regionale Energiestrategie U16 (RES).
Financiële ontwikkelingen 2025	<p>Voordelig resultaat U10 2023: € 4.000</p> <p>Voor het boekjaar 2024 is de indexatie van 7,4% toegepast alsmede de kostentoeename vanwege de participatie in het IRP. Wanneer in het voorjaar van 2026 nieuwe raden en colleges verkozen zullen zijn, stelt dit hen in staat om zich in de loop van 2026 een beeld en oordeel te vormen van de relevantie van de realisatie van het integraal ruimtelijk perspectief. Tot ten minste die tijd zijn de kosten voor het Integraal Ruimtelijk Perspectief structureel onderdeel van de begroting van Woerden.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2025	<p>De eerste drie fasen van het Integraal Ruimtelijk Perspectief zijn in de afgelopen collegeperiode met succes afgerond, conform de vastgestelde plannen van aanpak. De vierde fase behelst de programmering, financiering en realisatie en heeft ultimo een doorlooptijd tot aan 2040.</p> <p>In 2023 heeft de U10 de volgende successen behaald:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>o Vitale kernen in coalitieakkoord van Provincie Utrecht naar aanleiding van de actie op de bestuurstafel. Er is ook een vitaliteitsprogramma bij PU dat nu wordt opgebouwd. We werken aan maatwerk om kernen vitaal te houden.</li> <li>o In de regiopoorten hebben we stappen gezet over de programmatische invulling (soms in varianten voor uitwerking) en de bijdrage aan de regionale opgave over de volle breedte van de tafels. Dat loopt nog en er is volop positieve energie en kansen voor de toekomst.</li> <li>o De verbreding van de samenwerking met het Rijk op (bijna) de volle breedte van de IRP opgave. Waar het rijk voorheen focus had op mobiliteitsafspraken om verstedelijking mogelijk te maken, werken we vanaf nov 2023 onder de NOVEX-vlag aan samen alle randvoorwaarden voor verstedelijking zoals groen, energie, klimaat, water, bodem e.d. Dat geeft kansen voor de toekomst. Ook daar, in het NOVEX-gebied Utrecht – Amersfoort, wordt toegewerkt naar afspraken over de uitvoering en bekostiging. Dat is nog een lange weg te gaan, maar het begin is er, er is een gezamenlijke agenda. Waarin we de brede welvaartsopgave voor de U10 regio een plek geven.</li> <li>o Besluiten op het BO MIRT gingen in 2023 over meer dan mobiliteit, maar ook over netcongestie, ruimte voor economie, groen en verstedelijking.</li> </ul> <p>Met het Integraal Ruimtelijk Perspectief 2040 weten we waar we gezamenlijk voor staan, wat we te bieden hebben en wat we willen bereiken. Dit vormt een solide basis voor onze gezamenlijke strategie. Het is primair aan ieder van de colleges om, al dan niet in allianties, te investeren in en werk te maken van de ruimtelijke ontwikkeling zoals deze in het gezamenlijk perspectief is geschetst. Aan de bestuurstafels doen we wat aanvullend nodig en behulpzaam is. Dit ondersteund door de zestien gemeentelijke ambtelijke organisaties en de gezamenlijke U10-organisatie. We richten ons hierbij op de volgende drie kernactiviteiten:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Stimuleren dat het door ons gewilde perspectief van 2040 in de jaren daarnaast stap voor stap werkelijkheid worden. Wij houden nauw in de gaten welke ontwikkelingen en kansen zich bij onze beoogde partners voordoen en doen vervolgens wat nodig is om deze kansen te verzilveren. Als voorbeeld: in 2022 identificeerden we verschillende kansen voor</li> </ol>

	<p>mogelijke hulp aan de realisatie van het IRP, zoals de versnellingsafspraken woningbouw , het BO MIRT van november 2022 en we onderzoeken de kansrijkheid van het aanvragen van een regiodeal (met als focus gezond en groen). Wij verwachten dat dergelijke kansen zich de komende jaren in meer of mindere mate zullen blijven voordoen.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>2. Uitwerken van het perspectief. In het IRP hebben we in de kern uitgesproken hoe we de regio in 2040 ruimtelijk voor ons zien. De volgende stap is dat we ons perspectief concretiseren. Dit zeker samen met onze partners: voor bijvoorbeeld het regionaal programmeren wonen en werken en de programmering van de vitale kernen hebben we de provincie hard nodig.</li> <li>3. Actualiseren van het perspectief. Uitgangspunt is dat de zestien colleges hun ruimtelijke ontwikkeling verzorgen binnen de kaders van het perspectief. Er kunnen redenen ontstaan voor een of meerdere colleges om hiervan af te wijken; dan gaan we hierover in gesprek met elkaar. Met als doel om gezamenlijk in beeld te hebben in hoeverre het gezamenlijk perspectief wordt gerealiseerd, ontwikkelen en beheren we een dashboard. Op basis van de voortgangsinformatie in dit dashboard krijgen de colleges van B&amp;W elke twee jaar een voorstel voorgelegd over het al dan niet actualiseren van het gezamenlijk perspectief.</li> </ol>
Risico's	De netwerksamenwerking drijft op de inzet van de deelnemers en de urgentie van de onderwerpen. Als deelnemers zich niet inzetten (bijvoorbeeld omdat ze het belang er niet van inzien) is het rendement nihil.

## PARAGRAAF 7 GRONDBELEID

### 1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Doel van deze paragraaf is om inzicht te geven in de resultaten en risico's van de grondexploitatie. Deze paragraaf is een van de onderdelen van het gemeentelijk grondbeleid, naast onder meer het Meerjarenperspectief Grondbedrijf (MPG) dat jaarlijks in de raad wordt behandeld.

In deze paragraaf komen de volgende onderdelen aan de orde:

- Een beschrijving van het wettelijk kader en het gemeentelijk beleid met een blik op de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt;
- De uitgangspunten ten aanzien van rekenparameters en risicoafdekking die in de grondexploitaties worden gehanteerd;
- Een stand van zaken en vooruitblik van elk grondexploitatiegebied, waarbij ook eventuele risico's worden benoemd;
- De financiële relatie tussen de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) en de Algemene Reserve; Aandachtspunten bij de grondexploitatie en kostenverhaal bij particuliere locatieontwikkelingen.

### 2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk grondbeleid is ondersteunend aan de door het bestuur geformuleerde beleidsdoelstellingen. Grondverwerving, -productie, -uitgifte en -beheer zijn onmisbare en logische ingrediënten van elke ontwikkeling met ruimtelijke consequenties. Het gaat bijvoorbeeld om het bouwen van woningen, bedrijven, de aanleg van wegen of het realiseren van scholen en andere maatschappelijke voorzieningen. In april 2023 is de Nota Grondbeleid Woerden 2023 unaniem aangenomen door de gemeenteraad van Woerden. De belangrijkste zaken uit de Nota Grondbeleid Woerden 2023 zijn de keuze voor situationeel grondbeleid, de systematiek voor de bepaling van de minimale omvang de ARG en de keuze voor een strategisch verwervingsbeleid. In de nota staan de gemeentelijke doelstellingen van en werkwijzen binnen het grondbeleid genoemd. Voor particuliere locatie-ontwikkelingen is tevens in 2014 de nota Kostenverhaal door de raad vastgesteld. Het grondprijnsbeleid wordt jaarlijks opnieuw uitgewerkt in het kader van marktconformiteit van de prijzen tevens jaarlijks door het college vastgesteld. Tevens worden jaarlijks de grondexploitaties herzien en de resultaten hiervan uitgewerkt in het Meerjarenperspectief Grondbedrijf. Dit wordt ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Ook in 2025 wordt deze cyclus doorlopen.

#### *Ontwikkelingen economie en woningmarkt*

De economie heeft een turbulente periode meegemaakt. De afgelopen jaren gingen gepaard met flinke schommelingen van de economie, mede door de corona- en de energiecrisis. Om de inflatie af te remmen, zijn de rentestanden verhoogd, én er was er sprake van flinke loonstijgingen. De verwachting van het Centraal Economisch Plan 2024 van het Centraal Planbureau is dat de economie zal terugkeren naar een gematigd groeipad (inflatie daalt) terwijl de gemiddelde loonstijging circa 6% zal bedragen. De arbeidsmarkt is nog steeds krap én de werkloosheid is in historisch perspectief zeer laag. De verwachting is dat de inflatie nog steeds hoog blijft, maar de grote piek is er inmiddels uit. Dit wordt veroorzaakt door de loon stijgingen, maar ook door de gestegen huurprijzen. Na een aantal jaar relatief weinig stijging, zijn de huren in het afgelopen jaar gecorrigeerd voor inflatie. De verwachting is dat de economie in 2024 met 1,1% zal groeien en in 2025 met 1,6%.

Vorig jaar was een kentering te zien in de stijging van de woningprijzen. Na jaren van stijgingen kwam er een daling van de prijzen, mede als gevolg van de gestegen hypotheekrente. De verkopen van met name nieuwbouwwoningen liepen sterk terug. De situatie op de woningmarkt is in 2024 alweer veranderd. Er is sprake van een toename van het aantal transacties van de bestaande én de nieuwbouwwoningen. Voor de nieuwbouwwoningen geldt zelfs een toename van 70% van de verkopen ten opzichte van vorig jaar. Dit komt mede doordat de woningen standaard worden voorzien van een goed energielabel. Wel is er nog steeds de trend te zien dat de nieuwbouwwoningen steeds kleiner worden.

Ten opzichte van vorig jaar is het consumentenvertrouwen in de woningmarkt aan het herstellen (Eigen Huis Monitor) dat door de Vereniging Eigen Huis (VEH) wordt bijgehouden. Hierin is ten opzichte van het

stijging te zien in het tweede kwartaal van 2024. Ondanks de genoemde ontwikkelingen is de woningmarkt nog steeds zeer krap te noemen. Er zijn de komende jaren veel nieuwe woningen nodig om aan de vraag te kunnen voldoen. De ontwikkelingen op de woningmarkt gingen de afgelopen jaren zeer snel. Op de middellange- en lange termijn is het lastig te voorspellen hoe de situatie op de woningmarkt zich zal gaan ontwikkelen. Middels de Monte Carlo Simulatie zijn de mogelijke effecten ten aanzien van stijgende bouwkosten en de dalende woningprijzen (in relatie tot de grondwaarden) op de grondexploitaties, zoals opgenomen in MPG 2024, doorgerekend.

#### *Marktsituatie Woerden*

##### *Woningen*

In augustus 2024 stonden er op Funda 37 woningen te koop in Woerden, vergelijkbaar met vorig jaar. In Harmelen staan 8 woningen te koop, Kamerik heeft een aanbod van 4 woningen Zegveld een aanbod van 1 woningen. Dit geeft de krapte aan op de woningmarkt. Als wordt gekeken naar de historische transactieprijzen van NVM van bestaande woningen dan is in de regio Utrecht een stijging te zien van 16,4% ten opzichte van vorig jaar. Op kwartaalbasis is een stijging van 5,1%. De gemiddelde verkooptijd van bestaande woningen is afgenomen van 28 dagen in het eerste kwartaal naar 23 dagen in het tweede kwartaal.

##### *Kantoren*

In Woerden worden nauwelijks nog nieuwe kantoren ontwikkeld. De marktomstandigheden hebben ook effect op de opname van kantoorvastgoed. Hierdoor blijkt het mede van belang om terughoudend te zijn ten aanzien van nieuw kantoorareaal.

In 2014 hebben de gemeenten van de U10 onderlinge afspraken gemaakt om de kantorenleegstand aan te pakken en de regionale kantorenmarkt weer gezond te maken. Deze afspraken zijn vastgelegd in de 'Regionale Overeenkomst Kantoren 2014-2030'. Gemeenten ondersteunen actief de transformatie van leegstaande en boventallige kantoorpanden naar bijvoorbeeld woningen of bedrijfsruimte, en bovenal: bestaande plannen voor nieuwe kantoren worden sterk beperkt.

Door de verandering in wet- en regelgeving is er een trend zichtbaar op de kantoorterreinen in Woerden als het gaat om de verduurzaming van kantoorgebouwen. Per 1 januari 2023 moet elk kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. Voldoet het gebouw dan niet aan de eisen, dan mag het per 1 januari 2023 niet meer als kantoor gebruikt worden.

##### *Bedrijventerreinen*

In het bestuursakkoord 2022 - 2026 is opgenomen dat in samenhang met herstructurering van bestaande bedrijventerreinen er vaart wordt gemaakt met de aanleg van nieuwe bedrijfsruimte bij de Putkop en de Burgemeester van Zwietenweg.

### **3. Uitgangspunten voor grondexploitaties**

#### *a. Parameters*

De gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks herzien. In de grondexploitaties wordt uitgegaan van de boekwaardes per 31 december 2023, zoals opgenomen in de jaarrekening 2023. Daarnaast zijn de laatst bekende wijzigingen doorgevoerd waardoor meevallers en tegenvallers zijn ontstaan.

De huidige geactualiseerde exploitatieopzetten hebben als prijspeil 2023. Voor alle gemeentelijke grondexploitaties wordt vanaf 1 januari 2024 gerekend met een intern rentepercentage van 1,12%. De rente van een project wordt berekend over de boekwaarde die wordt geactualiseerd. Naast de renteparameter worden door het college jaarlijks de te hanteren rekenparameters in de grondexploitaties vastgesteld. De parameters zijn door het college vastgesteld (Parameters 2024 (D/24/132196)) en verwerkt in de grondexploitaties.

#### *b. Reserves*

De gemeente Woerden kent het gebruik, conform BBV, om bijdragen aan de genoemde reserve en fondsen te doen vanuit de algemene middelen nadat er tussentijds winst is genomen uit de grondexploitaties of via resultaatsbestemming, na afsluiting van een grondexploitatie. Voor de verdere

werkwijze zie Nota Grondbeleid Woerden 2023.

Bij initiatieven van derden verhaalt de gemeente haar (apparata's)kosten en de bovenwijkse voorzieningen via een exploitatieovereenkomst. De kosten worden in rekening gebracht indien op grond van een exploitatieovereenkomst medewerking wordt verleend aan particuliere plannen. De bedragen zijn gebaseerd op de structuurvisie en de daarop volgende 'Nota bovenwijks'.

#### *c. Winstnemingen*

In 2018 is de Commissie BBV met een nadere toelichting gekomen over de verplichte werkwijze bij tussentijdse winstnemingen in grondexploitaties. Voor winstneming hanteert de Commissie BBV de percentage of completion (POC-)methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, moet verplicht tussentijds, naar rato van de voortgang van de grondexploitatie, winst worden genomen. Hieruit volgde de verplichting tot tussentijdse winstneming in drie grondexploitaties, te weten Snel en Polanen, Harmelen en Kamerik Schoollocaties. Voor verdere toelichting zie MPG 2024.

#### *d. Risicovoorzieningen*

##### Berekening Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)

In de Nota Grondbeleid Woerden 2023 staat de systematiek beschreven die zorgt voor de bepaling van de minimale ondergrens van de Algemene Reserve Grondbedrijf. De hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit ofwel de minimale omvang van de ARG wordt bepaald aan de hand van de hoogste IFLO-norm van het afgelopen jaar en waarbij tevens wordt gekeken naar de komende jaren. De Inspectie Financiën Lagere Overheden – norm beter bekend als de IFLO-norm is ontwikkeld door het Ministerie van Binnenlandse Zaken, het is relatief snelle en eenvoudige methode en wordt door veel provincies en gemeenten gebruikt voor de bepaling van de minimaal noodzakelijk weerstandscapaciteit. De IFLO-norm is uitermate geschikt als deze wordt gecombineerd met de Monte Carlo-simulatie. In het raadsbesluit behorende bij het MPG 2024 is besloten om de minimale ondergrens van de ARG van afgerond € 6,2 miljoen te handhaven.

Per 31 december 2023 is het geïnvesteerde vermogen als volgt:

<b>Complex (Bedragen x € 1.000)</b>	<b>Boekwaarde 31-12-2023</b>
Snel en Polanen	1.973
Kamerik Noordoost II	0
Brediuspark	2.014
Harmelen	246
Pionier	0
Putkop Harmelen	508
Burg. van Zwietenweg	474
Kamerik Schoollocaties	161
<b>Totale boekwaarde complexen per 31-12-2023</b>	<b>5.376</b>

De stand van de ARG per 31-12-2023 is € 8.588.922. De stand heeft een streefwaarde groter dan 1 (weerstandratio), en ligt tussen de door de raad besloten voorkeur van 1 en 2. Hieronder is het verloop van 2023 te zien.

Algemene Reserve Grondbedrijf (Bedragen x € 1.000)	Bedrag mutatie	Stand ARG
<b>Beginstand ARG per 31-12-2022</b>		6.901
Poort van Woerden, kredietaanvraag MPG 2023, kosten 2023	-380	
Poort van Woerden, opbrengsten tbv groencompensatie 2023	89	
Winstneming 2023 Kamerik Schoollocaties	41	
Winstneming 2023 Snel en Polanen	1.005	
Winstneming 2023 Harmelen	919	
Afsluiting 2023 Pionier	4	
Afsluiting 2023 Kamerik Noord-Oost II	52	
Verliesvoorziening 2023 Burgemeester van Zwietenweg	-42	
<b>Totaal mutaties 2023</b>	1.688	
<b>Stand ARG per 31-12-2023</b>		<b>8.589</b>

#### 4. Toelichting per exploitatiegebied

In het navolgende overzicht zijn de geprognosticeerde resultaten van de in exploitatie genomen complexen weergegeven per 1-1-2023:

In exploitatie genomen complex (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (eindwaarde)	Voorziening
Snel en Polanen	1.973	31.266	-36.892	-3.057	
Kamerik Noord-Oost II	0	0	0	0	
Brediuspark	2.014	496	-2.548	-2	
Harmelen	246	1.134	-2.568	-1.189	
Pionier	0	0	0	0	
Putkop Harmelen	508	8.567	-10.021	-778	
Burgemeester van Zwietenweg	474	15.227	-15.811	311	311
Kamerik Schoollocaties	161	1.627	-4.552	-2.803	
<b>Totaal</b>	<b>5.376</b>	<b>58.317</b>	<b>-72.392</b>	<b>-7.517</b>	<b>311</b>

(-) = positief en (+) is negatief bij EW

#### Ad 1: Snel en Polanen

**Snel en Polanen**

**Boekwaarde 31 december 2023**

**€ 1.973.000**

De grondexploitatie Snel en Polanen bestond uit vier deexploitaties, te weten Snel en Polanen Algemeen, Snellerpoort, Waterrijk en Cattenbroek. In 2021 is Waterrijk afgerond. Dus de grondexploitatie bestaat nu nog uit drie deexploitaties.



## **Aanleg openbare ruimte:**

Eind 2022 is de verlenging van de Beneluxlaan om Snellerpoort opgeleverd. Daarnaast zijn een groot deel van de oostelijke bouwvelden en toekomstige openbare ruimte in dit deel van Snellerpoort bouwrijp gemaakt. Hieronder vallen onder andere de verlegging van kabels en leidingen en ruwbouw van de kademuur, daarnaast wordt momenteel gewerkt aan het woonrijp maken van het eerste deel van de Steinhagenseweg ter hoogte van Het Baken. Het deel voor het Gezondheidscentrum en voor het winkelcentrum blijft tijdens de bouw van oostelijke bouwvelden en uitbreiding van het winkelcentrum een tijdelijk ingerichte "fietsstraat".

## **Strand Cattenbroek:**

De verwachting is dat de totale ontwikkeling van Snel en Polanen eind 2030 zal worden afgerond.

## **Toelichting per deelgebied**

### **Snel en Polanen**

Dit betreft een samengestelde grondexploitatie bestaande uit meerdere deexploitaties:

### **Cattenbroek**

Voor het deelgebied Cattenbroek is door De Pretfabriek het recreatief concept ontwikkeld en de fysieke invulling van het plan uitgewerkt. Er is overeenstemming over de erfpachtovereenkomst en het ontwerp bestemmingsplan met omgevingsvergunning is in procedure. Daarnaast zijn verenigingen bezig met de invulling van het verenigingseiland.

### **Snellerpoort**

Planologie: In 2018 is het ambitiedocument 'Snellerpoort, een ander perspectief' vastgesteld. Hiervoor zijn in 2021 twee bestemmingsplannen (Snellerpoort en Winkelcentrum Snellerpoort) vastgesteld. Inmiddels zijn beide bestemmingsplannen onherroepelijk. Voor bouwveld B0 (Cattenbroekerdijk) is een procedure gevolgd om naast woningen ook maatschappelijke functies te kunnen realiseren op deze kavel. Daarnaast is het ontwerp bestemmingsplan met omgevingsvergunning voor recreatiestrand Cattenbroek in procedure gebracht. Het bestemmingsplan wordt in 2024 ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

- *Blok B0:* Dit blok is de Cattenbroekerdijk 1. Hiervoor is in 2023/2024 een procedure gevoerd om extra functies dan woningen te kunnen toevoegen. De kavel wordt de komende jaren gebruikt door diverse ontwikkelaars als bouwplaats, voor eventueel parkeren en materiaalopslag tijdens de ontwikkeling van bouwblokken B1 t/m B6.
- *Blok B1:* Dit bouwveld (De Waag) ligt achter Het Baken. Begin 2023 is de kavel geleverd aan CAZAS. Zij laten hier in totaal 100 sociale huurwoningen en 20 middeldure huurwoningen bouwen voor diverse doelgroepen. De verwachting is dat dit bouwblok in eind 2025 wordt opgeleverd.
- *Blok B2:* Voor dit bouwveld (Huis in 't Veld) is in 2023 is een marktpartij geselecteerd (BEMOG) voor dit bouwveld (dit ligt aan de Nieheimerstraat en de Steinhagenseweg). Hier worden 81 woningen gerealiseerd in verschillende prijsklassen, langs de Steinhagenseweg worden op de begane grond een aantal aanvullende functies ontwikkeld. In 2024 zijn de vergunningaanvragen ingediend, is de koopovereenkomst voor de grond gesloten en is de verwachting dat bij een goede verkoop eind 2024 gestart wordt met de bouw van deze woningen.
- *Blok B3:* In 2023 is voor dit bouwveld (Porta) een ontwikkelovereenkomst gesloten met Bolton. Hier worden 80 woningen ontwikkeld in de diverse prijsklassen. Daarnaast wordt onderzocht of hier een zogenaamd "Thuishuis" kan komen ook worden aanvullend in de plint langs de Steinhagenseweg gezamenlijke ruimtes ontwikkeld voor bewoners en de buurt. De verwachting is dat in 2025 een koopovereenkomst gesloten kan worden nadat het Definitief Ontwerp is goedgekeurd.
- *Blok B4:* De selectie voor dit bouwveld wordt momenteel voorbereid en zal formeel opgestart worden nadat de eerste verkoopresultaten van bouwveld B2 zijn.

- **Blok B5/6 (uitbreiding van Winkelcentrum Snel en Polanen):** Dit bouwveld is geschikt voor de uitbreiding met een 2e supermarkt in het Winkelcentrum Snel en Polanen, een woningbouwprogramma van 100 huurwoningen en bijhorende (gebouwde) parkeervoorzieningen. In 2023 is de voorselectie via TenderNed gehouden om te komen tot een lijst van partijen waarmee we een selectie zullen houden. Inmiddels is de selectie opgestart en zal in de loop van 2024 een ontwikkelovereenkomst worden gesloten met een van deze partijen waarna de plannen verder worden ontwikkeld.

Voor de totale ontwikkeling van het gebied Snellerpoort is de verwachting nog steeds dat het eind 2030 zal worden afgerond.

In de loop van 2024 zal via het traject van de Woonvisie bepaald worden of het percentage sociale huur en betaalbare koop wordt aangepast. Dit heeft potentieel (grote) financiële consequenties voor het projectresultaat van de grondexploitatie Snel en Polanen. Het financiële gevolg zal onderdeel zijn van deze besluitvorming.

**De financiële hoofdlijn grondexploitatie Snel en Polanen kort samengevat:**

De bestedingen 2023 betreffen hoofdzakelijk de kosten van bouw- en woonrijp maken en de planontwikkelingskosten t.b.v. Snellerpoort, en de (verplichte) winstneming die gedaan is ter grootte van circa 1 miljoen. De opbrengsten betreffen een gecorrigeerde subsidie WBI en de opbrengsten uit grondverkoop.

De geraamde kosten vanaf 2024 bedragen ca. € 31 miljoen (exclusief rente en index). De grootste kostenposten hebben betrekking op de inrichting van het gebied. De geraamde opbrengsten na 2023 bedragen € 36 miljoen (exclusief rente en index), deze opbrengsten ontstaan door de verkoop van gronden ten behoeve van bebouwing. De voornaamste categorie is woningbouw en winkelcentrumuitbreiding, verdeeld in categorieën conform de Nota Wonen 2022. Het aantal woningen kan bij de verdere uitwerking van het deelgebied mogelijk nog geoptimaliseerd worden. Door de kosten en opbrengsten te faseren in de tijd wordt de invloed van rente en inflatie doorgerekend. Middels de dynamische eindwaardeberekening wordt het saldo op eindwaarde berekend. Dat saldo bedraagt € 3.057.000(positief).

**Ad 2: Kamerik Noord-Oost II**

<b>Kamerik Noord-Oost II</b>	<b>Afgesloten per 31 december 2023</b>
------------------------------	--

**Ad 3: Brediuspark**

<b>Brediuspark</b>	<b>Boekwaarde 31 december 2023</b>	<b>€ 2.014.000</b>
--------------------	------------------------------------	--------------------

De grondexploitatie Brediuspark bestaat uit één woningbouwontwikkeling op de Veste (voormalig Polobadterrein). Daarnaast heeft de gemeenteraad in oktober 2023 besloten om de twee kavels aan de Burgemeester H.G. van Kempensingel in te zetten ten behoeve van de realisatie van het hospice de Mantelmeeuw. Hiermee is ingestemd om de bestemming 'Wonen' te wijzigen naar 'Maatschappelijk'. De kavels voor de Veste zijn medio 2024 in de verkoop gegaan. In 2024 is verder gewerkt aan stedenbouwkundige uitgangspunten en de ruimtelijke inpassing van het Hospice en zijn er participatiebijeentkomsten georganiseerd met de belanghebbenden. Hierna zal worden gewerkt aan het wijzigen van het planologisch kader.

#### Ad 4: Harmelen diverse locaties

Harmelen	Boekwaarde 31 december 2023	€ 246.000
----------	-----------------------------	-----------

De grondexploitatie Harmelen bestaat uit meerdere gebieden waaronder de voormalige zwembadlocatie, de Fonteinschoollocatie, de voormalige Raadhuislocatie, de Mauritshof, de Triaq-locaties en de Kind&Co locatie. Op deze locaties worden in totaal 88 woningen, een nieuw kinderdagverblijf en een beweegpark gerealiseerd. Het betreft de realisatie van sociale huur, sociale koop en vrije sector huur en koop woningbouw waaronder een CPO-project voor senioren. De woningen op de Mauritshof zijn in 2020 opgeleverd waarna de gemeente het openbaar gebied woonrijp heeft gemaakt. Op de voormalige zwembadlocatie en Kind&Co-locatie wordt de realisatie van 11 patiowoningen mogelijk gemaakt en 6 CPO woningen. De 17 seniorenwoningen op de Willem Alexanderlaan worden rond de zomer 2024 opgeleverd waarna de gemeente eind 2024 het openbaar gebied woonrijp maakt. Op de voormalige Fonteinschoollocatie start Cazas Wonen naar verwachting in 2025 met de werkzaamheden. Daarna maakt de gemeente in 2026 het gebied woonrijp. Tot slot is bouw op de Raadhuislocatie gestart, de woningen worden in 2025 opgeleverd. In 2026 worden naar verwachting alle deellocaties woonrijp gemaakt, waarna de grondexploitatie kan worden afgesloten.

#### Ad 5: Pionier

Pionier	Afgesloten per 31 december 2023	
---------	---------------------------------	--

#### Ad 6: Putkop Harmelen

Putkop Harmelen	Boekwaarde 31 december 2023	€ 508.000
-----------------	-----------------------------	-----------

In de zoektocht naar schuifruimte voor lokale bedrijven die groeien is als een van de locaties Putkop Harmelen naar voren gekomen. Plangebied Putkop III grenst aan het bestaande bedrijventerrein De Putkop. Het plangebied betreft ruim 7,1 ha, waarvan 3,2 ha uitgeefbaar. De rand van het bestaande bedrijventerrein De Putkop aan de kant van het plangebied voor de nieuwe ontwikkeling, kenmerkt zich door een rafelrand van achterkanten in de richting van het aangrenzende kleinschalige landschap. Er is mede daarom gekozen om met het ontwerp het bestaande bedrijventerrein ruimtelijk af te ronden en zo ook de landschappelijke inpassing van het gehele bedrijventerrein te verbeteren. Het ontwerp is aan de raad voorgelegd.

Bij raadsbeluit d.d. 11 juli 2024 is ingestemd met de zienswijzenbeantwoording en is het bestemmingsplan (gewijzigd ten opzichte van het ontwerp) vastgesteld. Omdat de gronden niet zijn verworven en geen anterieure overeenkomst met de grondeigenaar is gesloten is met voornoemd raadsbesluit ook een exploitatieplan vastgesteld. Zowel het bestemmingsplan als het exploitatieplan zijn onder de Wro als wettelijk regime vastgesteld. De onderhandelingen met de grondeigenaar over aankoop van de gronden voor de ontwikkeling lopen ondertussen. Op basis van de huidige planning is de eerste gronduitgifte voorzien in 2026 en kan de grondexploitatie in 2029 worden afgesloten.

## Ad 7: Burgemeester van Zwietenweg

Burgemeester van Zwietenweg Boekwaarde 31 december 2023

€ 474.000

Behalve de locatie Putkop (Harmelen) is uit het schuifruimteonderzoek ook de locatie Burgemeester van Zwietenweg naar voren gekomen. Deze ligt in de oksel tussen de A12, de Burgemeester van Zwietenweg en ten zuiden van de Kromwijkerdijk. Het plangebied is circa 9 ha groot. Daarvan is ruim 5,7 ha uitgeefbaar. Het te ontwikkelen bedrijventerrein Burgemeester van Zwietenweg wordt ontsloten op de Burgemeester van Zwietenweg. Voor deze ontsluiting (rotonde of verkeersregelinstantie (VRI)) zijn in de afgelopen periode diverse gesprekken gevoerd met de provincie Utrecht op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Uit deze gesprekken is naar voren gekomen dat uitgangspunt van de provincie Utrecht een rotonde blijft. Daarbij is aangegeven dat er vanuit de provincie Utrecht geen financiering komt voor aanleg van deze rotonde en fietspad naar het bedrijventerrein. De raming voor de aanleg van een rotonde valt hoger uit, dan de aanleg van een VRI.

Zonder een financiële bijdrage van de provincie komt het tekort voor deze ontwikkeling uit op € 1,4 negatief (eindwaarde). Dit is € 1,1 mln negatiever dan het resultaat van de herziene grondexploitatie BvZ zoals opgenomen in het MPG 2024. Dit financieel risico m.b.t. de rotonde en het fietspad is aangeduid in het MPG 2024. Separate besluitvorming over de Burgemeester van Zwietenweg zal in 2024 volgen.

## Ad 8: Kamerik Schoollocaties

Kamerik Schoollocaties

Boekwaarde 31 december 2023

€ 161.000

De grondexploitatie Kamerik Schoollocaties is per 01-01-2021 geopend. De 20 appartementen die door Bebouw zijn gerealiseerd zijn begin 2024 opgeleverd. Het zijn de eerste woningen behorende bij deze grondexploitatie die zijn opgeleverd aan de nieuwe bewoners van de Weidse Weelde. De 37 woningen die worden gebouwd aan de Overstek verlopen volgens planning. BEMOG heeft voor de 37 woningen de vergunningen aangevraagd en deze zijn afgegeven. Dus zij kunnen de voorbereidingen gaan starten en kunnen binnenkort gaan beginnen met bouwen. Het plan geeft invulling aan de motie "Geef starterswoningen de ruimte in Kamerik!". Voor Mijzijde 88A is eind 2023 een bestemmingsplan vastgesteld en inmiddels onherroepelijk. Eind 2024 zal het verkooptraject voor dit CPO-project opgestart worden.

## PARAGRAAF 8 DE INWONER CENTRAAL IN PARTICIPATIE EN DIENSTVERLENING

### Paragraaf 8 De inwoner centraal in participatie en dienstverlening

Deze paragraaf gaat over activiteiten en ervaringen op het gebied van participatie en dienstverlening. De communicatie met en interactie tussen gemeente en inwoner staat daarbij centraal.

Wat gaan we in 2025 doen?

In 2025 werken we aan passende methoden om de interactie met de samenleving te verbeteren. We gaan aan de slag met de volgende vraagstukken:

- het verder formaliseren van de interne participatiewerkwijze
- heldere en verbeterde afspraken maken met wijk- en dorpsplatforms
- het aanjagen van wijk- en dorpsagenda's
- het werken vanuit de samenleving meer vormgeven
- denkmee.woorden.nl doorontwikkelen, onderhouden en intern promoten
- participatie meer inzetten bij meer verschillende onderwerpen
- participatie als onderdeel van het onlineteam voor een betere verbinding met de samenleving
- participatie gebeurt meer in samenwerking met wijkgericht werken
- inventariseren van opleidingsmogelijkheden voor de organisatie op het gebied van participatie
- participatie toespitsen op de Omgevingswet
- onderzoeken van mogelijkheden voor interne kennisdeling
- uitvoeren van de aanpak op dienstverlening

### Aanpak op dienstverlening

Begin 2025 is de aanpak op dienstverlening gereed. Er is dan een visie op de kwaliteit van onze dienstverlening die richting geeft voor de hele organisatie: wanneer vinden we onze dienstverlening goed (genoeg)? En er zijn heldere normen en werkafspraken waar alle collega's mee kunnen werken. Hiermee is onze dienstverlening geen incidentele of persoonlijke afweging meer zonder handvatten, maar kunnen we allemaal werken vanuit dezelfde organisatiebrede kaders. Dat maakt het beter mogelijk om dit met elkaar vorm te geven in al onze processen en diensten, om onze kwaliteit te monitoren en om hierop bij te sturen. Dit geeft duidelijkheid voor onze medewerkers én voor iedereen die woont, werkt of verblijft in onze gemeente. De aanpak op dienstverlening draagt daarmee bij aan de ontwikkeling van de organisatie. Nadat de aanpak op dienstverlening begin 2025 is vastgesteld, gaan we deze stap voor stap implementeren in de organisatie.

### Inzet op duidelijke en toegankelijke communicatie

Duidelijke en toegankelijke communicatie blijft onze aandacht hebben. In 2024 hebben we voor het eerst de brieven die we in toegankelijke taal hebben geschreven bij inwoners getest. In 2025 gaan we hiermee verder. We onderzoeken de mogelijkheden om inwoners nog beter bij dit onderwerp te betrekken en aan te sluiten bij hun behoeften.

### Stand van zaken rondom participatie

In 2025 anticiperen we op de nieuwe wet die per 1 januari 2025 van kracht is: de wet versterking op participatie op decentraal niveau. In deze wet is geregeld dat betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op decentraal niveau wordt versterkt en het uitdaagrecht wettelijk wordt verankerd.

We bereiden een participatieverordening voor met uitdaagrecht die voor 1 januari 2027 gereed moet zijn. De nieuwe participatieverordening vervangt de huidige inspraakverordening en stelt duidelijke kaders voor participatie.

In 2025 gaan we verder met het borgen van een werkwijze. Ook het participatieplatform blijft doorontwikkelen en blijven we regelmatig gebruiken.

## **Gebiedsgericht Werken**

In 2025 en daarna werken we aan een aantal vraagstukken om te komen tot betere participatie en dienstverlening voor de inwoner. Daarnaast gaan we het jaar 2025 gebruiken om onze werkwijze goed te evalueren of behaald is wat wilden bereiken. We noemen:

- een proces en loket voor inwonersinitiatieven feitelijk vormgeven en evalueren;
- de duidelijke afspraken met wijk- en dorpsplatforms over hun status en positie praktisch gestalte geven;
- faciliteren dat wijk- en dorpsagenda's tot stand komen en/of tot uitvoer worden gebracht;
- het implementeren van het Gebiedsgericht Werken 2.0 in de gehele organisatie;
- in het verlengde van de implementatie: positioneren en etaleren van de rol van wijk- en dorpsambtenaren;
- het realiseren van een ombudsfunctie binnen de afdeling Gebiedsgericht werken.

## **Inclusie**

In 2025 wordt inclusie als facetbeleid ingevoerd. Dat betekent dat inclusie als kwaliteitsaspect onderdeel wordt van de gehele organisatie en toegepast wordt door alle domeinen en teams. Met deze aanpak werken we toe naar inclusie als vast onderdeel van de (beleids-)processen en een meer duurzame borging van het onderwerp.

Hiertoe worden o.a. de volgende concrete stappen genomen:

- het verzelfstandigen van de werkgroep Iedereen Doet Mee
- factsheets over inclusie per domein
- training en opleiding van bestuur en organisatie via De Groene Hart Academie en Art1 Midden Nederland
- onderzoek naar mogelijkheden om inclusie in te bedden in subsidievoorwaarden

## **Monitoring klanttevredenheid**

Vanuit de organisatie zijn er veel verschillende contacten die informatie opleveren over ons handelen en functioneren. We vinden het belangrijk om hiervan te leren. Wat gaat er goed en wat kan er beter? Daarom gaan we actiever inzetten op het evalueren van onze dienstverlening. Nu gebeurt dit incidenteel en niet binnen alle domeinen van de organisatie. Daarnaast hebben we op sommige diensten wel goed inzicht op doorlooptijden, dus op de vraag of zaken wel binnen de afgesproken tijd worden afgehandeld. Maar daarmee hebben we nog geen zicht op de beleving van de gebruiker, dus op de vraag of de gebruiker ook tevreden is met de manier waarop het is afgehandeld. Voor een goede kwaliteit van dienstverlening is het belangrijk ook hier aandacht voor te hebben. Binnen de aanpak op dienstverlening werken we dan ook aan structurele evaluatie van onze diensten. Dit gaat zowel om het verbeteren van specifieke diensten van de organisatie als om een breed algemeen beeld te krijgen van hoe het gaat en op welke punten we onze kwaliteit kunnen en willen verbeteren.

## **WoerdenWijzer**

In 2025 komen de eerste resultaten van de doorontwikkeling van Woerden Wijzer. De doorontwikkeling, waarbij het team van professionals zo goed en dichtbij mogelijk wordt afgestemd op de leefwereld van inwoners, wordt samen gedaan met de inwoners, als belangrijkste doelgroep.

### *Cliëntervaringen*

Vanaf 2021 wordt er 'continu gemeten', dat betekent dat direct na afloop van een vraag de ervaring van de cliënt wordt getoetst. Verder wordt op dit moment gewerkt vanuit de concrete verbeterpunten uit het storytelling-onderzoek dat in 2021 heeft plaatsgevonden, zoals: mensen zijn positiever als zij een vast aanspreekpunt hebben, WoerdenWijzer zelf is nog niet goed vindbaar.

We streven naar een volledig overzicht van alle onderzoeken naar klanttevredenheid in onze organisatie.

## **Gebundelde contacten: in rapportages, verslagen en monitoren**

De ervaringen over klantcontacten worden (deels) gebundeld in rapportages en verslagen waaruit we kunnen analyseren, en in monitoren waarbij we vooraf gerichte vragen hebben gesteld om de thermometer over een bepaald onderwerp goed te kunnen aflezen:

- Rapportages van de meldingen openbare ruimte
- Rapportages Cumulus

- Monitor Leefbaarheid & Veiligheid
- Jaarverslag juridische zaken bezwaar
- Incidenteel: enquêtes en evaluaties vanuit de ruimtelijke projecten die de basis vormen voor aanpassingen in nieuwe projecten en opgaven
- Key2Vergunningen: een tool waarin de doorlooptijd van de processen wordt bijgehouden

# FINANCIËLE BEGROTING

## 1 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

### Baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Verschil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<b>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</b>								
Baten	978	1.095	986	1.004	18	1.004	1.005	805
Lasten	9.650	10.406	10.646	10.837	191	10.943	10.926	10.805
<b>Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</b>	<b>-8.672</b>	<b>-9.311</b>	<b>-9.660</b>	<b>-9.833</b>	<b>-173</b>	<b>-9.940</b>	<b>-9.921</b>	<b>-10.000</b>
<b>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</b>								
Baten	19.262	18.336	17.992	19.652	1.660	19.933	20.256	20.587
Lasten	33.371	34.496	34.950	34.505	-445	35.049	35.860	36.076
<b>Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</b>	<b>-14.109</b>	<b>-16.161</b>	<b>-16.957</b>	<b>-14.852</b>	<b>2.105</b>	<b>-15.116</b>	<b>-15.604</b>	<b>-15.490</b>
<b>3. Sociaal domein</b>								
Baten	18.610	11.636	17.702	13.325	-4.377	13.658	13.653	13.653
Lasten	70.401	69.241	73.711	73.708	-3	71.363	71.258	71.133
<b>Totaal 3. Sociaal domein</b>	<b>-51.790</b>	<b>-57.605</b>	<b>-56.009</b>	<b>-60.382</b>	<b>-4.374</b>	<b>-57.705</b>	<b>-57.605</b>	<b>-57.480</b>
<b>4. Cultuur, economie en milieu</b>								
Baten	2.662	2.370	2.605	2.273	-332	2.257	2.257	2.257
Lasten	9.598	10.152	11.049	10.335	-714	10.227	10.141	10.149
<b>Totaal 4. Cultuur, economie en milieu</b>	<b>-6.936</b>	<b>-7.782</b>	<b>-8.444</b>	<b>-8.062</b>	<b>382</b>	<b>-7.970</b>	<b>-7.884</b>	<b>-7.892</b>
<b>5. Sport en Onderwijs</b>								
Baten	5.198	3.252	3.574	3.539	-34	3.087	3.087	3.087
Lasten	15.431	13.636	14.542	14.276	-266	13.357	13.379	13.303
<b>Totaal 5. Sport en Onderwijs</b>	<b>-10.232</b>	<b>-10.384</b>	<b>-10.969</b>	<b>-10.737</b>	<b>232</b>	<b>-10.270</b>	<b>-10.292</b>	<b>-10.216</b>
<b>6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</b>								
Baten	11.197	14.754	14.872	15.663	790	14.332	10.128	8.807
Lasten	15.732	18.473	19.397	19.792	395	18.556	14.306	12.977
<b>Totaal 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</b>	<b>-4.535</b>	<b>-3.719</b>	<b>-4.524</b>	<b>-4.129</b>	<b>396</b>	<b>-4.224</b>	<b>-4.178</b>	<b>-4.170</b>
<b>7. Algemene inkomsten</b>								
Baten	117.931	122.491	123.545	127.888	4.343	121.631	123.021	123.479
Lasten	-695	2.187	-773	3.121	3.894	4.372	5.523	7.378
<b>Totaal 7. Algemene inkomsten</b>	<b>118.626</b>	<b>120.304</b>	<b>124.318</b>	<b>124.767</b>	<b>450</b>	<b>117.259</b>	<b>117.498</b>	<b>116.102</b>
<b>Overhead</b>								
Baten	7.746	7.753	7.776	8.291	515	8.005	7.972	7.972
Lasten	22.264	22.581	24.291	25.153	862	24.460	24.177	24.065
<b>Totaal Overhead</b>	<b>-14.518</b>	<b>-14.827</b>	<b>-16.515</b>	<b>-16.862</b>	<b>-347</b>	<b>-16.455</b>	<b>-16.205</b>	<b>-16.093</b>
<b>Gerealiseerd saldo van baten en lasten</b>	<b>7.833</b>	<b>514</b>	<b>1.239</b>	<b>-90</b>	<b>-1.329</b>	<b>-4.420</b>	<b>-4.192</b>	<b>-5.239</b>



Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Verschil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<b>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</b>								
Onttrekkingen	12	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen	85	0	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</b>	<b>-73</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</b>								
Onttrekkingen	4.939	738	555	556	0	556	556	556
Stortingen	3.674	182	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</b>	<b>1.265</b>	<b>555</b>	<b>555</b>	<b>556</b>	<b>0</b>	<b>556</b>	<b>556</b>	<b>556</b>
<b>3. Sociaal domein</b>								
Onttrekkingen	813	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen	706	0	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal 3. Sociaal domein</b>	<b>107</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>4. Cultuur, economie en milieu</b>								
Onttrekkingen	539	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen	1.003	0	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal 4. Cultuur, economie en milieu</b>	<b>-464</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>5. Sport en Onderwijs</b>								
Onttrekkingen	400	29	29	29	0	149	306	482
Stortingen	1.145	670	670	670	0	670	670	670
<b>Totaal 5. Sport en Onderwijs</b>	<b>-745</b>	<b>-641</b>	<b>-641</b>	<b>-641</b>	<b>0</b>	<b>-521</b>	<b>-363</b>	<b>-188</b>
<b>6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</b>								
Onttrekkingen	3.213	0	60	0	-60	0	0	0
Stortingen	2.617	0	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</b>	<b>597</b>	<b>0</b>	<b>60</b>	<b>0</b>	<b>-60</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>7. Algemene inkomsten</b>								
Onttrekkingen	2.959	740	677	204	-473	128	129	130
Stortingen	4.760	1.162	1.547	0	-1.547	2.000	2.000	2.000
<b>Totaal 7. Algemene inkomsten</b>	<b>-1.800</b>	<b>-423</b>	<b>-870</b>	<b>204</b>	<b>1.074</b>	<b>-1.872</b>	<b>-1.871</b>	<b>-1.870</b>
<b>Overhead</b>								
Onttrekkingen	1.294	42	0	0	0	0	0	0
Stortingen	594	47	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal Overhead</b>	<b>700</b>	<b>-6</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Mutaties reserves</b>	<b>-413</b>	<b>-514</b>	<b>-895</b>	<b>119</b>	<b>1.014</b>	<b>-1.837</b>	<b>-1.679</b>	<b>-1.502</b>
<b>Totaal alle programma's</b>	<b>7.420</b>	<b>0</b>	<b>344</b>	<b>28</b>	<b>-315</b>	<b>-6.256</b>	<b>-5.870</b>	<b>-6.741</b>

## Totaaloverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	183.585	181.687	189.052	191.636	2.584	183.907	181.379	180.647
Lasten	175.752	181.172	187.813	191.726	3.913	188.327	185.570	185.886
<b>Gerealiseerd saldo van baten en lasten</b>	<b>7.833</b>	<b>514</b>	<b>1.239</b>	<b>-90</b>	<b>-1.329</b>	<b>-4.420</b>	<b>-4.192</b>	<b>-5.239</b>
Onttrekkingen	14.170	1.548	1.321	788	-533	833	991	1.168
Stortingen	14.583	2.062	2.217	670	-1.547	2.670	2.670	2.670
<b>Mutaties reserves</b>	<b>-413</b>	<b>-514</b>	<b>-895</b>	<b>119</b>	<b>1.014</b>	<b>-1.837</b>	<b>-1.679</b>	<b>-1.502</b>
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>7.420</b>	<b>0</b>	<b>344</b>	<b>28</b>	<b>-315</b>	<b>-6.256</b>	<b>-5.870</b>	<b>-6.741</b>

## Algemene dekkingsmiddelen

(Bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<b>Algemene uitkering gemeentefonds</b>							
Baten	100.162	103.953	104.825	108.785	102.653	104.043	104.501
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
<b>Saldo</b>	<b>100.162</b>	<b>103.953</b>	<b>104.825</b>	<b>108.785</b>	<b>102.653</b>	<b>104.043</b>	<b>104.501</b>
<b>Lokale heffingen</b>							
Baten	16.511	17.764	17.946	18.704	18.704	18.704	18.704
Lasten	707	558	684	630	630	630	630
<b>Saldo</b>	<b>15.804</b>	<b>17.206</b>	<b>17.262</b>	<b>18.074</b>	<b>18.074</b>	<b>18.074</b>	<b>18.074</b>
<b>Dividenden</b>							
Baten	308	270	270	270	270	270	270
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
<b>Saldo</b>	<b>308</b>	<b>270</b>	<b>270</b>	<b>270</b>	<b>270</b>	<b>270</b>	<b>270</b>
<b>Saldo financieringsfunctie</b>							
Baten	872	504	504	129	4	4	4
Lasten	-1.077	-1.716	-1.716	272	1.547	2.608	3.291
<b>Saldo</b>	<b>1.949</b>	<b>2.220</b>	<b>2.220</b>	<b>-143</b>	<b>-1.544</b>	<b>-2.604</b>	<b>-3.287</b>
<b>Overige algemene dekkingsmiddelen</b>							
Baten	78	0	0	0	0	0	0
Lasten	-325	3.346	1.460	2.219	2.195	2.285	3.457
<b>Saldo</b>	<b>403</b>	<b>-3.346</b>	<b>-1.460</b>	<b>-2.219</b>	<b>-2.195</b>	<b>-2.285</b>	<b>-3.457</b>
<b>Totaal algemene dekkingsmiddelen</b>	<b>118.626</b>	<b>120.304</b>	<b>123.118</b>	<b>124.767</b>	<b>117.259</b>	<b>117.498</b>	<b>116.102</b>

## Vennootschapsbelasting en Onvoorzien

	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Vennootschapsbelasting	13	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	-338	27	27	0	0	0	0

## 2 INCIDENTELE LASTEN EN BATEN

In deze bijlage is rekening gehouden met de notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV van 30 augustus 2018. In aansluiting op deze notitie is in september 2021 een handreiking verschenen van de provincies ter verduidelijking van de notitie en als aanvulling op het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
<b>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</b>				
<b>2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit</b>				
<b>3. Sociaal domein</b>				
<b>4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie</b>				
Transitie landelijk gebied	50			
<b>5. Sport en onderwijs</b>				
Tijdelijke huisvesting R. de Jagerschool en st. Bavoschool	500			
<b>6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</b>				
Grondexploitaties	12.653	11.417	7.214	5.893
<b>7. Algemene inkomsten</b>				
<b>Overhead</b>				
<b>Totaal incidentele lasten</b>	<b>13.203</b>	<b>11.417</b>	<b>7.214</b>	<b>5.893</b>
<b>1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid</b>				
<b>2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit</b>				
<b>3. Sociaal domein</b>				
<b>4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie</b>				
Transitie landelijk gebied uit transitiefonds	50			
<b>5. Onderwijs en Sport</b>				
<b>6. Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen</b>				
Grondexploitaties	12.653	11.417	7.214	5.893
<b>7. Algemene inkomsten</b>				
<b>Overhead</b>				
<b>Totaal incidentele baten</b>	<b>12.703</b>	<b>11.417</b>	<b>7.214</b>	<b>5.893</b>
<b>Saldo lasten minus baten</b>	<b>500</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

### 3 STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN DE RESERVES

<b>Toevoegingen aan reserves</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>	<b>2027</b>	<b>2028</b>
Structurele toevoegingen:				
Reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	0	0	0	0
Reserve dekking kapitaallasten economisch nut	0	0	0	0
Incidentele toevoegingen	670	2.670	2.670	2.670
<b>Totaal toevoegingen</b>	<b>670</b>	<b>2.670</b>	<b>2.670</b>	<b>2.670</b>

<b>Onttrekkingen aan reserves</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>	<b>2027</b>	<b>2028</b>
Structurele onttrekkingen:				
Reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	545	545	545	545
Reserve dekking kapitaallasten economisch nut	204	128	129	130
Incidentele onttrekkingen	39	159	317	492
<b>Totaal onttrekkingen</b>	<b>788</b>	<b>833</b>	<b>991</b>	<b>1.168</b>

<b>Structurele saldi</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>	<b>2027</b>	<b>2028</b>
Saldo baten en lasten	-90	-4.420	-4.192	-5.239
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	119	-1.837	-1.679	-1.502
<b>Begrotingssaldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)</b>	<b>29</b>	<b>-6.257</b>	<b>-5.871</b>	<b>-6.741</b>
Af:				
Incidentele baten	-12.703	-11.417	-7.214	-5.893
Incidentele onttrekkingen reserves	-39	-159	-317	-492
Bij:				
Incidentele lasten	13.203	11.417	7.214	5.893
Incidentele toevoegingen reserves	670	2.670	2.670	2.670
<b>Structureel saldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)</b>	<b>1.160</b>	<b>-3.746</b>	<b>-3.517</b>	<b>-4.564</b>

## 4 RAMINGSGRONDSLAGEN

In deze begroting zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

### **Indexatie loonkosten, materiële kosten, investeringen en subsidies**

Tot en met de begroting 2023 werden de kosten en subsidies geïndexeerd met de CPI (Consumentenprijsindex) van februari van het jaar vóór het begrotingsjaar. Vanaf de begroting 2024 is dit gewijzigd naar de systematiek die veel andere gemeenten hanteren, namelijk een indexatie op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP) van het CPB. Dit is namelijk ook de systematiek waarmee de Algemene Uitkering geïndexeerd wordt. Op basis hiervan zijn de volgende indexatiepercentages gehanteerd:

- Loonkosten: 4,4%
- Overige (materiële) kosten: 2,2%
- Investerings: 2,0%
- Subsidies: 3,5% (60% loonindex, 20% materiële kosten, 20% investeringen).

Bij de voorjaarsrapportage vindt zonodig bijstelling plaats als de werkelijke indexaties afwijken van deze uitgangspunten.

De raming van de personeelskosten is gebaseerd op de huidige salarissen, reguliere periodieke verhogingen en reeds gemaakte cao-afspraken. De compensatie die via de Algemene Uitkering (meicirculaire) wordt gegeven voor loonstijging (4,4%) is in programma 7 als stelpost gereserveerd.

### **Indexatie OZB en heffingen.**

Tot en met de begroting 2024 werden de opbrengsten voor OZB en de heffingen geïndexeerd met de CPI van februari van het jaar vóór het begrotingsjaar. Conform hetgeen is besloten bij de Kadernota 2025 sluiten wij nu aan bij de meer gangbare methodiek van indexatie op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP), en daarmee dus ook bij de ontwikkeling van de Algemene Uitkering. Op basis van het gewogen gemiddelde, zoals ook bovenstaand weergegeven, zijn de OZB en heffingen verhoogd met 3,5%. Daar waar voor specifieke heffingen een andere verhoging wordt gehanteerd staat dit toegelicht in de paragraaf Lokale Heffingen. Voor afvalstoffenheffing en rioolrechten, alsmede diverse leges, wordt rekening gehouden met de maximale kostendekkendheid.

### **Algemene Uitkering (Gemeentefonds)**

De Algemene Uitkering wordt geraamd op basis van de meicirculaire. Voor indexen worden alleen rekening gehouden met het begrotingsjaar 2025. Voor het meerjarenperspectief gelden constante prijzen (meerjarenbegroting is prijspeil 2025).

### **Omslagrente**

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten rentekosten aan de taakvelden/programma's worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Het renteomslagpercentage is berekend op basis van de voorgeschreven systematiek van de commissie BBV en komt voor 2025 uit op 1,0%. Het omslagpercentage geeft weer welk rentepercentage aan de activa wordt toegerekend. Dit percentage wordt berekend op basis van een raming van de netto door de gemeente te betalen rente en de totale boekwaarde van alle vaste activa van de gemeente. Het percentage wordt afgerond met maximaal 0,5%.

De berekening van de omslagrente is opgenomen in paragraaf 6, Financiering en komt voor 2025 uit op 1,0%. Dit is lager dan in de afgelopen jaren, omdat wij vanaf 2024 geen rente meer toerekenen aan het Eigen Vermogen. Wij volgen hierin het advies van de commissie BBV om het 'administratief rondpompen van geld' te verminderen. Dit is conform het raadsbesluit 'Herijking bestemmingsreserves' van 21 december 2023.

Er vindt geen rentebijdrage plaats op reserves en voorzieningen.

### **Rente nieuw aan te trekken leningen**

Prognoses over de rente hebben doorgaans een min of meer "glazenbol" niveau. Dit gegeven wordt nog versterkt door de vele onzekerheden in de geopolitiek. De rente op de geld- en kapitaalmarkt is het

afgelopen twee jaar gestegen, na een relatief lange periode van historisch lage rente. De komende jaren verwachten wij dat de rente stabiel blijft op het huidige niveau. Voor nieuwe geldleningen gaan we in de begroting uit van 3,5% rente, gebaseerd op de gemiddelde rentepercentages bij verschillende looptijden gedurende 2022 en 2023.

### **Grondexploitaties**

Vanaf boekjaar 2025 is vanuit de commissie BBV voorgeschreven dat voor de rente op de grondexploitaties ook de omslagrente gehanteerd moet worden (2025: 1,0%). Voorheen gold hiervoor een aparte berekeningswijze.

De disconteringsvoet voor verliesvoorzieningen binnen grondexploitaties schrijft het BBV verplicht voor op 2,0%.

### **Overhead**

In 2023 is een nieuwe Notitie Overhead opgesteld door de commissie BBV, deze is van toepassing vanaf begrotingsjaar 2025. Volgens deze notitie mag de methodiek voor het toerekenen van overhead, zoals opgenomen in het overzicht overhead, aan lokale heffingen en rechten niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead aan overige taakvelden van de begroting. De methodiek die hiervoor gekozen is om de totale overheadkosten toe te rekenen op basis van de netto loonkosten (excl. inhuur). Dit leidt voor verschillende leges / heffingen tot een andere toerekening dan in voorgaande jaren. Zie hiervoor verder de paragraaf Lokale Heffingen.

## 5 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Activa (bedragen x € 1.000)	jaarrekening prognose begroting begroting begroting begroting					
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
<b>Vaste activa</b>						
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	41	27	13	6	0	0
<u>Materiële vaste activa</u>						
- investeringen met een economisch nut	175.790	178.110	190.322	202.981	217.891	228.963
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	103.501	108.403	118.545	119.773	116.298	110.095
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	<b>279.291</b>	<b>286.513</b>	<b>308.867</b>	<b>322.754</b>	<b>334.189</b>	<b>339.058</b>
<u>Financiële vaste activa</u>						
- Deelnemingen	352	352	352	352	352	352
- Langlopende leningen aan gemeenschappelijke regelingen	143	143	143	143	143	143
- Overige langlopende geldleningen (niet-overheid)	555	497	497	497	497	497
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	<b>1.050</b>	<b>992</b>	<b>992</b>	<b>992</b>	<b>992</b>	<b>992</b>
<b>Totaal vaste activa</b>	<b>280.382</b>	<b>287.532</b>	<b>309.872</b>	<b>323.752</b>	<b>335.181</b>	<b>340.050</b>
<b>Vlottende activa</b>						
<i>Totaal voorraden (incl. verliesvoorziening)</i>	5.064	-832	4.667	7.927	-63	-3.692
<u>Uitzettingen (looptijd &lt;1 jaar)</u>						
- Vorderingen op gemeenten	845	500	500	500	500	500
- Vorderingen op gemeenschappelijke regelingen	229	100	100	100	100	100
- Vorderingen op overige overheden	32.956	13.716	13.716	13.716	13.716	13.716
- Overige vorderingen	1.902	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
<i>Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd &lt; 1 jaar</i>	<b>35.932</b>	<b>15.316</b>	<b>15.316</b>	<b>15.316</b>	<b>15.316</b>	<b>15.316</b>
<i>Liquide middelen (kas- en banksaldi)</i>	277	250	250	250	250	250
<u>Totaal overlopende activa</u>						
- Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	786	790	790	790	790	790
- Nog te ontvangen bijdrage van provincies	142	150	150	150	150	150
- Overige overlopende activa (niet-overheid)	7.970	8.060	8.060	8.060	8.060	8.060
<i>Totaal Overlopende activa</i>	<b>8.898</b>	<b>9.000</b>	<b>9.000</b>	<b>9.000</b>	<b>9.000</b>	<b>9.000</b>
<b>Totaal vlottende middelen</b>	<b>50.171</b>	<b>23.734</b>	<b>29.233</b>	<b>32.493</b>	<b>24.503</b>	<b>20.874</b>
<b>Totaal activa</b>	<b>330.553</b>	<b>311.266</b>	<b>339.105</b>	<b>356.245</b>	<b>359.684</b>	<b>360.924</b>

Passiva (bedragen x € 1.000)	rekening prognose begroting begroting begroting begroting					
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
<b>Vaste passiva</b>						
<i>Totaal eigen vermogen</i>	84.463	79.705	79.587	81.423	83.102	84.604
<i>Totaal voorzieningen</i>	12.223	11.941	12.677	13.424	14.789	14.047
<i>Totaal vaste schulden, met een rentetypische looptijd &gt;= 1 jaar verstrekkt door binnenlandse banken en overige financiële instellingen</i>	195.785	182.620	209.841	224.398	224.793	225.273
<b>Totaal vaste passiva</b>	<b>292.471</b>	<b>274.266</b>	<b>302.105</b>	<b>319.245</b>	<b>322.684</b>	<b>323.924</b>
<b>Vlottende passiva</b>						
<u>Netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd &lt; 1 jaar</u>						
- Kasgeld	0	0	0	0	0	0
- Overige schulden	10.984	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
<i>Totaal netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd &lt; 1 jaar</i>	<b>10.984</b>	<b>10.000</b>	<b>10.000</b>	<b>10.000</b>	<b>10.000</b>	<b>10.000</b>
<u>Overlopende passiva</u>						
- Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	9.843	9.800	9.800	9.800	9.800	9.800
- Overige overlopende passiva (niet-overheid)	12.614	12.560	12.560	12.560	12.560	12.560
- Vooruitontvangen bijdragen van provincies	4.596	4.600	4.600	4.600	4.600	4.600
- Vooruitontvangen bijdragen van gemeenten	43	40	40	40	40	40
- Vooruitontvangen bijdragen Overige overheden	2	0	0	0	0	0
<i>Totaal overlopende passiva</i>	<b>27.098</b>	<b>27.000</b>	<b>27.000</b>	<b>27.000</b>	<b>27.000</b>	<b>27.000</b>
<b>Totaal vlottende passiva</b>	<b>38.082</b>	<b>37.000</b>	<b>37.000</b>	<b>37.000</b>	<b>37.000</b>	<b>37.000</b>
<b>Totaal passiva</b>	<b>330.553</b>	<b>311.266</b>	<b>339.105</b>	<b>356.245</b>	<b>359.684</b>	<b>360.924</b>



## 6 EMU-SALDO

Omschrijving	bedragen x € 1.000	2024	2025	2026
		Volgens realisatie t/m sept. 2024, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2025	Volgens meerjarenraming in begroting 2025
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV art. 17c)		1.239	-90	-4.420
2. Mutatie (im)materiële vaste activa		22.735	34.965	27.282
3. Mutatie voorzieningen		-282	736	1.836
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)		-5.896	5.499	3.260
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa				
<b>Berekend EMU-saldo (x 1.000)</b>		<b>-€ 15.882</b>	<b>-€ 39.818</b>	<b>-€ 33.126</b>

## 7 Investeringsplanning - INVESTERINGEN 2025-2028 (Bedragen x € 1.000)

OMSCHRIJVING JAARSCHIJJF 2025 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Investering	Afschr.	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
<b>Bedrijfsvoering</b>									
Data center 2025			Overhead 2025	65 3	33	33			
Werkplekken			Overhead 2025	200 6	100	100			
Aanschaf devices			Overhead 2025	65 3	33	33			
Software			Overhead 2025	162 5	81	81			
Avex vergaderruimte V7			Overhead 2025	60 5	30	30			
Avex raadszaal			Overhead 2025	150 5	75	75			
<b>Openbare Ruimte</b>									
Renovatie verhardingen 2025 ('s Gravensloot)	2	2025		640 25	320	320			
Vervanging verhardingen 2025 - Kamerik Zuid-oost (voorbereidingskrediet)	2	2025		150 40	75	75			
Vervanging verhardingen 2025 (Schilderskwartier West)	2	2025		1.200 40	600	600			
Vervanging verhardingen 2025 (Bedrijventerrein Polanen)	2	2025		1.870 40	935	935			
Vervanging verhardingen 2025 (Barwoutswaarder)	2	2025		750 40	375	375			
Vervanging verhardingen 2025 (Harmelen - Kastanjelaan)	2	2025		1.000 40	500	500			
Groenvoorzieningen 2025	2	2025		1.049 20	525	525			
Civiele kunstwerken 2025	2	2025		453 25	227	227			
Oevers en beschoeiingen 2025	2	2025		400 25	200	200			
Openbare verlichting 2025 (armaturen)	2	2025		391 20	196	196			
Openbare verlichting 2025 (masten)	2	2025		615 40	308	308			
Beschoeiing Brediusshonk/ van Kempensingel	2	2025		75 20	38	38			
Speelvoorzieningen 2025	2	2025		363 12	182	182			
Vervanging beschoeiing Oude Rijn 2024 (uitvoeringskrediet)*	2	2025		1.950 25	975	975			
Snellerbrug (asfalt en elementen, omleggen k&l en bermvakken)	2	2025		200 25	100	100			
<b>Sport</b>									
Renovatie natuurgrasveld 3 Sportlust	5	2025		45 15	23	23			
Siveo, trainingsveld drainage en 4 masten vervangen	5	2025		65 30	33	33			
<b>Wagenpark</b>									
vervanging V-114-HX elektrisch, Wijkonderhoud	2	2025		45 8	23	23			
vervanging V-113-HX elektrisch, Wijkonderhoud	2	2025		45 8	23	23			
vervanging V-115-HX elektrisch, Landmeters	2	2025		40 8	20	20			

<b>Onderwijsinvesteringen</b>									
Vernieuwing St. Bavo school - uitvoering (90%) (annuïtair)	5	2025	4.099	50	2.049	2.049			
Vernieuwing School De Kring - voorbereiding (10%) (annuïtair)	5	2025	286	50	143	143			
<b>Riolering, conform het nieuwe GWP</b>									
Vrijvervalriolering	2	2025	4.904	40	2.452	2.452			
Vorbereidingskrediet reconstructie Kamerik Zuid-Oost riooldeel 2025	2	2025	220	40	110	110			
Vervanging en renovatie rioolgemaal	2	2025	244	15	122	122			
Duikers en drainage	2	2025	260	40	130	130			
Uitvoeringsplan KbOR	2	2025	909	40	455	455			
<b>Afval &amp; Reiniging</b>									
Vervanging verzamelcontainers 2025	2	2025	200	10	100	100			
Mobiele kraan (komt van 2027)	2	2025	300	15	150	150			
Rolpacker A&R 2025	2	2025	25	10	13	13			
Vervanging kliko,s/mini-containers jaarschijf 2025	2	2025	53	10	26	26			
40m3 container milieustraten	2	2025	20	15	10	10			
<b>Niet-cyclische investeringen</b>									
Investeringen duurzaamheid tranche 5 gemeentelijk vastgoed *	6	2025	1.130	25	565	565			
Realiseren nieuwe urnenmuur	2	2025	40	25	20	20			
Islamitische school Sirat	5	2025	185	25	93	93			
Bronafzuiging brandweerpost Woerden	1	2025	50	15	25	25			
Invoering parkeerregulering schilwijken	2	2025	90	10	45	45			
Cruyff court (of iets soortgelijks)	5	2025	120	10	60	60			
Uitwerking Woerden fietsvriendelijk (projecten n.t.b.) *	2	2025	1.025	25	513	513			
Ontsluiting Kassengebied Harmelerwaard - voorbereidingskrediet	2	2025	160		80	80			
<b>Totaal jaarschijf 2025</b>			<b>26.367</b>		<b>13.184</b>	<b>13.184</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

\* Voor deze investeringskredieten worden afzonderlijke raadsvoorstellen aan de raad voorgelegd, voordat deze budgetten besteed kunnen worden.

<b>OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2026 (Bedragen x € 1.000)</b>	<b>Progr.</b>	<b>Jaar</b>	<b>Investering</b>	<b>Afschr.</b>	<b>Uitgaven 2025</b>	<b>Uitgaven 2026</b>	<b>Uitgaven 2027</b>	<b>Uitgaven 2028</b>	<b>Uitgaven 2029</b>
<b>Bedrijfsvoering</b>									
Software 2026	Overhead 2026		59	5			30	30	
Aanschaf devices 2026	Overhead 2026		887	3			443	443	

Aanschaf devices gemeenteraad	Overhead 2026		54	3		27	27
ICT vergaderfaciliteiten vergaderkamers incl gemeentewerf	Overhead 2026		69	5		35	35
ICT vergaderfaciliteiten vergaderruimte V7	Overhead 2026		21	5		11	11
<b>Openbare Ruimte</b>							
Renovatie verhardingen 2026	2	2026	0	40		0	0
Vervanging verhardingen 2026 (Schilderskwartier West)	2	2026	3.215	40		1.608	1.608
Vervanging verhardingen 2026 (Bedrijventerrein Polanen)	2	2026	1.450	40		725	725
Vervanging verhardingen 2026 (Molenvliet Oost)	2	2026	756	40		378	378
Vervanging verhardingen (Reconstructie Kamerik zuid oost)	2	2026	685	25		343	343
Groenvoorzieningen 2026	2	2026	1.049	20		525	525
Civiele kunstwerken 2026	2	2026	453	25		227	227
Oevers en beschoeiingen 2026	2	2026	126	25		63	63
Openbare verlichting 2026 (armaturen)	2	2026	391	20		196	196
Openbare verlichting 2026 (masten)	2	2026	615	40		308	308
Speelvoorzieningen 2026	2	2026	55	12		28	28
Snellerbrug	2	2026	900	25		450	450
<b>Sport</b>							
SC Woerden veld 3 toplaag renovatie SBR	5	2026	350	12		175	175
Renovatie natuurgrasveld Reflex	5	2026	88	15		44	44
Sportvelden toplaagrenovatie Siveo SBR	5	2026	420	12		210	210
Kunstgrasmat vervangen toplaag veld 2 VEP SBR	5	2026	350	12		175	175
Renovatie natuurgrasveld en toplaag kunstgras Athloi	5	2026	34	15		17	17
Renovatie sprintlaan Athloi	5	2026	30	10		15	15
Renovatie natuurgrasveld 4 Sportlust	5	2026	105	15		53	53
Kunstgrasmat vervangen toplaag veld 4 SCW SBR	5	2026	350	12		175	175
Renovatie natuurgrasveld 3 Siveo	5	2026	50	15		25	25
<b>Wagenpark</b>							
Mercedes sprinter - enkele cabine (02-BJZ-3)	2	2026	59	10		30	30
Mercedes sprinter - enkele cabine -klein rijbewijs (V-293-NG)	2	2026	75	10		38	38
Maaimachine Ransomes MP 655C	5	2026	72	8		36	36
Tractor nieuw Holland T4-75	5	2026	50	10		25	25
Heftruck Linde TPB-99-Z	2	2026	45	20		23	23
<b>Onderwijsinvesteringen</b>							
Vernieuwing School De Kring - uitvoering (90%) (annuïtair)	5	2026	2.577	50		1.288	1.288
Vernieuwing school De Keerkring - voorbereiding (10%)	5	2026	588	50		294	294

<b>Riolering, conform het nieuwe GWP</b>									
Vrijvervalriolering	2	2026	3.182	40		1.591	1.591		
Reconstructie Kamerik Zuid-Oost riooldeel 2026 uitvoering	2	2026	965	40		483	483		
Vervanging en renovatie rioolgemaal	2	2026	276	15		138	138		
Duikers en drainage	2	2026	260	40		130	130		
Uitvoeringsplan KbOR	2	2026	650	40		325	325		
<b>Afval &amp; Reiniging</b>									
Servicewagen V-794-BR	2	2026	85	10		43	43		
Servicewagen V-554-BV	2	2026	85	10		43	43		
Vervanging verzamelcontainers	2	2026	200	10		100	100		
Straatreiniging GLUTON	2	2026	30	8		15	15		
Vervanging kliko,s/mini-containers jaarschijf 2026	2	2026	53	10		26	26		
40m3 container milieustraten	2	2026	20	15		10	10		
<b>Niet-cyclische investeringen</b>									
Voorbereidingskrediet toekomst zwembad Batenstein en H2O	5	2026	1.000	n.t.b.		500	500		
De Scholenburch (3.2.1.3)	3	2026	500	n.t.b.		250	250		
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	6	2026	1.500	25		750	750		
<b>Totaal jaarschijf 2026</b>			<b>24.833</b>		<b>0</b>	<b>12.417</b>	<b>12.417</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

<b>OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2027 (Bedragen x € 1.000)</b>									
	Progr.	Jaar	Investering	Afschr.	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
<b>Bedrijfsvoering</b>									
Data center 2027		Overhead 2027	565	3			282	282	
Netwerk 2027		Overhead 2027	418	5			209	209	
Aanschaf devices 2027		Overhead 2027	54	3			27	27	
<b>Openbare Ruimte</b>									
Renovatie verhardingen 2027	2	2027	2.206	25			1.103	1.103	
Vervanging verhardingen 2027	2	2027	1.070	40			535	535	
Reconstructie Kamerik zuid oost	2	2027	685	25			343	343	
Groenvoorzieningen 2027	2	2027	999	20			500	500	
Uitvoeringskrediet bomen Kamerik zuid oost	2	2027	50	20			25	25	
Civiele kunstwerken 2027	2	2027	453	25			227	227	
Oevers en beschoeiingen 2027	2	2027	126	25			63	63	
Openbare verlichting 2027 (armaturen)	2	2027	391	20			196	196	

Openbare verlichting 2027 (masten)	2	2027	615	40		308	308
Speelvoorzieningen 2027	2	2027	55	12		28	28
<b>Sport</b>							
Ver. div. voorz (bereggen/ ballenvang/ hekken)-Sportlust	5	2027	64	30		32	32
MHC, veld 3 topaagrenovatie, kunstgrasveld (semi-water)	5	2027	225	15		113	113
Toplaag renovatie Sportlust veld 6 (geen 5) SBR	5	2027	350	12		175	175
<b>Wagenpark</b>							
vervanging V-050-FR, begraafplaatsen	2	2027	88	10		44	44
vervanging 00-BJZ-3 mercedes grijs	2	2027	80	10		40	40
vervanging 02-BJZ-3 groen	2	2027	80	10		40	40
vervanging 03-BJZ-3 groen	2	2027	80	10		40	40
vervanging 01-BJZ-3 mercedes, groen, enkele cabine	2	2027	80	10		40	40
Snippermachine LGZ-04-H	2	2027	40	10		20	20
vorkheftruck TPB-99-Z	2	2027	80	25		40	40
<b>Begraven</b>							
Investerings begraafplaatsen	2	2027	100	20		50	50
<b>Onderwijsinvesteringen</b>							
Vernieuwing school De Keerkring - uitvoering (90%) annuitair	5	2027	5.290	50		2.645	2.645
Vernieuwing school Jorai - voorbereiding (10%) annuitair	5	2027	307	50		154	154
<b>Riolering, conform het nieuwe GWP</b>							
Vrijvervalriolering 2027	2	2027	3.182	40		1.591	1.591
Reconstructie Kamerik zuid Oost riooldeel 2027	2	2027	965	40		483	483
Vervanging en renovatie rioolgemaal	2	2027	276	15		138	138
Duikers en drainage	2	2027	260	40		130	130
vervanging 83-BJG-8 - riool tankauto	2	2027	80	10		40	40
Uitvoeringsplan KbOR	2	2027	596	40		298	298
<b>Afval &amp; Reiniging</b>							
Rolpacker A&R 2027	2	2027	25	10		13	13
Vervanging verzamelcontainers	2	2027	200	10		100	100
Vervanging kliko,s/mini-containers jaarschijf 2027	2	2027	53	10		26	26
40m3 container milieustraten	2	2027	20	15		10	10
Vervanging V-249-VX	2	2027	40	8		20	20
Volvo/hsm ondergronds (81-BJH-6) naar 2027 van 2026	2	2027	320	10		160	160

<b>Niet-cyclische investeringen</b>									
Ontsluiting Kassengebied Harmelerwaard	5	2027	2.824	n.t.b.				1.412	1.412
<b>Totaal jaarschijf 2027</b>			<b>23.391</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>11.695</b>	<b>11.695</b>	<b>0</b>

<b>OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2028 (Bedragen x € 1.000)</b>									
	Progr.	Jaar	Investering	Afschr.	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
<b>Bedrijfsvoering</b>									
Data center 2028			Overhead 2028	65	3			32	32
Netwerk 2028			Overhead 2028	59	5			30	30
Devices 2028			Overhead 2028	65	3			32	32
Plotter/scanner			Overhead 2028	30	5			15	15
<b>Openbare Ruimte</b>									
Renovatie verhardingen 2028	2	2028	2.206	25				1.103	1.103
Vervanging verhardingen 2028	2	2028	1.749	40				875	875
Groenvoorzieningen 2028	2	2028	1.049	20				525	525
Civiele kunstwerken 2028	2	2028	453	25				227	227
Oevers en beschoeiingen 2028	2	2028	126	25				63	63
Openbare verlichting 2028 (armaturen)	2	2028	391	20				196	196
Openbare verlichting 2028 (masten)	2	2028	615	40				308	308
Speelvoorzieningen 2028	2	2028	55	12				28	28
<b>Sport</b>									
Renovatie natuurgrasveld 4 VEP (van 2026 naar 2028)	5	2028	105	15				53	53
Sportlust, veld 5, toplaagrenovatie (komt uit 2027 )	5	2028	50	15				25	25
Sportlust,veld 5 drainage (komt uit 2027)	5	2028	55	30				28	28
Vep, veld 5 toplaag renovatie, wetraconstructie (komt uit 2027)	5	2028	66	15				33	33
SC Woerden vervangen ballenvangers/hekken gehele accommodatie	5	2028	310	25				155	155
Renovatie toplaag kunstgras Athloi( komt uit 2025)	5	2028	25	15				13	13
<b>Wagenpark</b>									
Vervangen H-014-F	2	2028	40	8				20	20
Vervangen V-293-NG	2	2028	65	10				33	33
Vervangen 02-BLD-9	2	2028	65	10				33	33
Vervangen 41-BKH-9	2	2028	65	10				33	33
Vervangen WZ-DL-60 Ansems aanhangwagen	2	2028	10	20				5	5
Vervangen 02-BLD-9 fuso riool / borden grijs	2	2028	75	10				38	38

<b>Begraven</b>									
Investeringen begraafplaatsen	2	2028	150	20		75	75		
Aula Rijnhof begraafplaats	2	2028	2.500	40		1.250	1.250		
<b>Onderwijsinvesteringen</b>									
Vernieuwing school Jorai Uitvoering (90%) annuitair	5	2028	2.759	50		1.380	1.380		
Vernieuwing school Jan de Bakker, voorbereiding (10%) annuitair	5	2028	360	50		180	180		
<b>Riolering, conform het nieuwe GWP</b>									
Vrijvervalriolering	2	2028	4.147	40		2.074	2.074		
Vervanging en renovatie rioolgemaal	2	2028	276	15		138	138		
Duikers en drainage	2	2028	260	40		130	130		
Uitvoeringsplan KbOR	2	2028	196	40		98	98		
<b>Afval &amp; Reiniging</b>									
Vervanging verzamelcontainers	2	2028	200	10		100	100		
Vervanging VHV-69-G	2	2028	40	8		20	20		
Vervanging 00-BLG-3 haak/kraanwagen	2	2028	320	10		160	160		
Vervanging kliko,s/mini-containers jaarschijf 2027	2	2028	53	10		26	26		
40m3 container milieustraten	2	2028	20	15		10	10		
<b>Totaal jaarschijf 2028</b>			<b>19.075</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>9.537</b>	<b>9.537</b>

<b>Totaal Investeringen 2025-2028</b>	<b>93.666</b>	<b>13.184</b>	<b>25.600</b>	<b>24.112</b>	<b>21.233</b>	<b>9.537</b>
---------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------

<b>Totaal jaarschijven (Bedragen x € 1.000)</b>	<b>Totaal</b>	<b>Uitgaven 2025</b>	<b>Uitgaven 2026</b>	<b>Uitgaven 2027</b>	<b>Uitgaven 2028</b>	<b>Uitgaven 2029</b>
Totaal jaarschijf 2025	26.367	13.184	13.184	0	0	0
Totaal jaarschijf 2026	24.833	0	12.417	12.417	0	0
Totaal jaarschijf 2027	23.391	0	0	11.695	11.695	0
Totaal jaarschijf 2028	19.075	0	0	0	9.537	9.537
	<b>93.666</b>	<b>13.184</b>	<b>25.600</b>	<b>24.112</b>	<b>21.233</b>	<b>9.537</b>



## 8 STAAT VAN RESERVES

### **Beleidsuitgangspunten**

De beleidsuitgangspunten voor reserves zijn opgenomen in de Financiële Verordening en in het raadsbesluit 'Herijken bestemmingsreserves' van 21 december 2023. In het overzicht reserves 2025-2028 is rekening gehouden met genomen raadsbesluiten tot 1 augustus 2024.

#### Algemene en bestemmingsreserves

In deze paragraaf staat het door de raad vastgestelde beleid over de algemene en bestemmingsreserves. Een algemene reserve is vrij aanwendbaar. Bestemmingsreserves zijn gevormd voor door de raad bepaalde bestemmingen. Deze reserves hebben specifiek een bestedingsfunctie.

In de begroting zijn de volgende reserves opgenomen:

#### Algemene reserves

##### **Algemene Reserve**

Doel: buffer voor calamiteiten, exploitatietekorten, incidentele uitgaven. Vanaf 2026 wordt structureel een bedrag van € 2,0 miljoen toegevoegd aan de Algemene Reserve ten behoeve van de verbetering van de schuldquote.

##### **Algemene Reserve Grondbedrijf**

Doel: onvoorziene risico's in de grondexploitaties op te vangen. Winsten en verliezen uit grondexploitaties worden toegevoegd of onttrokken aan deze reserve. Bij de vaststelling van jaarrekening kan de raad afwijkend besluiten.

#### Bestemmingsreserves

##### **Dekking kapitaallasten met maatschappelijk nut**

Investerings met maatschappelijk nut moeten worden geactiveerd. Voor het bedrag van de investering kan een bedrag toegevoegd worden aan deze bestemmingsreserve. Ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten vindt onttrekking aan deze reserve plaats.

##### **Dekking kapitaallasten met economisch nut**

Investerings met economisch nut moeten worden geactiveerd. Voor het bedrag van de investering kan een bedrag toegevoegd worden aan deze bestemmingsreserve. Ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten vindt onttrekking aan deze reserve plaats.

##### **Groenfonds**

Doel: Realiseren van uitvoering van groenplannen, bijdrage aan particulieren voor onderhoud bomen met bijzondere status, uitvoeringsbudget landschapsbeleid, landschapsbeleidsplan, groenstructuurplan en aanleggen ecologische verbindingszones, natuurontwikkeling en/of 'groene' burgerinitiatieven. Structureel wordt de bijdrage aan particulieren voor onderhoud bijzondere status bomen onttrokken. Daarnaast kunnen incidentele onttrekkingen plaatsvinden die voldoen aan het doel van de reserve. In het verleden is deze reserve gevoed vanuit verkopen snippergroen en vanuit kostenverhaal. Er vinden geen nieuwe toevoegingen meer plaats aan deze reserve.

##### **Infrastructurele werken**

Doel: realiseren van bovenwijkse voorzieningen van veelal grote omvang. Stortingen in deze reserve worden gedaan bij particuliere en gemeentelijke ontwikkelingen op basis van de Wro (Wet Ruimtelijke Ordening), de Nota Kostenverhaal 2014 en de Structuurvisie 2009. Het tarief wordt jaarlijks herzien via de grondprijisbrief. In de begroting 2025-2028 is geen mutatie opgenomen.

##### **Grote infrastructuurele werken**

De reserve heeft als doel: realisering van grote infrastructuurele werken. In de begroting 2025-2028 is geen mutatie opgenomen.

##### **Gebiedsfonds Middelland**

Het gebiedsfonds wordt gebruikt voor het realiseren van investeringen in de openbare ruimte Middelland. Deze reserve wordt gevuld door exploitatiebijdragen door initiatiefnemers, bijdragen door de gemeente en

bijdragen/subsidies van provincie en Rijk. Grondslag hiervoor is de Structuurvisie Middelland-Noord. In de begroting 2025-2028 is geen mutatie opgenomen.

### **Onderwijshuisvesting**

Egalisatiereserve om de kapitaallasten voor onderwijsgebouwen te spreiden over de looptijd van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Structureel wordt elk jaar een bedrag toegevoegd op basis de gemiddelde kapitaallasten over de looptijd van het IHP. De kapitaallasten van de investeringen die zijn opgenomen in het IHP worden onttrokken aan deze reserve. De bedragen in de begroting 2025-2028 zijn gebaseerd op het raadsvoorstel 'Investeringsplan onderwijshuisvesting 2023 e.v.'.

### Rentetoerekening:

Aan reserves en voorzieningen wordt geen rente toegerekend.

Naam reserve	prognose 2024				begroting 2025			begroting 2026			begroting 2027			begroting 2028			
	saldo 1-1-2024	resultaatbestemming 2023	overige vermeerderingen 2024	verminderingen 2024	saldo 31-12-2024	overige vermeerderingen	verminderingen	saldo 31-12-2025	overige vermeerderingen	verminderingen	saldo 31-12-2026	overige vermeerderingen	verminderingen	saldo 31-12-2027	overige vermeerderingen	verminderingen	saldo 31-12-2028
Kapitaallasten maatschappelijk nut	15.413			545	14.868		545	14.323		545	13.777		545	13.232		545	12.687
Groenfonds	767			10	757		10	747		10	737		10	726		10	716
Infrastructurele werken	4.364				4.364			4.364			4.364			4.364			4.364
Grote infrastructurale werken	1.482				1.482			1.482			1.482			1.482			1.482
<b>Subtotaal 2</b>	<b>22.026</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>556</b>	<b>21.471</b>	<b>0</b>	<b>556</b>	<b>20.915</b>	<b>0</b>	<b>556</b>	<b>20.359</b>	<b>0</b>	<b>556</b>	<b>19.803</b>	<b>0</b>	<b>556</b>	<b>19.248</b>
Onderwijshuisvesting	864		670	29	1.506	670	29	2.147	670	149	2.668	670	306	3.031	670	482	3.219
<b>Subtotaal 5</b>	<b>864</b>	<b>0</b>	<b>670</b>	<b>29</b>	<b>1.506</b>	<b>670</b>	<b>29</b>	<b>2.147</b>	<b>670</b>	<b>149</b>	<b>2.668</b>	<b>670</b>	<b>306</b>	<b>3.031</b>	<b>670</b>	<b>482</b>	<b>3.219</b>
Gebiedsfonds Middelland	1.118				1.118			1.118			1.118			1.118			1.118
<b>Subtotaal 6</b>	<b>1.118</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.118</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.118</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.118</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.118</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.118</b>
Algemene reserve	37.394	5.439			42.833			42.833	2.000		44.833	2.000		46.833	2.000		48.833
Algemene reserve grondbedrijf	8.589				8.589			8.589			8.589			8.589			8.589
Dekking kapitaallasten economisch nut	4.168			204	3.964		204	3.760		128	3.631		129	3.502		130	3.372
Budgetoverhevelingen	2.887	1.981			4.868			4.868			4.868			4.868			4.868
<b>Subtotaal 7</b>	<b>53.038</b>	<b>7.420</b>	<b>0</b>	<b>204</b>	<b>60.253</b>	<b>0</b>	<b>204</b>	<b>60.049</b>	<b>2.000</b>	<b>128</b>	<b>61.921</b>	<b>2.000</b>	<b>129</b>	<b>63.792</b>	<b>2.000</b>	<b>130</b>	<b>65.662</b>
<b>Totaal reserves</b>	<b>77.046</b>	<b>7.420</b>	<b>670</b>	<b>788</b>	<b>84.347</b>	<b>670</b>	<b>788</b>	<b>84.229</b>	<b>2.670</b>	<b>833</b>	<b>86.065</b>	<b>2.670</b>	<b>991</b>	<b>87.744</b>	<b>2.670</b>	<b>1.168</b>	<b>89.246</b>

## 9 STAAT VAN VOORZIENINGEN

### Voorzieningen

In de begroting zijn de volgende voorzieningen opgenomen:

#### **Pensioen (oud-)wethouders**

Bedragen worden uit deze voorziening onttrokken als de betreffende personen de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Ook worden ontvangen overhevelingsbedragen toegevoegd en worden toekomstige pensioenaanspraken verwerkt. Opbouw vindt plaats voor de huidige zittende wethouders, op basis van de opgebouwde pensioenrechten. Jaarlijks vindt bij de jaarrekening een bijstelling plaats op basis van actuariële berekeningen.

#### **Wachtgelden wethouders**

Deze voorziening is gevormd voor wachtgelden wethouders. Als een wethouder aftreedt vindt een storting in deze voorziening plaats op basis van de verwachte wachtgeldbetalingen en de verwachte looptijd. De werkelijke betalingen worden onttrokken uit deze voorziening.

#### **Afvalstoffenheffing**

Doel: gelijkmatige heffing afvalstoffen d.m.v. verrekening exploitatieoverschotten/-tekorten op de reiniging/afvalstoffen.

#### **Riolering**

Doel: gelijkmatige heffing rioolrechten d.m.v. verrekening exploitatieoverschotten/-tekorten op het begrotingsonderdeel riolering.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Doel; gelijkmatige begrotingsdruk van de kosten van onderhoud gemeentelijke gebouwen.

#### **Spaarverlof**

Doel: medewerkers kunnen verlofdagen opsparen om dit later in te zetten voor bijvoorbeeld (pre)pensioen en/of sabbaticals. Omdat hier geen sprake is van een arbeidsgerelateerde verplichting van jaarlijks gelijkblijvend volume moet hiervoor volgens het BBV een voorziening gevormd worden.

#### **Rentetoerekening:**

Aan voorzieningen wordt geen rente toegerekend.

Naam voorziening	prognose 2024			begroting 2025			begroting 2026			begroting 2027			begroting 2028			
	saldo 1-1- 2024	vermeerd eringen	verminder- ringen	saldo 31-12- 2024	vermeerd eringen	verminder- ringen	saldo 31-12- 2025	overige vermeerd eringen	verminder- ringen	saldo 31-12- 2026	overige vermeerd eringen	verminder- ringen	saldo 31-12- 2027	overige vermeerd eringen	verminder- ringen	saldo 31-12- 2028
<b>1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid</b>																
Pensioen (oud- wethouders)	6.546			6.546	135	362	6.319	135	362	6.091	135	362	5.864	135	362	5.637
Wachtgeld wethouders	103		103	0			0			0			0			0
<b>Subtotaal 1</b>	<b>6.649</b>	<b>0</b>	<b>103</b>	<b>6.546</b>	<b>135</b>	<b>362</b>	<b>6.319</b>	<b>135</b>	<b>362</b>	<b>6.091</b>	<b>135</b>	<b>362</b>	<b>5.864</b>	<b>135</b>	<b>362</b>	<b>5.637</b>
<b>2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit</b>																
Afvalstoffen	515	228		743	315		1.058	347		1.405	336		1.742			1.742
Riolering	2.181		258	1.923	380		2.304	251		2.554	117		2.671			2.671
<b>Subtotaal 2</b>	<b>2.697</b>	<b>228</b>	<b>258</b>	<b>2.667</b>	<b>695</b>	<b>0</b>	<b>3.362</b>	<b>598</b>	<b>0</b>	<b>3.960</b>	<b>453</b>	<b>0</b>	<b>4.413</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>4.413</b>
<b>6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</b>																
Onderhoud gem. gebouwen	2.672			2.672	1.105	871	2.906	1.105	763	3.247	1.105	1.655	2.696	1.105	924	2.877
<b>Subtotaal 6</b>	<b>2.672</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2.672</b>	<b>1.105</b>	<b>871</b>	<b>2.906</b>	<b>1.105</b>	<b>763</b>	<b>3.247</b>	<b>1.105</b>	<b>2.760</b>	<b>4.351</b>	<b>1.105</b>	<b>2.029</b>	<b>3.801</b>
<b>Overhead</b>																
Spaarverlof	56			56	35		91	35		126	35		161	35		196
<b>Subtotaal Overhead</b>	<b>56</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>56</b>	<b>35</b>	<b>0</b>	<b>91</b>	<b>35</b>	<b>0</b>	<b>126</b>	<b>35</b>	<b>0</b>	<b>161</b>	<b>35</b>	<b>0</b>	<b>196</b>
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>12.074</b>	<b>228</b>	<b>361</b>	<b>11.941</b>	<b>1.970</b>	<b>1.234</b>	<b>12.677</b>	<b>1.873</b>	<b>1.126</b>	<b>13.424</b>	<b>1.728</b>	<b>3.122</b>	<b>14.789</b>	<b>1.275</b>	<b>2.391</b>	<b>14.047</b>

## 10 KASSTROOMOVERZICHT

(bedragen x € 1.000)	jaarrekening	jaarrekening	jaarrekening	jaarrekening	Prognose	begroting	begroting	begroting	begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
<b>Operationele kasstromen</b>									
Baten	142.125	145.253	177.271	183.585	189.052	191.786	184.307	181.786	181.047
Lasten *	-144.285	-141.677	-167.089	-175.752	-193.813	-191.904	-182.471	-180.107	-179.545
<b>Saldo van baten en lasten (excl. Reservemutaties)</b>	<b>-2.160</b>	<b>3.576</b>	<b>10.182</b>	<b>7.833</b>	<b>-4.761</b>	<b>-118</b>	<b>1.836</b>	<b>1.679</b>	<b>1.502</b>
<i>Mutaties in balansposities</i>									
Voorraden (grex), inclusief verliesvoorziening	-3.799	-1.756	-5.334	-5.370	5.896	-5.499	-3.260	7.990	3.629
Uitzettingen	960	1.503	-26.121	6.701	20.616	0	0	0	0
Overlopende activa	-4.178	1.392	-4.638	1.442	-102	0	0	0	0
Voorzieningen (excl. Grex)	207	-460	1.106	1.239	-282	736	747	1.365	-742
Netto vlottende schulden	-2.964	-536	-1.264	1.299	-984	0	0	0	0
Overlopende passiva	8.811	5.618	2.510	3.142	-98	0	0	0	0
Afschrijvingslasten (geen kasstroom)	9.045	9.885	10.217	10.770	15.585	12.625	13.403	14.091	14.951
<b>Totaal Operationele kasstromen</b>	<b>5.922</b>	<b>19.222</b>	<b>-13.342</b>	<b>27.056</b>	<b>35.870</b>	<b>7.744</b>	<b>12.726</b>	<b>25.125</b>	<b>19.340</b>
<b>Investeringskasstromen</b>									
Immateriële Vaste Activa	-299	285	-31	0	0	0	0	0	0
Materiële Vaste Activa	-21.172	-16.038	-18.347	-14.380	-22.793	-34.965	-27.282	-25.520	-19.821
Financiële Vaste Activa	397	1.628	208	91	58	0	0	0	0
<b>Totaal Investeringskasstromen</b>	<b>-21.074</b>	<b>-14.125</b>	<b>-18.170</b>	<b>-14.289</b>	<b>-22.735</b>	<b>-34.965</b>	<b>-27.282</b>	<b>-25.520</b>	<b>-19.821</b>
<b>Financiering</b>									
Aflossingen	-14.174	-13.059	-21.337	-14.567	-13.279	-10.561	-9.446	-8.266	-7.904
Nieuwe leningen	29.940	17.199	63.000	1.815	117	37.782	24.003	8.661	8.384
Netto vlottende schulden - kasgeld	-600	-10.000	-10.000	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal Financieringskasstromen</b>	<b>15.166</b>	<b>-5.860</b>	<b>31.663</b>	<b>-12.752</b>	<b>-13.162</b>	<b>27.221</b>	<b>14.557</b>	<b>395</b>	<b>480</b>
<b>Saldo Operationele + Financierings- + Investeringskasstromen (= mutatie liquide middelen)</b>	<b>14</b>	<b>-763</b>	<b>151</b>	<b>15</b>	<b>-27</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-0</b>

\*1) Bij de bepaling van de lasten 2026-2028 is rekening gehouden met een taakstelling om in de betreffende jaren tot een sluitende begroting te komen.

## 11 AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN

Conform de Financiële Verordening worden de Afschrijvingstermijnen in de Begroting opgenomen. De afschrijvingstermijnen zijn in jaren weergegeven.

<b>Apparatuur</b>		<b>Diversen</b>	
Kopieerapparaat	5	Verkeerslichtinstallaties	15
Frankeermachine	10	Elektriciteitsvoorzieningen, kasten e.d.	10
Inbindapparatuur	5	Dienstfietsen	5
Beveiligingsapparatuur	5	Ondergrondse container	15
Lamineerapparatuur	5		
Mobilfoon	10	<b>Grond</b>	
Portofoon	5	Grond	n.v.t.
Telefoon (draadloos)	3	<b>Gebouwen</b>	
Telefoon vast	6	Nieuwbouw steen:	
Telefonie overig	3	- woningen	40
Videosystemen	5	- bedrijfsgebouw	40
Telefooncentrale	15	- sporthal	40
		- onderwijsgebouw t/m 2020	40
		- onderwijsgebouw vanaf 2021	42
		- onderwijsgebouw vanaf 2023	50
		- brandweerkazerne	40
<b>Abri's</b>		aanbouw/bijgebouw volgt resterende afschrijvingsduur hoofdgebouw	
	10	aanbouw/bijgebouw (zelfstandig onderdeel)	40
<b>Automatisering Computer</b>		Leidingen	25
Hard- en software	5	Liften	25
Citrix licenties	3	Semipermanente gebouwen	40
I-pads	3	Molens	25-40
Schermen (klein en groot)	6	Wieken	40
Thin clients	6	Restauratie / renovatie	25
CYOS laptop en accessoires	3	<b>Overige:</b>	
Laptops	3	noodgebouw (hout)	15-25
Mobile device management	3	loodsen/opslagplaatsen/schaftketen	5
Uitwijklocaties (ESX / back up server)	5	legionellapreventie-installatie	10
Virtual platform (storage en san switches)	3		
Overige servers	3	<b>Gereedschappen</b>	
<b>Networking</b>		Elektronisch en hand	5
- Werkplek switches	7	Compressor	10
- 10G switches	5	Graskantenknipper	10
- Server switches	5	Knipper/snijder	10
- Firewall	5	Motorkettingzaag	10
- Wifi network	3	Priktoel	10
- Beveiligingssoftware telewerken	3	Sneeuwschuif	10
<b>Begraafplaatsen</b>		<b>Klokken, uurwerken, carillons</b>	
Aanleg	40		15
Uitbreiding	40		
Urnenmuur	25		
Overig	25		
<b>Bruggen, viaducten, tunnels, duikers etc.</b>		<b>Markten / kermis</b>	
<b>Activa met een meerjarig maatschappelijk nut in de openbare ruimte</b>		Voorzieningen	10
Vaste bruggen (hout)	25		

Vaste bruggen (beton, staal)	40	<b>Onderwijs huisvesting</b>	
Beweegbare bruggen (combinatie)	25	1e inrichting	15
Hekwerken (metaal)	25	Technische Installaties (vanaf 2020)	20
Vervanging brugonderdelen (dek, rijbaan, antisliplagen, houten leuning(en))	10		
Steigers, afmeerpalen, dukdalven e.d.	25		
Renovatie bestaande bruggen	25		
0			
<b>Installaties (vervanging/later toegevoegd)</b>		<b>Voorzieningen aan gebouw/buiten</b>	
Afzuiginstallaties	15	Betonlateien	40
Alarminstallaties	20	Boeidelen	15
Beregeningsinstallaties	10	Buitenzonwering	10
Brandblusinstallaties	20	Dakbedekking	15
Centrale verwarmingsinstallaties	20	Dakkapel	25
Filterinstallatie	10	Garagedeur	10
Geluidsinstallatie	10	Goten	20
Glazenwasinstallaties	10	Isolatie/energiebesparende maatregelen	10
Grafinstallatie	10	Kozijnen geheel	30
Lichtinstallaties	15	Luifel, overkapping	20
Luchtverversingsinstallaties	15		
Pompinstallaties	15	<b>Openbare verlichting</b>	
Radiator	20	Masten	40
Ventilatie en verwarming	15	Armaturen	25
Verlichtingsarmaturen	10		
Discussieapparatuur Raadszaal	10	<b>Parkeren</b>	
Mobilfooninstallatie	10	Aanleg parkeerterreinen	40
Persinstallatie (afvalbrengrstation)	10	Parkeergarage	50
Stemmachines	10	Parkeerautomaten	10
Telefoonaansluiting / -installaties / -uitbreiding en -aanleg	10	Parkeerdekken	40
Inbraakbeveiliging	15	Handterminals parkeerwachters	5
<b>Inventaris/meubilair (nieuw, vanaf 2020)</b>	15	<b>Riolering op basis van grp</b>	
<b>Inventaris / meubilair (vervanging/later toegevoegd)</b>		<i>Rioolgemaal:</i>	
Aula begraafplaats	15	- bouwkundig onderdeel	30
Inrichting magazijn	15	- elektromechanisch onderdeel	15
Kantinemeubilair	10	Persleidingen	40
Kantoorinventaris	10	<b>Drukriolering:</b>	
Kantoomachines	5	- pompunits elektronisch onderdeel	15
<b>Kantoormeubilair:</b>		- pompunits bouwkundig onderdeel	30
- Bureaus	25	- leidingwerk	40
- Kasten	20	Vrijvalriolering	40
- Meubilair raadszaal	25	Milieumaatregelen	40
- Paternosterkasten	15	<b>Randvoorzieningen:</b>	
- stoelen	5	Bouwkundig onderdeel	40
Keuken en kantine-inventaris	10	Elektromechanisch onderdeel	15
Koffieautomaten/frisdrankautomaten	5		
<b>Voorziening aan gebouw/binnen:</b>		<b>Rollend materieel</b>	
Bedrading	20	Minicontainer	15
Bewegwijzering	10	Verzamelcontainers	15
Gordijnen, luxaflex	5	Verzamelcontainers ombouw	15
Keukenblok	15		
Riolering	30	<b>Speelvoorzieningen</b>	
Sanitair	20	Speelvoorzieningen	12
Schilder- en behangwerk	5		
Tegelwerk	30		



Trappen	30
Veiligheidsvoorzieningen	20
Vloerbedekking	10
zonwering	10

0

<b>Sportvelden/terreinen</b>		<b>Volkstuinen</b>	
Aanleg grassportvelden	15	Aanleg	25
Aanleg zand ingestrooid kunstgrasveld (toplaag)	15		
Toplaag kunstgrasveld (incl. doelgebieden)	12	<b>Waterwegen / Vijvers</b>	
Constructie kunstgrasveld	24	Lichte beschoeiing	20
Terreinafstering / ballenvangers	24	Damwandconstructies	30
Sportveldverlichting (masten)	40	Combinatie damwanden/beschoeiingen	25
Sportveldverlichting (armaturen)	20	Kademuren	10
Kunststof atletiek renovatie (retoppen)	10		
Kunststof atletiek renovatie toplaag/ asfalt/ inrichting	20	<b>Wegen (nieuwe aanleg en herinrichting)</b>	
Kunststof atletiek geheel vervangen	40	Grijs (asfalt)	25
		Betonconstructie op paalfundering (nieuw)*	75
		Constructie met BIMS (nieuw) *	25
		Constructie EPS (nieuw) *	40
		Grijs renovatie (vervanging constructie)	40
		Grijs straatwerk (elementen)	25
		<b>Woonwagen</b>	
		Aanleg terrein	40
		Aankoop- en plaatsingskosten	25
		<b>Zoutopslag</b>	
			20
		<b>Zwembaden</b>	
		Bouw zwembad	40
		Verbouw	25
<b>Voertuigen</b>			
Aanhangwagen	10		
Bestelauto's	7		
Fietspadschuivers	10		
Grafdekmachine	10		
Grote motormaaier	5		
Houtversnipperaar	5		
Kleine motormaaier	5		
Kraanauto	10		
Laadsysteem vuilnisauto	10		
Personenauto	7		
Sneeuwplough/schuiver	10		
Tractor	10		
Veegmachine (klein)	5		
Vorkheftruck	15		
Vrachtwagens	10		
Vuilnisauto's	8		
Zand- en zoutstrooier	10		

## 12 OVERZICHT BEZUINIGINGEN

In de Kadernota 2025 was een taakstellende bezuiniging opgenomen van € 3,4 miljoen. Daarnaast zijn na het opstellen van de Kadernota nog tekorten ontstaan in het sociaal domein. In de afgelopen maanden is daarom gezocht naar € 7,0 miljoen naar bezuinigingsopties. De gevonden bezuinigingsopties zijn onderverdeeld in:

- Beleidsmatige aanpassingen (inclusief inzet specifieke uitkeringen) - wel doorgevoerd
- Ruimte in de begroting
- Beleidsmatige aanpassingen - niet doorgevoerd

### Beleidsmatige aanpassingen (inclusief inzet specifieke uitkeringen) - wel doorgevoerd

Onderstaande onderwerpen zijn uit de inventarisatie gekomen van mogelijke bezuinigingsopties. Deze bezuinigingen zijn verwerkt in de begroting.

Programma	Taakveldnr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
			<b>Kosten</b>				
1	0.4	Inhuur fotograaf	Minder vaak inhuur externe fotograaf bij gemeenteactiviteiten. Foto's met mobiele telefoons zijn van steeds betere kwaliteit zijn en kunnen die als alternatief dienen	4	4	4	4
1	0.4	Halveren informatiepagina	Gemeentenieuws wordt één keer in de twee weken geplaatst in de Woerdense Courant, in plaats van wekelijks.	14	14	14	14
1	1.2	Algemeen veiligheidsbeleid	Door het verlagen van ambities die in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 zijn opgenomen kan een kostenreductie gerealiseerd worden. Voor ondermijning heeft dit minder controles en minder sturen op ad-hoc signalen tot gevolg. Door te schuiven in andere werkzaamheden, bijvoorbeeld doorlooptijden verlengen, zal getracht worden om deze ambities deels toch waar te maken binnen de bestaande capaciteit. N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 20.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 55.000)	20	20	20	20
2	3.4	Coördinatie binnenstad	Door dit budget te schrappen, kunnen we geen bijeenkomsten meer organiseren in de binnenstad voor ondernemers en bijdragen aan activiteiten ter bevordering van reuring in de binnenstad.	33	33	33	33
2	2.1	Laadinfrastructuur	We hebben afgesproken om een consessie in de markt te zetten, waardoor uitbesteed werk structureel naar beneden kan worden bijgesteld.	100	100	100	100
3		Jeugd maatwerk	Het bezuinigen op de totale uitgaven maatwerk jeugd (openeinde-regeling) middels inhoudelijke beheersmaatregelen. Op deze maatregelen wordt via een bestuursopdracht gestuurd. Risico's: betreft een openeinde-regeling, waardoor de beoogde bezuiniging mogelijk niet wordt behaald. Kans op risico: aanzienlijk	1.200	2.000	2.000	2.000
3		Wmo maatwerk	Het bezuinigen op de totale uitgaven maatwerk Wmo (openeinde-regeling) middels inhoudelijke beheersmaatregelen. Op de maatregelen wordt via een bestuursopdracht gestuurd. Risico's: betreft een openeinde-regeling, waardoor de beoogde bezuiniging mogelijk niet wordt behaald. Kans op risico: acceptabel	1.000	1.000	1.000	1.000
3	6.1	Adviesraden	MAG: Geen budget meer voor de jongerenraad/jongerenparticipatie. Kans op risico: aanzienlijk	28	28	28	28
3	6.1	Sociale basis	MAG: Dit budget is bedoeld om de sociale basis zowel qua structuur als inhoudelijk door te ontwikkelen. De beoogde uitkomst is een doelmatig, effectief en efficiënt ingerichte	32	9	9	9

Programma	Taak- veldnr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
			Sociale basis, die als eerste aanspreekpunt dient voor vragen die voorheen met maatwerk werden beantwoord. Risico's: het doorontwikkelen van de sociale basis is een randvoorwaarde voor de doorontwikkeling binnen het sociaal domein. Dit omdat een sterke sociale basis de grondslag is voor minder inzet vanuit het (dure) maatwerk. Daarbij is het duurzamer om problemen zoveel mogelijk in het netwerk/het normale leven van inwoners op te lossen. De doorontwikkeling van het lokale team alsook de aanpak kostenstijging jeugd worden hierdoor direct (negatief) beïnvloedt. Kans op risico's: HoogN.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 32.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 60.000)				
3	6.1	Sociale basis	MAG: ontwikkeling laagdrempelige informatiepunten minimaliseren. Bezuinigen op het doel 'informatiepunten' ofwel, informatie toegankelijk en dichtbij, heeft als gevolg dat inwoners minder makkelijk en minder snel hun vragen (kunnen) stellen. De informatiepunten stellen inwoners in staat, dichtbij en eenvoudig, een vraag te stellen. De informatiepunten worden veelal bemand door informele organisaties, die hiermee veel vragen in een vroegtijdig stadium afvangen. risico's: acceptabel Risico's: zie bovenstaand. Kans op risico's: acceptabel N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 20.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 30.000)	20	20	20	20
3	6.1	Ontmoetingsplaatsen	MAG: Geen nieuwe ontmoetingsplaatsen ontwikkelen. De bestaande ontmoetingsplaatsen worden niet versterkt of opgeknapt. De twee belangrijkste hebben hun opdracht hiervoor in 2024 ontvangen. Risico's: zie bovenstaand. N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 100.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 50.000)	100	100	100	100
3	7.1	Preventie middelengebruik	MAG: Gevolgen bezuiniging: a. Materialen aanschaffen van Rookvrijgeneratie.nl niet meer mogelijk b. Geen budget meer voor preventieve voorlichting	6	6	6	6
3	7.1	Gezonde leefstijlinterventies	MAG: Gevolgen bezuiniging: a. Geen GLI gericht op de jeugd/ouders b. Verdere toename overgewicht en obesitas onder jongeren. 2. We hebben nu drie GLI aanbieders in Woerden. Vanuit RegiozorgNu is de verwachting dat er in 2025 ook een digitale GLI wordt aangeboden. Indien geld beschikbaar, dan ook een GLI voor jeugd. Gezien de ontwikkeling van overgewicht en obesitas onder jongeren, zijn volledige bezuinigingen op deze post niet wenselijk. N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 15.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 30.000)	15	0	0	0
3	6.1	Inburgering	MAG: inleveren budget om hulpvragen en beschikbaar aanbod in beeld te brengen. Momenteel wordt hier met partners aangewerkt zonder budget. Risico's zijn daarom acceptabel.	20	20	20	20
3	6.1	Mantelzorgondersteuning	MAG: Door te bezuinigen beperken we de mogelijkheden voor acties en aanbod ter ondersteuning van mantelzorgers. We bieden nu collectieve mantelzorgwaarderingsactiviteiten aan. Om mantelzorgers niet alleen op collectieve wijze te ondersteunen, maar ook te voorzien in hun persoonlijke behoeften, is er de wens om structureel in te zetten op individuele mantelzorgondersteuning. Hierdoor kan er gericht hulp en aandacht geboden worden, afgestemd op de specifieke situatie van de mantelzorgers. Denk aan structureel extra aanbod voor mantelzorgondersteuning in de vorm van bijv. extra capaciteit voor WoerdenWijzer of inzet mantelzorgmakelaar. De druk op mantelzorgers en het aantal mantelzorgers in onze gemeente stijgt. Risico's: hogere instroom in maatwerk (vanwege overbelasting van of onvoldoende beschikbare mantelzorgers). Kans op risico: aanzienlijk N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 15.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 50.000)	15	12	12	12
3	6.1	Inburgering	Inzetten SPUK Inburgering voor maatschappelijke begeleiding. Risico: onduidelijk of de SPUK toereikend zal zijn, omdat de hoogte per onderdeel voor 2025 nog bepaald moet worden.	125	125	125	125

Programma	Taakveldnr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
			Omdat deze samenhangt met de huidige taakstelling statushouders en we die dit jaar mogelijk niet halen, wordt dit risico nog groter. In dat geval zal financiering op een andere manier gedekt moeten worden. N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 125.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 50.000)				
3	6.1	Participatie	MAG: Stoppen met betrekken inwoners en ervaringsdeskundigen bij beleidsontwikkeling d.m.v. geen aanvullende capaciteit om de participatie tot stand te brengen. Risico: beleid sluit in mindere mate aan bij de behoeften van inwoners. Kans op risico: acceptabel	28	28	28	28
3	6.1	Participatie	MAG: In de MAG werkgroepen werken informele en formele organisaties samen aan maatschappelijke opgaven, zoals het (door)ontwikkelen van een ketenaanpak nieuwe Woerdenaren, inzet op jeugd en mantelzorgondersteuning. Dit budget stelt een externe partij in staat deze werkgroepen te organiseren en faciliteren, de maatschappelijke resultaten worden tot uitvoering gebracht binnen de basissubsidies van de informele organisaties of de dienstverlening van formele organisaties. Bij het stoppen van deze subsidie wordt het samenwerken aan maatschappelijke opgaven gestopt, en blijven maatschappelijke vraagstukken zoals een dementievriendelijke gemeente onbeantwoord. Risico: beleidsontwikkeling is minder efficiënt dan indien het in gezamenlijkheid kan worden ontwikkeld. Kans op risico: acceptabel	15	15	15	15
3	7.1	Mentale weerbaarheid	MAG 1 versoberen: Geen aanvullend aanbod gericht op maatjes en informele steunfiguren (jeugd). Risico: betreft aanvullend aanbod in de sociale basis specifiek gericht op jeugd. Dit is van belang om de beoogde bezuinigingen op het maatwerk jeugd te kunnen halen. Kans op risico: aanzienlijk. N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 50.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 50.000)	50	50	50	50
3	7.1	Ouderenzorg	MAG: budget voor technologische hulpmiddelen voor ouderen. Nog geen acties op gestart. Geen aanzienlijke risico's.	15	15	15	15
3	6.1	Ouderenzorg	MAG: budget voor aanvullende acties en aanbod voor het tegengaan van eenzaamheid. Risico: kans op hogere instroom in maatwerk (zowel jeugd als Wmo). Kans op risico: aanzienlijk N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 38.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 35.000)	29	8	8	8
3	7.1	Ouderenzorg	MAG: geen aanvullende acties en aanbod m.b.t. dementie. De vraag groeit wel in onze gemeente. Risico: kans op hogere instroom Wmo maatwerk. In het algemeen geldt: een bezuiniging op ouderzorg heeft als een lagere kwaliteit van leven voor ouderen en een grotere belasting voor mantelzorgers als gevolg. Kans op risico: aanzienlijk	15	2	2	2
3	6.3	Armoedebeleid	MAG: Stadspas: doorontwikkeling versoberen en efficiënt inzetten van overschot op andere posten. Vanwege de investering in 2024 zijn de risico's acceptabel.	60	60	60	60
3	6.1	Leefomgeving	MAG: budget voor aansluiting gezondheid bij ontwikkeling leefomgeving. Nog geen acties voor in gang gezet. Risico's zijn acceptabel	26	0	0	0
3	6.71	Langer thuis samenwerking	MAG: budget voor samenwerking bestuurders zorgaanbieders en woonsector over langer thuis wonen: bestuurlijke MAG-tafels. Risico's: acceptabel	15	15	15	15
3	6.1	Leefomgeving	MAG: stoppen met subsidie ter bevordering van de verbinding ondernemers aan het sociaal domein. Vergroten bekendheid en waardering maatschappelijk betrokken ondernemen door o.a. kennissessies, campagnes, podium voor betrokken ondernemers, woerden werkt mee week, NL doet, de dag van de betrokken ondernemer.	65	65	65	65
4	4.11	Energietransitie	Schrappen van doelstelling 4.11.4: "Eigen organisatie CO2-neutraal in 2030 " Toelichting: Waar de impacts zitten is bekend. Monitoring op de voortgang biedt volgens het college weinig toegevoegde waarde.	15	15	15	15

Programma	Taak- veldnr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
4	4.12	Energietransitie	We beëindigen de inzet op 4.12.5: "De mogelijkheden voor middelgrote opwek zijn verder uitgewerkt en worden actief onder de aandacht gebracht bij ondernemers en andere stakeholders." We stoppen met de stimulering van zon op grote daken. De ervaring leert dat hier weinig resultaat per uur ambtelijke capaciteit geboekt wordt. Daken waarop nu nog geen panelen liggen heeft de gemeente weinig invloed op.	35	35	35	35
4	5.7	Recreatie en toerisme	Voor Recreatie en toerisme is in de Kadernota extra budget aangevraagd (en meegenomen) om uitvoering te geven aan de Agenda Recreatie en Toerisme. Aan een aantal projecten wordt geen uitvoering gegeven.	40	16	28	28
4	7.4	Gebiedsgericht grondwaterbeheer Woerden	Budget kan verlaagd worden met wel als risico dat dit incidenteel opgenomen (dit kan regelmatig voorkomen) moet worden in de VJR/NJR. We gaan sturen op werkelijke kosten.	20	20	20	20
4	7.4	Coördinatie milieu	Werkbudget inleveren met (klein) risico dat dit incidenteel meer kosten met zich meebrengt. Deze kosten blijven normaliter beneden de € 10.000. Als meer budget nodig is, zal dit via de voorjaars- of najaarsrapportage aangevraagd worden.	13	13	13	13
4	3.1	Deelname EBU	Het vierjarig contract is afgelopen en nu stellen we voor om dit contract niet te verlengen. Het stimuleren van de economie zal hierdoor afnemen. Voor Woerden wordt geen effect verwacht.	60	60	60	60
5	4.3	OAB	MAG: Dit betekent dan met name geen extra inzet meer van pedagogisch medewerkers op peutergroepen waar meer dan 50% van de peuters een indicatie voor Voorschoolse Educatie (VE) heeft (met consequenties, zoals minder aandacht en rust, voor alle kinderen op de VE-peutergroepen). Geen uitbreiding van de doelgroepdefinitie voor VE (hoewel het kan zijn dat hier een wettelijke standaard voor komt, dit wordt op dit moment onderzocht), waardoor meer kinderen een indicatie voor VE zouden kunnen krijgen. En geen budget meer om onder andere (groeps)taalvisite uit te breiden. N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 85.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 50.000)	85	85	85	85
6	5.5	Erfgoed	Vermindering voor bijdrage onderhoudskosten erfgoed.	8	8	8	8
7	0.8	Verlagen stelpost Wet open Overheid	Soberdere uitvoering van de WOO (Wet Open Overheid) waardoor niet de gehele rijksbijdrage die wij via de Algemene Uitkering ontvangen benodigd is. In dit scenario blijft de uitvoeringslast van de Woo wel bij de vakteams liggen.	124	124	124	124
			<b>Totaal kosten</b>	<b>3.451</b>	<b>4.127</b>	<b>4.139</b>	<b>4.139</b>
			<b>Opbrengsten</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>	<b>2027</b>	<b>2028</b>
2	2.1	Parkeren	In de voorjaarsrapportage 2024 zijn de parkeerbaten verlaagd omdat de werkelijke opbrengsten lager liggen dan de begrote opbrengsten. In de Kadernota is aangegeven dat de tarieven in 2025 verhoogd worden om weer op de oorspronkelijk begrote opbrengsten te komen, vanuit het principe dat parkeren kostendekkend moet zijn. Deze verhoging is te realiseren door de invoering van de scanauto, waardoor de opbrengsten naheffingsaanslagen stijgen en de reguliere tarieven niet extra verhoogd hoeven te worden.	150	275	275	275
6	8.3	Leges omgevingsvergunningen	Zoals opgenomen in de Kadernota worden de tarieven voor omgevingsvergunningen verhoogd om richting een kostendekkend niveau te komen. De omgevingsvergunningen zijn ook na deze verhoging nog niet geheel kostendekkend.	250	250	250	250
8	0.4	DVO Oudewater	In overleg met de gemeente Oudewater wordt de DVO-bijdrage voor 2025 verhoogd, vooruitlopend op het afsluiten van een nieuwe DVO vanaf 2026.	250	0	0	0
			<b>Totaal opbrengsten</b>	<b>650</b>	<b>525</b>	<b>525</b>	<b>525</b>
			<b>Totaal</b>	<b>4.101</b>	<b>4.652</b>	<b>4.664</b>	<b>4.664</b>

## Ruimte in de begroting

Op basis van een kritische analyse van de begroting, mede aan de hand van de jaarrekeningresultaten van de jaren 2021-2023, zijn diverse posten gevonden waar ruimte in de begroting zit, zonder dat dit beleidsmatige consequenties heeft.

Programma	Taakveldnr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
			<b>Kosten</b>				
1	0.1	Laten vervallen kosten jumelage	De gebudgetteerde kosten voor jumelage blijft inmiddels structureel uit. Om deze reden kan dit budget geschrapt worden.	7	7	7	7
1	0.1	Laten vervallen arbeidsongeschiktheidsverzekering wethouders	Dit budget wordt structureel niet aangesproken en hiermee verworden tot lucht in de begroting. Als dergelijke kosten zich zouden voordoen dan kan dit in de reguliere P&C-cyclus worden opgenomen.	26	26	26	26
1	0.2	Uitbesteed werk	Op basis van een analyse op historische uitgaven blijkt dat er geen structurele uitgaven zijn die direct gerelateerd zijn aan de aard van dit budget. Om deze reden kan dit budget geschrapt worden.	2	2	2	2
1	0.2	Kosten kwaliteits- en privacybeheer	Op basis van een analyse op historische uitgaven blijkt een structurele onderuitputting van dit budget. Om deze reden kan dit budget deels afgeraamd worden.	5	5	5	5
1	0.2	Portokosten	Op basis van een analyse op historische uitgaven blijkt een structurele onderuitputting van dit budget. Om deze reden kan dit budget deels afgeraamd worden.	8	8	8	8
1	0.2	Onderhoud apparatuur	Op basis van een analyse op historische uitgaven blijkt dat er geen structurele uitgaven zijn die direct gerelateerd zijn aan de aard van dit budget. Om deze reden kan dit budget geschrapt worden.	12	12	12	12
1	0.2	Huur externe trouwlocaties	De kosten voor externe trouwlocaties zullen de komende jaren lager zijn door een recent afgesloten nieuw contract waarmee een kostenreductie gerealiseerd is.	8	8	8	8
1	0.2	Verkiezingen	Geen verkiezingen voorzien in 2025.	171	-	-	-
1	1.2	Extern (tijdelijk) personeel APV	In 2025 is er geen inhuur meer voor APV en dit wordt opgevangen door eigen personeel bij VTH. Het budget voor extern personeel kan geheel geschrapt worden.	22	22	22	22
1	1.2	Extern (tijdelijk) personeel handhaving	In 2025 e.v. is geen inhuur voor handhaving voorzien. Mocht dit onvoorzien toch nodig zijn dan moet er ruimte zijn in de personeelsbegroting. Dit budget kan geschrapt worden.	29	29	29	29
2	3.4	Uitbesteed werk evenementen	Op basis van een analyse op historische uitgaven blijkt een structurele onderuitputting van dit budget. Om deze reden kan dit budget deels afgeraamd worden.	14	14	14	14
2	3.4	Nieuwe evenementen	Dit betreft een budget beoogd om kosten voor nieuwe evenementen te dekken. Deze kosten zijn onzeker en het historisch (deels of geheel) uitblijven van uitgaven geeft reden om dit budget geheel te schrappen. Als er sprake is van een bijdrage aan een nieuw evenement dan kan hiervoor via de reguliere P&C-cyclus geld voor worden bijgeraamd.	7	7	7	7
2	2.1	Gladheidsbestrijding	Door zachte winters is de afgelopen drie jaren het budget voor gladheidsbestrijding niet geheel besteed. De inschatting is dat de kosten permanent lager zijn. Als er een strenge winter is kan dit wel leiden tot een (incidentele) overschrijding.	100	100	100	100
2	2.1	Energiecontracten	Twee jaar geleden zijn vanwege de crisis op de energiemarkt de tarieven fors gestegen en derhalve de electrabudgetten bijgeraamd. De markt is nu tot rust gekomen en de energieprijzen (met name electra) zijn weer fors gedaald. Uit de jaarrekeningcijfers vanaf 2017 blijkt dat de electrakosten en transportkosten werkelijk op een veel lager niveau liggen.	1.000	1.000	1.000	1.000
2	5.2	Groene buitensportaccommodaties	Deze post uitbesteed werk wordt al jaren onderschreden	50	50	50	50

Programma	Taakveldnr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
		sportbesluit	en voor incidentele tegenvallers gebruikt. Post wordt daarom deels afgeraamd. Mochten er zich in de toekomst calamiteiten voordoen, dan zullen we deze overschrijdingen melden in de Voorjaarsrapportage of de Najaarsrapportage.				
2	2.1	Exploitatie Elektrakasten	Afgelopen jaren zijn (op 1 na) alle de elektrakasten/marktkasten vervangen voor een duurzaam en hufferproof model. Hierdoor zijn er minder schadegevallen & storingen aan de kasten, waardoor we deze post naar beneden kunnen bijstellen.	5	5	5	5
2	2.1	Calamiteiten	Op basis van historie zien we dat hier jaarlijks minder op uitgegeven wordt. Kosten voor herstel van schade door calamiteiten worden via P&C gemeld.	10	10	10	10
2	2.1	Calamiteiten	Op basis van historie zien we dat hier jaarlijks minder op uitgegeven wordt. Kosten voor herstel van schade door calamiteiten worden via P&C gemeld.	10	10	10	10
2	2.1	Schade	Op basis van historie zien we dat hier jaarlijks minder op uitgegeven wordt. Kosten voor herstel van schade door derden van straatmeubilair worden via P&C gemeld.	15	15	15	15
3	6.71A	Wmo PGB's	Overschot inleveren op de posten: HH natura immaterieel, PGB's HH en PGB's begeleiding	95	95	95	95
3	6.71B	Wmo PGB's	Overschot inleveren op de posten: HH natura immaterieel, PGB's HH en PGB's begeleiding.	70	70	70	70
3	6.72A	Jeugd PGB's	Overschot inleveren op de post: jeugd PGB's.	220	220	220	220
3	6.1	Adviesraden	Overschot inleveren op budget: inclusie.	26	26	26	26
3	6.2	Onderzoek en monitoring SD	Overschot inleveren op budget: Uitbesteed werk	31	0	0	0
3	6.2	Jeugd - bovenregionaal	Dubbel opgenomen in begroting	174	174	174	174
3	6.2	Wmo	Clïëntervaringsonderzoek. Overschot op de begroting	10	10	10	10
3	6.3	Minima- en armoedebeleid	Structurele ruimte in begroting	15	15	15	15
3	6.81A	MOBW	Betreft een overschot op regionale middelen. Deze kunnen worden ingezet worden ter dekking van beleid.	45	45	45	45
4	7.4	Coördinatie milieu	N.v.t.	3	3	3	3
4	5.3	Cultuur	Betreft budget dat wordt ingezet bij tegenvallers.	15	15	15	15
5	4.3	Leerlingenvervoer	MAG: Verordening leerlingenvervoer. Kan vanuit eigen capaciteit	10	10	10	10
5	4.3	Onderwijshuisvesting	Overschot op budgetten Vandalisme en Graffitibestrijding inleveren. Betreft wettelijke taken.	25	25	25	25
5	5.1	Sportoverleg	Overschot op begroting	6	6	6	6
6	8.3	Omgevingsvergunning. alle vergunningen	Op basis van een analyse op historische uitgaven blijkt een structurele onderuitputting van dit budget. Om deze reden kan dit budget deels afgeraamd worden.	35	35	35	35
7	0.8	Afschaffen structureel bedrag per inwoner	Dit betreft een structureel budget dat onvoorziene kosten kan dekken en is gebaseerd op ca. 50 Eurocent per inwoner. Dit budget kan geheel vervallen en zodra onvoorziene kosten zich voordoen dan kunnen deze kosten als onvoorziene tegenvaller alsnog gemeld worden in het desbetreffende jaar en via de reguliere P&C-cyclus.	27	27	27	27
7	0.8	Opheffen stelpost robuuste rechtsbeschermingssysteem	Het ontbreken van een directe relatie met kosten waarvoor deze reservering is getroffen maakt dat dit budget kan vervallen.	65	65	65	65
7	0.8	Opheffen stelpost systeemleren	Het ontbreken van een directe relatie met kosten waarvoor deze reservering is getroffen maakt dat dit budget kan vervallen.	29	29	29	29
7	0.8	Verminderen stelpost Raadsinitiatieven 2023-2026	De raad heeft een stelpost van EUR 150.000 voor raadsinitiatieven. Dit budget is in 2023 en (vooralsnog) 2024 niet of slechts voor een klein deel aangesproken en door het ontbreken van duidelijke uitgaven is er feitelijk sprake van structurele ruimte in de begroting.	150	150	150	150
8	0.4	Druk en bindwerk SFC	De kosten druk- en bindwerk zijn afgelopen jaren zeer	6	6	6	6

Programma	Taakveldnr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
			gering en hiermee kan dit budget vervallen.				
8	0.4	Beperken extern personeel	Afgelopen jaar is gewerkt aan het op orde brengen van het team P&O, waardoor deze post niet meer noodzakelijk is.	42	42	42	42
8	0.4	Verminderen kosten integriteitsbeleid	Momenteel wordt vanuit P&O gewerkt aan het beleid rondom integriteit. Er zal een impuls komen op dit onderwerp. De kosten kunnen daardoor niet volledig wordt geschrapt, maar activiteiten rondom dit thema moeten binnen de vermindering van de bestaande middelen passen.	3	3	3	3
8	0.4	Gedeeltelijk laten vervallen vrije ruimte generatiepact	De opzet was om de vrije ruimte binnen het generatiepact te gebruiken voor de bekostiging van de trainees. Voor de komende twee jaar, de nieuwe traineerronde, wordt de inzet van de trainees bekostigd uit de bestaande formatieruimte (vacatures). Daarmee verwachten we minder gebruik te hoeven maken van de vrije ruimte.	75	75	75	75
8	0.4	Verlagen kosten kleur- & fotokopieën	Deze bezuiniging betekent kritisch omgaan met kosten kleur- en fotokopieën; voor de commissie bezwaarschriften is de tendens dat steeds meer digitaal verwerkt wordt; soms is het echter noodzakelijk ivm de complexiteit of grootte dossier nodig om te printen; e/o wanneer geen digitale omgeving beschikbaar is bij betrokkenen in bezwaarproces; een beperkt budget blijft;	3	3	3	3
8	0.4	Verlagen kosten ICT	Deze besparing is mogelijk vanwege de gecontracteerde broker. Het zal minimaal consequenties hebben voor medewerkers.	74	74	74	74
8	0.4	Bodediensten	Op basis van een analyse op historische uitgaven blijkt een structurele onderuitputting van dit budget. Om deze reden kan dit budget deels afgeraad worden.	48	48	48	48
			<b>Totaal kosten:</b>	<b>2.803</b>	<b>2.601</b>	<b>2.601</b>	<b>2.601</b>
1	1.2	Extern (tijdelijk) personeel handhaving	In 2025 e.v. is geen inhuur voor handhaving voorzien. Mocht dit onvoorzien toch nodig zijn dan moet er ruimte zijn in de personeelsbegroting. Dit budget kan geschrapt worden. (n.b. dit is een bate die geschrapt wordt omdat de bijbehorende lasten ook geschrapt worden).	-20	-20	-20	-20
7	0.5	Renteresultaat	In 2025 zal naar verwachting een aantal maanden sprake zijn van een ruime liquiditeitspositie. Op de liquiditeitspositie krijgt gemeente Woerden een creditrentevergoeding en die leidt tot een positief renteresultaat. De creditrentevergoeding is een inschatting die gebaseerd is op het geschatte creditrentepercentage en de liquiditeitspositie gedurende het jaar. Uitgangspunt is een gemiddeld saldo van € 5 mln. x 2,5% rente	125	PM	PM	PM
7	0.64	<b>Precariobelasting</b>	De opbrengst van precario is al jaren hoger dan begroot door groei van de horeca. Dit betreft een correctie van de begrote inkomsten, geen tariefstijging voor ondernemers.	30	30	30	30
8	0.4	Bijdrage Fermwerk	Eind 2023 is een nieuwe DVO met Fermwerk afgesproken. Naast dat dit meerkosten oplevert voor Woerden, wordt ook de bijdrage van Fermwerk naar Woerden verhoogd. Aangezien Woerden en Fermwerk een nieuw werkplekconcept gaan ontwikkelen die grote consequenties heeft voor de bijdrage, wordt deze meevaller uitsluitend ingeboekt in 2025 en 2026.	33	33	0	0
			<b>Totaal opbrengsten</b>	<b>168</b>	<b>43</b>	<b>10</b>	<b>10</b>
			<b>Totaal</b>	<b>2.971</b>	<b>2.644</b>	<b>2.611</b>	<b>2.611</b>



## Beleidsmatige aanpassingen - niet doorgevoerd

Onderstaande onderwerpen zijn wel uit de inventarisatie gekomen van mogelijke bezuinigingsopties maar het college heeft deze als niet wenselijk geacht. Deze bezuinigingsopties zijn daarom niet verwerkt in de begroting.

Programma	Taakveld-nr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
			<b>Kosten</b>				
2	3.4	Evenementen	Doorbelasten ureninzet en kosten tbv evenementen. Er wordt voor € 64.000 meer aan kosten gemaakt dan wat doorberekend wordt aan evenementenorganisaties. N.b.: er zit nog een taakstellende verhoging in de begroting van € 30.000. Er is dus ruimte om nog € 34.000 te verhogen.	34	34	34	34
1	1.2	Algemeen veiligheidsbeleid	Door het verlagen van ambities die in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 zijn opgenomen kan een kostenreductiegerealiseerd worden. Voor ondernijning heeft dit minder controles en minder sturen op ad-hoc signalen tot gevolg. Door te schuiven in andere werkzaamheden, bijvoorbeeld doorlooptijden verlengen, zal getracht worden om deze ambities deels toch waar te maken binnen de bestaande capaciteit. N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 20.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 120.000)	120	120	120	120
2	3.4	Weekmarkt	Doorbelasten uren wijkonderhoud voor evenementen/markten. Het verschil tussen opbrengsten (38.000) en kosten (71.000) is ruim € 30.000. Consequentie kan wel zijn dat marktkraamhouders er niet meer voor kiezen om in Woerden op de markt te staan.	30	30	30	30
2	3.4	Streekmarkt	Doorbelasten uren wijkonderhoud voor evenementen/markten. Het verschil tussen opbrengsten (35.000) en kosten (60.000) is ruim € 25.000. Op basis van inschatting werkelijk gemaakte uren is het verschil nog groter. Consequentie van tariefsverhoging kan wel zijn dat marktkraamhouders er niet meer voor kiezen om in Woerden op de markt te staan.	25	25	25	25
2	3.4	Koeiemart/kermis	Doorbelasten van kosten gemaakt voor koeiemart en kermis. Dus hogere baten/vergoedingen. Het verschil tussen opbrengsten (24.000) en kosten (177.000) ruim is € 150.000 (Totaal van Kermis en Koeiemart). Op basis van inschatting werkelijk gemaakte uren is het verschil nog groter. Consequentie van een tariefsverhoging kan zijn dat er meer gevraagd wordt aan de samenleving (hogere prijs of of maatschappelijke inzet) of dat deelnemers afhaken.	150	150	150	150
3	6.1	Sociale basis	MAG: Dit budget is bedoeld om de sociale basis zowel qua structuur als inhoudelijk door te ontwikkelen. De beoogde uitkomst is een doelmatig, effectief en efficiënt ingerichte Sociale basis, die als eerste aanspreekpunt dient voor vragen die voorheen met maatwerk werden beantwoord. Risico's: het doorontwikkelen van de sociale basis is een randvoorwaarde voor de doorontwikkeling binnen het sociaal domein. Dit omdat een sterke sociale basis de grondslag is voor minder inzet vanuit het (dure) maatwerk. Daarbij is het duurzamer om problemen zoveel mogelijk in het netwerk/het normale leven van inwoners op te lossen. De doorontwikkeling van het lokale team alsook de aanpak kostenstijging jeugd worden hierdoor direct (negatief) beïnvloedt. Kans op risico's: Hoog N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 32.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 60.000)	60	60	60	60
3	6.1	Sociale basis	MAG: Bezuinigen op het doel 'informatiepunten' ofwel, informatie toegankelijk en dichtbij, heeft als gevolg dat inwoners minder makkelijk en minder snel hun vragen (kunnen) stellen. De informatiepunten stellen inwoners in staat, dichtbij en eenvoudig, een vraag te stellen. De informatiepunten worden veelal bemand door informele organisaties, die hiermee veel vragen in een vroegtijdig stadium afvangen. Risico's: zie bovenstaand. Kans op risico's: acceptabel N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 20.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 30.000)	30	30	30	30
3	6.1	Ontmoetingsplaatsen	MAG: Geen nieuwe ontmoetingsplaatsen ontwikkelen. De bestaande ontmoetingsplaatsen worden niet versterkt of opgeknapt. De twee belangrijkste hebben hun opdracht hiervoor in 2024 ontvangen. Risico's: zie bovenstaand.	50	50	50	50

Programma	Taakveld-nr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
			N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 100.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 50.000)				
3	6.2	Kwaliteitsmonitor MAG	MAG: doorontwikkeling kwaliteitsmonitor MAG versoberen: per jaar enkel de belangrijkste updates. Risico's: sobere variant van de monitor voldoet mogelijk niet aan de verwachtingen van de Raad. Kans op risico: acceptabel.	50	50	50	50
3	7.1	Valpreventie	MAG: versoberen ontwikkelen ketenaanpak en aanbod valpreventie. De voorgestelde bezuiniging heeft de volgende gevolgen. We kunnen dan niet meer: - Meer dan 15 cursussen betalen - Fysio's opleiden - Ook geen fysio's opleiden voor otago (hoog valrisico) - Materiaal kosten betalen (boeken deelnemers) - Minder inzet van de GGD Risico's: Betreft middelen uit een SPUK. Het verder versoberen van deze activiteiten betekent dat we mogelijk niet voldoen aan de beleidsdoelen uit GALA (landelijk beleid). Daarnaast doen we afbreuk aan eerder gemaakte (tijdelijke) afspraken met partners. Kans op risico's: aanzienlijk	40	40	40	40
3	7.1	Gezonde leefstijlinterventies	MAG: Gevolgen bezuiniging: a. Geen GLI gericht op de jeugd/ouders b. Verdere toename overgewicht en obesitas onder jongeren. 2. We hebben nu drie GLI aanbieders in Woerden. Vanuit RegiozorgNu is de verwachting dat er in 2025 ook een digitale GLI wordt aangeboden. Indien geld beschikbaar, dan ook een GLI voor jeugd. Gezien de ontwikkeling van overgewicht en obesitas onder jongeren, zijn volledige bezuinigingen op deze post niet wenselijk. N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 15.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 30.000)	30	0	0	0
3	6.1	Inburgering	Inzetten SPUK Inburgering voor maatschappelijke begeleiding. Risico: onduidelijk of de SPUK toereikend zal zijn, omdat de hoogte per onderdeel voor 2025 nog bepaald moet worden. Omdat deze samenhangt met de huidige taakstelling statushouders en we die dit jaar mogelijk niet halen, wordt dit risico nog groter. In dat geval zal financiering op een andere manier gedekt moeten worden. N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 125.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 50.000)	50	50	50	50
3	6.1	Mantelzorgwaardering	MAG: We bieden nu collectieve mantelzorgwaarderingsactiviteiten aan. Om mantelzorgers niet alleen op collectieve wijze te ondersteunen, maar ook te voorzien in hun persoonlijke behoeften, is er de wens om structureel in te zetten op individuele mantelzorgondersteuning. Hierdoor kan er gericht hulp en aandacht geboden worden, afgestemd op de specifieke situatie van de mantelzorger. Denk aan structureel extra aanbod voor mantelzorgondersteuning in de vorm van bijv. extra capaciteit voor WoerdenWijzer of inzet mantelzorgmakelaar. De druk op mantelzorgers en het aantal mantelzorgers in onze gemeente stijgt. Risico's: hogere instroom in maatwerk (vanwege overbelasting van of onvoldoende beschikbare mantelzorgers). Kans op risico: aanzienlijk  N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 15.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 50.000)	50	50	50	50
5	4.3	OAB	MAG: Dit betekent dan met name geen extra inzet meer van pedagogisch medewerkers op peutergroepen waar meer dan 50% van de peuters een indicatie voor Voorschoolse Educatie (VE) heeft (met consequenties, zoals minder aandacht en rust, voor alle kinderen op de VE-peutergroepen). Geen uitbreiding van de doelgroepdefinitie voor VE (hoewel het kan zijn dat hier een wettelijke standaard voor komt, dit wordt op dit moment onderzocht), waardoor meer kinderen een indicatie voor VE zouden kunnen krijgen. En geen budget meer om onder andere (groeps)taalvisite uit te breiden. N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 85.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 50.000)	50	50	50	50
3	7.1	Ouderenzorg	MAG: budget voor inzet op gespecialiseerde ouderengeneeskunde en communicatie over voorzieningen voor ouderen in sociale basis. Risico: onvoldoende efficiënt beleid en bereik van aanbod rond ouderenzorg. Kans op risico: aanzienlijk	15	15	15	15

Programma	Taakveld-nr.	Onderwerp	Toelichting (Bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
3	6.1	Ouderenzorg	MAG: budget voor aanvullende acties en aanbod voor het tegengaan van eenzaamheid. Risico: kans op hogere instroom in maatwerk (zowel jeugd als Wmo). Kans op risico: aanzienlijk N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 38.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 35.000)	35	35	35	35
4	5.6	Basisvaardigheden	MAG: Opheffen extra capaciteit bibliotheek voor coördinatiefunctie. MAG: Opheffen extra capaciteit bibliotheek voor trekkersrol taalhuis (deel van de basisdienstverlening basisvaardigheden). Gevolgen: dit budget is ingezet om de bibliotheek te ondersteunen om de coördinerende rol ter versteviging van sociale basis te versterken. Bovendien grijpt het in op de basisdienstverlening waarvoor we verplichtingen zijn aangegaan in een regionaal convenant. Risico: vanwege de aanstaande (landelijke) verplichtingen m.b.t. onder andere zorgplicht en normering (aanwezigheid professionals) bestaat het risico dat vestigingen in kleinere kernen moeten sluiten omdat met minder capaciteit niet aan deze plichten kan worden voldaan. De definitieve invulling van deze wettelijke kaders is nog niet bekend. Kans op risico: aanzienlijk	30	30	30	30
4	5.6	Basisvaardigheden	MAG: Stoppen met maatwerkpakket laaggeletterdheid op basisscholen door de bibliotheek. Gevolgen: Gevolgen: dit budget is ingezet om de bibliotheek te ondersteunen om de sociale basis te versterken op uitdrukkelijk verzoek van het onderwijs.	35	35	35	35
3	7.1	Jeugd	MAG: Kansrijke Start. Bezuiniging mogelijk van max 40.000 in 2025 en 50.000 in 2026. Dit betekent echter dat de ingezette acties m.b.t. het aanbod van interventies, het empowermentprogramma en de ontwikkeling van de ketenaanpak weer worden beëindigd. Daarnaast is geen coördinatie meer mogelijk vanuit de GGD. Afspraken worden per jaar gemaakt. Risico: preventieve acties m.b.t. ouderschap en opvoeden die problemen op latere leeftijd voorkomen. Stoppen met kansrijke start betekent een verhoging van de instroom in maatwerk jeugd. Kans op risico: hoog	40	50	PM	PM
3	7.1	Mentale weerbaarheid	MAG 1 versoberen: Geen aanvullend aanbod gericht op maatjes en informele steunfiguren (jeugd). Risico: betreft aanvullend aanbod in de sociale basis specifiek gericht op jeugd. Dit is van belang om de beoogde bezuinigingen op het maatwerk jeugd te kunnen halen. Kans op risico: aanzienlijk. N.b.: deel bezuiniging is wel doorgevoerd (€ 50.000), deel bezuiniging is niet doorgevoerd (€ 50.000)	50	50	50	50
3	6.5	Bevorderen gezonde leefstijl	MAG: stoppen met aanpak overgewicht/uitvoering sportakkoord. Dit betreft inzet op de volgende (landelijk vastgestelde) thema's: Inclusie en diversiteit in de sport Sociaal veilige sport Vitale sportaanbieders Vaardig in bewegen Ruimte voor sport en bewegen Maatschappelijke waarde van (top)sport.	33	26	26	26
<b>Totaal kosten:</b>				<b>1.007</b>	<b>980</b>	<b>930</b>	<b>930</b>
<b>Totaal (bedragen x € 1.000)</b>				<b>2025</b>	<b>2026</b>	<b>2027</b>	<b>2028</b>
Beleidsmatige aanpassingen - wel doorgevoerd				4.101	4.652	4.664	4.664
Ruimte in de begroting				2.971	2.644	2.611	2.611
Beleidsmatige aanpassingen - niet doorgevoerd				1.007	980	930	930
<b>Totaal:</b>				<b>8.079</b>	<b>8.275</b>	<b>8.204</b>	<b>8.204</b>

## 13 OVERZICHT OP TAAKVELDEN

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
0.1 Bestuur	17	0	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	775	905	905	941	36	941	941	741
0.4 Overhead	7.746	7.753	7.776	8.291	515	8.005	7.972	7.972
0.5 Treasury	1.180	774	774	399	-375	274	274	274
0.61 OZB woningen	10.035	10.875	11.057	11.444	387	11.444	11.444	11.444
0.62 OZB niet-woningen	6.014	6.568	6.568	6.798	230	6.798	6.798	6.798
0.63 Parkeerbelasting	2.025	2.398	2.123	2.357	234	2.482	2.482	2.482
0.64 Belastingen overig	313	204	204	241	37	241	241	241
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	100.239	103.953	104.825	108.785	3.960	102.653	104.043	104.501
0.8 Overige baten en lasten	1	0	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	6	6	6	0	6	6	6
1.2 Openbare orde en veiligheid	75	163	53	35	-19	35	35	35
2.1 Verkeer en vervoer	2.288	150	266	301	34	301	301	301
2.2 Parkeren	18	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	64	67	67	70	2	70	70	70
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	335	4.787	4.787	5.511	725	3.625	1.304	1.211
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	273	341	341	308	-33	308	308	308
3.4 Economische promotie	283	218	183	284	101	284	284	284
4.1 Openbaar basisonderwijs	21	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	54	36	36	37	1	37	37	37
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.697	903	1.464	1.041	-423	946	946	946
5.1 Sportbeleid en activering	349	262	262	262	0	247	247	247
5.2 Sportaccommodaties	3.308	2.098	2.034	2.429	395	2.087	2.087	2.087
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	235	221	221	229	8	229	229	229
5.4 Musea	35	22	22	22	1	22	24	24
5.5 Cultureel erfgoed	20	18	18	19	1	19	19	19
5.6 Media	290	309	309	318	9	318	318	318
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	71	78	78	80	1	80	80	80
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.472	2.011	1.687	1.713	26	1.647	1.647	1.647
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	405	0	20	0	-20	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	15.560	9.332	15.400	11.036	-4.364	11.036	11.036	11.036
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	283	294	294	0	-294	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	0	304	304	778	773	773
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	10	0	0	0	0	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	92	0	0	0	0	0	0	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	2	0	0	0	0	0	0	0
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	22	0	0	0	0	0	0	0
6.81A Beschermd wonen (WMO)	238	0	0	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming	181	0	0	0	0	0	0	0

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
6.82B Jeugdreclassering	302	0	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	0	0	0	20	20	20	20	20
7.1 Volksgezondheid	54	0	301	252	-50	177	177	177
7.2 Riolering	6.747	7.504	7.463	8.146	682	8.426	8.746	9.077
7.3 Afval	7.283	7.363	7.310	7.963	653	7.963	7.966	7.966
7.4 Milieubeheer	1.452	1.314	1.319	905	-414	889	889	889
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	881	812	812	958	146	833	833	833
8.1 Ruimte en leefomgeving	2.560	966	999	1.067	68	983	983	983
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	5.973	7.449	7.449	7.142	-307	7.792	5.910	4.682
8.3 Wonen en bouwen	2.310	1.534	1.620	1.925	305	1.912	1.912	1.912
<b>Totaal Baten</b>	<b>183.585</b>	<b>181.687</b>	<b>189.052</b>	<b>191.636</b>	<b>2.584</b>	<b>183.907</b>	<b>181.379</b>	<b>180.647</b>

Lasten								
0.1 Bestuur	2.555	2.879	2.956	3.216	259	3.262	3.201	3.201
0.2 Burgerzaken	1.506	1.535	1.636	1.352	-284	1.408	1.408	1.308
0.4 Overhead	22.264	22.581	24.291	25.153	862	24.460	24.177	24.065
0.5 Treasury	-1.077	-1.716	-1.716	272	1.988	1.547	2.608	3.291
0.61 OZB woningen	506	354	490	432	-58	432	432	432
0.62 OZB niet-woningen	100	122	108	109	1	109	109	109
0.64 Belastingen overig	101	82	86	89	3	89	89	89
0.8 Overige baten en lasten	-338	3.346	260	2.219	1.960	2.195	2.285	3.457
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	13	0	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.752	3.999	4.041	4.333	292	4.302	4.312	4.317
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.420	1.529	1.547	1.554	7	1.571	1.601	1.568
2.1 Verkeer en vervoer	14.739	14.638	14.867	13.387	-1.480	13.742	14.095	14.053
2.2 Parkeren	1.936	1.806	1.980	1.934	-45	1.842	1.839	1.839
2.4 Economische havens en waterwegen	1.095	1.516	1.525	1.488	-37	1.704	1.806	1.796
3.1 Economische ontwikkeling	476	537	552	533	-19	533	532	532
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	377	4.787	4.787	5.511	725	3.625	1.304	1.211
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	425	571	575	540	-35	540	562	562
3.4 Economische promotie	472	507	516	306	-209	306	306	306
4.1 Openbaar basisonderwijs	435	405	467	430	-37	430	430	430
4.2 Onderwijshuisvesting	4.725	4.644	4.429	4.340	-89	3.811	3.900	3.896
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.986	3.291	4.369	3.744	-625	3.705	3.715	3.706
5.1 Sportbeleid en activering	833	728	731	746	16	739	739	739
5.2 Sportaccommodaties	5.698	5.003	5.349	5.599	250	5.256	5.180	5.117
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.678	1.498	1.665	1.646	-19	1.653	1.604	1.604
5.4 Musea	561	639	639	666	26	684	689	695
5.5 Cultureel erfgoed	453	399	410	406	-4	405	405	405
5.6 Media	1.388	1.436	1.501	1.504	4	1.427	1.426	1.425
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.339	5.870	5.977	6.217	240	6.212	6.262	6.203
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.168	9.598	8.352	7.643	-709	7.662	7.658	7.657
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.191	1.974	3.074	0	-3.074	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	0	160	160	160	160	160

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	0	106	106	106	106	106
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	1.652	1.652	1.266	1.170	1.170
6.3 Inkomensregelingen	21.783	18.781	20.589	17.115	-3.474	17.182	17.223	17.270
6.4 WSW en beschut werk	4.515	5.339	5.342	6.762	1.420	6.632	6.582	6.383
6.5 Arbeidsparticipatie	1.683	1.982	1.982	3.530	1.548	3.552	3.572	3.600
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.362	2.365	2.220	0	-2.220	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	0	2.317	2.317	2.317	2.317	2.317
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0	4.231	4.231	4.218	4.213	4.213
6.712 Begeleiding (WMO)	0	0	0	2.228	2.228	2.228	2.228	2.228
6.713 Dagbesteding (WMO)	0	0	0	3.636	3.636	3.636	3.636	3.636
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	4.645	4.790	4.793	0	-4.793	0	0	0
6.71B Begeleiding (WMO)	1.799	2.321	1.970	0	-1.970	0	0	0
6.71C Dagbesteding (WMO)	1.912	3.044	3.124	0	-3.124	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	5.265	5.451	5.482	0	-5.482	0	0	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	1.769	259	1.830	0	-1.830	0	0	0
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	1.221	2.158	1.274	0	-1.274	0	0	0
6.73A Pleegzorg	885	906	938	0	-938	0	0	0
6.73B Gezinsgericht	91	326	-137	0	137	0	0	0
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	1.874	2.049	1.956	0	-1.956	0	0	0
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	2.982	2.940	3.147	0	-3.147	0	0	0
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	2.349	815	2.452	0	-2.452	0	0	0
6.74C Gesloten plaatsing	0	1	0	0	0	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	5.773	5.773	4.265	4.307	4.307
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	9.068	9.068	8.742	8.695	8.695
6.791 PGB WMO	0	0	0	156	156	156	156	156
6.792 PGB Jeugd	0	0	0	397	397	397	397	397
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	159	159	159	159	159
6.81A Beschermd wonen (WMO)	140	33	250	0	-250	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	0	0	0	1.960	1.960	1.960	1.960	1.960
6.82A Jeugdbescherming	2.135	1.673	1.935	0	-1.935	0	0	0
6.82B Jeugdreclassering	302	0	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	0	0	0	729	729	729	729	729
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	2.902	2.902	2.833	2.823	2.823
7.1 Volksgezondheid	2.443	2.577	3.280	3.338	58	3.317	3.321	3.321
7.2 Riolering	4.965	5.169	5.170	5.705	535	5.927	6.206	6.556
7.3 Afval	5.537	5.595	5.595	5.885	290	5.865	5.858	5.860
7.4 Milieubeheer	3.688	3.935	4.119	3.649	-470	3.601	3.586	3.586
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	699	820	840	1.021	181	899	894	878
8.1 Ruimte en leefomgeving	3.068	2.170	2.437	2.388	-49	2.407	2.305	2.305
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.199	7.449	7.449	7.142	-308	7.792	5.910	4.682
8.3 Wonen en bouwen	7.664	3.668	4.314	4.345	31	4.326	4.382	4.375
<b>Totaal Lasten</b>	<b>175.752</b>	<b>181.172</b>	<b>187.813</b>	<b>191.726</b>	<b>3.913</b>	<b>188.327</b>	<b>185.570</b>	<b>185.886</b>

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Onttrekkingen								
<b>0.10 Mutaties reserves</b>	<b>14.170</b>	<b>1.548</b>	<b>1.321</b>	<b>788</b>	<b>-533</b>	<b>833</b>	<b>991</b>	<b>1.168</b>
<b>Totaal Onttrekkingen</b>	<b>14.170</b>	<b>1.548</b>	<b>1.321</b>	<b>788</b>	<b>-533</b>	<b>833</b>	<b>991</b>	<b>1.168</b>
Stortingen								
<b>0.10 Mutaties reserves</b>	<b>14.583</b>	<b>2.062</b>	<b>2.217</b>	<b>670</b>	<b>-1.547</b>	<b>2.670</b>	<b>2.670</b>	<b>2.670</b>
<b>Totaal Stortingen</b>	<b>14.583</b>	<b>2.062</b>	<b>2.217</b>	<b>670</b>	<b>-1.547</b>	<b>2.670</b>	<b>2.670</b>	<b>2.670</b>
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>7.420</b>	<b>0</b>	<b>344</b>	<b>28</b>	<b>-315</b>	<b>-6.256</b>	<b>-5.870</b>	<b>-6.741</b>

## AFKORTINGENLIJST

Afkorting	Betekenis
AB	Algemeen Bestuur van Gemeenschappelijke Regeling
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AOW uitkering	Algemene Ouderdomswet pensioen uitkering
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APV	Algemene Plaatselijke Verordeningen
ARBO	Arbeidsomstandighedenwet
ARG	Algemene reserve grondbedrijf
AU	Algemene Uitkering van het Rijk
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVU	Afval Verwijdering Utrecht
B&W	Burgemeester en Wethouders
B1-niveau	Taalniveau B1 staat voor eenvoudig Nederlands
B1-route	Is een route voor taal en (vrijwilligers)werk.
BAG	Basisregistratie adressen en gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Bbz	Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BEN middelen	Bovenregionaal Expertise Netwerk middelen
BGT	Basisregistratie Grootschalige Topografie
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIO informatiebeveiliging	De BIO biedt een uniform normenkader voor de beveiliging van de informatie huishouding van alle overheidsorganisaties.
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BO MIRT	Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BSO+	Buitenschoolse opvang plus; opvang op schooldagen voor kinderen uit het speciaal basis onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs.
CAI	Centrale Antenne Inrichting
CAK	Centraal Administratie Kantoor AWBZ
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIV	Centrum voor innovatief vakmanschap
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO project	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CPS	Coöperatie Parkeerservice
DB	Dagelijks Bestuur van Gemeenschappelijke Regeling
DD-JGZ	Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
DMOP	Duurzaam meerjarenonderhoudsplan
DNB	De Nederlandse Bank
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EBIT	Earnings before interest and taxes: inkomsten voor aftrek van rente en belastingen
ECB	Europese Centrale Bank
e-diensten Burgerzaken	Digitale dienstverlening Burgerzaken
EMU saldo	Economische en Monetaire Unie (EMU) overheidssaldo
Fte	Fulltime equivalent, 1 fte is een volledige werkweek
GEO informatie	Informatie met een ruimtelijk component
GFT	Groente, fruit en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGDrU	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisaties in de regio



GMSD	Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRIP incidenten	Gecoördineerde Regionale incidentbestrijdingsprocedure
Gwh	Gigawatt per uur
HDSR	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
HH indicatie	Huishoudelijke Hulp indicatie
HIOR	Handboek inrichting openbare ruimte
HRM	Human Resource Management
IBOR	Integraal beleidsplan Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IHP	Instandhoudingsplan
IOAW	Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPM	Integraal Project Management
IRP	Integraal Ruimtelijk Perspectief
IRP	Integraal ruimtelijk perspectief
ISAE3402 verklaring	Een internationaal erkende standaard die de kwaliteit en beheersing van uitbestede (financiële) processen beoordeeld.
IVP 2023-2026	Integraal Veiligheidsplan 2023-2026
KCC	Klant Contact Centrum
LEU	Landschap Erfgoed Utrecht
LHBT	Lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender
LTA/GGZ verblijf	Landelijke Transitie Arrangement / Geestelijke Gezondheidszorg verblijf, biedt jeugdhulp dat vanwege een crisissituatie verleend wordt thuis of bij een aanbieder.
M&O beleid	Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid
MAG	Maatschappelijke Agenda
Min van VWS	Ministerie van Volksgezondheid , Welzijn en Sport
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MPG	Meerjarenperspectief Grondbedrijf
MTO	Medewerkers-tevredenheidonderzoek
MVP	Meerjaren verkeersmaatregelen plan
NEN	Nederlandse normering van richtlijnen
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
ODRU	Omgevingsdienst Regio Utrecht
OMU	Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht
Onderzoeksbureau AEF	Onderzoeksbureau Andersson Eiffers Felix
OOGO overleg	Het Op Overeenstemming Gericht Overleg
OVL kabels	Openbare Verlichting kabels
OZB	Onroerende Zaak Belasting
P&C cyclus	Planning en Control cyclus
P&O	Personeel en Organisatie
PGA	Persoonsgerichte Aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
PIP	Plan Inburgering en Participatie
POH-jGGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts- jeugd geestelijke gezondheidszorg
R&B	Ruimte en Beheer
REP	Ruimtelijk Economisch Programma en Perspectief
RES U16	Regionale Energie Strategie, een samenwerkingsverband tussen de U16 gemeenten, de Provincie Utrecht, waterschap Amstel, waterschap Gooi en Vecht, Waterschap Rivierenland en waterschap Vallei en Veluwe.
RHC Rijnstreek en Lopikerwaard	Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard
RIB	Raadsinformatiebrief
RMN	Recreatie Midden Nederland
RO	Ruimtelijke ontwikkeling

RPL	RTV Midden Holland (Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Oudewater, Waddinxveen en Woerden.
RSG	Recreatieschap Stichtse Groenlanden
RWS	Rijkswaterstaat
SBO	Speciaal basis onderwijs
SD	Sociaal Domein
SGBW	Stichting gebouwenbeheer Woerden
SH	Strategische Heroriëntatie
SiSa	Single information, Single audit
SMP	Soortenmanagementplan
SPUK	Specifieke Uitkering van het rijk
SPUK CDOKE	Specifieke Uitkering Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
SPUK IJZ	Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden
SPUK IZA	Specifieke Uitkering Integraal Zorgakkoord
SPUK MEOZ	Specifieke Uitkering Meerkosten energie openbare zwembaden
SPUK NEAS	Specifieke Uitkering Noodfonds energie amateursportverenigingen
SPUK WBI	Specifieke Uitkering Woningbouwimpuls
Stichting LISA	Het werkgelegenheidsregister van Nederland, LISA is een databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht.
SUWU	Stichting Urgentieverlening West Utrecht
Sw	Sociaal werk
TCO/LCC	Total cost of ownership / Life cycle cost. Dit is een methode waarbij alle kosten gedurende de volledige levensduur van een product in beeld zijn gebracht.
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
U10 regio	Netwerkorganisatie van de gemeenten Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist.
U16 verband	Zie U10 regio
UTA	Utrecht Talenten Alliantie
UVO	Uitvoeringsovereenkomst
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAT kosten	Kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht
VIC	Verbijzonderde interne controle
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Stichting Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VR paal	Virtual reality paal
VRI	Verkeersregelininstallatie
VRIS	Applicatie voor het heffen van lokale belastingen
VRU	Veiligheidsregio Utrecht
VSGH	Vluchtelingen Steunpunt Groene Hart
VTH/OOV	Vergunningen, toezicht en handhaving / Openbare orde en veiligheid
VTH-beleid	Vergunningen, toezicht en handavingsbeleid
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
WACC	Weighted Average Cost of Capital: het gewogen gemiddelde kostenvoet van het kapitaal van de organisatie
Wet Bibob	Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wet BOPZ	Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOB / WOO	Wet Openbaar Bestuur / Wet Open Overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wpg	Wet Politiegegevens
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wsw-bestand	Werknemersbestand van de Wet sociale werkvoorziening
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
Z-route	Is een intensieve route in het inburgeringsstelsel, waarin inburgering en participatie stevig worden gecombineerd.